

**A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG
TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA
2009 - 2019**

Készült: a Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása megbízásából a Pannon Projekt Kft által

Zalakaros
2009

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐZMÉNYEK, MÓDSZERTANI BEVEZETŐ	9
1. A ZALAKAROS KISTÉRSÉG	12
1.1. A Zalakaros Kistérség megalakulásának háttere, indokoltsága	12
1.2. A Kistérség térszerkezete, településhálózata	14
1.3. A kistérségre ható külső tényezők vizsgálata	15
<i>1.3.1. Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program</i>	16
<i>1.3.2. Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió</i>	17
<i>1.3.3. Országos Területfejlesztési Konceptió</i>	19
<i>1.3.4. Új Magyarország Fejlesztési Terv / 2007-2013</i>	22
<i>1.3.5. Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó Program / 2007-2013</i>	24
<i>1.3.6. Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája / 2007-2013</i>	28
<i>1.3.7. Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program / 2007-2020</i>	29
1.3.8. Jogi környezet és egyéb követelmények	32
<i>1.3.8.1. 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről</i>	32
<i>1.3.8.2. 1999. évi XCII. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről</i>	33
<i>szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról</i>	
<i>1.3.8.3. 1997. évi LXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és</i>	34
<i>védelméről</i>	
<i>1.3.8.4. 2000. CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési</i>	
<i>Tervéről és 2008. évi LVII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet</i>	36
<i>Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési</i>	
<i>Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról</i>	
<i>1.3.8.5. Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény</i>	39
<i>1.3.8.6. 2008. évi L. törvény indokolása az országos területrendezési tervről</i>	40
<i>szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról</i>	
1.4. Zalakaros szerepe a településhálózatban	42

2. HELYZETÉRTÉKELÉS	44
2.1. Gazdaság	44
2.1.1. <i>Földrajzi elhelyezkedés, külső elérhetőség</i>	44
2.1.2. <i>Ágazati szerkezet</i>	48
2.1.2.1. <i>Mezőgazdaság</i>	48
2.1.2.2. <i>Ipar</i>	51
2.1.3. <i>Működő vállalkozások száma, struktúrája, jellemzői</i>	52
2.1.4. <i>A térség idegenforgalma, turizmusa</i>	57
2.2. Társadalom	64
2.2.1. <i>A Zalakaros Kistérség szerkezeti vizsgálata</i>	64
2.2.1.1. <i>Népességszám alakulása, demográfiai helyzet</i>	64
2.2.1.2. <i>Foglalkoztatási és munkanélküliségi viszonyok</i>	74
2.2.2. <i>Települési infrastruktúra és közszolgáltatások állapota</i>	79
2.2.2.1. <i>Lakásállomány alakulása</i>	79
2.2.2.2. <i>Műszaki infrastrukturális ellátottság</i>	80
2.3. Környezet	86
2.3.1. <i>Természetföldrajzi adottságok</i>	86
2.3.1.1. <i>Domborzat</i>	86
2.3.1.2. <i>Éghajlat</i>	88
2.3.1.3. <i>Talaj</i>	88
2.3.1.4. <i>Vízészletek, vízgazdálkodás</i>	89
2.3.1.5. <i>Állatvilág</i>	92
2.3.1.6. <i>Vadgazdálkodás</i>	92
2.3.1.7. <i>Növényvilág</i>	93
2.3.1.8. <i>Erdőgazdálkodás</i>	94
2.4. Közszolgáltatások	96
2.4.1. <i>Közművelődés, oktatás</i>	96
2.4.2. <i>Egészségügyi ellátás</i>	101
2.4.3. <i>Szociális ellátás</i>	103

3. FEJLESZTÉSI ALTERNATÍVÁK	109
3.1. Területfejlesztés szereplőinek elvárásai és igényei a területi egység fejlesztésétől	109
<i>3.1.1. Főbb gazdasági szereplők fejlesztési elképzelései</i>	109
<i>3.1.2. Önkormányzatok fejlesztési elképzelései</i>	110
<i>3.1.3. Települések fejlesztési elképzelései helyi szinten</i>	112
3.2. Kistérségi összefogással megvalósítható fejlesztési elképzelések	119
3.3. Zalakaros Kistérség kitörési pontjai	122
4. TERÜLETFEJLESZTÉS HATÉKONYSÁGA	130
5. SWOT ANALÍZIS – ZALAKAROS KISTÉRSÉG	133
6. JÖVŐKÉP	136
7. STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAM	139
7.1. Horizontális szempontok	139
<i>7.1.1. Környezeti fenntarthatóság</i>	139
<i>7.1.2. Társadalmi fenntarthatóság</i>	140
<i>7.1.3. Gazdasági fenntarthatóság</i>	140
<i>7.1.4. Esélyegyenlőség</i>	140
7.2. A területfejlesztés fő céljai, irányai	141
7.3. Fejlesztési célok és intézkedések / 2009-2019	146
<i>7.3.1. Térségi üzleti infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztése</i>	146
<i>7.3.2. Gazdasági potenciál fejlesztése</i>	150
<i>7.3.3. Turisztikai potenciál erősítése</i>	152
<i>7.3.4. Térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése</i>	154
<i>7.3.5. Fenntarthatóság</i>	159
7.4. Tevékenységek ütemezése, a környezeti, társadalmi és gazdasági hatások vizsgálata	160

7.5. Területfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	169
7.5.1. A területfejlesztés finanszírozásának rendszere	169
7.5.2. A területfejlesztés finanszírozásának rendszere a Zalakaros Kistérségben	170
7.5.3. A finanszírozás átfogó mechanizmusa	186
7.5.4. A területfejlesztés intézményrendszere	187
7.5.4.1. Országgyűlés	187
7.5.4.2. Kormány	188
7.5.4.3. Országos Területfejlesztési Tanács	189
7.5.4.4. Területfejlesztési Önkormányzati Társulás	190
7.5.4.5. Kistérségi Fejlesztési Tanács	190
7.5.4.6. Megyei Önkormányzat	190
7.5.4.7. Megyei Területfejlesztési Tanács	191
7.5.4.8. Térségi Fejlesztési Tanács	191
7.5.4.9. Regionális Fejlesztési Tanács	192
7.5.4.10. Területi államigazgatási szervek	194
7.5.4.11. A területfejlesztés intézményrendszere a Zalakaros Kistérségben	194
7.5.5. Megvalósítás mechanizmusa	197
7.5.5.1. Munkamegosztás, együttműködés, információcsere és érdekérvényesítés	197
7.6. Intézkedési terv	201
7.7. Végrehajtás módja és feltételrendszere	208
7.8. Végrehajtás ellenőrzési rendszere, az eredményesség vizsgálata és értékelése	210
 8. LEHETSÉGES FORGATÓKÖNYVEK	 213
 8.1. Fejlesztési alternatívák és operatív lépések / 2009-2014	 213
8.1.1. Kistérségi településközi összekötő utak javítása, létesítése	213
8.1.2. Kistérségi szintű gazdasági informatikai portál létrehozása	214
8.1.3. Befektetés-ösztönzési program kidolgozása, lebonyolítása	216
8.1.4. Egységes kistérségi turisztikai központ és internetes adatbázis létrehozása	217
8.1.5. Szálláshelyek fejlesztése	218
 FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE	 220

TÁBLAJEGYZÉK

1. számú táblázat: A kistérségi besorolás változásainak főbb jellemzői	14
2. számú táblázat: Zalakaros Kistérség településeinek területe	14
3. számú táblázat - Regionális program szerkezete	26
4. számú táblázat: Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program felépítési rendszere	31
5. számú táblázat: Zalakaros funkcióellátottság szerinti osztályozása	42
6. számú táblázat: Geotermikus energiahasznosítás meglévő és tervezett termálfürdőhelyek hálózatában / Zala megye	43
7. számú táblázat: Földterületi adatok	51
8. számú táblázat: Ipari tevékenység alakulása / 2007	51
9. számú táblázat: Regisztrált vállalkozások száma / 2007	52
10. számú táblázat: Regisztrált vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként / 2007	54
11. számú táblázat: Működő vállalkozások alakulása / 2006	55
12. számú táblázat: Kereskedelmi üzletek számának alakulása / 2007	56
13. számú táblázat: Kereskedelmi, szállás- és vendéglátóhelyek számának alakulása / 2007	57
14. számú táblázat: Zalakaros Kistérség településeinek népességszám változása	64
15. számú táblázat: Népesedési folyamatok a Zalakaros Kistérség településein / 2006-2007	66
16. számú táblázat: Népmozgalmi folyamatok a Zalakaros Kistérség településein / 2006, 2007	67
17. számú táblázat: A népesség kormegoszlása / 2001, 2007	68
18. számú táblázat: Az öregedési index értéke a településeken / 2001, 2007	69
19/A. számú táblázat: A népesség nemzetiségi hovatartozás szerint / 2001	71
19/B. számú táblázat: A népesség nemzetiségi hovatartozás szerint / 2001	72
20. számú táblázat: A népesség megoszlása az iskolai végzettség szerint / 2001	73
21. számú táblázat: Gazdasági aktivitás / 2001	74
22. számú táblázat: Munkanélküliség / 2001, 2007	77
23. számú táblázat: Háztartások száma / 2001	79
24. számú táblázat: A lakásállomány alakulása / 2001, 2007	80
25. számú táblázat: Vízellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás	81

26. számú táblázat: Személygépkocsik számának alakulása / 2007	84
27. számú táblázat: Helyi közutak adatai / 2007	85
28. számú táblázat: Felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen lévő települések	86
29. számú táblázat: Zala folyó minőségi jellemzői és határértékei / MSZ 12 749 Szabvány alapján	89
30. számú táblázat: Zalakarosi termál- és gyógyvíz összetétele	91
31. számú táblázat: Oktatási intézmények a kistérség településein / 2009	96
32/A. számú táblázat: A közoktatási feladatok ellátására létrejött önkormányzati társulások / 2007	97
32/B. számú táblázat: A közoktatási feladatok ellátására társult önkormányzatok / 2007	97
33. számú táblázat: Kistérség aktív civil szereplői / 2009	99
34/A. számú táblázat: Az önkormányzati szociális ellátás főbb mutatói / 2007	106
34/B. számú táblázat: Az önkormányzati szociális ellátás főbb mutatói / 2007	107
35. számú táblázat: Zalakaros Kistérség fejlesztési célpiramisa / 2009 - 2019	143
36. számú táblázat: Nyugat-dunántúli Operatív Program – rendelkezésre álló források / 2007-2013	176

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A régi és az új kistérségi szerkezet	13
2. ábra: Népességszám alakulása településenként / 2001, 2008	65
3. ábra: Munkanélküliek iskolázottság szerinti összetétele – Zalakaros Kistérség	78
4/A. ábra: Informatikai ellátottság, ISDN vonalak aránya - Zalakaros Kistérség	82
4/B. ábra: Informatikai ellátottság, kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások aránya - Zalakaros Kistérség	83
5. ábra: Mintavételi gyakoriság / MSZ 12 749 Szabvány	90
6. ábra: Zalaerdő Erdészeti ZRt – Árbevétel összetétele / 2007	95
7. ábra: Egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos – Zalakaros Kistérség	102
8. ábra: A főbb ellátási formák nagysága – Zalakaros Kistérség / 2006	108
9. ábra: Bevételi – kiadási szerkezet	171
10. ábra: Munkamegosztás, együttműködés, információcsere és érdekérvényesítés	199
11. ábra: Végrehajtás módja és feltételrendszere	209

ELŐZMÉNYEK, MÓDSZERTANI BEVEZETŐ

A Zalakaros Kistérség területfejlesztési koncepciójának elkészítését a Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása kezdeményezte, elkészítésével a Pannon Projekt Korlátolt Felelősségű Társaságot bízta meg.

A Zalakaros Kistérség 2007. szeptember 25-én jött létre, központja Zalakaros. A koncepció illetékességi területe Balatonmagyaród, Galambok, Garabonc, Gelse, Kerecseny, Kilimán, Kistréce, Miháld, Nagyrada, Orosztony, Pat, Sand, Zalakaros, Zalakomár, Zalamerenye, Zalasárszeg, Zalasabár, Zalaszentjakab és Zalaújlak településekre terjed ki.

A koncepció elkészítésének legfontosabb feladata a térség hosszú távú fejlesztési céljainak és a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveknek a meghatározása, a fejlesztési elképzelések megalapozottságának és fenntarthatóságának vizsgálata volt.

Koncepció felépítése

- * helyzetelemzés és az elemzés eredményei
- * fejlesztési elképzelések bemutatása
- * SWOT analízis
- * jövőkép felvázolása
- * stratégiai program meghatározása
- * lehetséges finanszírozási formák feltérképezése

Alkalmazott módszertan

- * személyes interjúk és megbeszélések Zalakaros Kistérség Többcélú Társulás településeinek képviselőivel
- * kistérségi szintű területfejlesztés hazai- és Európai Unió feltételrendszerének vizsgálata

Felhasznált területfejlesztési dokumentumok, kormányrendeletek és országgyűlési határozatok

- * 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
- * 1999. évi XCII. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról
- * 2000. CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Tervéről
- * 2008. évi LVII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról
- * Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
- * 2008. évi L. törvény indokolása az országos területrendezési tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról
- * 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról
- * 2007. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény módosításáról
- * 106/1997. (VI. 18.) Kormányrendelet a területfejlesztés kedvezményezett területeinek jegyzékéről
- * 33/2000. (III. 17.) Kormányrendelet a felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról
- * 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet a felszín alatti vizek védelméről / A 33/2000. (III. 17.) Kormányrendeletet a 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet hatályon kívül helyezte és egyidejűleg annak helyébe lépett.
- * 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról
- * MSZ 12749:1993 Szabvány: Felszíni vizek minősége, minőségi jellemzők és minősítés
- * Nemzeti Erdőprogram 2006-2015. évi megvalósításának terve
- * 1997. évi LXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- * 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- * 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- * 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

- * 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- * 184/1996. (XII. 11.) Kormányrendelet a területfejlesztési koncepciók és programok valamint területfejlesztési tervek egyeztetésének és elfogadásának rendjéről
- * 30/1997. (IV. 18.) Országgyűlési határozat a területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveiről, a kedvezményezett területek besorolásának feltételrendszeréről
- * 18/1998. (VL25.) KTM rendelet a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről
- * 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

1. A ZALAKAROS KISTÉRSÉG

1.1. A Zalakaros Kistérség megalakulásának háttere, indokoltsága¹

A megye és a települések közötti szint szerepét évszázadokon át, 1983. december 31-ig a „járás” töltötte be Magyarországon, ezt követően – négy megye kivételével – nem létezett területi egység a megye és a települések között.

1994. január 1-jétől az 1984-ben megszűnt járási rendszer szolgáltatta az alapot a kialakításra kerülő statisztikai kistérségek esetében, ez azonban aránytalanul sok település összefogásával járó feladatot eredményezett.

Az 1996. évi XXI. törvény - a területfejlesztésről és a területrendezésről – alsó szintű területfejlesztési térségként a kistérséget, területfejlesztési szerveként pedig az önkormányzatok területfejlesztési társulásait jelöli meg.²

A törvény értelmében a megalakuló területfejlesztési önkormányzati társulások az összehangolt fejlesztés, a közös programok kialakítása és a közös pénzalapok létrehozása céljából funkcionálnak.

Zala megyében 2003-ban merült fel először a kistérségi besorolás változtatásának szükségessége – Zalakaros, Pacsa és Zalalövő Kistérség kialakításával, 55 település vonatkozásában – ez azonban a kistérségek kialakítási elveinek való nem megfelelés miatt, illetve önkormányzati testületi támogatások hiányában elmaradt.

A módosítás elsődleges indoka a kistérségekhez tartozó települések magas száma, az ebből fakadó együttműködési nehézségek oldása volt.

A Zalaegerszegi Kistérség 79 település, a Lenti Kistérség 51 település, a Nagykanizsai Kistérség pedig 48 település összefogását próbálta megvalósítani.

A 2004. évi CVII. törvény értelmében kistérség létrehozására, a lehatárolás megváltoztatására, illetve a települések átrendeződésére az önkormányzati általános választásokat követő hat hónapon belül kerülhet sor.

¹ Központi Statisztikai Hivatal, Statisztikai tükör: A kistérségi szerkezet változása Zala megyében, II. évfolyam 81. szám, 2008/81

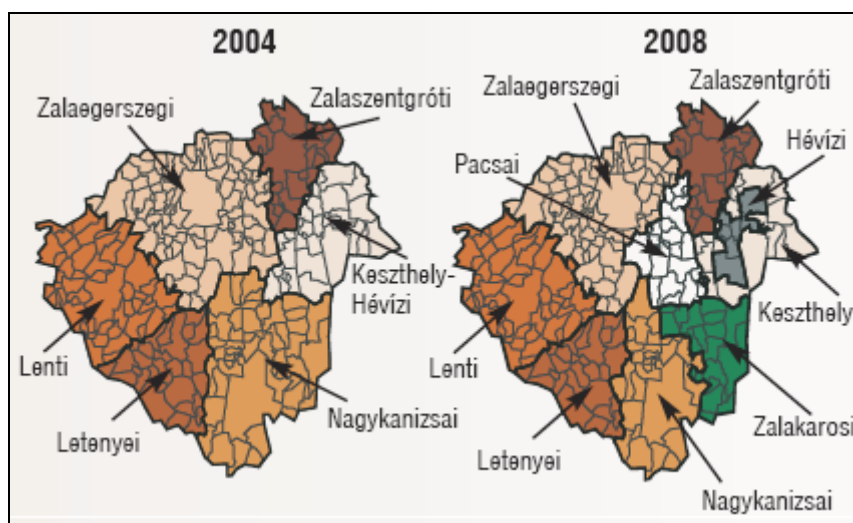
² ÖN-KOR-KÉP: A kistérségek reneszánsza, 14. évfolyam, 3-4. szám, 2004

A törvény rendelkezései értelmében 2007 elején ismét felmerült a kistérségi besorolás változtatásának szükségessége, a Zalakarosi, Pacsai és Zalalövői kistérség létrehozásának igénye, emellett Hévíz – összefogva a környező településekkel - is jelezte önállósodási szándékát.

Az új Többcélú Kistérségi Társulások megnevezését a 2007. évi CVII. törvény tette közzé. Zala megyében a hat működő Többcélú Kistérségi Társulás három új Társulással bővült, amelynek keretében létrejöhetett a Zalakarosi, a Hévízi, illetve a Pacsai Kistérség.

A területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveiről, valamint a kedvezményezett kistérségek besorolásának feltételeiről szóló 106/1997. (VI. 18.) számú kormányrendelet értelmében Zala megye kilenc kistérsége közül négy – Zalakarosi, Letenyei, Pacsai és Zalaszentgróti – a kedvezményezett térségek közé került.

1. ábra: A régi és az új kistérségi szerkezet

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Statisztikai Tükör 2008/81.

A 2007-ben megalakuló három kistérségnek köszönhetően a megyében jelenleg funkcionáló kilenc kistérség átláthatóbb településszerkezetet eredményezett, amelynek kedvező hatásai nemcsak a települések összefogásában és a közös intézmények működtetésében, hanem a pályázati források eredményesebb felhasználhatóságában is megmutatkoznak.

1. számú táblázat: A kistérségi besorolás változásainak főbb jellemzői

Kistérségek	Települések száma		Népesség megoszlása / %		Népsűrűség / fő/km ²		Komplex mutató / 2007
	régi	új	régi	új	régi	új	
Hévízi		8		4,3		107,5	4,04
Keszthelyi	27	16	16,4	11,8	95,5	99,6	3,81
Lenti	51	51	7,6	7,6	33,7	33,7	3,06
Letenyei	28	27	6,1	6	44,4	44,7	2,56
Nagykanizsai	48	27	27,6	22,8	90,9	121,1	3,19
Pacsai		20		3,7		38,7	2,59
Zalaegerszegi	79	65	36	33,1	106,5	123,3	3,51
Zalakarosi		19		4,5		42,3	2,63
Zalaszentgróti	24	24	6,3	6,2	55,8	55,8	2,80
Összesen:	257	257	100	100	77,5	77,5	2,90

Forrás: KSH: Statisztikai Tükör 2008/81

1.2. A Kistérség térszerkezete, településhálózata

A Zalakaros Kistérséget 19 település, Balatonmagyaród, Galambok, Garabonc, Gelse, Kerecseny, Kilimán, Kistréce, Miháld, Nagyrada, Orosztony, Pat, Sand, Zalakaros, Zalakomár, Zalamerenye, Zalasárszeg, Zalaszentjakab és Zalaújlak alkotja.

2. számú táblázat: Zalakaros Kistérség településeinek területe

Település	Belterület / ha	Külterület / ha	Összterület / ha	Népsűrűség / fő/km ² *
Balatonmagyaród	140	3 013	3 153	15,8
Galambok	187	2 205	2 591	50,3
Garabonc	130	1 562	1 856	40,9
Gelse	217	1 813	2 245	49,0
Kerecseny	109	893	1 283	21,9
Kilimán	43	529	572	44,1
Kistréce	46	296	342	56,4
Miháld	165	1 519	2 164	39,3
Nagyrada	76	1 099	1 285	38,7
Orosztony	123	1 413	1 845	26,0
Pat	63	770	833	26,9
Sand	88	525	748	56,6
Zalakaros	337	1 076	1 717	104,0
Zalakomár	394	5 094	5 488	56,3
Zalamerenye	57	1 228	1 399	12,2
Zalasárszeg	28	258	304	38,5
Zalaszentjakab	104	1 354	1 695	33,5
Zalaszentjakab	65	636	701	53,9
Település	Belterület / ha	Külterület / ha	Összterület / ha	Népsűrűség / fő/km ² *
Zalaújlak	39	866	964	11,6
Kistérség összesen	2 411	26 149	31 185	
Zala megye			378 401	77,1
Nyugat-dunántúli Régió			1 132 837	88,1
Magyarország			9 302 759	108,0

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal / 2007. év vége; * 2008. január 1., saját szerkesztés

A kistérségi települések összterülete 31 185 hektár, amelyből 7,73% belterület, 83,85% pedig külterület. A települések összterülete a megyei érték 8,24%-át, a régiós érték 2,75%-át teszik ki. A legnagyobb összterülettel Zalakomár, a legkisebbel pedig Zalasárszeg rendelkezik.

Az 1 717 hektár összterületű Zalakaroson a legmagasabb a népsűrűség, amely a megyei és a regionális átlagot is meghaladja.

1.3. A kistérségre ható külső tényezők vizsgálata

A területfejlesztési koncepció elkészítésének elsődleges célja, hogy hozzájáruljon a kistérség jövőbeni fejlesztési elképzelésinek feltérképezéséhez, a lehetséges alternatívák és megoldási javaslatok elkészítéséhez, a megvalósításhoz szükséges pályázati források eléréséhez. Ennek érdekében olyan fejlesztési program kidolgozására van szükség, amely teljes mértékben igazodik az országos-, megyei- és regionális tervezési dokumentumok célrendszeréhez, másrészt tükrözi a helyben élők érdekeit és fejlesztési elképzeléseit is.

A kistérségi koncepció és a magasabb területi egységek fejlesztési célrendszere közötti összhang megteremtése alapvető fontosságú feladat.

A kistérségi programban meghatározásra kerülő fejlesztési alternatívák teljes mértékben illeszkednek a Délkelet-európai Transznacionális Együtműködési Programban, az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepcióban, az Országos Területfejlesztési Koncepcióban, az Új Magyarország Fejlesztési Tervben, a Nyugat-dunántúli Régió Regionális Átfogó Programjában, a Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiájában, valamint Zala Megye Területfejlesztési Koncepciójában és Területfejlesztési Programjában megfogalmazott fejlesztési célokhoz.

1.3.1. Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program³

A Programban Kelet-, Közép- és Délkelet-Európa államaiból 16 ország – 13 makrotérsegre osztva - vesz részt. Költségvetését az Európai Regionális Fejlesztési Alap biztosítja, amelyből a magyarországi programokra 21,3 millió euró áll rendelkezésre. A Program célja, hogy a gazdasági, társadalmi- és földrajzi értelemben is egy területi egységként kezelhető régiók, egymással együttműködésben keressenek megoldást a térséget érintő problémákra.

Átfogó célok

- * innováció
- * környezetvédelem
- * fenntartható város- és területfejlesztés
- * határon átnyúló, több országot érintő transznacionális együttműködés erősítése

Prioritások

- * innováció és vállalkozások támogatása / technológiai és innovációs hálózatok speciális területeken történő fejlesztése; kedvező környezeti feltételek kialakítása
- * környezet védelme és fejlesztése / integrált vízgazdálkodás fejlesztése, árvizek megelőzése; hatékony energia- és erőforrás-felhasználás
- * elérhetőség javítása / közlekedési hálózatok fejlesztése; stratégiák kifejlesztése a digitális világ kettészakadásának megakadályozása érdekében
- * fenntartható városfejlesztés / térségek vonzóképességének és megközelíthetőségének támogatása

Magyarország a közép-európai, adriai-dunai-délkelet-európai térség / CADSES tagja. A célok hatékonyabb megvalósítás érdekében az Európai Bizottság ezt a térséget a 2007-2013-as időszakra két programtérre választotta, a közép-európaira / CES és a dél-kelet európaira / SEES. Magyarország mindkét programtérben, teljes területével részt vesz.

³ MTI, RÖVIDHÍR - Délkelet-európai együttműködés - 245 millió eurós program, 2008
MTI, ORIGO - Indul a Délkelet-európai Transznacionális Együttműködés Program, 2008
MTI, Pénzforrás - Délkelet-európai Transznacionális Együttműködés Program: 21 M euro Magyarországnak, 2008
MTI, Tranzit.hu - Indul a Délkelet-európai Transznacionális Együttműködés Program, 2008

1.3.2. Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió⁴

A két részből álló Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió 2005 decemberében a 96/2005. (XII. 25.) Országgyűlési Határozat keretében került elfogadásra, Magyarország hosszú távú, 15 éves fejlesztési koncepciójaként.

1. „A jövőépítés alapjai - Kiindulópontok Magyarország fejlesztéspolitikájához”
2. „Célok és eszközök a sikeres Magyarországért - Magyarország fejlesztéspolitikai teendői”

Fejlesztéspolitikai alapelvek / Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

- * fenntartható fejlődés / olyan gazdasági fejlődés, amely a jövő generációk lehetőségeit szem előtt tartva biztosítja a társadalmi jólétet
- * átláthatóság elve / fejlesztéspolitika átláthatóságának és nyilvánosságának biztosítása
- * partnerség elve / társadalom, gazdaság és tudomány szereplői közötti együttműködés a nemzeti közmegegyezés kialakítása érdekében
- * szubszidiaritás elve / a helyi, térségi, nemzeti és közösségi szintek közötti leghatékonyabb munkamegosztás érdekében elsődleges fontosságú a fejlesztéspolitikai döntések legalkalmasabb szinten történő meghatározása
- * mérhetőség elve / követhető és számon kérhető fejlesztéspolitikai hatások
- * programozás, integrálás elve
- * decentralizáció elve / az érdekek feltárását és érvényesítését, a gyors döntéshozatalt, illetve a regionalizmus elvét a fejlesztéspolitika sokszereplőssé válása segítheti elő

A Konceptió célja, hogy Magyarország 2020-ra az uniós átlagot meghaladó fejlettségű, a fenntartható fejlődés szempontjait követő, Európa legdinamikusabban fejlődő országai közé tartozzon, ahol a jelenleginél több a munkahely, magasabbak a jövedelmek, biztonságos, tiszta és jó minőségű a környezet, egészséges és hosszabb az élet.

⁴ Forrás: Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

Átfogó célok / Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

- * versenyképesség - a társadalom, a gazdaság, a tudomány és a kultúra területén
- * igazságosság - országon belüli társadalmi, gazdasági és területi kohézió erősítése
- * biztonság - fenntartható fejlődés lehetősége Magyarország jelen és jövő generációi számára

Átfogó célok – kiegészítés / Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

- * térségi versenyképesség ösztönzése
- * területi felzárkózás megteremtése
- * kiegyensúlyozott településhálózat kialakítása
- * fenntartható fejlődésnek megfelelő térségfejlődés és területi, természeti, táji, kulturális örökségvédelem
- * területi integrálódás Európába / határ menti és interregionális együttműködésben rejlő lehetőségek
- * decentralizáció és regionalizmus erősítése

Stratégiai célok / Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

- * magyar gazdaság versenyképességének fokozása
- * foglalkoztatás bővülése
- * versenyképes tudás és műveltség
- * a népesség egészségi állapotának javulása
- * társadalmi összetartozás, szolidaritás és aktív állampolgári magatartás erősítése
- * fizikai elérhetőség javulása / lakosság könnyebb és gyorsabb hozzáférése a munkahelyekhez, javakhoz és szolgáltatásokhoz
- * információs társadalom kiteljesedése
- * természeti értékek megőrzése és az erőforrások, valamint a környezeti értékek fenntartása
- * kiegyensúlyozott területi fejlődés

Horizontális szempontok / Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

A horizontális szempontokat a fejlesztéspolitika valamennyi szintjén figyelembe kell venni.

- * fenntartható fejlődés
- * esélyegyenlőség
- * info-kommunikációs technológia széles körű alkalmazási feltételeinek megteremtése
- * foglalkoztatás növelése
- * biztonság szempontjainak érvényesítése

1.3.3. Országos Területfejlesztési Konceptió⁵

Az Országos Területfejlesztési Konceptió az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió elveit területi egységekre és folyamatokra vonatkoztatva értelmezi, célkitűzéseit sajátos területi megfontolásokkal gazdagítja. A két tervdokumentáció – Országos Területfejlesztési Konceptió és Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió - egymással szoros összhangban készült, kiegészíti egymást.

Az első Országos Területfejlesztési Konceptió 1998-ban a 35/1998. Országgyűlési Határozat keretében került elfogadásra.

Fejlesztéspolitikai alapelvek / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * szubszidiaritás és decentralizáció elve
- * térségi és táji szemlélet elve
- * rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés
- * hatékonyság és koncentráció elve
- * fenntarthatóság, biztonság elve
- * nyilvánosság, partnerség elve
- * átláthatóság, monitoring és értékelés elve

⁵ Forrás: Országos Területfejlesztési Konceptió

Területfejlesztési politika célrendszere / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * az ország közép- és hosszú távú területfejlesztési politikai célkitűzéseinek kijelölése
- * az ország közép- és hosszú távú területfejlesztési prioritásrendszerének kijelölése
- * területi szempontok konzekvens érvényesítési feltételeinek kijelölése

A Konceptióban meghatározásra kerülő célrendszer szolgáltatja az ágazati szakpolitikák, az országos, regionális és térségi programok kidolgozásának alapját, ezáltal határozva meg a nemzeti fejlesztési tervezés területi kereteit is.

A célok elérését szolgáló hat pillér / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * területfejlesztési beavatkozások
- * területileg integrált szakpolitikák
- * területrendezés
- * regionális, megyei, kistérségi és egyéb területi szintek fejlesztéspolitikái
- * vidékfejlesztés
- * városfejlesztés

Átfogó célok / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * hatékony működés-, térségi versenyképesség erősítése
- * területi felzárkózás / legsúlyosabb területi elmaradottságok mérséklése
- * fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem / természeti- és kulturális örökség, erőforrások, értékek, belső összetartozás megőrzése, erősítése, összhangjának megteremtése
- * határokon átnyúló kapcsolatok erősítése, területi integrálódás Európába / Kárpát-medence, Közép-Európa, Európa
- * decentralizáció és regionalizmus / elmaradott térségek felzárkóztatása helyi-, térségi adottságokhoz igazodó fejlesztések, térségenként összehangolt fejlesztéspolitikai beavatkozások, társadalmi-gazdasági szereplők hatékony bevonása, mozgósítása által

Átfogó célok - Nyugat-dunántúli Régió / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * nemzetközi- és belső elérhetőség javítása
- * regionális gazdasági szerkezet megújítása / Pannon Gazdasági Kezdeményezés
- * humán közösségi szolgáltatások, intézményi gyakorlat, közigazgatás megújítása
- * környezetgazdálkodás, környezeti tudatosság erősítése, környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése
- * településszerkezet megerősítése
- * Pannon örökség megújítása

Regionális célok – Nyugat-dunántúli Régió / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * észak-déli gazdasági-, innovációs- és közlekedési tengely fejlesztése
- * középvárosi központtal rendelkező kistérségek, alcentrumok erősségorientált, integrált fejlesztése
- * elmaradott és többnyire természeti értékekben gazdag aprófalvas és speciális adottságú térségek, belső-, külső perifériák felzárkóztatása, endogén fejlődésük előmozdítása

Országos területi célok, 2013 / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * versenyképes budapesti metropolisz-térség
- * fejlesztési pólusok és városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése
- * külső- és belső perifériák, elmaradott térségek felzárkóztatása
- * országos jelentőségű integrált fejlesztési térségek és tématerületek
- * határ menti területek fejlesztése, határon átnyúló térségi együttműködések erősítése
- * rurális térségek területileg integrált fejlesztési prioritásai
- * területi prioritások a szakpolitikák számára

Horizontális szempontok / Országos Területfejlesztési Konceptió

- * erőforrások védelmét szolgáló területhasználat
- * értékmegőrzést, hozzáférést biztosító térhasználat-szervezés
- * hatékony, fenntartható térségi rendszereket, térségi gondolkodást kialakító térhasználat-szervezés
- * személy-, anyag- és energiamozgatás, az utazás igényét csökkentő és fenntartható módon kielégítő térhasználat-szervezés

1.3.4. Új Magyarország Fejlesztési Terv / 2007-2013⁶

Európai Uniós csatlakozásunkat követően Magyarország számára is lehetőség nyílik a különböző európai uniós támogatások igénybevételére.⁷

Az Európai Unióból érkező források a lisszaboni célok figyelembevételével és a célok elérését szolgáló Nemzeti Akcióprogrammal összhangban kerülhetnek felhasználásra.

Magyarország fejlődése, nemzetközi versenyképességének növelése érdekében az Új Magyarország Fejlesztési Terv – összhangban a Nemzeti Akcióprogrammal – a foglalkoztatás bővítésére, illetve a tartós növekedés elősegítésére helyezi a hangsúlyt.

Átfogó célok / Új Magyarország Fejlesztési Terv

- * foglalkoztatás bővítése
- * tartós növekedés elősegítése

Specifikus célok / Új Magyarország Fejlesztési Terv

- * foglalkoztathatóság javítása, munkaerő-piaci aktivitás növelése
- * munkaerő-kereslet bővítése, munkahelyteremtés ösztönzése
- * kereslet és kínálat összhangját biztosító munkaerő-piaci környezet fejlesztése

⁶ Forrás: Új Magyarország Fejlesztési Terv

⁷ Magyarország 2007 és 2013 között előreláthatólag 22,4 milliárd eurós uniós támogatásban részesül.

- * versenyképesség javítása / tudásgazdaság és innováció erősítése, termelékenység növelése
- * gazdasági bázis szélesítése / regionális különbségek mérséklése, tőkebevonási képességek fejlesztése, piacbővítés, magasabb piaci integráltsági szinthez való kapcsolódás, korszerű technológiák széles körű elterjesztése
- * üzleti környezet fejlesztése / elérhetőség megkönnyítése, szabályozási környezet javítása, állami szolgáltatások és működésük hatékonyabbá tétele

Specifikus célok – Nyugat-dunántúli Régió / Új Magyarország Fejlesztési Terv

- * térségi innovációs és technológiai központok hálózatának kiteljesítése
- * vállalkozások együttműködését és új vállalkozások alapítását ösztönző szervezetek kialakítása
- * kutatás-fejlesztési kapacitás növelése
- * egészség-, rekreáció- és aktív turizmus tematikus fejlesztése, termálvízkincs hasznosítása
- * örökséghasznosításra alapozott turizmus fejlesztése
- * összehangolt közlekedési, logisztikai fejlesztések
- * megújuló energiaforrások hasznosításának növelése, energiatakarékos, önellátó kistelepülések kialakítása
- * térségi szervező és közszolgáltatási funkciók fejlesztése
- * helyi foglalkoztatás lehetőségeinek bővítése
- * helyi kezdeményezéseken alapuló integrált kistérségi programok, projektsomagok kialakítása és megvalósítása

Horizontális politikák / Új Magyarország Fejlesztési Terv

- * fenntarthatóság feltételeinek biztosítása / emberi egészség, társadalmi kohézió, kiegyensúlyozott demográfiai viszonyok, épített környezet és kulturális örökség megóvása, fenntartható módon történő hasznosítása, stabil makrogazdasági pálya megteremtése, fenntartása, gazdaság anyag- és energiaigényének csökkentése
- * kohézió erősítése

Tematikus és területi prioritások / Új Magyarország Fejlesztési Terv

- * gazdaságfejlesztés
- * közlekedésfejlesztés
- * társadalmi megújulás
- * környezeti és energetikai fejlesztés
- * területfejlesztés
- * államreform

1.3.5. Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó Program / 2007-2013⁸

A Nyugat-dunántúli Regionális Átfogó Program – a II. Nemzeti Fejlesztési Tervvel összhangban, a 2013-ig tartó tervezési időszak finanszírozási forrásaihoz illeszkedve – a Nyugat-dunántúli Régió alapvető fejlesztési célkitűzéseit és az elérhető támogatások szempontrendszerét határozza meg.

Középtávú célok / Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó Program

- * szakképzés, felnőttképzés, felsőoktatás hatékonyságának javítása / TÁMOP, TIOP
- * észak-déli közlekedési tengely megépítése / KÖZOP
- * megújuló energiaforrások fenntartható hasznosítása / KEOP
- * működő klaszter programok folytatása, hatékonyságuk javítása / ROP
- * új klaszter programok indítása / ROP
- * fejletlenebb kistérségek felzárkóztatása, aprófalvak elnéptelenedésének megakadályozása / Nemzeti Agrár- és Vidékfejlesztési Program
- * kkv-k fejlesztését segítő pénzügyi támogatási és tanácsadási rendszer működtetése, innováció-transzfer szolgáltatások biztosítása / GOP
- * humán közszolgáltatások kistérségi alapú szervezése / ROP
- * nagyvárosok gazdasági specializációjának, együttműködésének elősegítése / GOP, ROP

⁸ Forrás: Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó Program / 2007-2013

- * környezetvédelmi infrastruktúra kiépítésének folytatása, nagy hálózati rendszerek teljessé tétele, egyedi szennyvízkezelési beruházások elindítása a kistelepüléseken / KEOP, ROP

3. számú táblázat - Regionális program szerkezete

Prioritások								
Prioritás	1	2	3	4	5	6	7	8
	Gazdaság- fejlesztés	Humán erőforrás fejlesztés	Közlekedés	Környezet- védelem	Energia	Település- fejlesztés	Turizmus	Közigazgatás modernizáció
Regionális szintű középtávú cél	Pannon Gazdasági Kezdeményezés a regionális gazdasági szerkezet megújításáért	Nyugat-dunántúli emberkincsért – a humán közösségi szolgáltatások, az intézményi gyakorlat, valamint a közigazgatás megújítása	Öt országot összekötő Nyugat-Dunántúli régió nemzetközi és belső elérhetőségének javítása	Életerünk az élő és megújuló Nyugat-Dunántúl – környezet-gazdálkodás, a környezeti tudatosság erősítése és a környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése	Hatékony és biztonságos energiaellátás és a megújuló energiaforrások széles körű alkalmazása	Település-szerkezet megerősítése integrált településfejlesztési programok révén	Pannon örökség megújítása - az épített és kulturális értékeinkért	Közigazgatás hatékonyságának javítása
Ágazati program /központi/	K+F, innováció Vállalkozások fejlesztés Mezőgazdasági vállalkozások diverzifikációja Mezőgazdaság, erdőgazdaság Informatika	Foglalkoztathatóság javítása Alkalmazkodóképesség javítása Oktatási rendszer társadalmi és gazdasági igényekhez való rugalmas alkalmazkodása Oktatási rendszer társadalmi és gazdasági igényekhez való rugalmas alkalmazkodásának erősítése Az oktatási és képzési rendszerek szerepének erősítése az innovációs potenciál fejlesztésében Társadalmi részvétel és befogadás Kapcsolódó infrastruktúrafejlesztés	Nemzetközi elérhetőség térségi elérhetőség áruszállítás logisztika közlekedés	Egészséges, tiszta települések A környezetbiztonság növelése Vizek kezelése Természeti értékek kezelése Fenntartható termelési és fogyasztási szokások ösztönzése Környezet-gazdálkodás	Energia felhasználási struktúra javítása, energiatakarékosság növel. Megújuló energiaforrás hasznosítások növelése Energia-ellátási rendszerek biztonsági növelése, korszerűsítése Hazai + nemzetközi kooperáció bővítése, energiapiac nyitás kiterjesztése	Vidéki örökség megőrzése	Természet közeli, agroturizmus fejlesztése	Közigazgatás megújítása: jogalkotás megújítása, civil társadalom megerősítése, közigazgatás szolgáltatóvá tétele, integrált kistérségi és regionális döntési szintek megerősítése; Közfoglaltatások korszerűsítése: elektronikus közszolgáltatási infrastruktúra fejlesztése, közszolgáltatások minőségének fejlesztése, közérdekű adatok

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Prioritások								
	1	2	3	4	5	6	7	8
Ágazati program /központi/								nyilvánosságának biztosítása, elektronikus kultúra terjesztése
Regionális program	Mikro-vállalkozások támogatása Klaszterek támogatása Kisvállalkozások innovatív alkalmazásainak támogatása Környezetbarát energiaipar fejlődés., mezőgazdasági szerkezet vált., energia erdő + célnövény termesztés	Önkormányzati hatáskörbe tartozó humán közszolgáltatások fejlesztése Alapfokú nevelés-oktatás egészségügy energetikai oktatás	Kistérségi közlekedés (4-5 számjegyű utak, mellékvasútvonalak) városi és agglomerációs közösségi közlekedés bio üzemanyag előállítás, bővítés	Kistelepülések szennyvízkezelése	Megújuló energiahordozó termelés (célnövény-termesztés) kiterjesztése Megújuló energia átalakító művek kistérségi szintű preferálása Kistérség bekapcsolása az energiapiacba Energetikus-képzés	Nagyvárosok fejlesztése Térség központok fejlesztése Falvak fejlesztése Lepusztult településrészek rehabilitációja, falvak települési infrastruktúrájának fejlesztése	Gyógy- és termál turizmus Kulturális turizmus Tájegységi ökoturizmus Turisztikai menedzsment, marketing Turisztikai szolgáltatások	Kistérségi energetikus hálózat kialakítás
Határon átnyúló együttműködés					Közös biomassza projektek Közös geotermikus projektek Energiapiaci kooperáció			

Forrás: Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó Program / 2007-2013

1.3.6. Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája / 2007-2013⁹

A Stratégia a Balaton Régió 2007-2013-ra vonatkozó fejlesztési célrendszerét határozza meg, szem előtt tartva a versenyképesség és a fenntartható fejlődés elveinek érvényesülését.

Fejlesztési alapelvek / Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája

- * fenntarthatóság és örökségvédelem
- * közösségi érdekeket szolgáló, hosszútávon fenntartható fejlesztések támogatása
- * tevékenységek összehangolt fejlesztése
- * partnerség, együttműködés
- * valós térszerveződések követése, tájszemlélet
- * területileg differenciált fejlesztés
- * tudatos térhasználat
- * szubszidiaritás
- * esélyegyenlőség

Átfogó célok / Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája

- * életminőség javítása
- * versenyképesség javítása
- * fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése

Specifikus célok / Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája

- * vállalkozások versenyképességének javítása / foglalkoztatás bővítése, vállalkozások jövedelemtermelő képességének javítása
- * környezet minőségének javítása / táji értékek helyreállítása, gazdaságfejlesztés, települési környezet minőségi javítása

⁹ Forrás: Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája / 2007-2013

- * területi és társadalmi kohézió / térségi szereplők együttműködésének ösztönzése, regionális identitástudat erősítése, foglalkoztatás bővítése a parttól távolabbi településeken, gazdaság és turizmus fejlesztése

Fejlesztési irányok, prioritások / Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája

- * gazdasági szerkezet diverzifikálása, hagyományos gazdasági ágazatok modernizálása, új kitörési pontok fejlesztése
- * a balatoni turizmus XXI. századi versenyképességének megalapozása
- * képzett, versenyképes munkaerő biztosítása, erős társadalmi kohézió megteremtése
- * a Balaton Régió gyors, kényelmes nemzetközi és hazai elérhetőségének javítása, a régió egységes, fenntartható közlekedési rendszerének kialakítása
- * környezeti állapot stabilizálása és fókuszált, összehangolt minőségi fejlesztése, települések fejlesztése, táji és kulturális értékek védelme, fenntartható hasznosítása
- * szervezetfejlesztés és térségi együttműködések ösztönzése

1.3.7. Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program / 2007-2020¹⁰

Átfogó célok / Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program

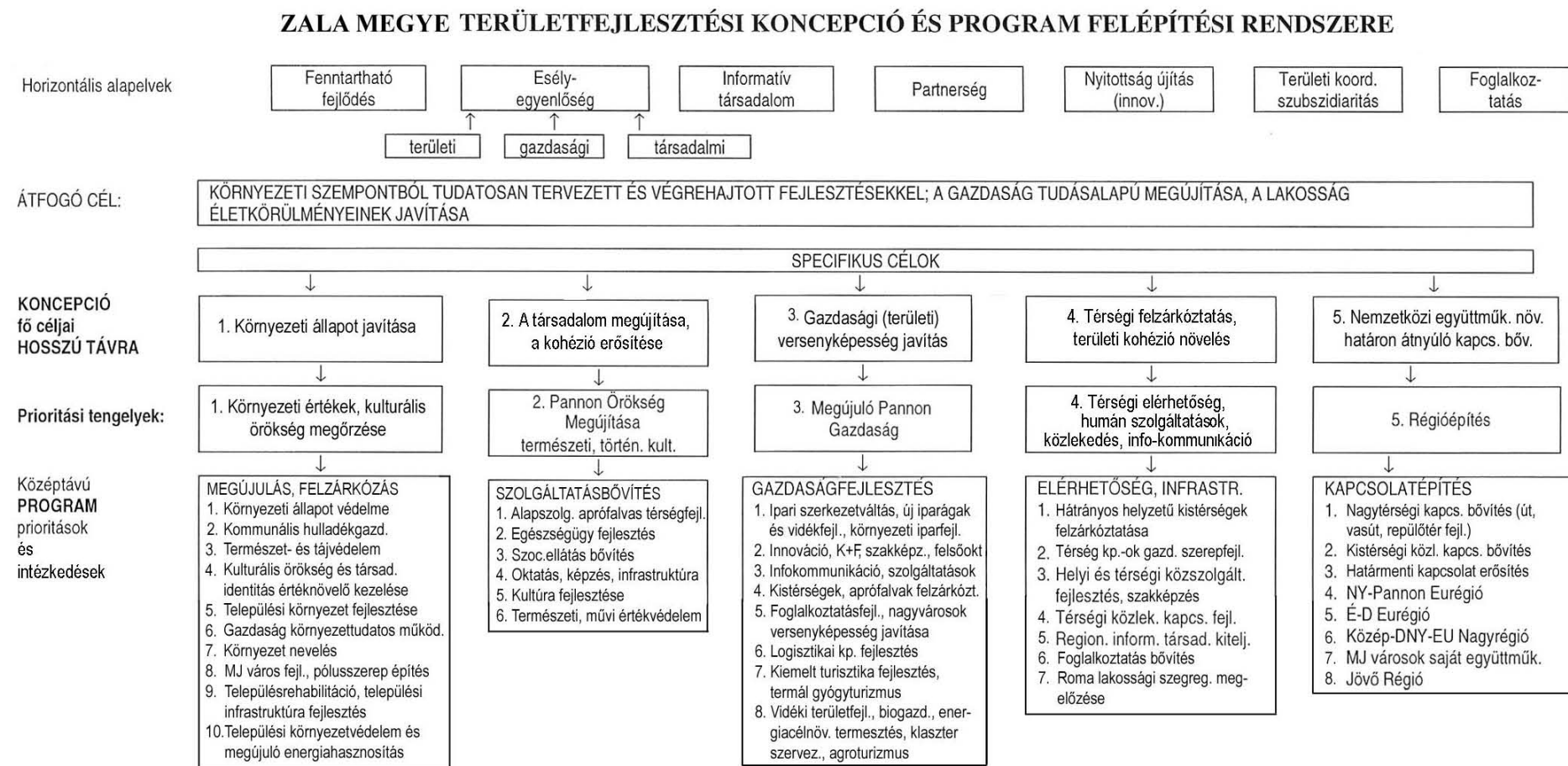
- * képzettségi szint növelése
- * tudásalapú megújulás
- * magas színvonalú közszolgáltatás-szervezés elérése
- * természeti adottságok, épített- és szellemi örökség megőrzése, kiemelése, turisztikai célú hasznosítása
- * környezetileg tudatosan tervezett és végrehajtott fejlesztések

¹⁰ Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program / 2007-2020

Fejlesztési irányok, 2007-2020 / Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program

- * környezeti állapot javítása / településhálózati rendszerkorszerűsítés, környezetvédelem, Zalalövő, Pacsa, Zalakaros és a környező települések önálló, többcélú kistérséggé szervezése
- * társadalom megújítása, kohézió erősítése
- * gazdasági versenyképesség javítása / észak-déli tengely fejlesztése, kulcságzatok klaszter alapú fejlesztése, ipari szerkezetváltás, új iparági fejlesztés, foglalkoztatási intézmény-fejlesztés, logisztikai központ és rendszerfejlesztések, innováció előmozdítása, termál-gyógyturizmus, turizmus – aprófalvas térségi mikroállalkozások fejlesztése, vidékfejlesztés
- * területi felzárkóztatás / térségi felzárkóztatás, fizikai elérhetőség javítása, elérhetőség növelése
- * területi együttműködések bővítése / közlekedési térségi kapcsolatok ösztönzése, regionális együttműködés, határ menti kapcsolatok erősítése - horvát, szlovén, osztrák, szlovák kapcsolatok bővítése, nagytérségi kapcsolatok fejlesztése - Nyugat-Pannon Eurégió; Mura-Dráva Eurégió; Közép – Délnyugat - EU Nagyrégió, nemzetközi kapcsolatok, energetikai magisztrális nagyrendszerekkel történő együttműködés, megújuló energetikai központokkal való együttműködés

4. számú táblázat: Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program felépítési rendszere

Forrás: Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program / 2007-2020

1.3.8. Jogi környezet és egyéb követelmények

1.3.8.1. 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről¹¹

A törvény célja a területfejlesztés és területrendezés alapvető feladatainak, szabályainak megállapítása, intézményrendszerének kialakítása, hatálya az országos és térségi területfejlesztési és területrendezési feladatok ellátására terjed ki. A törvény hatálya alá tartoznak az e tevékenységben közreműködő, illetőleg általa érintett természetes és jogi személyek, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek.

Területfejlesztés feladata

- * az ország különböző adottságú térségeiben a társadalom és a gazdaság megújulását elősegítő, a térségi erőforrásokat hasznosító fejlesztéspolitika kidolgozása, összehangolása és érvényesítése
- * az elmaradott térségek felzárkóztatásának és fejlődésének elősegítése
- * a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése az egyes ipari és mezőgazdasági jellegű térségekben, a munkanélküliség mérséklése
- * az innováció feltételeinek javítása a megfelelő termelési és szellemi háttérrel rendelkező központokban, és az innováció térségi terjedésének elősegítése
- * a kiemelt térségek sajátos fejlődésének elősegítése
- * a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása

Területrendezés feladata

- * környezeti adottságok feltárása és értékelése
- * környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő terület-felhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének - az ágazati koncepciókkal összhangban történő – megállapítása
- * országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összehangolása

¹¹ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

Területrendezésre vonatkozó külön szabályok / 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről, V. fejezet, 23.§, 24.§ és 25.§.

A törvény rendelkezései

- * központi állami szervek területfejlesztési és területrendezési feladat- és hatásköre
- * területfejlesztést és területrendezést ellátó területi szervek és feladataik
- * területfejlesztés és területrendezés eszközei
- * területrendezésre vonatkozó külön szabályok

*1.3.8.2. 1999. évi XCII. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról*¹²

Az ország Európai Unióhoz való csatlakozása előkészítésével összefüggésben szükségessé váló területfejlesztési intézményrendszer kialakítása, valamint a kormányzati struktúra átalakítása miatt indokolt módosítások átvezetése érdekében az Országgyűlés a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvényt az alábbiak szerint módosítja

- * 8. § (2) bekezdés *a*), *c*), *g*) pontja módosult és *h*) ponttal egészült ki
- * 12. § (7) - (14) bekezdésekkel egészült ki
- * 13. § (2) bekezdés *b*) és *f*) pontja módosult
- * 13. § (3) bekezdés módosult
- * 14. § (1), (6), (8), (9) bekezdések módosultak
- * 15. § módosult
- * 16-17. § módosult
- * 26. § (5) bekezdése hatályát veszítette
- * 27. § (1) bekezdése új *h*), *i*) pontokkal, és új (3) - (5) bekezdésekkel egészült ki

¹² 1999. évi XCII. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról
<http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=9763>

1.3.8.3. 1997. évi LXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről¹³

A törvény hatálya kiterjed az épített környezet alakítása és védelme körébe tartozóan

- * a települések területének rendezésére
- * a településrendezés tervezésére
- * az épületek, műtárgyak, valamint az építési munkák és építési tevékenységek építési előírásainak kialakítására
- * az építmények építészeti-műszaki tervezésére
- * az építmények kivitelezésére
- * az építési termékek, anyagok, szerkezetek, berendezések és módszerek minőségi követelményeinek kialakítására
- * az épített környezet emberhez méltó és esztétikus kialakítására, az építészeti örökség védelmére
- * a települések zöldfelületeivel kapcsolatos munkákra
- * kutatásra, műszaki fejlesztésre és ezek eredményének alkalmazására,
- * a fent foglaltakkal kapcsolatos feladatokra, hatáskörökre és hatósági jogkörökre
- * a vonatkozó szabályok megállapítására, alkalmazásuk ellenőrzésére és érvényre juttatására

E törvényt a sajátos építményszabályok, valamint a műemlékvédelem alatt álló építmények és területek tekintetében a rájuk vonatkozó külön törvényekkel, kormányrendeletekkel együtt, a bennük foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel kell alkalmazni.

Az épített környezet alakítására és védelmére vonatkozó általános követelmények

- * a jogszabályokkal összhangban álló településrendezési és építészeti-műszaki tervek alapján
- * a jogszabályokban előírt építészeti, műszaki, biztonsági, egészségügyi, rendeltetési és használati, továbbá környezet- és természetvédelmi követelményekkel összhangban
- * a humánus környezetre és az esztétikus kialakításra tekintettel

¹³ 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700078.TV

- * a résztvevők - építtetők, tervezők és kivitelezők – együttműködésével kell megvalósítani
- * a közérdekű intézkedéseket és döntéseket megelőzően, illetőleg azok végrehajtása során biztosítani kell a nyilvánosságot és a közösségi ellenőrzés lehetőségét
- * gondoskodni kell az érdekelt természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiség nélküli szervezetek megfelelő tájékoztatásáról, és lehetőséget kell adni részükre véleménynyilvánításra és javaslattevésre

A törvény rendelkezései

- * az állam építésügyi feladatai
- * a helyi önkormányzatok építésügyi feladatai
- * településrendezés / településrendezés célja, feladata és eszközei; általános szabályai; településszerkezeti terv; szabályozási terv; helyi építési szabályzat; fővárosra vonatkozó sajátos rendelkezések; több település közös rendezése¹⁴; településtervezés; településrendezési feladatok megvalósulását biztosító sajátos jogintézmények; építésjogi követelmények; tilalmak; telekalakítás; elővásárlási jog; kisajátítás; kiszolgáló és lakóút céljára történő lejegyzés; útépitési és közművesítési hozzájárulás; településrendezési kötelezések; kártalanítási szabályok; településrendezési szerződés
- * az építési folyamat szabályozása / építményekkel szemben támasztott általános követelmények; építészeti-műszaki tervezés és az építésügyi műszaki szakértői tevékenység; építési munkák építésügyi hatósági engedélyezése; építés; építmény használatbavétele; építésügyi hatósági ellenőrzés; építésfelügyeleti hatóság; építésügyi hatósági kötelezés; építmény fennmaradásának engedélyezése; építésügyi bírság; építésügyi hatóság
- * az épített környezet fenntartása, használata és értékeinek védelme / az épített környezet fenntartása és használata; építészeti örökség védelme; oktatási, tudományos és együttműködési feladatok
- * vegyes- és záró rendelkezések / nyilvántartások; törvény hatálybalépése és átmeneti rendelkezések; Európai Unió jogának való megfelelés

¹⁴ Több települési önkormányzat az összefüggő településrendezési feladatait közösen is megoldhatja. Az érintettek ilyen esetben közös helyi építési szabályzatot és közös településrendezési tervet is készíthetnek. A közös helyi építési szabályzatnak és településrendezési tervnek az egyes településekre vonatkozó részeit az érintett települési önkormányzatok képviselő-testületei állapítják meg. A véleményezési eljárás lefolytatásáról az önkormányzatok megállapodásában meghatározott település polgármestere gondoskodik.

1.3.8.4. 2000. CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Tervéről¹⁵ és 2008. évi LVII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról

A törvény célja a Balaton kiemelt üdülőkörzet területén az érintett önkormányzatok, szakmai, gazdasági és társadalmi szervezetek egyetértésével a területrendezés alapvető feladatainak és szabályainak megállapítása.

A Balaton kiemelt üdülőkörzethez tartozó és csatlakozó települések

* Balatonmagyaród	* Zalakomár
* Galambok	* Zalamerenye
* Garabonc	* Zalasabar
* Nagyrada	* Zalaújlak
* Zalakaros	

A közúthálózat Balaton kiemelt üdülőkörzet területét érintő elemei

Gyorsforgalmi utak

- * M7 [OTrT szerint] - Balatonfőkajár - Balatonvilágos - [OTrT szerint] - Balatonszabadi - Siófok - Zamárdi - Balatonendréd - Kőröshegy - Balatonszárszó - Szólád - Balatonőszöd - Balatonszemes - Balatonlelle - Balatonboglár - Ordacsehi - Lengyeltóti - Fonyód - Buzsák - Táská - Balatonfenyves - Balatonkeresztúr - Balatonújlak - [OTrT szerint] - Tikos - Szegerdő - Sávoly - [OTrT szerint] - **Zalakomár - Galambok** - [OTrT szerint]
- * 7. sz. főút [OTrT szerint] - Balatonvilágos - [OTrT szerint] - Zamárdi - Szántód - Balatonföldvár - Balatonszárszó - Balatonőszöd - Balatonszemes - Balatonlelle - Balatonboglár - Fonyód - Balatonfenyves - Balatonkeresztúr - Balatonszentgyörgy - Tikos - Szegerdő - Sávoly - **Zalakomár - Galambok** - [OTrT szerint]

¹⁵ 2000. CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területfejlesztési Tervéről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000112.TV

Kiemelt jelentőségű mellékutak

- * Galambok (7. sz. főút) - [Zalabér]
- * Galambok - Zalakomár - [Somogyzsitfa (Szőcsénypusztta)] – Marcali
- * Hévíz - Zalakomár

Újonnan kialakítandó kiemelt jelentőségű mellékutak

- * Zalakaros - Zalaújlak - [Nagybakónak - Újudvar]

Kiépitendő egyéb mellékutak

- * [Kerecseny] – Zalamerenye
- * Dióskál - [Orosztony]

Vasúthálózat Balaton kiemelt üdülőkörzet területét érintő elemei

- * II. transz-európai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal OTrT szerint: Budapest - Székesfehérvár - Nagykanizsa - Murakeresztúr - (Horvátország)

A Balaton kiemelt üdülőkörzet területét érintő országos és térségi jelentőségű kerékpáros nyomvonalak

- * Galambok - [Kaszó]
- * Galambok - Öreglak

[Zalabér] - Vindornyaszőlős - Zalacsány - Zalaapáti - Esztergályhorváti – Zalaszentmárton

A törvény rendelkezései

- * területrendezési terv elfogadása és alkalmazása
- * balatoni területrendezési szabályzat
- * a térségi területfelhasználás rendjére vonatkozó szabályok
- * az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények elhelyezésére vonatkozó szabályok
- * a Balaton kiemelt üdülőkörzet területére vonatkozó szabályok
- * a Balaton kiemelt üdülőkörzet parti és partközeli településeire vonatkozó szabályok

- * kiemelt térségi övezetekre vonatkozó szabályok
- * védelmi övezetek szabályozási előírásai / magterület övezete; ökológiai folyosó övezete; puffer terület övezete; térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete; történeti települési terület övezete; világörökség és világörökség-várományos terület övezete; szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete; ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete; térségi jelentőségű komplex táj rehabilitációt igénylő terület övezete; ökológiai rehabilitációt igénylő terület övezete; felszíni szennyezésre fokozottan érzékeny terület övezete; földtani veszélyforrás terület övezete; vízerózióknak kitett terület övezete; felszíni vízminőség-védelmi terület övezete; tómeder övezete; térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete; települési terület övezete; gazdasági terület övezete; általános mezőgazdasági terület övezete; kertgazdasági terület övezete; kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete; erdőterület övezete; erdőtelepítésre alkalmas terület övezete; kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete; turisztikai fejlesztési terület övezete; szőlő termőhelyi kataszteri terület övezete; kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete
- * záró rendelkezések

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény az alábbiak szerint módosul¹⁶

- * 2. § (2) bekezdés módosult
- * 3. § módosult
- * 4. § módosult
- * III. fejezet címe módosult, helyébe a következő cím lép: „a Balatoni területrendezési szabályzat”
- * a törvény 4/A-C. §okkal és alcímekkel egészült ki
- * „a Balaton kiemelt üdülőkörzetének területére vonatkozó szabályozási előírások” alcíme helyébe „a Balaton kiemelt üdülőkörzet területére vonatkozó szabályok” alcím lépett

¹⁶ 2008. évi LVII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény módosításáról

- * 5. § - 15. § módosult
- * „a Balaton kiemelt üdülőkörzetének partközeli településeire vonatkozó szabályozási előírások” alcíme helyébe „a Balaton kiemelt üdülőkörzet parti és partközeli településeire vonatkozó szabályok” alcím lépett
- * 16. § (7) bekezdése módosult
- * 17. § - 20. § módosult
- * 22. § (1) és (3) bekezdése módosult és 22/A. § és alcímmel egészült ki: „a kiemelt térségi övezetekre vonatkozó szabályok”
- * 23. § - 25. § rendelkezései és alcímei módosultak / magterület övezete; ökológiai folyosó övezete; puffer terület övezete; térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete; történeti települési terület övezete; világörökség és világörökség-várományos terület övezete; szélérőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete; ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete; térségi jelentőségű komplex táj rehabilitációt igénylő terület övezete; felszíni vízminőség-védelmi terület övezete; települési terület övezete; általános mezőgazdasági terület övezete; erdőterület övezete; turisztikai fejlesztési terület övezete

1.3.8.5. Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény¹⁷

A törvény célja, hogy meghatározza az ország egyes térségei terület felhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

Országos kerékpárút törzshálózat elemei / Kis-Balaton - Mura-melléki kerékpárút

Fenekpuszta-Zalakaros-Nagykanizsa-Molnári-Letenye-(Horvátország)-Tornyiszentmiklós-(Szlovénia)-Lenti

¹⁷ 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről / www.vati.hu/download.php?ctag=download&docID=5449

A törvény rendelkezései

- * országos területrendezési terv
- * az ország szerkezeti tervére vonatkozó szabályok / térségi területfelhasználási kategóriák; térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályok; terület felhasználásra vonatkozó általános szabályok; országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények elhelyezésére vonatkozó szabályok
- * térségi övezeti szabályok / térségi övezetek
- * az országos övezetekre vonatkozó szabályok / országos ökológiai hálózat övezete; komplex táj rehabilitációt igénylő terület övezete; kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete; felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete
- * kiemelt térségi és megyei övezetekre vonatkozó szabályok / védett természeti terület övezete; természeti terület övezete; ökológiai (zöld) folyosó övezete; térségi táj rehabilitációt igénylő terület övezete; tájképvédelmi terület övezete; rendszeresen belvíz járta terület övezete; hullámtér és nyílt ártér övezete; csúszásveszélyes terület övezete; vízerózióknak kitett terület övezete; szélerózióknak kitett terület övezete
- * hatályba léptető és vegyes rendelkezések

1.3.8.6. 2008. évi L. törvény indokolása az országos területrendezési tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról¹⁸

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvénymódosítás alapvetően nem a célrendszer és szerkezet megváltoztatására, hanem a tartalmi részek kibővítésére és a szabályozás pontosítására helyezte a hangsúlyt. A módosítás szükségességének általános indoklása

- * az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény elfogadását követően felgyorsultak a területi folyamatok, különös tekintettel az ország szerkezetét meghatározó és a nemzetközi térszerkezeti kapcsolatot biztosító közlekedési infrastruktúra-hálózat fejlesztése vonatkozásában

¹⁸ 2008. évi L. törvény indokolása az országos területrendezési tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról
<http://www.vati.hu/main.php?folderID=2017>

- * az egyes ágazatoknál jelentős koncepcionális változások történtek, elkészült az országos gyorsforgalmi közúthálózat nagytávú fejlesztési koncepciója
- * a Nemzeti Erdőtelepítési Programmal összhangban egységes elvek alapján lehatárolásra kerültek az erdőtelepítésre alkalmas területek
- * az országos ökológiai hálózat felosztása újragondolásra került, az eredmény összhangban van a páneurópai ökológiai hálózat rendszerével, de az élőhelyek ökológiai funkcionalitását is jobban leképezi az új kategorizálás
- * megtörtént az országos tájképvédelmi területek lehatárolása
- * ágazati szinten lehatárolásra és a Törvényben övezetként bevezetésre kerültek a kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő és védendő örökségi elemek
- * időközben elfogadásra került a Budapesti Agglomeráció, valamint a megyék többségének területrendezési terve
- * öt évenkénti felülvizsgálati kötelezettség
- * a 2003. évi XXVI. törvény felülvizsgálatának szakaszában született a 106/2007. (XII. 20.) Alkotmánybírósági határozat, amelyben az Alkotmánybíróság a Törvény korábban módosított 22. § (2) bekezdésének *h)* és *j)* pontját az Alkotmánnyal ellentétesnek minősítette

1.4. Zalakaros szerepe a településhálózatban

A kistérségi központként funkcionáló Zalakaros város termálvízkinccse kiemelkedő szerepet játszik a kistérség turisztikai fellendítésében, a megújuló energiaforrások hasznosításában.

A települések funkcionális jellemzői, a régió funkcionális központjai a Nyugat-dunántúli régió regionális helyzetelemzésében kerültek meghatározásra.

5. számú táblázat: Zalakaros funkcióellátottság szerinti osztályozása

Városok					Falvak		
Minősítési kódok	1	2	3	4	5	6	7
Zala megye	Zalaegerszeg Nagykanizsa	Keszthely	Hévíz, Lenti, Letenye, Zalaszentgrót	Zalakaros Zalalövő	23	71	154
Vas megye	Szombathely	Körmend, Sárvár, Celldömölk	Kőszeg, Csepreg, Szentgotthárd	Vasvár Őriszentpéter Répcelak	9	93	104
Győr-Moson- Sopron megye	Győr Sopron	Kapuvár Mosonmagyaróvár	Csorna, Tét	Fertőd Pannonhalma Jánossomorja	33	83	57
Nyugat-dunántúli Régió / települések száma	5	6	9	8	65	247	314

Kódok		Kódok	
1	Megyei jogú város	5	Funkciógazdag falu
2	Teljes körű városi igazgatási és szolgáltatási funkció	6	Hiányos szolgáltató funkciójú falu, igazgatási központ
3	Hiányos igazgatási vagy szolgáltatási funkció	7	Gyenge szolgáltató, igazgatási funkció nélküli falu
4	Erősen hiányos szolgáltatási és igazgatási funkció		

Forrás: Nyugat-dunántúli Régió, Regionális Helyzetelemzés, „Partnerség 2007-2013konzorcium”

Zalakaros funkcionális ellátottság tekintetében jelenleg az „erősen hiányos szolgáltatási és igazgatási funkció” csoportba sorolható, ezért nagyon fontos a térség értékeinek hatékony, környezetvédelmi- és turisztikai célú fejlesztése, a természeti- és táji értékek elérésének és fenntarthatóságának javítása, a meglévő városi funkciók megerősítése, illetve új funkciók meghatározása.

6. számú táblázat: Geotermikus energiahasznosítás meglévő és tervezett termálfürdőhelyek hálózatában / Zala megye

Klaszter tagok jegyzéke	Készültségi fok		
	meglévő	terv	projekt
Zalakaros / közút rekonstrukció, energiatakarékos intézmények fejlesztése, hőszivattyús rekonstrukció	x		x
Cesztreg / strand, park, kultúrközpont, településközpont, lakótelkek hőszivattyús rekonstrukciója, kemping	x		x
Lenti / gyógyfürdőbővítés, gyógyászati fejlesztések	x		x
Borsfa / meglévő termálkút, 108°C termálvíz hasznosítása falufűtés, termálstrand céljából		x	
Letenye / termálfürdő bővítés, camping-bővítés, gyógyászat, tanmedencék	x		x
Nagykanizsa / geotermikus kiserőmű, strand, termálturizmus, távhő ellátás		x	x
Belezná / meglévő kutak, falusi távfűtés		x	
Pusztaszentlászló / meglévő termálfürdő fedett, téliesített bővítése, gyógyszálló	x		x
Zalaegerszeg / geotermikus energia, napenergia hasznosítása települési – lakossági és intézményi – távhő ellátásra, hőszivattyú rekonstrukció	x		x
Zalaegerszeg / belvárosi energiatakarékos rekonstrukció hőszivattyús technológiával		x	
Zalalövő – Sallafürdő / gyógyfürdő komplexum - római kori stílusban -, szálló, forma villa – üdülónegyed		x	
Salomvár / termálfürdő gyógy-idegenforgalom, idősok otthona		x	
Pacsa / termálfürdő, termál üdülőfaló		x	
Becsőlygye / geotermikus erőmű, termálfürdő komplexum			x

Forrás: Nyugat-dunántúli Régió, Regionális Átfogó Program, „Partnerség 2007-2013 konzorcium”

A Nyugat-dunántúli régió Regionális Átfogó Programját alapul véve a 2007-2013-as tervezési időszakban, a megyében 13 település vonatkozásában beszélhetünk termálfürdőhelyek általi geotermikus energiahasznosításról.

Zalakaros város a geotermikus energiahasznosításban kiemelkedő szereppel bír. A geotermikus energia hasznosítása és az ebből származó előnyök kiaknázása nemcsak a város, hanem a kistérségi települések vonatkozásában is kiemelkedő fontosságú feladat. A működő Gránit Gyógy- és termálfürdő továbbfejlesztése, illetve a geotermikus energiahasznosításhoz szükséges innovációs fejlesztések elsősorban állami és európai uniós források bevonásával valósulhatnak meg.

2. HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1. Gazdaság

2.1.1. Földrajzi elhelyezkedés, külső elérhetőség

A változatos domborzati adottságokkal rendelkező Zalakaros Kistérség Zala megye keleti részén helyezkedik el. A 19 települést magában foglaló térség megyén belüli nyugati határvonalát a Principális csatorna, északi határát az Orosztony-Zalaszabar vonal, déli határát pedig Zala és Somogy megye határvonala jelzi.

A térség közlekedésföldrajzi helyzete összességében kedvező. A térséget több főközlekedési út is keresztezi, a Budapest-Nagykanizsa között húzódó autópálya Zalakomár közigazgatási területén halad át. A térség megközelíthetőségét az M7-es gyorsforgalmi út is megkönnyíti.

Kiépített kerékpárút a térség 9 településén – Zalaszabar, Nagyrada, Garabonc, Zalakaros, Galambok, Zalaszentjakab, Miháld, Sand - halad át. A kistérség nyugati településein kiépített kerékpárutak nincsenek, kerékpározásra a gépjárműforgalommal terhelt utakon van lehetőség. A legközelebbi autóbusz pályaudvar Zalakaroson és Nagykanizsán található, amely helyi és térségi szerepkört is betölt. A térség tömegközlekedési kiszolgálását a Zala Volán ZRt biztosítja. A kistérséget érintő fő vasútvonal a Budapest-Nagykanizsa vonal.

A kistérség légi közlekedésében a sármelléki repülőtér a legoptimálisabb lehetőség a repülőgéppel érkező turisták számára.

Balatonmagyaród Nagykanizsától északkeletre, a Kis-Balaton déli oldalának közvetlen közelében fekvő, a Kis-Balatonba félszigetként beékelődő település.

Gépkocsival Nagykanizsa felől a 7-es, Zalaegerszeg felől pedig a 76-os úton haladva közelíthető meg. A vonatközlekedés Zalakomárig megoldott, ahonnan buszjáratok biztosítják a településre való eljutást.

Galambok a Zalai-dombság délkeleti részén, Zalakaros szomszédságában, a 7-es főút mentén helyezkedik el. A települést kelet-déli irányból rónaság, nyugatról magas dombok határolják. Dél-Zala egyik legszebb tava, valamint a vidék legnagyobb tájvédelmi körzete – Csörnye berek – Galambok község határában található.

A község gépkocsival Nagykanizsa felől a 7-es, Zalaegerszeg felől pedig a 75-ös, 76-os úton haladva közelíthető meg. A vonatközlekedés Zalaszentjakabig, illetve Zalakomárig megoldott, onnan buszjáratok biztosítják a település megközelíthetőségét.

Garabonc Nagykanizsától északkeletre, Zalaegerszegtől mintegy 50 km-re fekvő település. Gépkocsival a 7-es és a 76-os úton haladva közelíthető meg, a vonatközlekedés Zalakomárig megoldott. Zalakomárról menetrendszerű autóbuszjáratok szállítják a Garaboncra érkezőket.

Gelse Nagykanizsától északra, a Nagykanizsa-Pacsa útvonal középső részén fekvő település. A község megközelíthető gépkocsival a 7-es és a 75-ös úton haladva, a vasútközlekedés megoldott. Nagykanizsa és Gelse között menetrendszerű autóbuszjáratok közlekednek.

Kerecseny Nagykanizsától északra, Zalasabartól nyugatra, Orosztony közvetlen közelében fekvő, dombos, völgyes zsáktelepülés. Nagykanizsától mért távolsága 25 km, Zalaegerszegtől 40 km-re fekszik.

Gépkocsival Nagykanizsa felől a 7-es, Zalaegerszeg felől a 75-ös és 76-os úton haladva közelíthető meg. A vonatközlekedés Kilimán és Gelse településekig megoldott. Menetrendszerű autóbuszjáratok mind Kilimán, mind pedig Gelse irányában közlekednek.

Kilimán Nagykanizsától északra, a Nagykanizsa-Pacsa útvonal mentén fekszik. Gépkocsival, vonaton és autóbuszal egyaránt megközelíthető. Nagykanizsa irányából a 7-es, Zalaegerszeg irányából a 75-ös út felől érhető el. A vasútvonal a község határában fut. A településre való eljutást menetrendszerű autóbuszjáratok biztosítják.

Kisrécse Nagykanizsától 8 km-re, északkeletre, Zalaegerszegtől 55 km-re, délkeletre hangulatos dombvidéken fekszik. A Mura, illetve a Balaton vízrendszeréhez tartozik. Gépkocsival Nagykanizsa felől a 7-es, Zalaegerszeg felől pedig a 75-ös és 76-os úton közelíthető meg. A vasútvonal Nagykanizsáig, illetve Nagyrécséig közlekedik, ahonnan menetrendszerű autóbuszjáratok szállítják az utasokat a településre.

Miháld Nagykanizsától 18 km-re, a Dola-patak völgyében fekszik. Gépkocsival megközelíthető a 7-es, 75-ös és 76-os utakon egyaránt. A vasút Nagykanizsáig megoldott. Nagykanizsa, Zalakaros és a település közötti autóbusz összeköttetés biztosított.

Nagyrada Zala megye délkeleti részén, Nagykanizsától 25 km-re, Zalaegerszegtől 50 km-re, a Kis-Balaton közelében helyezkedik el. Gépkocsival a 7-es, a 75-ös és a 76-os úton közelíthető meg, a vonatközlekedés Nagykanizsáig, illetve Zalakomárig megoldott. Mindkét településről indulnak menetrendszerű járatok a településre.

Orosztony Nagykanizsától északra, 25 km-es távolságra, a Kilimánt és Zalasabart összekötő út mentén található. A község határa szép és változatos, a település dombos szántókkal, szőlőhegyekkel, erdőkkel tagolt.

Gépkocsival Zalaegerszeg felől a 75-ös és 76-os úton, Nagykanizsa felől a 7-es úton közelíthető meg. A vasút Nagykanizsáig közlekedik, ahonnan menetrendszerű járatok indulnak a településre.

Pat Nagykanizsától 25 km-re, Zala megye délkeleti részén fekszik. Gépkocsival, autóbusszal egyaránt megközelíthető. A legközelebbi vasútállomás Zalaszentjakabon – 9 km – és Zalakomáron – 18 km – található. Zalaszentjakabról és Nagykanizsáról menetrendszerű, közvetlen járatok biztosítják a településre jutást.

Sand Zala és Somogy megye határán, Nagykanizsától 14 km-re, délkeletre, erdőségekkel övezett területen fekszik. Gépkocsival a 7-es, 61-es és 68-as út felől közelíthető meg, a vonatközlekedés Zalaszentjakabig, Zalakomárig, illetve Nagykanizsáig megoldott. Zalaszentjakab és Nagykanizsa irányából közvetlen autóbuszjáratok közlekednek.

Zalakaros a Zalakaros Kistérség központja, Nagykanizsától 18 km-re, északkeletre, a Balatontól 30 km-re, Zala megye délnyugati részén fekvő üdülőváros. Gépkocsival a 7-es, a 75-ös, a 76-os úton, valamint az M7-es autópályáról közelíthető meg, a legközelebbi vasútállomás Zalakomáron található, ahonnan a településre jutást menetrendszerű autóbusz közlekedés biztosítja. A városban működő autóbusz állomás szerepe elsősorban a távolsági közlekedés tekintetében jelentős. Járatok indulnak többek között Budapest, Hévíz, Keszthely, Nagykanizsa, Veszprém, Zalaegerszeg irányába. A légi közlekedést előnyben részesítők számára Zalakaros szintén ideális célpont, hiszen a legközelebbi repülőtér a várostól 21 km-re Sármelléken található.

Zalakomár Nagykanizsától 18 km-re, északkeletre, Zalaegerszegtől 50 km-re, délkeletre fekszik. Kedvező földrajzi elhelyezkedése miatt közlekedési csomópont. Gépkocsival

Nagykanizsa felől a 7-es úton, Zalaegerszeg felől a 75-ös és 76-os úton közelíthető meg. A Budapest-Nagykanizsa között húzódó autópálya a település közigazgatási területén halad át. Zalakomáron a vasútközlekedés megoldott, illetve közvetlen autóbuszjáratok közlekednek Nagykanizsa, Balatonmagyaród, Keszthely, Zalamerenye, Zalasabar, Zalakaros, Marcali, Nemesvid, Zalaegerszeg és Budapest irányába. A település a 15 km-re fekvő Sármelléki repülőtérrel is elérhető.

Zalamerenye Nagykanizsától 17 km-re, északkeletre, a Kis-Balaton közelében fekszik. Gépkocsival a 7-es, 74-es, 75-ös és 76-os útról egyaránt megközelíthető. A legközelebbi vasútállomás Zalakomáron található, ahonnan közvetlen, menetrendszerű járatok szállítják az utasokat a településre.

Zalasárszeg Nagykanizsától 8 km-re, északkeletre helyezkedik el. Gépkocsival Nagykanizsa felől a 7-es, Zalaegerszeg felől a 75-ös és 76-os út felől érhető el. A vasútközlekedés Zalaszentjakabig, Zalakomárig és Nagykanizsáig megoldott. Nagykanizsáról és Zalakomárról menetrendszerű, közvetlen autóbuszjáratok közlekednek.

Zalasabar a Kis-Balaton nyugati partján, Nagykanizsától 28 km-re, északkeletre, Zalaegerszegtől 45 km-re, a Balatontól 25 km-re erdővel határolt, lankás dombok között fekszik. Gépkocsival a 7-es, 75-ös és 76-os út irányából közelíthető meg, a két legközelebbi vasútállomás Gelsén és Zalakomáron található. Nagykanizsa és Zalakomár irányából közvetlen autóbuszjáratok biztosítják a településre jutást.

Zalaszentjakab Nagykanizsától 15 km-re, keletre, Zala megye délkeleti részén, Somogy megye határában fekszik. Gépkocsival Nagykanizsa felől a 7-es úton, Somogy felől a 61-es és 68-as úton közelíthető meg. A településen vasútállomás működik, illetve menetrendszerű járatok biztosítják az összeköttetést a szomszédos településekkel.

Zalaújlak Nagykanizsától 17 km-re, északkeletre, a Zalai-dombság délkeleti részén, a Kis-Balatontól nyugatra magas dombok között fekvő zsáktelepülés. Gépkocsival a 7-es úton, Zalaegerszeg irányából a 74-es, 75-ös és 76-os út irányából közelíthető meg. Egyetlen bekötőútja Csapi irányából érkezik. A legközelebbi vasútállomás Zalaszentjakabon található, Zalakomár és Nagykanizsa irányából menetrendszerű járatok biztosítják a továbbutazást.

2.1.2. Ágazati szerkezet

2.1.2.1. Mezőgazdaság

A kistérségi települések túlnyomó többsége mezőgazdasági tevékenységet végez, a mezőgazdaságilag hasznosítható területek aránya 78,2%. A kistérségi szántóterületek aránya 42,4%, amely jóval meghaladja a megyei - 31,6% - átlagot. A rét- és erdőterületek nagysága szintén jelentős, hasznosításuk – a lecsökkent állatlétszám miatt - azonban nem megfelelő.

A jó minőségű földterületek ugyan kedvező feltételeket teremtenek a mezőgazdasági termeléshez, a gazdaság egészét sújtó visszaesések és kedvezőtlen támogatási-szabályozási rendszerek e települések vonatkozásában is éreztetik kedvezőtlen hatásukat.

Balatonmagyaród gazdasági életét földrajzi elhelyezkedése nagymértékben meghatározza. A településen működik a Balatonmagyaródi Mezőgazdasági Szövetkezeti ZRt, amely főként növénytermesztéssel – búza, kukorica, vetőmag – és családi gazdálkodók integrációjával foglalkozik.

Galambok domborzati viszonyai szintén kedveznek a mezőgazdasági tevékenység számára, domboldalain szőlő- és gyümölcsstermesztés folyik – jó hírű borvidék -, fő terménye a kukorica, a búza és a burgonya.

Garabonc Zalakaros szomszédságában fekvő, mezőgazdasági jellegű település, ahol főként szőlő- és bortermeléssel foglalkoznak.

Gelse gazdasági életében a mezőgazdasági tevékenység kiemelkedő szerepet játszik. A település biztosít székhelyet a kilenc település agrártevékenységét összefogó, elsősorban növénytermesztéssel, állattenyésztéssel, mezőgazdasági szaktanácsadással és kereskedelmi tevékenységgel foglalkozó Március 15. Gazdálkodók Szövetkezete részére. A településen élők főként házi kertek művelésével és szőlőtermesztéssel foglalkoznak.

A rendszerváltást követően Kerecseny mezőgazdasági tevékenysége visszaesett, a foglalkoztatási lehetőségek száma csökkent. Jelenleg egy mezőgazdasági vállalkozás működik a településen. A munkaképes korosztály túlnyomó része Nagykanizsa és Zalaegerszeg

üzemeiben dolgozik, így a korábban alapvetően mezőgazdasági tevékenységből élő lakosság mezőgazdasági tevékenységet főként kereset kiegészítésként folytat.

A mezőgazdasági tevékenység fontos szerepet játszik Kilimán lakóinak életében, a lakosság nagy része a mezőgazdaságból él. A település a növénytermesztéssel, állattenyésztéssel, mezőgazdasági szaktanácsadással és kereskedelmi tevékenységgel foglalkozó Március 15. Gazdálkodók Szövetkezetének tagja.

A szőlő- és gyümölcskertekkel övezett Kisrécse alapvetően agrárjellegű település, a megélhetést a mezőgazdasági tevékenység biztosítja, de sokan dolgoznak Nagykanizsa üzemeiben is.

Miháld földrajzi elhelyezkedése, domborzati viszonyai nagymértékben hozzájárulnak a bortermelés, a szőlőtermesztés feltételeinek megteremtéséhez. A hegyközség kiváló adottságokkal rendelkezik, így a településen működő bortermelők számos - bormustrán elnyert - aranyéremmel büszkélkedhetnek. A településen több borkimérés is található.

Nagyrada lakói számára a megélhetést a mezőgazdasági tevékenység – elsősorban szőlőtermelés és borfeldolgozás – biztosítja. A gazdasági visszaesés következtében azonban az értékesítés egyre nehezebbé válik, így a lakosok a környező városokban próbálnak munkalehetőséghez jutni.

Orosztony a főként növénytermesztéssel, állattenyésztéssel, mezőgazdasági szaktanácsadással és kereskedelmi tevékenységgel foglalkozó Március 15. Gazdálkodók Szövetkezetének tagja. A szövetkezet Orosztonyban fagyártó üzemet működtet.

Pat földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően sokáig kifejezetten agrártelepülés volt. A privatizáció következtében azonban a legelők és erdők magántulajdonba kerültek. A földek minősége leromlott, az állattartás megszűnt. Munkahelyet egyrészt Nagykanizsa, másrészt a Somogy megyei Váraszlói Halgazdaság biztosít a lakosok számára.

Sand községben a mezőgazdasági tevékenység – a jelentős vadállománynak és a szőlőterületeknek köszönhetően - jelenleg is fontos szerepet játszik. Az intenzív gazdálkodás a környező településekkel létrehozott mezőgazdasági szövetkezetből való kiválást követően -

1991 után – kezdődött meg a településen. A legnagyobb haszon a málna, a szeder, az őszibarack és a fenyőfa értékesítéséből származik.

Zalakaros földrajzi-, domborzati- és környezeti adottságai kiváló feltételeket teremtenek a szőlő- és gyümölcsstermesztéshez. A gyümölcsök helyi feldolgozása, a biokultúra kialakítása, fejlesztése, a gyümölcsösök üdülőterületi direkthasznosítása, a borturizmus megalapozása – kiváló minőségű borok által – a település fellendüléséhez járul hozzá.

A Zalakomár, Kápolnapusztá határában található bivalyrezervátum mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területen kapott helyet. A rezervátum 1997 óta a Balaton-felvidéki Nemzeti Park része. A településen mezőgazdasági tevékenységet 3 vállalkozó végez.

Zalasárszeg domborzati adottságai kedvező feltételeket teremtenek a szőlő- és gyümölcsstermesztéshez. Zalasárszegen működik a nagykanizsai központú, három telephellyel – Zalasárszeg, Szepetnek-Bánfapuszta, Surd-Feketesár - rendelkező Gyümölcskert ZRt, amelynek fő tevékenysége a gyümölcsstermesztés és értékesítés – körte, alma, meggy -, de szántóföldi növénytermesztést – búza, tavaszi árpa, repce, kukorica – is folytat. Zalasárszegen – 163 hektáros körteültetvény - található Európa legnagyobb összefüggő körtése.

Zalaszabar mezőgazdaságilag kedvező helyen fekszik, a település sok-sok éven át halászatból, gabonatermesztésből, állattenyésztésből, szőlő- és bortermelésből, valamint erdőgazdálkodásból tartotta fenn magát. Jelenleg a legjellemzőbb mezőgazdasági tevékenység a szőlőtermesztés és bortermelés.

Zalaszentjakab mezőgazdasági jellegű település. Az egyéni gazdaságokban főként kukoricát, burgonyát és takarmánynövényeket termelnek, a zártkertekben szőlő- és gyümölcsstermelés folyik. A településen elsősorban a szarvasmarha- és a sertésenyésztés a jellemző.

Zalaújlak lakosainak többsége őstermelő, főként szőlő- és erdőműveléssel, valamint marhatenyésztéssel foglalkoznak.

7. számú táblázat: Földterületi adatok

Település	Termőterület megoszlása művelési ágak szerint hektárban									Átlag (ha)
	Szántó	Kert	Gyümölcsös	Szőlő	Rét	Legelő	Erdő	Kivett	Összesen	
Balatonmagyaród	942				125	19	113	1954	3153	5,47
Galambok	762	13	45	53	230	143	1042	284	2572	1,31
Garabonc	579	8	9	79	236	173	258	514	1856	1,4
Gelse	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Kerecseny	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Kilimán	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Kisrécse	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Miháld	893	27	42	52	307	108	513	222	2164	1,1
Nagyrada	341	4	3	91	77	57	239	473	1285	1,36
Orosztony	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Pat	327		2	4	68	60	281	91	833	1,52
Sand	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Zalakaros	518	24	91	112	249	230	144	349	1717	0,44
Zalakomár	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Zalamerenye	371	9	17	24	110	45	741	82	1399	1,36
Zalasárszeg	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Zalaszabar	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Zalaszentjakab	329				49	139	95	93	705	1,89
Zalaújlak	169	19	19	8	89	33	589	53	979	1,7

Forrás: Zalakaros Környéki Települések Területfejlesztési Társulása, <http://zalakaros.celodin.hu/>

2.1.2.2. Ipar

Az ipari termelés képviselői egyrészt a korábbi ipari hagyományokhoz-, másrészt az ipari infrastrukturális lehetőségekhez igazodva alakultak. A kistérségben 2007-ben 82 építőipari vállalkozást regisztráltak, amely a megyei érték 3,2%-át tette ki. A legtöbb építőipari tevékenységet folytató vállalkozás Zalakaros és Galambok településeken működött.

8. számú táblázat: Ipari tevékenység alakulása / 2007

Települések	Bányászat, feldolgozóipar, / villamosenergia, gáz-, gőz-, vízellátás	Építőipar
Balatonmagyaród	2	2
Galambok	10	11
Garabonc	2	2
Gelse	7	9
Kerecseny	0	0
Kilimán	1	1
Kisrécse	1	2
Miháld	1	7
Nagyrada	3	4
Orosztony	0	2
Pat	0	2
Sand	1	1

Települések	Bányászat, feldolgozóipar, / villamosenergia, gáz-, gőz-, vízellátás	Építőipar
Zalakaros	7	18
Zalakomár	6	9
Zalamerenye	1	4
Zalasárszeg	3	0
Zalaszabar	2	4
Zalaszentjakab	0	1
Zalaújlak	2	3

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

2.1.3. Működő vállalkozások száma, struktúrája, jellemzői

A regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti összetétele jelentős eltéréseket mutat. Megyei szinten a 2008. évben a szervezetek 28,5%-a gazdasági szolgáltatásokkal és ingatlanügyletekkel, 16,0%-a pedig szálláshely-szolgáltatással, vendéglátással foglalkozott. A Zalakaros Kistérségben a szálláshely-szolgáltatással és vendéglátással foglalkozó szervezetek száma a megyei átlag 2,4-szerese, 38,4% volt.

9. számú táblázat: Regisztrált vállalkozások száma / 2007

Települések	Regisztrált vállalkozások száma	Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozás az év végén	Regisztrált egyéni vállalkozók száma az év végén	Regisztrált nonprofit szervezetek száma az év végén	Regisztrált kötségvetési szerv és intézménye
Balatonmagyaród	33	66,1	24	5	2
Galambok	151	116,0	114	7	4
Garabonc	69	90,9	52	11	4
Gelse	73	66,3	52	8	5
Kerecseny	9	32,0	6	1	1
Kilimán	8	31,7	5	0	1
Kisrécse	20	103,6	15	1	2
Miháld	65	76,5	55	12	3
Nagyrada	42	84,5	27	9	3
Orosztony	18	37,5	13	0	3
Pat	15	67,0	12	0	1
Sand	60	141,8	57	2	1
Zalakaros	592	331,5	492	19	3
Zalakomár	140	45,3	119	8	5
Zalamerenye	23	135,3	16	3	1
Zalasárszeg	12	102,6	7	0	1
Zalaszabar	35	61,6	22	7	4
Zalaszentjakab	11	29,1	9	2	4
Zalaújlak	19	169,6	15	1	1
Kistérség összesen	1 395		1 112	96	49
Zala megye	37 089	127,2	25 386	2487	736

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A 2007. évben a kistérségben összesen 1 395 regisztrált vállalkozás működött, ebből az egyéni vállalkozók száma 1 112 volt. A kistérségben 2007-ben 96 nonprofit szervezetet és 49 költségvetési szervet regisztráltak. A legtöbb vállalkozást Zalakaroson, a legkevesebbet pedig Kilimán községben tartották nyilván. Zalakaros településen a regisztrált vállalkozások 83,11%-át az egyéni vállalkozók tették ki. Zalakarost követően a legtöbb vállalkozást Galambok, illetve ezt követően Zalakomár településeken regisztrálták.

10. számú táblázat: Regisztrált vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként / 2007

Települések	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás	Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia, gáz-, gőz-, vízellátás	Építőipar	Kereskedelem, javítás	Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	Pénzügyi közvetítés	Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	Oktatás	Egészségügyi, szociális ellátás	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	Egyéb tevékenység
Balatonmagyaród	8	2	2	3	10	3	1	3	0	0	1	0
Galambok	16	10	11	19	57	7	2	21	2	1	5	0
Garabonc	10	2	2	18	18	1	1	11	2	2	2	0
Gelse	16	7	9	12	8	2	3	8	0	3	5	0
Kerecseny	2	0	0	5	0	0	1	1	0	0	0	0
Kilimán	1	1	1	2	0	0	1	1	0	0	1	0
Kisrécse	1	1	2	2	8	1	1	4	0	0	0	0
Miháld	24	1	7	12	4	3	3	5	1	3	3	0
Nagyrada	9	3	4	7	4	3	1	8	1	0	2	0
Orosztony	5	0	2	2	1	1	0	3	0	1	3	0
Pat	8	0	2	0	4	1	0	0	0	0	0	0
Sand	44	1	1	3	4	2	1	3	0	0	1	0
Zalakaros	13	7	18	49	372	8	4	83	5	7	26	0
Zalakomár	20	6	9	28	26	5	6	26	3	3	8	0
Zalamerenye	4	1	4	3	7	0	0	3	0	0	1	0
Zalasárszeg	2	3	0	0	5	0	0	2	0	0	0	0
Zalaszabar	5	2	4	8	5	0	0	5	0	2	3	1
Zalaszentjakab	2	0	1	3	4	0	0	1	0	0	0	0
Zalaújlak	6	2	3	2	2	0	0	3	0	1	0	0
Kistérség összesen	196	49	82	178	539	37	25	191	14	23	61	1
Zala megye	3 825	2 301	2 578	5 307	5 715	1 127	1 263	10 730	1 018	980	2 232	13

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti összetétele települési szinten jelentősen eltérő képet mutat, az idegenforgalom erőteljes befolyásoló szerepe azonban egyértelműen megfigyelhető.

A 2007. évben a kistérségben regisztrált vállalkozások közel 39%-a foglalkozott szálláshelyszolgáltatással és vendéglátással. A kistérségi települések közül kitűnik Zalakaros, ahol 372 vállalkozást regisztráltak. Zalakarost 57 regisztrált vállalkozással Galambok és 26 regisztrált vállalkozással Zalakomár követi.

A vendéglátói tevékenységet a mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás és halgazdálkodás követi, ugyanis a vállalkozások 14,04%-a ilyen típusú tevékenységet végez. A legkiemelkedőbb mutatókkal Sand rendelkezik.

A nemzetgazdasági ágak közül a harmadik helyen az ingatlanügyletek és gazdasági szolgáltatások – 13,68% -, negyedik helyen pedig a kereskedelmi és javítási tevékenységek – 12,75% - állnak. Mindkét nemzetgazdasági ág vonatkozásában Zalakaros és Zalakomár áll az első két helyen.

Az ötödik helyen az építőipar áll 5,87%-kal, majd ezt követi az egészségügyi és szociális ellátás 4,37%-kal, a bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia, gáz-, gőz-, vízellátás 3,51%-kal, a szállítás, raktározás, posta és távközlés 2,65%-kal.

11. számú táblázat: Működő vállalkozások alakulása / 2006

Települések	Működő vállalkozások száma	Működő vállalkozások száma						
		0 fő	1-9 fő	10-19 fő	20-49 fő	50-249 fő	250-499 fő	500 és több fő
Balatonmagyaród	18	0	15	2	1	0	0	0
Galambok	59	3	53	3	0	0	0	0
Garabonc	31	2	27	2	0	0	0	0
Gelse	55	0	49	1	5	0	0	0
Kerecseny	5	0	5	0	0	0	0	0
Kilimán	6	0	6	0	0	0	0	0
Kisrécse	11	1	10	0	0	0	0	0
Miháld	29	0	29	0	0	0	0	0
Nagyrada	26	3	21	1	1	0	0	0
Orosztony	10	0	10	0	0	0	0	0
Pat	3	0	3	0	0	0	0	0
Sand	10	0	10	0	0	0	0	0

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Települések	Működő vállalkozások száma	Működő vállalkozások száma						
		0 fő	1-9 fő	10-19 fő	20-49 fő	50-249 fő	250-499 fő	500 és több fő
Zalakaros	162	3	144	5	6	4	0	0
Zalakomár	85	0	83	1	1	0	0	0
Zalamerenye	13	3	10	0	0	0	0	0
Zalasárszeg	8	0	7	1	0	0	0	0
Zalaszabar	17	3	14	0	0	0	0	0
Zalaszentjakab	5	0	5	0	0	0	0	0
Zalaújlak	9	0	9	0	0	0	0	0
Kistérség összesen	562	18	510	16	14	4	0	0
Zala megye	20 062	418	18 706	499	278	138	16	7

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A nagyvállalkozások hiányoznak a térségből, jellemző az önfoglalkoztatás, illetve a mikro- és kisvállalkozások jelenléte. 250 fő feletti vállalkozás nem működik a kistérségben, az 50 feletti vállalkozások száma is elenyésző. Az a jelenség, hogy a nagyobb vállalkozások a megyei átlagnál jóval alacsonyabban vannak jelen a területen, összességében egészségtelen gazdasági struktúrára utal.

A Zalakaros Kistérségben működő vállalkozások döntő többsége / 90,75%, 1-9 főt foglalkoztató mikro vállalkozás. 2006-ban a kistérségben 562 vállalkozás működött, ebből az 1-9 fős vállalkozások száma 510 volt. A legtöbb 1-9 fős vállalkozás Zalakaroson működött, amit Zalakomár követett.

A magyar tulajdonú, erős fejlődési potenciállal rendelkező középvállalatok-, a hosszútávra mozgósítható forgótőke hiánya, illetve a többségében egymástól elszigetelten működő kis- és középvállalkozások kedvezőtlen hatása érvényesül a kistérségben.

12. számú táblázat: Kereskedelmi üzletek számának alakulása / 2007

Települések	Kiskereskedelmi üzletek száma / humán gyógyszerárak nélkül	Ezer lakosra jutó kiskereskedelmi üzlet
Balatonmagyaród	7	14,0
Galambok	12	9,2
Garabonc	6	7,9
Gelse	11	10,0
Kerecseny	2	7,1
Kilimán	1	4,0
Kisrécse		0,0
Miháld	6	7,1
Nagyrada	3	6,0

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Települések	Kiskereskedelmi üzletek száma / humán gyógyszertárak nélkül	Ezer lakosra jutó kiskereskedelmi üzlet
Orosztony	3	6,3
Pat	2	8,9
Sand	3	7,1
Zalakaros	95	53,2
Zalakomár	22	7,1
Zalamerenye	1	5,9
Zalasárszeg		0,0
Zalaszabar	5	8,8
Zalaszentjakab	1	2,6
Zalaújlak		0,0
Kistérség összesen	180	
Zala megye	5 296	18,2

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A területi ellátottságot legszemléletesebben az 1000 lakosra jutó kiskereskedelmi üzletek száma fejezi ki. 2007-ben a mutató értéke Zala megyében átlagosan 18,2, a kistérségben viszont csak 8,69 volt.

2.1.4. A térség idegenforgalma, turizmusa

A turizmus ágazathoz kapcsolódó szolgáltatási lehetőségek kiteljesedésének alapja a kereskedelmi szállásférőhelyek számának növelése és fejlesztése. A fejlesztési célok egyik alapvető feladata, hogy megélhetőségi lehetőséget teremtsen a kistérség területén élők számára.

13. számú táblázat: Kereskedelmi, szállás- és vendéglátóhelyek számának alakulása / 2007

Települések	Vendéglátóhelyek száma	Ezer lakosra jutó vendéglátóhely	Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma	Magánzállás-adás férőhelyeinek száma	Ezer lakosra jutó férőhely-kapacitás	Egy férőhelyre jutó vendégéjszaka
Balatonmagyaród	4	8,0		32	62,9	8,1
Galambok	8	6,1	398	218	473,5	19,8
Garabonc	5	6,6		28	36,6	23,6
Gelse	5	4,5			0,0	
Kerecseny	1	3,6			0,0	
Kilimán	1	4,0			0,0	
Kisrécse	1	5,2		9	47,4	96,1
Miháld	3	3,5		4	4,7	21,0

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Települések	Vendéglátóhelyek száma	Ezer lakosra jutó vendéglátóhely	Összes kereskedelmi szálláshely férőhelyeinek száma	Magánszállás-adás férőhelyeinek száma	Ezer lakosra jutó férőhely-kapacitás	Egy férőhelyre jutó vendégéjszaka
Nagyrada	2	4,0		17	33,6	39,1
Orosztony	2	4,2			0,0	
Pat	1	4,5		10	43,4	4,1
Sand	1	2,4			0,0	
Zalakaros	96	53,8	3 061	3 353	3 629,9	74,8
Zalakomár	8	2,6	60		19,3	54,2
Zalamerenye	1	5,9		3	17,3	12,3
Zalasárszeg	1	8,5		10	87,0	13,1
Zalaszabar	4	7,0			0,0	
Zalaszentjakab	3	7,9			0,0	
Zalaújlak		0,0		21	185,8	11,7
Kistérség összesen	147		3 519	3 705		
Zala megye	2 146	7,4	24 639	28 985	183,3	44,2

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A 2007. évben a kistérségben 147 vendéglátóhely működött, amely a megyei érték 6,85%-át tette ki. A vendéglátóhelyek 81%-a étteremként és cukrászdaként funkcionált. A kereskedelmi szálláshelyeken 3 519 férőhely, a magánszállásokon 3 705 férőhely várta a pihenni vágyókat. A férőhelyek száma Zalakaros dominanciáját mutatja.

A zalai térség természeti adottságai, gazdag növény- és állatvilága, a gyönyörű környezet önmagában is ideális feltételeket teremt a turizmus fellendüléséhez. Az osztrák, szlovén és horvát határ közelségének köszönhetően a külföldi vendégek száma is jelentős a térségben.

Az Európában is egyedülálló értéket képviselő Kis-Balaton és a termálvíz a térség két legnagyobb idegenforgalmi vonzerővel bíró adottsága, az ebből származó előnyök idegenforgalmi hasznosítása kiemelkedő fontosságú feladat.

Balatonmagyaród község határában található, Nemzeti Parkká nyilvánított terület változatos növény- és állatvilága felejthetetlen élményt nyújt a térségbe látogatók számára. A Kis-Balaton centrumában üdülő- és kempingférőhelyek biztosítanak kikapcsolódási lehetőséget. Az aktív pihenést – természetjárás, kerékpározás, lovaglás, vadászat, horgászat – kedvelők kikapcsolódási lehetőségeit helyi kulturális rendezvények és programok színesítik.

Programok és látnivalók: Flórián-nap, búcsú, Kristóf-nap, falunap, Templom - Tóköz esték, Helytörténeti állandó- és időszakos kiállítás

Galambok község idegenforgalmi lehetőségeit az 1989-ben megnyílt CASTRUM kemping és a 2002-ben átadott, európai minőségbiztosítási rendszer szerint működő – MSZ EN ISO 9001:2001 - termálfürdő alapozta meg. A kemping- és fürdő Galambok erdővel körülvett területén található, a termálvizet a kemping saját termálkútja biztosítja. A település a Zalai borvidék Zala-menti körzetébe tartozik. A lovas turizmus kedvelői számára lovaglási lehetőség biztosított.

Programok és látnivalók: Református templom, Református imaház, Tájház

Garabonc egyik kiemelkedő idegenforgalmi látnivalója a „Kránicz-borház, amely elsőként valósított meg „borút-rendszerű” vendéglátást a szőlőhegyen. A településen található Kis-Balaton Galéria számos látnivalót tartogat a községbe érkező turisták számára. Az aktív kikapcsolódást a természetjárás, a kerékpározás, a lovaglási lehetőségek teszik lehetővé. A horgászturizmus kedvelői a kis-balatoni Babos szigeten hódolhatnak szenvedélyüknek. Az épített örökség iránt érdeklődők megtekinthetik a település két katolikus templomát és a harangtornyot. A település a Zalai borvidék Zala-menti körzetébe tartozik.

Gelse idegenforgalmi fellendülését elsősorban ásvány- és termálvízének köszönheti. A Gelse Termálvölgy által nyújtott wellness-szolgáltatások – sókamra, gőzkabin, infrasauna, finn sauna, szolárium - és élménymedencék – talppezsgő, derékmasszázs, nyakzuhany, stb. - maximális mértékben kielégítik a kikapcsolódni, sportolni, vagy éppen gyógyulni vágyó turisták igényeit. A 43°C külső ásványvíz gyógyvízzé minősítése folyamatban van.

A wellness- és fitness szolgáltatások mellett a természetjárás, a kerékpáros-, horgász- és vadászturizmus is jelentős.

Programok és látnivalók: Termálfürdő, Római katolikus templom, II. világháborús emlékmű

Kerecseny turisztikai látnivalói közül az egyik legjellegzetesebb a helyi állatpark, ahol bivalyok, emuk, racka juhok, pónilovak, sertések és mangalicák láthatók. A településen található egy 5,5 méter átmérőjű hársfa, amely szakemberek szerint a Dunántúl egyik legnagyobb fája.

Az aktív kikapcsolódást kedvelők hatalmas túrákat tehetnek a kijelölt túraútvonalak mentén, a természetkedvelők számos növény- és állatfajt tekinthetnek meg a séta során, a távolabbi

települések kerékpárral is jól megközelíthetők. A lovas-turizmus kedvelői számára lovaglási lehetőség is biztosított.

Programok és látnivalók / Kilimán: majális, gyermeknap, anyák-napja, polgárőr bál, szilveszteri mulatság, falunap, templom, I. és II. világháborús emlékmű

Kisrécse idegenforgalmi tevékenysége elsősorban a lovas-turizmus terén kiemelkedő. A Kisrécsei Sport- és Túralovas Egyesület, jelentős mértékben fellendíti a térségi sportéletet. Az Egyesület nemcsak lovas túrákat, hanem nyári gyermektáborokat is szervez. A több napra érkező látogatók számára szálláshely is biztosított. Kiemelt és egyedülálló turisztikai attrakciók közé tartozik a vadászlovaglás.

Programok és látnivalók: falunap szüreti felvonulással

Miháld község turisztikai lehetőségei kedvező feltételeket teremtenek az aktív turizmus kedvelői számára. A természetjárók hosszú sétákat tehetnek a szelídgesztenyefákkal tarkított szőlőhegyen, ahol borkóstoló és csodálatos panoráma várja a településre érkezőket. A település a Zalai borvidék Muravidéki körzetébe tartozik.

A horgászat kedvelői számára nemcsak a halban gazdag horgásztó, hanem a hozzá tartozó szabadidőpark is kellemes kikapcsolódást ígér. A hosszabb időre érkezők számára turistaszállás és sátorozási lehetőség is biztosított.

A lovas turizmus kedvelői a lovaglási lehetőség mellett lovas túrákon, lovas kirándulásokon vehetnek részt, a vadászat kedvelőit vadászház – 2026-os Kiscseri Vadásztársaság - várja.

Programok és látnivalók: keresztnapi búcsú, pünkösdi falunap, Virtus Fesztivál, horgászverseny, röplabda- és kispályás labdarúgó mérkőzés, barokk stílusú műemlék római katolikus templom, barokk stílusú szószék, I. és II. világháborús emlékmű

Nagyrada idegenforgalma Zalakaros és a Kis-Balaton közelségének kiaknázásával fejleszthető, a tó a természetjáró turisták számára kirándulási lehetőséget, a horgászat kedvelői számára horgászati lehetőséget biztosít. Szőlőhegye a Zalakaros – Zalaszabar – Pogányvári borvidékhez tartozik. A lovas turizmus kedvelői számára lovaglási lehetőség biztosított.

Programok és látnivalók: búcsú, I. világháborús emlékmű, II. világháborús emlékmű, templom, Kis-Balaton

Orosztony elsősorban a borturizmus kedvelői, másrészt a gyalogos- és kerékpáros turisták számára nyújt kikapcsolódási lehetőséget. A település a Zalai borvidék Zala-menti körzetébe tartozik, a híres bortermő terület Pogányvár a községtől északra található. A településen halad át a KÉK TÚRA útvonal, a túrázók pihenését a Nagykanizsa Postás SE kulcsosháza biztosítja.

Programok és látnivalók: Szentháromság napi búcsú, Hősök napja, falunap, szüreti felvonulás, emlékpark, Thury György kopjafa, Hervaskúti-forrás, Szentháromság szobor

Pat adottságai és Zalakaros közelsége kiváló feltételeket teremt az aktív turizmus fellendítéséhez. A település mellett húzódó halastó rendszer és az azt körülvevő erdő ideális kikapcsolódási lehetőségeket biztosít a településre érkező turisták és kirándulók számára. A tó vizét forrás táplálja, vízfelülete és környezete változatos madárpopulációk – hattyú, kócsag, gém, vadliba, vadkacsa, gólya, kárókatona, fecske – megélhetését biztosítja.

Pat és Zalakomár között található madárrezervátum országos jelentőségű természetvédelmi terület.

Programok és látnivalók: falunap, szüreti bál, zenekari előadások, Evangélikus ifjúsági tábor, faluház, Millenniumi emlékpark és emlékmű, Evangélikus templom, Katolikus templom, I. világháborús emlékmű

Sand természeti értékei, gazdag vadállománya és Zalakaros közelsége ideális feltételeket biztosít az aktív turizmus fellendítéséhez. A község jelentős szőlőterülettel bír.

Programok és látnivalók: műemlék Evangélikus templom, I. világháborús emlékmű, II. világháborús emlékmű

Zalakaros Magyarország egyik legkedveltebb – 6. legnagyobb vendégforgalmú - gyógyüdülőhelye, európai hírű üdülőváros. A táj szépsége, a Kis-Balaton természeti értékei, a kiváló borok és ételek, a fürdő szolgáltatásai nagymértékben hozzájárulnak az idegenforgalom fellendüléséhez. Az országban Zalakaroson épült fel elsőként gyógy-centrumi rész.

A gyógy-, fitness- és wellness szolgáltatások mellett szabadtéri színpad és hozzá kapcsolódó többfunkciós létesítmény biztosít kikapcsolódási lehetőséget. A létesítmény körül kialakított, mintegy 2 hektáros arborétum közparkként funkcionál.

A kulturális kikapcsolódást kedvelők számára az évente megrendezésre kerülő „Zalakarosi Nyár” programsorozat mellett kertmozi, kultúrházi rendezvények, koncertek, borfesztiválok nyújtanak kikapcsolódási lehetőséget. A település a Zalai borvidék Zala-menti körzetébe

tartozik. A természetvédelmi területek által kínált látnivalók mellett kisállatkert, sportcsarnok, lovasiskola biztosít felüdülést.

A központtól 3 km-re, 1996 óta működik a kisgépeket fogadó repülőtér, ahol sétarepülést is szerveznek az érdeklődők részére. A nagyobb gépek fogadására a Zalakarostól 14 km-re található sármelléki repülőtér biztosít helyszínt.

Zalakomár legjelentősebb turisztikai attrakcióját a bivalyrezervátum és az évente megrendezésre kerülő Dunántúli Középkori Mezővárosok Találkozója biztosítja. A 30 hektáros, sétáló utakkal, pihenő- és kilátóhelyekkel tarkított rezervátumban az őshonos bivalyfajtákon kívül szürkemarha gulyával is találkozhatnak a látogatók. Az állatok megtekintése mellett a Kis-Balaton élővilágát bemutató kiállításokon is részt vehetnek az érdeklődők. A hosszabb kikapcsolódást keresők számára szálláshelyet, táborozási lehetőséget az önkormányzat biztosít.

Zalakomár és Pat között található madárrezervátum országos jelentőségű természetvédelmi terület.

Programok és látnivalók: borverseny, költészet napja, „Tavaszi zsongás” - általános iskolások zenei bemutatója, gyereknap / sportos, játékos vetélkedő, Dunántúli Középkori Mezővárosok Találkozója, dalos-találkozó, hulladékgyűjtő világnap, karácsonyi műsor, Római Katolikus Templom és freskói, Szentháromság-szobor, Erzsébet királyné emlékfája, Somssich kastély / Ormándpuszta, Csöngő-kút / Ormándpuszta, bivalyrezervátum

Zalamerenye földrajzi- és természeti adottságai kedvező feltételeket biztosítanak az aktív turizmus fellendítéséhez. A természetjáró turisták számára kialakított túraútvonalak, a Kis-Balaton és Zalakaros közelsége ideális kirándulási-és horgászati lehetőséget biztosítanak. A „zöld” turistajelzésen haladva először a Kan-bükk dombra, majd a Gesztenyés-hegyre juthatnak el a kirándulók. A hegy faegyedeit a csaknem 800 éves faóriás – Kanonok fája – tuskósarjai képezik.

Programok és látnivalók: falunap, idősek napja, véradás, gyermeknap, mikulásünnepség, barokk stílusú Római katolikus templom és szószék, I. világháborús emlékmű, II. világháborús emlékmű, Millenniumi park- és emlékoszlop, „Ótemető”, Pálos malom – vízimalom, gémeskút, faluház, paplak és káplánlak, kastély, szerb akácos, „hősi szobor”, jóléti víztározó

A Zalasárszegen működő lovarda elsősorban a lovas turizmus fellendítésében játszik szerepet. A gasztronómia kedvelőit házias jellegű ételkülönlegességek várják. Zalasárszegen található Európa legnagyobb nagyüzemi körtése.

Programok és látnivalók: búcsú

Zalaszabar panorámája, a Kis-Balaton közelsége és természeti adottságai mind-mind hozzájárulnak a turizmus fellendüléséhez. A borairól és szőlőtermesztéséről híres település a Zalai borvidék Zala-menti körzetébe tartozik. A turisták számára a Zalaszabar – Zalavár összekötő út mellett található Kis-Balaton Ház nyújt bővebb ismereteket a térség történeti és néprajzi vonatkozásairól, a Kis-Balaton zárt természetvédelmi területéről. Zalaszabar idegenforgalmának fellendülését bizonyítja, hogy egyre több külföldi állampolgár vesz lakást és ingatlant a településen.

Programok és látnivalók: templom, kápolna, harangtorony, Puskás Ferenc Emlékszobor, Szent István szobor, Kis-Balaton Ház és Cyirill-Metód Emlékmű

Programok és látnivalók / Zalaszentjakab: Római Katolikus Templom, Millenniumi park

Zalaújlak természeti adottságai és gazdag vadállománya kedvez az öko- és vadászturizmus kedvelői számára.

Programok és látnivalók: Egry József portré és emlékház, I. világháborús emlékmű, II. világháborús emlékmű, Szent Őrőangyalok Templom, szentély és diadalív, Millenniumi emlékfá, emlékmű és emléktábla, ősgesztenyés

2.2. Társadalom

2.2.1. A Zalakaros Kistérség szerkezeti vizsgálata

A 2007-ben létrejövő három új kistérség 48 Zala megyei település vonatkozásában éreztette kedvező hatását. A Zalakaros Kistérség a Nagykanizsai Kistérségből leváló 18 községből és 1 városból jött létre.

2.2.1.1. Népességszám alakulása, demográfiai helyzet

A Zalakaros Kistérség 19 településén 2008. év elején összesen 13 748 fő élt, amely Zala megye lakosságának mintegy 4,7%-át tette ki. A kistérséget alkotó települések a társadalmi környezet és a népesedési viszonyok tekintetében változatos képet mutatnak. A települések átlagos területe 1 641,32 hektár, az átlagos lakosságszáma pedig 724 fő.

A legnagyobb lakosságszámú Zalakomáron közel 27-szer annyian élnek, mint a lakosságszám alapján legkisebbnek tekinthető Zalaújlak településen. Az egyes települések területében is jelentős eltérések figyelhetők meg, amelyek nem minden esetben követik a lakosságszám aránytalanságait.

14. számú táblázat: Zalakaros Kistérség településeinek népességszám változása

Település	Lakónépesség száma / fő 2001 *	Lakónépesség száma / fő 2008 **	Nők aránya / % 2001 *	Nők aránya / % 2008 ***	Férfiak aránya / % 2001 *	Férfiak aránya / % 2008 ***
Balatonmagyaród	524	528	55,2	55,3	44,8	44,7
Galambok	1 263	1 308	50,9	49,2	49,1	50,8
Garabonc	806	771	51,7	50,7	48,3	49,3
Gelse	1 202	1 161	51,8	52,2	48,2	47,8
Kerecseny	302	277	54,6	53,4	45,4	46,6
Kilimán	277	260	52,3	52,4	47,7	47,6
Kisrécse	164	196	48,2	46,1	51,8	53,9
Miháld	913	849	52,6	51,5	47,4	48,5
Nagyrada	563	536	51,0	50,1	49,0	49,9
Orosztony	476	502	52,7	50,8	47,3	49,2
Pat	249	233	56,2	54,5	43,8	45,5
Sand	500	439	55,6	53,9	44,4	46,1
Zalakaros	1 345	2 105	52,0	53,1	48,0	46,9
Zalakomár	3 132	3 145	52,6	51,9	47,4	48,1
Zalamerenye	209	186	56,0	54,1	44,0	45,9
Zalasárszeg	99	118	52,5	52,1	47,5	47,9
Zalaszentmárton	633	624	52,9	52,5	47,1	47,5

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

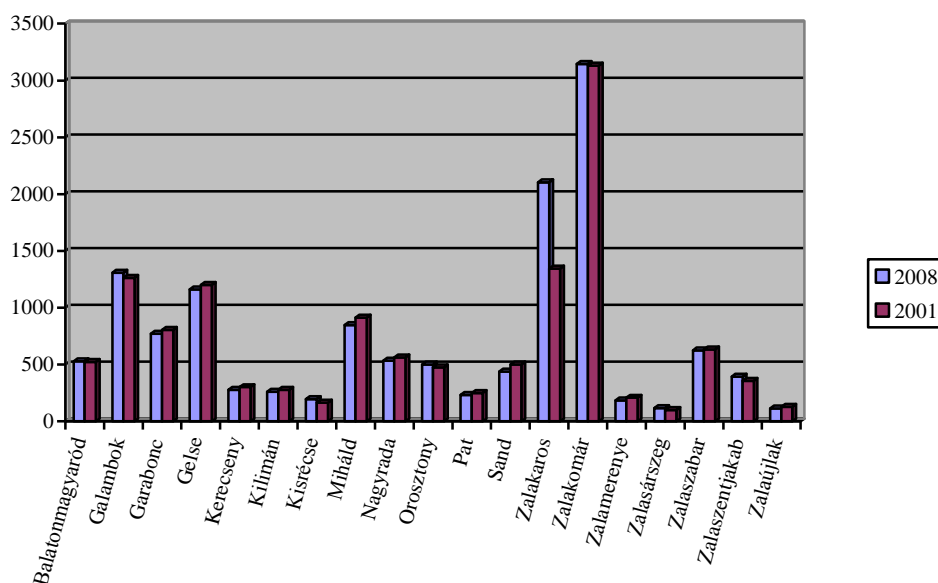
Település	Lakónépesség száma / fő 2001*	Lakónépesség száma / fő 2008**	Nők aránya / % 2001*	Nők aránya / % 2008**	Férfiak aránya / % 2001*	Férfiak aránya / % 2008**
Zalaszentjakab	357	395	55,5	49,7	44,5	50,3
Zalaújlak	129	115	52,7	47,3	47,3	52,7
Kistérség összesen	13 143	13 748	51,63	53,0	47,0	48,3
Zala megye összesen	297 404	291 678	52,3	52,4	47,7	47,6

*Forrás: Központi Statisztikai Hivatal / *2001. február 1. **2008. január 1.*

*Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatal- személyi adat és lakcímnnyilvántartás / **2008. január 1.*

A Zalakaros Kistérség lakossága 2001 óta összesen 605 fővel emelkedett, amely mintegy 4,6%-os növekedést eredményezett. Településenként átlagosan 31 főnyi növekedés mutatható ki.

2. ábra: Népszámszám alakulása településenként / 2001, 2008

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján saját szerkesztés

2001 és 2008 között a kistérségben Balatonmagyaród, Galambok, Kisrécse, Orosztony, Zalakaros, Zalakomár, Zalasárszeg és Zalaszentjakab kivételével valamennyi településen csökkent a lakosság száma. A csökkenés a 2001-es lakosságszámhoz viszonyítva településekre vetítve többnyire a 10%-os határértéken belül maradt, ez alól kivételt Sand - 12,2%, Zalamerenye – 11,00% és Zalaújlak – 10,85% települések képeztek.

Kiugróan magas számban nőtt Zalakaros lakosságának száma, ahol a vizsgált időszak alatt 56,51%-os növekedés mutatkozott. Kistréce – 19,51%, Zalasárszeg – 19,19% és Zalaszentjakab – 10,64% településeken szintén jelentősebb gyarapodás történt, míg Balatonmagyaród, Galambok, Orosztony és Zalakomár községekben 0,42 - 5,46%-os határérték volt a meghatározó. / Balatonmagyaród 0,76%, Galambok 3,56%, Orosztony 5 46%, Zalakomár 0,42%.

15. számú táblázat: Népesedési folyamatok a Zalakaros Kistérség településein / 2006-2007

Települések	2006-2007		
	1000 lakosra jutó		
	Élveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, illetve fogyás
Balatonmagyaród	3,9	11,6	-7,8
Galambok	14,3	12,8	1,5
Garabonc	7,8	11,7	-3,9
Gelse	7,2	15,8	-8,6
Kerecseny	17,1	18,8	-1,7
Kilimán	11,9	15,8	-4,0
Kistréce	10,6	21,2	-10,6
Miháld	5,9	15,8	-10,0
Nagyrada	4,9	19,5	-14,6
Orosztony	12,7	5,3	7,4
Pat	8,4	16,9	-8,4
Sand	7,0	18,7	-11,7
Zalakaros	9,2	10,9	-1,7
Zalakomár	14,4	23,0	-8,6
Zalamerenye	14,1	36,7	-22,6
Zalasárszeg	4,5	4,5	0,0
Zalaszabar	8,6	19,7	-11,1
Zalaszentjakab	14,0	19,1	-5,1
Zalaújlak	4,4	30,6	-26,2
Zala megye	8,4	13,0	-4,6

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A népesedési folyamatokat – élveszületés, halálozás – vizsgálva megállapítható, hogy 2006 és 2007 között Galambok, Orosztony és Zalasárszeg kivételével a kistérség valamennyi településén csökkent a lakosság létszáma. A legjelentősebb mértékű visszaesés Zalaújlakon és Zalamerenyén figyelhető meg.

16. számú táblázat: Népmozgalmi folyamatok a Zalakaros Kistérség településein / 2006, 2007

Települések	2006			2007			1000 lakosra jutó belföldi állandó és ideiglenes vándorlási különbség 2006-2007
	Odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	
Balatonmagyaród	19	24	-5	29	11	18	-22,3
Galambok	56	50	6	71	80	-9	5,8
Garabonc	23	41	-18	47	43	4	-14,3
Gelse	33	42	-9	41	42	-1	-3,6
Kerecseny	24	11	13	28	9	19	-10,2
Kilimán	20	10	10	15	11	4	11,9
Kisrécse	10	8	2	14	22	-8	26,6
Miháld	26	39	-13	41	46	-5	-4,7
Nagyrada	20	33	-13	27	18	9	-21,4
Orosztony	37	18	19	20	18	2	18,1
Pat	4	14	-10	21	9	12	-46,4
Sand	18	27	-9	13	12	1	-11,7
Zalakaros	200	203	-3	193	204	-11	2,3
Zalakomár	131	141	-10	157	142	15	-4,0
Zalamerenye	8	16	-8	16	10	6	-39,5
Zalasárszeg	17	6	11	8	13	-5	72,1
Zalaszabar	30	48	-18	36	27	9	-23,2
Zalaszentjakab	7	24	-17	37	28	9	-33,1
Zalaújlak	4	7	-3	2	5	-3	0,0
Kistérség összesen	687	762	-75	816	750	66	
Zala megye	14545	15033	-488	16093	15386	707	-2,0

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A népmozgalmi folyamatok hatására 2006-ban mintegy 75 fővel csökkent a kistérségben az állandó népesség száma. A vizsgált időpontban a népmozgalmi folyamatok mindössze 6 település vonatkozásában – Galambok, Kerecseny, Kilimán, Kistrécse, Orosztony, Zalasárszeg – mutattak pozitív értéket.

A 2007. évben a pozitív vándorlási egyenlegnek köszönhetően az állandó népesség száma 66 fővel emelkedett. Az odavándorlások száma Galambok, Gelse, Kistrécse, Miháld, Zalakaros, Zalasárszeg és Zalaújlak településeken bizonyult kevesebbnek az elvándorlások számánál.

17. számú táblázat: A népesség kormegoszlása / 2001, 2007

Települések	Gyermekek / 0-14 év		Aktív korúak / 15-59 év		Időskorúak / 60-x év	
	2001	2007	2001	2007	2001	2007
Balatonmagyaród	58	45	298	305	191	178
Galambok	288	243	752	779	251	286
Garabonc	167	140	463	453	167	178
Gelse	204	152	743	744	274	265
Kerecseny	50	57	151	158	75	62
Kilimán	46	35	167	164	73	61
Kistrécse	27	27	100	114	55	55
Miháld	136	120	544	537	203	192
Nagyrada	102	62	332	340	142	134
Orosztony	94	91	263	309	118	102
Pat	36	32	134	125	83	76
Sand	60	41	268	272	156	126
Zalakaros	220	512	1 104	1 275	390	618
Zalakomár	695	642	1 786	1 834	666	669
Zalamerenye	23	16	131	93	80	77
Zalasárszeg	13	12	65	80	23	26
Zalaszabar	107	84	372	383	180	157
Zalaszentjakab	78	74	212	235	87	86
Zalaújlak	11	6	76	64	48	48
Kistérség összesen	2 415	2 391	7 961	8 264	3 262	3 396
Zala megye	45 323	38 998	191 598	189 399	62 271	65 900
Magyarország	1 668 315	1 515 410	6 541 283	6 484 703	2 060 827	2 170 847

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A népesség kormegoszlását vizsgálva megállapítható, hogy kistérségi szinten valamennyi településen magas volt az aktív korúak aránya, a gyermekek és az időskorúak aránya pedig alacsonyabb. 2007-ben a kistérség lakosságának mintegy 58,8%-a tartozott a 15-59 év közötti korosztályba, amely ebből kifolyólag a legdominánsabb, legnépesebb szegmens. A lakosság mindössze 17,02%-a sorolható a 0-14 év közötti, illetve 24,17%-a a 60 év feletti korosztályba.

A gyermekkorúak aránya Zalakaros, Zalakomár és Kerecseny településeken a legkedvezőbb, tekintettel arra, hogy a kapott mutatók jóval meghaladják a 14,9%-os országos átlagértéket. Zalakaroson a gyermekkorúak aránya 21,28%, míg Kerecseny esetében 20,54%, Zalakomáron pedig 20,41%. A legkedvezőtlenebb a helyzet Zalaújlak vonatkozásában, ahol a gyermekkorúak aránya 5,08%.

A munkaképes korú népesség aránya Kilimánon, Miháldon és Nagyradán az országos értékhez – 63,76% - konvergált, míg Zalasárszeg – 67,8% - esetében jóval meghaladta azt. Zalakaroson az aktív korúak aránya 2007-ben 53,01%, amely a kistérségi – 58,81% - és az országos – 63,75% - átlagot sem érte el.

18. számú táblázat: Az öregedési index értéke a településeken / 2001, 2007

Települések	Öregedési index / 2001	Öregedési index / 2007
Balatonmagyaród	3,29	3,96
Galambok	0,87	1,18
Garabonc	1	1,27
Gelse	1,34	1,74
Kerecseny	1,5	1,09
Kilimán	1,59	1,74
Kisrécse	2,04	2,04
Miháld	1,49	1,6
Nagyrada	1,39	2,16
Orosztony	1,26	1,12
Pat	2,31	2,38
Sand	2,6	3,07
Zalakaros	1,77	1,21
Zalakomár	0,96	1,04
Zalamerenye	3,48	4,81
Zalasárszeg	1,77	2,17
Zalaszabar	1,68	1,87
Zalaszentjakab	1,12	1,16
Zalaújlak	4,36	7,5
Kistérség összesen	1,35	1,42
Zala megye	1,37	1,69
Magyarország	1,24	1,44

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját számítások

Az öregedési index – 60 év feletti lakosság gyermekkorú lakossághoz viszonyított aránya - vizsgálata alapján megállapítható, hogy 2007-ben a kistérségi települések az „előregedő terület” kategóriába sorolhatók.¹⁹ A legkedvezőbb értékkel Zalakomár és Kerecseny

¹⁹ Az öregedési index optimális értéke 1, illetve 1-hez konvergál. Amennyiben a mutató 1-nél nagyobb értéket vesz fel, öregedő, ha 1-nél kisebb értéket mutat fiatalodó népességről beszélhetünk.

rendelkezett, de az öregedési index értéke Galambok, Garabonc, Orosztony, Zalakaros és Zalaszentjakab települések esetében is az országos átlag alatt maradt.

A népesség előregedése Zalaújlak, Zalamerenye, Balatonmagyaród és Sand községeket kiemelten veszélyezteti, tekintve, hogy a településeken a 60 év felettiek száma jóval meghaladja a gyermekkorú népesség számát. Zalaújlakon 2007-ben 45 fő időskorút és 6 fő gyermekkorút, Zalamerenyén 77 fő időskorút és 16 fő gyermekkorút, Balatonmagyaródon 178 fő időskorút és 45 fő gyermekkorút, Sandon pedig 126 fő időskorút és 41 fő gyermekkorút regisztráltak.

Zalaújlakon az idős lakosság aránya az országos átlag ötszöröse, Zalamerenyén és Balatonmagyaródon pedig a háromszoros érték felé közelít. Sand község 60 év feletti lakosainak aránya az országos átlag kétszerese.

Kistérségi szinten 2001 és 2007 között 4,9%-kal növekedett az öregedési intenzitás.

19/A. számú táblázat: A népesség nemzetiségi hovatartozás szerint / 2001

Települések	Népesség összesen	Hazai kisebbséghez tartozó együtt	A nemzetiség, a kulturális értékhez, hagyományhoz kötődés, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben beszélt nyelv válaszlehetőségek legalább egyike szerint								
			magyar	afrikai	arab	bolgár	cigány, romani, beás	görög	horvát	kínai	lengyel
Balatonmagyaród	524	9	516				5				
Galambok	1 263	168	1 054				159		2		
Garabonc	806	160	668				146		1		
Gelse	1 202	26	1 156				25		1		
Kerecseny	302	24	281				24				
Kilimán	277	5	162				5				
Kisrécse	164	8	160				5				
Miháld	913	2	901				1				
Nagyrada	563	12	551				5				
Orosztony	476	45	450				38	1			
Pat	249		248								
Sand	500	3	498						1		
Zalakaros	1 345	44	1 241				10		3		1
Zalakomár	3 132	350	2 828			1	342		1		
Zalamerenye	209	15	166				11		1		
Zalasárszeg	99	2	91								
Zalaszabar	633	55	629				43				
Zalaszentjakab	357	57	317				56		1		
Zalaújlak	129		120								
Kistérség összesen	13 143	985	12 037			1	875	1	11		1
Zala megye	297 404	10 469	283 693		16	23	4 778	50	3 836	13	68

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

19/B. számú táblázat: A népesség nemzetiségi hovatartozás szerint / 2001

Települések	Népesség összesen	Hazai kisebbséghez tartozó együtt	A nemzetiség, a kulturális értékhez, hagyományhoz kötődés, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben beszélt nyelv válaszlehetőségek legalább egyike szerint								
			modern héber, zsidó	német	örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	szlovén, vend	ukrán
Balatonmagyaród	524	9				15					
Galambok	1 263	168		6				1			
Garabonc	806	160		13							
Gelse	1 202	26									
Kerecseny	302	24									
Kilimán	277	5									
Kisrécse	164	8		2							1
Miháld	913	2								1	
Nagyrada	563	12		7							
Orosztony	476	45		5					1		
Pat	249	–									
Sand	500	3		2							
Zalakaros	1 345	44		3			1			2	
Zalakomár	3 132	350		6							
Zalamerenye	209	15		3							
Zalasárszeg	99	2				1			1		
Zalaszabar	633	55		9				2			1
Zalaszentjakab	357	57									
Zalaújlak	129										
Kistérség összesen	13 143	985		56		16	1	3	2	3	2
Zala megye	297 404	10 469	10	1 249	8	150	22	39	50	79	117

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A rendelkezésre álló népszámlálási adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a kistérség településein döntően roma, német és román kisebbség él. A nemzetiség, a kulturális értékhez, hagyományhoz való kötődés, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben beszélt nyelv szerinti besorolás szerint a térségben kisebb számban találhatók továbbá horvát, szlovén, szerb, szlovák, ukrán, bolgár, görög, lengyel és ruszin származású lakosok is.

A második legnagyobb népcsoportnak számító cigány, romani, beás lakosság aránya a 2001. évi statisztikai adatok alapján a kistérség egészére nézve 6,65%, számuk Zalakomár, Galambok és Garabonc településeken a legmagasabb.

20. számú táblázat: A népesség megoszlása az iskolai végzettség szerint / 2001

	10-x éves	15-x éves	18-x éves	25-x éves
	általános iskola első évfolyamát sem végezte el	legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezik	legalább középiskolai végzettséggel rendelkezik	felsőfokú végzettséggel rendelkezik
	a megfelelő korú népesség százalékában / %			
Balatonmagyaród	0,4	75,3	13,2	3,1
Galambok	2,0	75,9	19,5	4,6
Garabonc	2,3	79,6	17,4	4,5
Gelse	0,2	84,7	21,8	5,3
Kerecseny	1,9	70,8	2,1	0,5
Kilimán	0,4	81,7	14,7	0,5
Kisrécse	1,4	75,9	13,0	4,1
Miháld	0,6	80,1	16,3	3,0
Nagyrada	0,8	76,6	18,9	5,3
Orosztony	1,9	67,1	9,0	3,0
Pat		83,1	12,2	2,1
Sand	0,2	80,4	13,4	2,4
Zalakaros	0,7	90,2	41,7	14,5
Zalakomár	2,6	72,1	14,3	3,4
Zalamerenye	2,0	69,1	11,6	
Zalasárszeg	-	78,8	23,4	4,5
Zalaszabar	0,4	74,9	12,1	3,2
Zalaszentjakab	1,3	67,1	11,5	3,5
Zalaújlak		70,8	12,8	1,9
Kistérség összesen	1	76,54	15,73	3,65
Zala megye	0,8	87,5	33,6	10,1
Magyarország	0,7	88,8	38,2	12,6

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A 10 évnél idősebb népesség 1%-a az általános iskola első évfolyamát sem végezte el. Ebben a tekintetben a térségi mutató kedvezőtlenebb a megyei és az országos átlagnál is. A legkedvezőtlenebb érték Zalakomár vonatkozásában volt megállapítható, míg Pat, Zalasárszeg és Zalaújlak vonatkozásában nem állt rendelkezésre adat.

Legalább általános iskolai végzettséggel a kistérség lakosságának 76,54%-a rendelkezik, amely érték azonban mind a megyei, mind pedig az országos vonatkozásban megállapított átlagos mutatóktól elmarad.

A kistérség egészére nézve az érettséggel rendelkezők aránya 15,73%. A középiskolát végzettek területi eloszlása szintén jelentős egyenlőtlenségeket mutat. A legkedvezőbb mutatóval Zalakaros rendelkezik, ahol az érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők aránya több, mint 8%-kal haladja meg a megyei és 3,5%-kal az országos átlagot.

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya mindösszesen 3,65%, amely jelentős mértékben elmarad a megyei – 10,1% - és az országos – 12,6% - átlagtól. A legkedvezőtlenebb a helyzet Kerecseny és Kilimán vonatkozásában. Zalakaros településen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 4%-kal haladja meg a megyei és közel 2%-kal az országos átlagot.

2.2.1.2. Foglalkoztatási és munkanélküliségi viszonyok

A népesség gazdasági aktivitása az elmúlt évtizedekben a kedvezőtlen népesedési folyamatok – születések számának visszaesése, magas halandóság – hatására jelentősen módosult. A kedvezőtlen tendenciát tompította az új munkahelyteremtő beruházások mellett a korai nyugdíjazás lehetősége is.

21. számú táblázat: Gazdasági aktivitás / 2001

Települések	Aktivitási arány / %	Foglalkoztatási arány / %	100 foglalkoztatottra jutó			Inaktív keresőkből a nyugdíjasok és járadékosok aránya / %	Az eltartottak közül a nappali tagozatos tanulók aránya / %
			inaktív kereső	eltartott	inaktív kereső és eltartott		
Balatonmagyaród	39,6	38,6	151	80	231	87,8	44,4
Galambok	43,5	38,9	122	125	247	67,1	50,8
Garabonc	47,9	35,3	139	117	256	77,7	51,7
Gelse	55,5	49,8	87	70	157	87,1	56,2
Kerecseny	39,9	30,9	169	121	290	82,0	47,1
Kilimán	45,5	38,5	128	91	220	84,8	58,7
Kisrécse	35,5	29,8	186	138	324	79,7	52,9
Miháld	46,1	38,5	120	97	217	74,5	50,4
Nagyrada	45,5	42,3	127	95	222	79,7	59,3
Orosztony	46,5	36,2	150	122	271	82,6	56,6

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Települések	Aktivitási arány / %	Foglalkoztatási arány / %	100 foglalkoztatottra jutó			Inaktív keresőkből a nyugdíjasok és járadékosok aránya / %	Az eltartottak közül a nappali tagozatos tanulók aránya / %
			inaktív kereső	eltartott	inaktív kereső és eltartott		
Pat	42,0	35,8	155	88	243	86,9	55,7
Sand	42,0	33,4	164	98	262	85,8	52,8
Zalakaros	47,9	43,3	97	81	178	77,9	58,6
Zalakomár	47,0	38,0	124	120	244	79,1	49,3
Zalamerenye	41,4	41,4	161	51	212	84,3	50,0
Zalasárszeg	40,6	40,6	143	111	254	82,5	51,6
Zalaszabar	43,9	40,6	127	100	227	79,2	55,0
Zalaszentjakab	42,1	35,0	171	133	305	70,8	48,2
Zalaújlak	29,9	29,9	219	84	303	78,6	29,6
Zala megye	55,2	50,8	78	66	144	84,2	61,2

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A Központi Statisztikai Hivatal 2001-ben végrehajtott munkaerő-piaci felmérésének adatai alapján az aktivitási arány tekintetében a megyei átlagot Gelse kivételével - 0,3 százalékponttal haladta meg a megyei átlagot - egyetlen kistérségi település sem érte el. A legalacsonyabb aktivitási mutató Zalaújlakon volt mérhető, amely 25%-kal maradt el a megyei átlagtól.

A foglalkoztatási aktivitás a kistérség egyes településein eltérő átlagértéket mutat, a legkedvezőbb mutatók 40-49% között alakulnak. A településeken a legmagasabb foglalkoztatási arány – 49,8% - sem éri el a megyei átlagot.

A 100 foglalkoztatottra jutó inaktív keresők száma Zalaújlakon volt a legmagasabb - közel háromszorosa a megyei értéknek – Gelsén pedig a legalacsonyabb, amely azonban így is meghaladta a megyei átlagot.

A 100 foglalkoztatottra jutó eltartottak száma Kisrécsén volt a legmagasabb – a megyei érték kétszerese - Zalamerenyén pedig a legalacsonyabb. A megyei érték alatt csak Zalamerenye település maradt.

Az inaktív keresőkből a nyugdíjasok és járadékosok aránya Balatonmagyaródon volt a legnagyobb, a megyei átlagot 3,6%-kal haladta meg. Gelse, Kilimán, Pat, Sand és Zalamerenye településeken az inaktív keresőkből a nyugdíjasok és járadékosok aránya a megyei átlag felett realizálódott.

Az eltartottak közül a nappali tagozatos tanulók aránya Nagyradán érte el a legmagasabb értéket, azonban a mutató így is a megyei átlag alatt maradt. A legalacsonyabb értéket Zalaújlakon mérték, amely közel 32%-kal maradt el a megyei átlagtól.

22. számú táblázat: Munkanélküliség / 2001, 2007

Települések	2001. év vége							2007. év vége						
	Munkanélküliségi ráta ²⁰ / %	Tartós munkanélküliségi ráta ²¹ / %	180 napon túl regisztráltak az álláskereső százelekében	Munkanélküli nők aránya / %	Szellemi munkanélküliek aránya / %	Pályakezdő munkanélküliek aránya / %	Fiatalkorúak munkanélküliségi aránya / %	Munkanélküliségi ráta / %	Tartós munkanélküliségi ráta / %	180 napon túl regisztráltak az álláskereső százelekében	Munkanélküli nők aránya / %	Szellemi munkanélküliek aránya / %	Pályakezdő munkanélküliek aránya / %	Fiatalkorúak munkanélküliségi aránya / %
Balatonmagyaród	5,6	2,1	37,5	87,5	18,8	n.a.	n.a.	11,3	5,2	45,7	37,1	0,0	0,0	11,4
Galambok	10,7	3,9	36,5	47,3	2,7	n.a.	n.a.	13,9	9,3	67,0	50,0	3,6	3,6	16,1
Garabonc	10,0	4,7	46,5	41,9	2,3	n.a.	n.a.	13,7	5,2	38,1	49,2	6,3	1,6	7,9
Gelse	6,2	2,4	39,5	27,9	16,3	n.a.	n.a.	7,9	3,7	47,5	50,8	14,8	8,2	27,9
Kerecseny	11,6	1,4	12,5	37,5	0,0	n.a.	n.a.	10,4	5,5	52,9	41,2	0,0	5,9	23,5
Kilimán	10,5	3,3	31,3	37,5	6,3	n.a.	n.a.	6,0	3,0	50,0	80,0	10,0	20,0	20,0
Kisrécse	11,0	8,8	80,0	10,0	0,0	n.a.	n.a.	15,1	9,2	61,1	33,3	16,7	0,0	16,7
Miháld	8,7	4,0	46,7	33,3	4,4	n.a.	n.a.	13,1	9,4	72,2	48,6	8,3	4,2	0,0
Nagyrada	6,8	1,9	28,6	57,1	4,8	n.a.	n.a.	8,3	2,3	27,6	27,6	3,4	0,0	0,0
Orosztony	7,1	1,7	23,5	41,2	0,0	n.a.	n.a.	20,5	10,6	51,6	34,4	4,7	4,7	0,0
Pat	13,7	5,6	41,2	35,3	5,9	n.a.	n.a.	11,6	6,2	53,3	60,0	13,3	13,3	0,0
Sand	10,3	6,3	61,5	42,3	7,7	n.a.	n.a.	12,6	9,0	71,4	42,9	8,6	14,3	0,0
Zalakaros	4,7	1,2	25,0	56,3	25,0	n.a.	n.a.	6,7	2,5	37,5	51,1	26,1	1,1	0,0
Zalakomár	6,7	1,9	27,9	44,1	7,2	n.a.	n.a.	13,9	8,5	61,7	51,7	3,8	6,9	0,0
Zalamerenye	6,5	1,6	25,0	50,0	12,5	n.a.	n.a.	12,2	3,1	25,0	58,3	8,3	0,0	0,0
Zalasárszeg	11,5	4,9	42,9	42,9	0,0	n.a.	n.a.	16,3	8,8	53,8	46,2	15,4	7,7	0,0
Zalasabár	9,5	3,2	33,3	39,4	3,0	n.a.	n.a.	11,1	5,4	48,8	37,2	7,0	4,7	0,0
Zalaszentjakab	14,8	6,3	42,9	53,6	3,6	n.a.	n.a.	19,0	11,6	60,9	56,5	0,0	6,5	0,0
Zalaújlak	4,5	1,5	33,3	0,0	0,0	n.a.	n.a.	9,4	7,8	83,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Zala megye	4,8	1,8	37,2	44,2	17,1	n.a.	n.a.	7,0	3,5	50,6	46,8	17,6	6,2	0,0

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

²⁰ Munkanélküliségi ráta: nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú állandó népesség /15-61 éves férfiak és 15-60 éves nők/ százelekében

²¹ Tartós munkanélküliségi ráta: 180 napon túl regisztráltak a munkavállalási korú állandó népesség százelekében

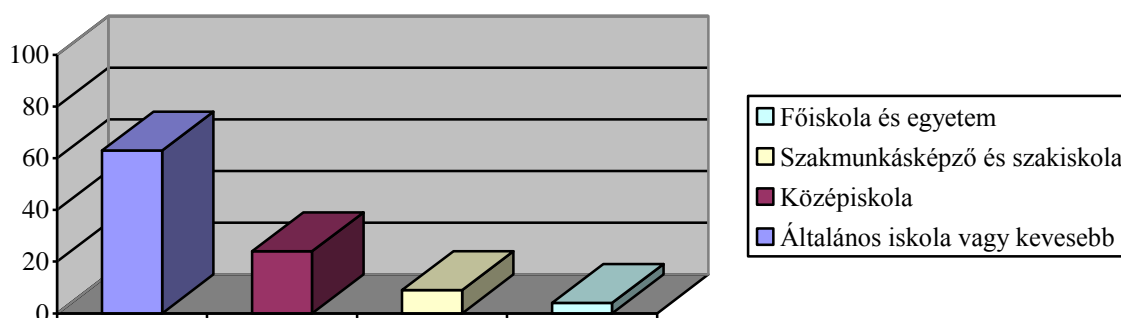
A kistérség munkanélküliségi rátája az elmúlt évek adatait vizsgálva – Kerecseny és Pat kivételével - növekvő tendenciát mutatott, amely érték meghaladta a megyei átlagértéket is.

A 180 napon túl regisztrált álláskeresők százaléka a 2001-es adatokhoz viszonyítva – Garabonc, Kistréce, Nagyrada és Zalamerénye kivételével - jelentős mértékben megnövekedett. A legnagyobb növekedés Zalaújlak vonatkozásában mutatkozott, ahol a 2007. év végére 2,5-szeresére nőtt a 180 napon túl regisztrált álláskeresők százaléka.

2007-ben a nyilvántartott munkanélküliek 45%-a nő volt a kistérségben, arányuk megközelítette a megyei átlagértéket. A munkanélküli nők aránya Kilimán településen a megyei átlagérték csaknem kétszerese, 80% volt. Zalaújlakon a munkanélküliek 100%-a férfi volt.

A tartós munkanélküliek aránya 6,65%-os volt a kistérségben, amely a megyei átlag közel kétszerese volt. Az év végén az állástalan személyek 5,4%-a minősült pályakezdő munkanélkülinek a kistérségben. Balatonmagyaródon, Kistrécsén, Nagyradán, Zalamerényén és Zalaújlakon nem regisztráltak pályakezdő munkanélkült. A 2007. év végén a szellemi munkanélküliek aránya 7,9% volt, mely jóval elmaradt a megyei 17,6%-os átlagtól. A fizikai foglalkozásúak közé megyei szinten a munkanélküliek 82,4%-a tartozott, mely a Zalakaros Kistérségben az átlagosnál lényegesen magasabb.

3. ábra: Munkanélküliek iskolázottság szerinti összetétele – Zalakaros kistérség

Forrás: KSH: Statisztikai Tükör 2008/81

A munkanélküliek döntő többsége legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező munkanélküliek aránya jóval alacsonyabb értéket mutat.

2.2.2. Települési infrastruktúra és közszolgáltatások állapota**2.2.2.1. Lakásállomány alakulása**

A Zalakaros Kistérségben a 2001. évi teljes körű lakásfelvétel időpontjában összesen 4 590 háztartást és 5 378 lakást tartottak nyilván. A 2007.év végére a lakások száma 5%-kal, 5 646-ra nőtt.

23. számú táblázat: Háztartások száma / 2001

Települések	Háztartások száma / 2001. február 1.
Balatonmagyaród	202
Galambok	426
Garabonc	279
Gelse	420
Kerecseny	118
Kilimán	86
Kisrécse	66
Miháld	297
Nagyrada	195
Orosztony	183
Pat	98
Sand	177
Zalakaros	507
Zalakomár	1 012
Zalamerenye	90
Zalasárszeg	35
Zalaszabar	225
Zalaszentjakab	115
Zalaújlak	59
Kistérség összesen	4 590
Zala megye	108 335

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A háztartás azon személyek összessége, akik függetlenül bármilyen rokoni viszonytól egy jövedelmi, illetve egy fogyasztói közösséget alkotnak és az életvitelhez kapcsolódó költségeket folyamatosan, részben vagy egészben közösen viselik.²²

A kistérségben 2001-ben, Zalakomár községben volt a legmagasabb a háztartások száma, amelyet Zalakaros követett. A legalacsonyabb értékkel Zalasárszeg rendelkezett.

²² Alapfogalmak statisztikai definíciója, <http://www.allamreform.hu/>

24. számú táblázat: A lakásállomány alakulása / 2001, 2007

Települések	Lakásállomány az év végén / 2001	Lakásállomány az év végén / 2007
Balatonmagyaród	260	258
Galambok	490	527
Garabonc	262	265
Gelse	462	461
Kerecseny	165	166
Kilimán	101	102
Kisrécse	90	94
Miháld	369	372
Nagyrada	198	204
Orosztony	228	228
Pat	133	134
Sand	195	197
Zalakaros	716	913
Zalakomár	1 047	1 048
Zalamerenye	138	142
Zalasárszeg	41	43
Zalaszabar	262	270
Zalaszentjakab	138	141
Zalaújlak	83	81
Kistérség összesen	5 378	5 646
Zala megye	117 974	124 390

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A lakások száma a kistérségben tendenciaszerűen bővül, 2001 és 2007 között mintegy 268 lakás létesült. A lakóingatlanok számának növekedésében egyértelműen Zalakaros dominál, figyelembe véve, hogy a vizsgált időszak alatt a városban összesen 197 új lakóingatlan épült. Zalakaros után Galambok községben a legszembetűnőbb a lakásállomány számának növekedése, ahol a település lakásállománya 2001 és 2007 között 7%-kal - 37 új lakással - emelkedett.

2.2.2.2. Műszaki infrastrukturális ellátottság

A lakásállomány közüzemi ellátottságának színvonala megfelelő. A vezetékes vízhálózat a kistérség minden településén kiépült. A szennyvízhálózatba való bekapcsolódás tekintetében 2008-ban a kistérségi lakásállomány 2/5-ében volt elérhető a szolgáltatás.

25. számú táblázat: Vízellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás

Települések	Vízellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás
Balatonmagyaród	A Zalakomár központú szennyvízelvezetési agglomeráció kiépítésének első ütemeként Balatonmagyaródon épült meg a csatornahálózat. Vezetékes vízhálózattal rendelkezik. A szennyvíztisztítás a Zalakomári szennyvíztelepen történik.
Galambok	A szennyvízcsatorna-hálózat 2001-ben készült el. Vezetékes vízhálózattal rendelkezik. A szennyvíztisztítás a Zalakarosi szennyvíztelepen történik.
Garabonc	Vezetékes ivóvízzel és közüzemi szennyvízcsatornával rendelkezik. A szennyvíztisztítás a Zalakarosi szennyvíztelepen történik.
Gelse	1977 óta rendelkezik vízhálózattal. A településen szennyvíztisztító telep is üzemel, amelyet nyolc település - Kerecseny, Orosztony, Gelse, Kilimán / Pötréte, Pölöskefő, Alsórajk, Felsőrajk - szennyvizének a tisztítására létesítettek.
Kerecseny	Vezetékes vízhálózattal rendelkezik. A szennyvíztisztítás a Gelsei szennyvíztisztító telepen biztosított.
Kilimán	A lakások 90 %-a vezetékes ivóvízzel ellátott. A szennyvíztisztítás a Gelsei szennyvíztisztító telepen biztosított.
Kisrécse	Vezetékes vízhálózattal rendelkezik. A szennyvíztisztító mű kiépítése és a csatornázás pályázati forrásból valósul meg.
Miháld	1979-től van vezetékes ivóvíz a településen.
Nagyrada	A lakások 99%-a vezetékes ivóvízzel ellátott, már 1972-ben törpevízmű jött létre. A szennyvíztisztítás a Zalakarosi szennyvíztelepen biztosított.
Orosztony	Vezetékes vízhálózattal rendelkezik. A szennyvíztisztítás a Gelsei szennyvíztisztító telepen biztosított.
Pat	Vezetékes vízhálózattal rendelkezik. A közeljövőben a szennyvíz probléma rendezése és a gáz bevezetése a megvalósítandó feladat.
Sand	1960 óta vízvezetékekkel ellátott a település.
Zalakaros	Vezetékes vízhálózattal és közcatornarendszerrel rendelkezik. A településen szennyvíztisztító telep üzemel.
Zalakomár	A település teljes belterülete ellátott ivóvízhálózattal, a szennyvízcsatorna hálózat 95%-os lefedettségű. A településen szennyvíztisztító telep üzemel.
Zalamerenye	Vezetékes vízzel a lakások 100 %-ban ellátottak. A község szennyvízhálózattal történő ellátása megoldott. A szennyvíztisztítás a Zalakarosi szennyvíztelepen történik.
Zalasárszeg	Vezetékes vízhálózattal rendelkezik.
Zalaszabar	Vezetékes vízhálózattal és csatornarendszerrel rendelkezik. A szennyvíztisztítás a Zalakarosi szennyvíztelepen történik.
Zalaszentjakab	Vezetékes vízhálózattal rendelkezik.
Zalaújlak	Az ivóvízhálózat kiépítésére 1992-ben került sor, a településen ivóvízközségi gerinchálózat létesült. Vezetékes ivóvízzel a lakások 99%-ban ellátottak. A szennyvíztisztítás a Zalakarosi szennyvíztelepen biztosított.

Forrás: települési weblapok, saját szerkesztés

A két egységből összetevődő, kétszintes, ülepítő és alagsövezett nyárfás szűrőmezőből álló Zalakarosi szennyvíztisztító telep üzemeltetője a Dél-Zalai Csatornamű és Fürdő Vállalat. A telep meglevő szabad kapacitásával és annak továbbfejlesztésével Zalakaros, Nagyrada, Zalaújlak, Garabonc, Zalamerenye, Galambok, Zalaszabar és Csapi település szennyvizét tudja fogadni és kezelni.

A szintén kétszintes, ülepítő és alagsövezett nyárfás szűrőmezőből álló Zalakomári szennyvíztisztító telep üzemeltetője a Dél-Zalai Víz és Csatornamű Vállalat. A telep meglevő

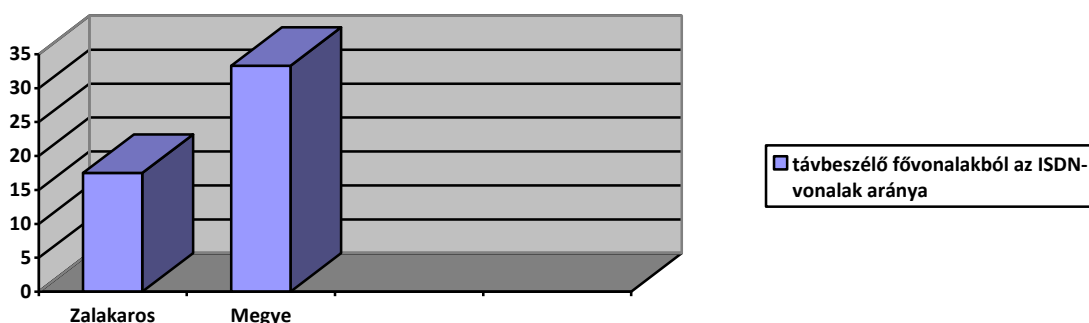
szabad kapacitásával és annak továbbfejlesztésével Zalakomár, Balatonmagyaród és kettő Somogy megyei település – Nemesvid, Somogysimonyi - szennyvizeit tudja fogadni és kezelni.

A tisztítótelepekre történő szállítás feltétele a regionális- és a településeken belüli csatornahálózat megléte. Miháld, Pat, Zalaszentjakab és Sand közösen kis-regionális telep létesítését tervezi.

A háztartási gázfogyasztók aránya a lakásállományhoz viszonyítva a kistérségi települések vonatkozásában nem érték el a 60%-ot. A mutató a Nagykanizsai kistérségben 93,4%, a Zalaegerszegi Kistérségben 84,1%, a Hévízi Kistérségben pedig 77,6% volt. A Zalaszentgróti Kistérségben a gázfogyasztók aránya szintén nem érte el a 60%-os értéket. A településeken szervezett hulladékgyűjtés történik.

A gazdasági fejlődést segítő tényezők közül ki kell emelni a vezetékes telefonellátottságot, mint a távközlési, kommunikációs rendszerek alapját. A kistérség valamennyi településén található távbeszélő hálózatba bekapcsolt lakás, ám ezek aránya és a településen egy főre jutó fővonalak száma eltérő. A mobiltelefon térhódítását követően a vezetékes telefonok népszerűsége mérséklődött, az internet szerepe azonban nőtt.

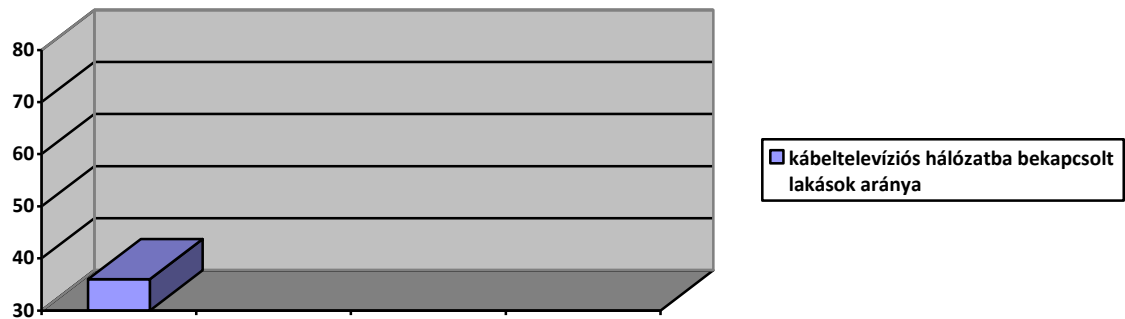
4/A. ábra: Informatikai ellátottság, ISDN vonalak aránya - Zalakaros Kistérség

Forrás: KSH: Statisztikai Tükör 2008/81

A 2006. év végén a megyében 1000 lakosra átlagosan 333 távbeszélő fővonal – ISDN vonalakkal együtt – jutott, amely átlagértéket a Zalakaros Kistérség nem érte el.

4/B. ábra: Informatikai ellátottság, kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások aránya - Zalakaros Kistérség

Forrás: KSH: Statisztikai Tükör 2008/81

Kistérségi szinten a lakásállomány 36%-a rendelkezik kábeltelevíziós hálózattal, mely megyei szinten a legalacsonyabb értéket mutatja. A Pacsai kistérségben 38%-os, a Zalaszentgróti kistérségben 42%-os, a Hévízi kistérségben 50%-os, a többi kistérségben pedig 55% feletti a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások aránya.

A 2007. évben 89 827 személygépkocsit tartottak nyilván a megyében. A vizsgált időpontban megyei szinten 1000 lakosra átlagosan 308 személygépkocsi jutott.

26. számú táblázat: Személygépkocsik számának alakulása / 2007

Települések	Személygépkocsik száma	Ezer lakosra jutó személygépkocsi
Balatonmagyaród	131	263
Galambok	301	231
Garabonc	167	220
Gelse	273	248
Kerecseny	36	128
Kilimán	57	226
Kisrécse	55	285
Miháld	196	231
Nagyrada	145	292
Orosztony	100	208
Pat	68	304
Sand	97	229
Zalakaros	796	446
Zalakomár	634	205
Zalamerenye	42	247
Zalasárszeg	38	325
Zalaszabar	155	273
Zalaszentjakab	70	185
Zalaújlak	32	286
Kistérség összesen	3 393	4 832
Zala megye	89 827	308

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

A kistérséget alkotó valamennyi település esetében fontos törekvés a bel- és külterületi úthálózat fejlesztése, a zöldfelületek növelése.

A rendelkezésre álló statisztikai nyilvántartás alapján a települések közúthálózatának főbb adatait a következő táblázat foglalja össze.

27. számú táblázat: Helyi közutak adatai / 2007

Települések	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza / km	Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza / km	Önkormányzati kiépített járda hossza / km	Önkormányzati kiépítetlen járda hossza / km	Önkormányzati kiépített út és köztér területe / 1000 m ²	Állami közutak hossza / km
Balatonmagyaród	0,97		5,14		3,16	2,27
Galambok	6,20	1,07	6,30	0,08	19,58	3,67
Garabonc	7,84	1,29	6,73	0,11	23,47	3,00
Gelse	8,77		8,18	0,15	30,52	3,27
Kerecseny	6,49		4,00		37,71	1,65
Kilimán	0,87		3,20		3,48	1,66
Kisrécse	2,31		1,36		9,24	1,01
Miháld	2,54		2,24		9,03	3,34
Nagyrada	10,49		3,74		36,03	0,91
Orosztony	6,04		3,66		34,00	2,71
Pat	1,53		1,79		5,96	1,47
Sand	1,93	0,30	3,01		6,48	1,54
Zalakaros	30,27	3,36	16,07	3,04	119,17	3,42
Zalakomár	17,19	4,00	10,75		60,12	5,94
Zalamerenye	2,82		2,87	0,73	9,65	1,35
Zalasárszeg	1,40				5,34	
Zalaszabar	2,77	0,39	2,94		8,15	2,25
Zalaszentjakab	2,41		1,04		7,30	2,09
Zalaújlak	2,78		1,97		11,11	1,18
Kistérség összesen	115,62	10,41	84,99	4,11	439,5	42,73
Zala megye	1 877,67	90,87	1 545,76	65,17	8 268,64	538,10

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

2.3. Környezet

2.3.1. Természetföldrajzi adottságok

2.3.1.1. Domborzat

A Vas- és Somogy megyével határos Zala megye Magyarország dél-nyugati, a Balaton keleti részén fekszik, területe 378 401 hektár. Délről Horvátország, Szlovénia és Ausztria határolja, legfontosabb határátkelőhelyei Letenye és Rédics.

A megye területén húzódik a Nyugat-magyarországi peremvidék – Alpokalja és Zalai-dombság -, illetve a Dunántúli középhegység.

Felszínét völgyek és dombhátak tagolják, változatos talajösszetételének köszönhetően növényvilága rendkívül sokszínű. Agyagos-homokos rétegeit kavicsstakaró borítja, a terület fő jellemzője a zárt erdő és a rét.

28. számú táblázat: Felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen lévő települések

Település megnevezése	Fokozottan érzékeny	Érzékeny	Kevésbé érzékeny	Kiemelten érzékeny
Balatonmagyaród	x			
Galambok		x		
Garabonc	x			
Gelse		x		
Kerecseny		x		
Kilimán		x		
Kisrécse		x		
Miháld		x		
Nagyrada	x			
Orosztony		x		
Pat		x		
Sand		x		
Zalakaros		x		
Zalakomár	x			
Zalamerenye		x		
Zalasárszeg		x		
Zalaszabar	x			
Zalaszentjakab		x		
Zalaújlak		x		

Forrás: 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, saját szerkesztés

A 27/2004. (XII. 25.) Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumi Rendelet alapján Balatonmagyaród, Garabonc, Nagyrada, Zalakomár és Zalasabab a „fokozottan érzékeny” területek közé tartozik, Galambok, Gelse, Kerecseny, Kilimán, Kistréce, Miháld, Orosztony, Pat, Sand, Zalakaros, Zalamerénye, Zalasárszeg, Zalaszentjakab és Zalaújlak pedig az „érzékeny” területek közé sorolható.

A 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet értelmében „fokozottan érzékeny” területnek számítanak²³

- * üzemelő és távlati ivóvízbázisok, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek - külön jogszabály szerint - kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső- és jogerős vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei
- * azok a karsztos területek, ahol a felszínen, vagy 10 m-en belül a felszín alatt mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatók
- * a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint állami tulajdonban lévő felszíni állóvizek mederéltól számított 0,25 km széles parti sávja, külön jogszabály szerint 47 regisztrált természetes fürdőhely esetében a mederéltól számított 0,25-1,0 km közötti övezete is
- * Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek jegyzékébe felvett területek, továbbá a külön jogszabály szerinti Natura 2000 vizes élőhelyei

A 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet értelmében „érzékeny” területnek számítanak²⁴

- * azok a területek, ahol a csapadékból származó utánpótlódás sokévi átlagos értéke meghaladja a 20 mm/évet
- * azok a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny területek közé nem tartozó területek, ahol a felszín alatt 100 m-en belül mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatók
- * azok a területek, ahol a porózus fő vízadó képződmény teteje a felszín alatt 100 m-en belül található
- * a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint állami tulajdonban lévő felszíni állóvizek mederéltól számított 0,25-1,0 km közötti övezete

²³ 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet

²⁴ 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet

- * az 1. d) pontban nem említett, külön jogszabály által kijelölt védett természeti területek

2.3.1.2. Éghajlat

A Kistérség éghajlatát – hasonlóan a régió éghajlatához – kontinentális klíma – meleg nyár, hideg tél – jellemzi. A kontinentális klíma mellett a nyári és a téli időszak hőmérsékletét, illetve csapadékmennyiségét az óceáni - enyhe tél, hűvös, csapadékos nyár - és a földközi-tengeri - meleg, száraz nyár, enyhe, csapadékos tél - hatások határozzák meg.

A legmelegebb hónap – július – középhőmérséklete 20-22 °C, a leghidegebb hónap – január – középhőmérséklete -1°C és -1,7°C között ingadozik. A térségben a hőségnapok száma átlagban 14, a hótakarós napok száma átlagosan 45 nap.

A napsütéses órák számát tekintve – körülbelül 1800 óra - a kistérség a kissé hűvösebb tájakhoz tartozik. Völgyekkel tagolt területein gyakran alakul ki talajmenti köd. A térségben a nyugati szél az uralkodó.

A kistérség nyugati részén több, keleti részén kevesebb csapadék jellemző, a csapadék éves mennyisége 750 – 800 mm körül alakul. A legtöbb csapadék ősz végén, tél elején, a legkevesebb nyár végén várható.

2.3.1.3. Talaj

A kistérség talajszerkezetét a csapadék mennyisége nagymértékben befolyásolja. A csapadékosabb, nyugati területeket alacsony termékenységű, kevés humusztartalmú pangó vizes vagy pszeudoglejes barna erdőtalaj jellemzi, nagy részüket erdő borítja.

Kelet felé haladva – a csapadék mennyiségének csökkenésével – agyagbemosódásos barna erdőtalajok és barnaföldek következnek. A barnaföld a terület legjobb minőségű termőtalajai közé sorolható.

A völgyek mélyén magasabb termékenységű, nyershumusz tartalmú réti- és láptalaj változatok fejlődhetnek ki.

2.3.1.4. Vízkészletek, vízgazdálkodás²⁵

A térséget jellemző csapadék mennyisége, a különböző vízáteresztő képességű kőzetek jelenléte, illetve a domborzat tagoltsága nagymértékben meghatározza a terület vízrajzát.

A domborzat tagoltsága következtében a térség nem kedvez a természetes tavak kialakulásának, viszont mesterséges víztükrök – a völgyekben áramló patakok elzárásával – kialakíthatók. A kistérség területén nagyszámban találhatók bányatavak is.

29. számú táblázat: Zala folyó minőségi jellemzői és határértékei / MSZ 12 749 Szabvány alapján

	Oxigénháztartás				
	I.	II.	III.	IV.	V.
oldott O ₂ , mg/l	7	6	4	3	< 3
oxigéntelítettség, %	80-100	70-80 100-120	50-70 120-150	20-50 150-200	< 20 >200
	Tápanyag háztartás				
ammónium-ion, mg/l	0,26	0,64	1,29	2,57	>2,57
nitrit-ion, mg/l	0,033	0,100	0,329	0,986	>0,986
nitrát-ion, mg/l	4,43	22,14	44,28	110,7	>110,7
összes foszfor, ²⁶ mg/l	100	200	400	1000	>1000
A-klorofill, mg/m ³	10	25	75	250	>250
	Mikroszennyezők, toxicitás				
fenolok, mg/m ³	2	5	10	20	>20
kőolaj és termékei, mg/m ³	20	50	100	250	>250
	Egyéb jellemzők				
pH		6,5-8,0	6,0-6,5 8,5-9,0	5,5-6,0 9,0-9,5	<5,5 >9,5
vezetőképesség 20°C-on μS/cm	500	700	1000	2000	>2000

Forrás: Magyar Vízminősítési Rendszer, MSZ 12 749 Szabvány, saját szerkesztés

A Zala folyó oxigénháztartás, toxicitás és egyéb jellemzők szempontjából az MSZ 12 749 Szabvány alapján a III. minősítési osztályba sorolható, melynek legtipikusabb jellemzői a mérsékelten szennyezett víz, a szennyvíz baktériumok jelenléte, az oxigénháztartás évszakos- és napszakos ingadozása, a fajok számának csökkenése vagy tömeges elszaporodása által okozott vízszíneződés, illetve a szennyeződésre utaló szag és szín.

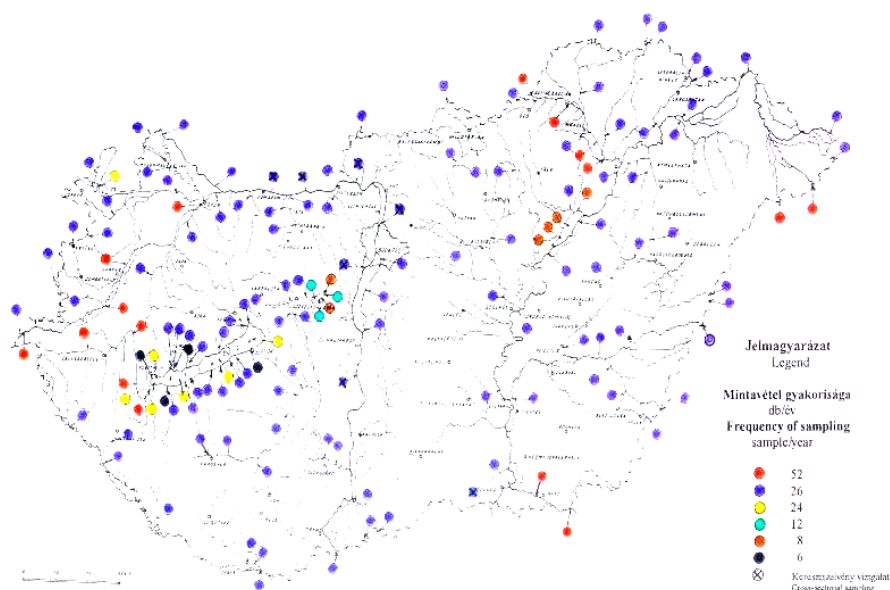
A folyó a tápanyagháztartása alapján a IV. minősítési osztályba sorolható, vagyis a tápanyagban gazdag víz minősége külső eredetű szerves és szervetlen anyagokkal,

²⁵ <http://hu.wikipedia.org/wiki/Zalai-dombs%C3%A1g>

²⁶ nem állóvízbe engedés esetén

szennyvizekkel terhelt. Ugyancsak a jellemző tulajdonságok közé tartozik a baktériumok nagyszámú jelenléte, illetve az egysejtűek tömeges előfordulása is, mely zavaros, változó színű víz kialakulását eredményezheti. A biológiailag káros anyagok jelenléte – amely akár a krónikus toxicitás értékét is elérheti - kedvezőtlenül hat a magasabb rendű vízi növények és állatok életminőségére, fennmaradására.²⁷

5. ábra: Mintavételi gyakoriság / MSZ 12 749 Szabvány

Forrás: Vízminőségi monitoring, MSZ 12 749 Szabvány

A felszín alatti vizek közül a legjelentősebbek a 60°C feletti termálvizek, melyek közül kiemelkedő az Európában egyedülálló vízösszetételű, 2000 méter mélyből feltörő 96°C zalakarosi gyógyvíz.

²⁷ MSZ 12 749 Szabvány

30. számú táblázat: Zalakarosi termál- és gyógyvíz összetétele

	Gyógyvíz összetétele	Termálvíz összetétele		Gyógyvíz összetétele	Termálvíz összetétele
	mg/dm ³			mg/dm ³	
K ⁺	58	6,9	B	1 000	130
Na ⁺	1 810	284	Y	1 900	7,8
NH ₄ ⁺	12	3	P	46	84
Ca ²⁺	136	7,2	Ti	0,8	3,3
Mg ²⁺	47,5	3,5	V	0,24	0,03
Fe ²⁺	0,15	0,29	Cr	2,7	0,23
Mn ²⁺			Co	0,1	0,6
Cl ⁻	2 420	16	No	5,4	0,28
Br ⁻	6,5	0,05	Cu	37	9,3
J ⁻	5,4	0,05	Zh	15	6
F ⁻	1,4	0,6	As	2,3	1
SO ₄ ²⁻	121		Rb	15	1,6
HCO ₃ ⁻	1 650	790	Sr	4 800	170
S ²⁻ ₃₋	2,9		Zr	8,1	0,23
PO ₄	0,12	0,09	Mo	5,2	0,9
HBO ₂	155	1,4	Cd	2,5	0,1
H ₂ SiO ₃	19	45	Sn	2,2	1
CO ₂	733		Sb	2,9	0,1

Forrás: Gránit Gyógyfürdő ZRt

Az alkáli-kloridos, hidrogén-karbonátos gyógyvízben a radioaktív elemekkel együttesen előforduló jód, bróm, kénhidrogén és fluor jelenléte nagyon ritka vízösszetételt eredményez. A gyógyvíz további összetevői közé tartozik a kálium, a nátrium, a magnézium, a vas, a mangán, a nitrát, a nitrit, a metabórsav, a metakovasav és a szabad kénsav.²⁸

Az Európai Parlament és Tanács 2000/60/EK irányelvének célja, hogy keretet adjon a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti tengervizek és a felszín alatti vizek védelmének. Az Európai Unió területén található felszíni- és felszín alatti vizek rendbetételét, megfelelő állapotba hozatalát az EU Víz Keretirányelvvel tették kötelezővé.²⁹

²⁸ Forrás: Gránit Gyógyfürdő Rt.²⁹ Forrás: Európai Parlament és Tanács 2000/60 EK irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, EU Víz Keretirányelv

2.3.1.5. Állatvilág

A kistérség állatállománya jellemzően nagyvadakból – őz, vaddisznó – és kisebb ragadozófajtákból – róka, menyét, nyest, nyuszt - áll. A madárállomány jelentősebb képviselői a holló, a lappantyú, a bagoly, illetve a harkályfélék.

A vizes területek legjellemzőbb lakói a kecskebéka, a vöröshasú unka, a zöld varangy, a barna varangy, a levelibéka, az erdei béka, a folyami kagyló és a folyami rák, a hullóket a vízisikló, az erdei sikló, a fűge gyík és a fali gyík képviseli.

A fokozottan védett vidra leggyakrabban az októbertől áprilisig tartó időszakban tűnik fel a patakok mentén.

2.3.1.6. Vadgazdálkodás

A zalai erdők vadállománya a céltudatos vadgazdálkodásnak köszönhetően kiváló tulajdonságokkal rendelkezik, a magán vadásztársaságok körülbelül 70%-ban, az állami társaságok 30%-ban képviselik magukat a területen.

A nagyvadas terület őz- és vaddisznóállománya gazdasági szempontból is jelentős, kedvező feltételeket teremt a „vadász turizmus” számára, a zalai szarvasállomány pedig világhírű. A gazdasági válság jelei a vadászat terén is éreztették negatív hatásukat, amelynek következtében spórolásra kényszerültek azok is, akik e költséges kedvtelésnek hódolnak.

Vadgazdálkodás fő céljai

- * védelem
- * hasznosítás
- * védekezés / szabályozás

2.3.1.7. Növényvilág

Zala megye az ország leggazdagabb erdővel borított térségei közé tartozik, az erdős területek mérete csaknem 117 000 hektár, ebből a kistérség erdeinek összterülete 4 015 hektár. A térség délkeleti részét ezüsthársos-gyertyános tölgyes, északkeleti területeit dombvidéki bükkös borítja.

A kistérség jellemző növényei a gyertyános- és kocsánytalan tölgyesek, a zalai bükkösök, a cseres-tölgyesek, a gyűszűvirágfélék, a csenkeszfélék és a szelídgesztenye is. A vízparti területeket fűzbokrok és égerligetek tarkítják.

Védett növények

* ágas homokliliom	* madársisak fajok
* bangó fajok	* magasszárú kocsord
* ciklámen	* nőszőfű fajok
* farkasboroszlán	* sárga len
* havasálji aggófű	* tömjénillat
* kosbor fajok	* zalai bükköny
* lónyelvű csodabogyó	

Őshonos fafajok

* bükk	* közönséges dió
* cser	* madárcseresznye
* erdeifenyő	* magas és magyar kőris
* fehér nyár	* mezei, hegyi és korai juhár
* fűzek	* mezei, hegyi és vénic szil
* gyertyán	* mézgás éger
* kislevelű és nagylevelű hárs	* szelídgesztenye
* kocsányos és kocsánytalan tölgy	

Adventív fafajok

- * akác
- * fekete dió
- * nemes nyárfák

Fő haszonnövények

- * árpa
- * búza
- * kukorica
- * vöröshere

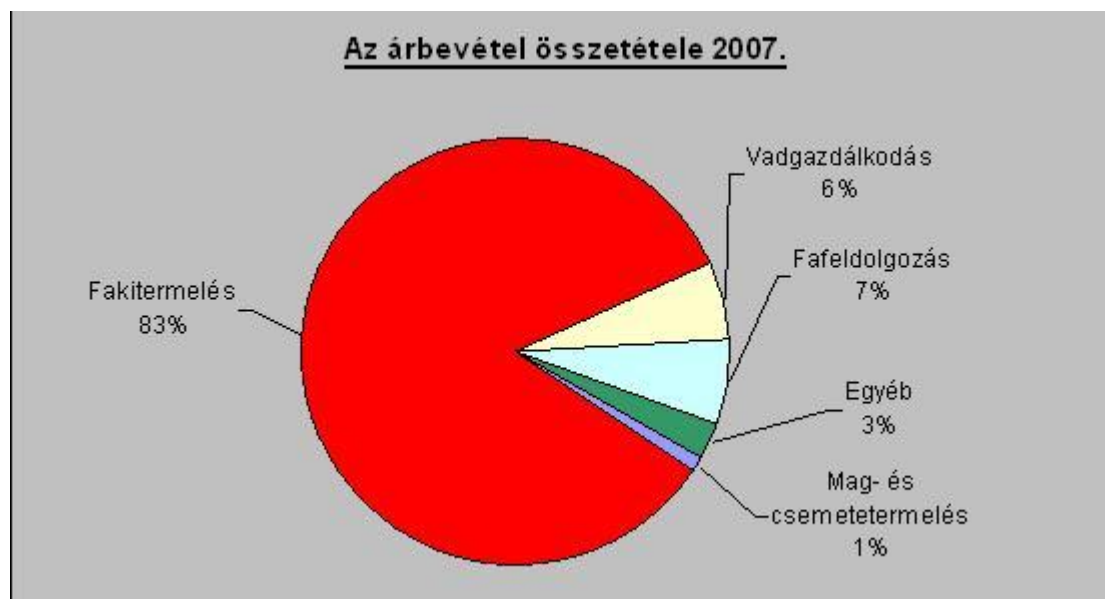
2.3.1.8. Erdőgazdálkodás

A kistérségben viszonylag magas a legelők és a rétek aránya, erdeinek összterülete 4 015 hektár. A térségi erdők elsősorban fatermesztési célokat szolgálnak, de védett- és üdülési célú erdőterületek is találhatók a kistérségben.

Az állami erdőterületek 42%-án, azaz 1 793 hektáron a saját feldolgozó kapacitással is rendelkező Zalaerdő Erdészeti ZRt folytat szakszerű erdőgazdálkodást. A Balatonfelvidéki Nemzeti Park és a Vízügyi Igazgatóság a Kis-Balaton védőrendszeréhez tartozó erdőterületeket kezeli.

A gazdasági válság jelei a Zalaerdő ZRt esetében már a 2008. év végén is éreztették hatásukat. A faipar gazdasági válsága az építőipar gazdasági válságával szoros összefüggésben alakul. Az építőipar lassulása keresletcsökkenést eredményezett a faipar területén is.

6. ábra: Zalaerdő Erdészeti ZRt – Árbevétel összetétele³⁰ / 2007

Forrás: Zalaerdő Erdészeti ZRt

Nemzeti Erdőprogram

A Nemzeti Erdőprogram legfőbb célja az erdők világméretű fogyatkozásának megállítása. A Program 2006-2015. évi megvalósítási tervének fő területei az erdővédelem, a hasznosítás és a fejlesztés.³¹

- * erdővédelem / erdővagyon biológiai, ökológiai, gazdasági védelme, fenntartása
- * hasznosítás / állami- és magánerdők hasznosítása közjóléti, gazdasági és védelmi célokra; fafeldolgozó-ipar működésének optimalizálása, versenyképesség növelése; környezetvédelmi-, iparfejlesztési-, energetikai feladatok szem előtt tartása; fenntartható vadállomány kezelése
- * fejlesztés / jobb ágazatközi együttműködés; környezeti rendszerre irányuló kutatások; az erdő rekreációban, egészségvédelemben, vízellátási rendszerben játszott szerepének tudatosítása; fafeldolgozási szektor hatékony támogatása; erdőszerkezet átalakítása, biodiverzitás növelése

³⁰ A Zalaerdő Erdészeti ZRt által kezelt erdők területe 56 089 hektár, amely hat erdőgazdasági tájban helyezkedik el. Az árbevétel összetétele a hat erdőgazdasági táj együttes adataiból került meghatározásra.

³¹ Nemzeti Erdőprogram 2006 – 2015. évi megvalósításának terve

2.4. Közfoglaltatások

2.4.1. Közművelődés, oktatás

A Zalakaros Kistérség lakossága számára a közszolgáltatások jelentős része helyben hozzáférhető. Az óvodával és általános iskolával nem rendelkező településeken a közoktatási feladatok ellátása önkormányzati társulások keretében megoldott. A kistérségben közép- és felsőfokú oktatási intézmények nem találhatók.

31. számú táblázat: Oktatási intézmények a kistérség településein / 2009

Települések	Óvoda	Általános iskola	Középiskola	Főiskola, egyetem
Balatonmagyaród	x			
Galambok	x	x		
Garabonc	x			
Gelse	x	x		
Kerecseny				
Kilimán				
Kisrécse				
Miháld	x	x		
Nagyrada				
Orosztony	x			
Pat				
Sand				
Zalakaros	x	x		
Zalacomár	x	x		
Zalamerénye				
Zalasárszeg				
Zalaszabar	x	x		
Zalaszentjakab	x			
Zalaújlak				

Forrás: települési weblapok, saját szerkesztés

A kistérségben megfelelően tekinthető az óvodahálózat, amely szakképzett nevelőtestülettel, 11 településen biztosít lehetőséget arra, hogy a gyermekek helyben járjanak óvodába. A 2006. évben 100 óvodai férőhelyre átlagosan 84 gyermeket írtak be a szülők a megyében. A Zalakaros Kistérség településein beíratott gyermekek száma átlag alatt maradt.

Az évről-évre csökkenő gyermeklétszám az iskolák kihasználtságát is veszélyezteti. A kistérségben 9 általános iskola működik. Az általános iskolai tanulók 1000 lakosra jutó száma 2006-ban a kistérségben 88% körül alakult. A megyében az általános iskolai tanulók 25%-a

volt bejáró, a Zalakaros Kistérségben ez az arány 2,5-szer volt magasabb, mint a Nagykánizsai kistérségben.

32/A. számú táblázat: A közoktatási feladatok ellátására létrejött önkormányzati társulások / 2007

Név	Gesztor	Társult település
Általános Iskola Galambok	Galambok Önkormányzata	Zalaszentjakab
Óvoda Garabonc	Garabonc Önkormányzata	önálló
Szivárvány Óvoda Gelse	Gelse Önkormányzata	Kilimán / Alsórajk, Gelsesziget
Weöres Sándor Általános Iskola Gelse	Gelse Önkormányzata	Kilimán, Orosztony, Kerecseny / Gelsesziget, Alsórajk
Nagyrecsei Általános Iskola	Nagyrecse Önkormányzata	Kisrecse, Zalasárszeg, Zalaújlak / Csapi, Nagybakonak
Óvoda Orosztony	Orosztony Önkormányzata	Kerecseny
Móra Ferenc Általános Iskola, Óvoda, alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Könyvtár	Zalakaros Önkormányzata	Zalamerenye
Óvoda Zalakomár	Zalakomár Önkormányzata	Miháld, Pat, Sand
Zalakomári Általános és Művészeti Iskola	Zalakomár Önkormányzata	Balatonmagyaród
Óvoda Zalaszabar	Zalaszabar Önkormányzata	Nagyrada
Zalaszabari Iskola	Egyház	Zalaszabar, Garabonc, Nagyrada

Forrás: Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, Társulási megállapodás, 3. számú melléklet

32/B. számú táblázat: A közoktatási feladatok ellátására társult önkormányzatok / 2007

Név	Iskola		Óvoda	
	társulás	gesztor	társulás	gesztor
Balatonmagyaród Község Önkormányzata	Zalakomár	Zalakomár	alapítványi	
Galambok Község Önkormányzata	Zalaszentjakab	Galambok	Zalaszentjakab	Galambok
Garabonc Község Önkormányzata	Zalaszabar, Nagyrada	Zalaszabar	önálló	
Gelse Község Önkormányzata	Kilimán, Orosztony, Kerecseny / Alsórajk, Gelsesziget	Gelse	Kilimán / Alsórajk, Gelsesziget	Gelse
Kerecseny Község Önkormányzata	Kilimán, Orosztony, Kerecseny / Alsórajk, Gelsesziget	Gelse	Orosztony	Orosztony
Kilimán Község Önkormányzata	Kilimán, Orosztony, Kerecseny / Alsórajk, Gelsesziget	Gelse	Alsórajk, Gelsesziget	Gelse

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Név	Iskola		Óvoda	
	társulás	gesztor	társulás	gesztor
Kisrécse Község Önkormányzata	Zalasárszeg, Zalaújlak, Kisrécse / Csapi, Nagybakónak	Nagyrecse	Zalasárszeg, Zalaújlak, Kisrécse/ Nagybakónak	Nagyrecse
Miháld Község Önkormányzata	alapítványi		Zalakovár, Pat, Sand	Zalakovár
Nagyrada Község Önkormányzata	Zalasabár, Garabonc	Zalasabár	Zalasabár	Zalasabár
Orosztony Község Önkormányzata	Kilimán, Orosztony, Kerecseny / Alsórajk, Gelsesziget	Gelse	Kerecseny	Orosztony
Pat Község Önkormányzata	alapítványi		Zalakovár, Miháld, Sand	Zalakovár
Sand Község Önkormányzata	alapítványi		Zalakovár, Miháld, Sand	Zalakovár
Zalakovár Város Önkormányzata	Zalamerenye	Zalakovár	Zalamerenye	Zalakovár
Zalakovár Község Önkormányzata	Balatonmagyaród	Zalakovár	Zalakovár, Miháld, Sand	Zalakovár
Zalamerenye Község Önkormányzata	Zalakovár	Zalakovár	Zalakovár	Zalakovár
Zalasárszeg Község Önkormányzata	Kisrécse, Zalaújlak, Zalasárszeg / Csapi	Nagyrecse	Kisrécse, Zalaújlak	Nagyrecse
Zalasabár Község Önkormányzata	Garabonc, Nagyrada *egyházi társulás	Zalasabár	Zalasabár	Zalasabár
Zalaszentjakab Község Önkormányzata	Galambok	Galambok	Galambok	Galambok
Zalaújlak Község Önkormányzata	Kisrécse, Zalaújlak, Zalasárszeg / Csapi	Nagyrecse	Kisrécse, Zalaújlak	Nagyrecse

Forrás: Zalakovári Kistérség Többcélú Társulása, Társulási megállapodás, 3. számú melléklet

A művelődési jogok minden lakost megilletnek, melyek gyakorlását a kistérség önkormányzatai a helyi sajátosságokhoz igazodva kötelező feladatuknak ismernek el.

Az 1997. CXL törvény értelmében az önkormányzatok kötelező közművelődési feladatai

- * nyilvános könyvtári ellátás / Városi Művelődési Központ és Könyvtár klubkönyvtár hálózatán keresztül
- * közművelődési tevékenység ellátása, közösségi tér biztosítása (Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Művészetek Háza működtetése)
- * nemzeti ünnepek programjainak megrendezése³²

³² 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

Az önkormányzatok a kötelező közművelődési feladatok ellátását művelődési központ, faluközpont és nyilvános könyvtár – mozgókönyvtár, illetve intézményi társulás keretében – működtetésével, valamint a művelődési-, kulturális-, hagyományteremtő- és a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését segítő közösségek létrejöttének és működésének támogatásával biztosítják. A közművelődési feladatok ellátásában a települési oktatási-nevelési intézmények, illetve az önkormányzatok által létrehozott alapítványok és civil szervezetek – lehetőségeiknek megfelelően – részt vállalnak. A kultúra fontos hordozói a mind nagyobb számban újjáéledő hagyományok és rendezvények.

A civil szerveződések, egyesületek, alapítványok szerepe a települések életében jelentős. A kistérség településein a civil aktivitás évről-évre erősödik.

33. számú táblázat: Kistérség aktív civil szereplői / 2009

Települések	Civil szereplők
Balatonmagyaród	Bűnmegelőzési - Önvédelmi Egyesület Kis-Balaton Alapítvány Termelőszövetkezeti Sportegyesület Önkéntes Tűzoltóegyesület
Galambok	Galambok és vidéke Horgászegyesület Tóvédők Egyesülete Vagyonvédelmi és Bűnmegelőzésért Egyesület Polgárőrség Énekkar Nyugdíjas Klub Hagyományörző Egyesület Sportegyesület
Garabonc	Garabonci Cigányokért Egyesület Vidéki Cigányokért Egyesület „Hálózat a Közösségért” Alapítvány, Teleház Természetvédő és Polgárőr Egyesület Vöröskereszt
Gelse	Gelse Sportegyesület Hét Ördög Diáksport Egyesület Gelse Községért Alapítvány Szép Jelenért és Jövőért Egyesület Gelsesziget Gelsei Őszikék Pávakör Gelsei Bűnmegelőzési Egyesület Tűzoltóegyesület
Kerecseny	Kerecseny Községért Közalapítvány
Kilimán	
Kisrécse	Kisrécsei Sport és Túralovas Egyesület

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Települések	Civil szereplők
Mihályd	Polgárőr Egyesület Alapítvány a Mihályd ÁMK Fejlesztéséért Dózsa Sportegyesület Mihályd Gazdakör Horgászegyesület Magyar Technikai és Tömegsport Szövetség Mihályd Hegyközség MTTSZ Lövészklubja Sportegyesület Baráti Köre Termelőszövetkezeti Sportegyesület Tűzoltóegyesület Vegyesipari Társulat
Nagyrada	Önkéntes Tűzoltó Egyesület Nagyradai Cigányokért Egyesület Horgászegyesület Együtt Nagyradáért Közhasznú Alapítvány Kis-Balaton Civil Egyesület Saturnus Sportegyesület Zalakaros Térség Egyesült Hegyközség Zalai Borvidék Hegyközségi Tanácsa
Orosztony	
Pat	2026. számú Vadászterület Földtulajdonosi Községe Pati Polgárőr-egyesület
Sand	Sand 2000 Közhasznú Egyesület HUN Sandi Íjász Hagyományőrző SE
Zalakaros	Zalakaros Közbiztonságáért Közhasznú Alapítvány Zalakaros Sportjáért Közhasznú Alapítvány Zalakaros Új Templomáért Közhasznú Közalapítvány Zalakarosi Iskoláért Közalapítvány Dolgozói Közalapítvány Zalakarosi Önkéntes Tűzoltó Egyesület Zalakarosi Gránit Sportegyesület Iskolai Sportkör / Diák Sportkör Vagyonvédelmi és Bünmegelőzési Egyesület Zalakaros Zalakarosi Vállalkozók Szövetsége Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Zalakarosi Tagozata Vöröskereszt Alapszervezet Szülői Munkaközösség Karos Sprint Úszóklub Zalakaros és Térsége SE Zalakarosi Turisztikai Egyesület / Zalakarosi Turisztikai Nonprofit Kft Búzavirág Csoport Népi gyermekjáték szakkör Zöld Ág Táncgyűttes Karos Táncgyűttes Karos Fúvóegyűttes Dalárda Női Énekkar Vonós Kamaraegyűttes Ezüst Klub
Zalakomár	Péczely Attila Népzenei Csoport Zalakomári Dalkör Sorry Művészeti Csoport Blasek, Blasek Junior Zalakomár Egyetértés Sport Egyesület Labdarúgó Szakosztály „KOMÁR” Közhasznú Közalapítvány Kárász Sporthorgász Egyesület Ormándkastély Lakóiért Alapítvány

Települések	Civil szereplők
Zalakomár	Polgárőr Egyesület Segítők Zalai Egyesülete Termelőszövetkezeti Sportegyesület Tűzoltóegyesület Iparoskör
Zalamerenye	Zalamerenye Községért Közalapítvány Zalamerenyei Polgárőr Egyesület Vöröskereszt Alapszervezet
Zalasárszeg	
Zalaszabar	Faluvédő Természettudományi Társaság Zalaszabar Sportjáért Közalapítvány Bűnmegelőzési Egyesület Katolikus Szülők Iskolaegyesülete Zalaszabar Sík Sándor Katolikus Iskola Alapítvány Vállalkozók Egyesülete Zalaszabar Cigányokért Egyesület
Zalaszentjakab	
Zalaújlak	

Forrás: Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, Zalakarosi Kistérségi Koordinációs Iroda

Az aktív civil szereplők eloszlását tekintve a legtöbb civil szervezet Zalakaroson működik. A szervezetek döntő többsége a kultúra, sport, természetvédelem, közbiztonság és idegenforgalom területén működik.

2.4.2. Egészségügyi ellátás

A helyi önkormányzati jogokat és kötelezettségeket törvény határozza meg, amely kötelező feladat- és hatáskört is megállapít. Az egészségügyről szóló hatályos 1997. évi CLIV. törvény értelmében a települési önkormányzatoknak az egészségügyi alapellátás körében gondoskodniuk kell

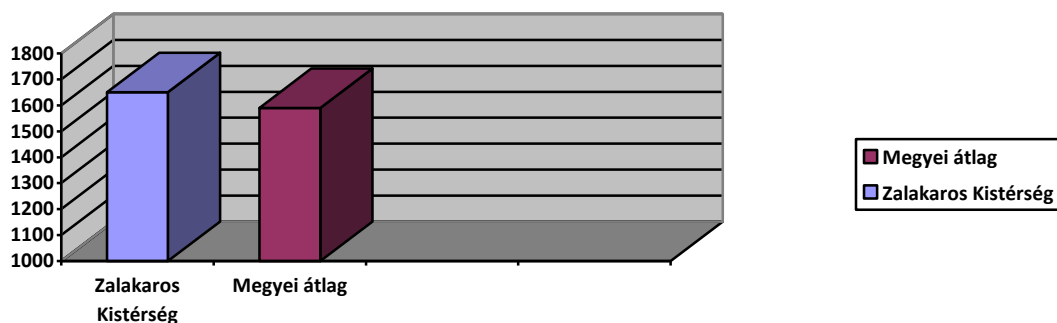
- * a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról
- * a fogorvosi alapellátásról
- * az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról
- * a védőnői ellátásról
- * az iskola-egészségügyi ellátásról³³

³³ 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Zalakaros Kistérség Többcélú Társulás feladatai az egészségügyi ellátással kapcsolatban

- * kistérségi lakosság egészségi állapotának figyelemmel kísérése
- * az egészségre ártalmas rizikófaktorok csökkentése érdekében felvilágosító előadások szervezése, prevenciós programok kidolgozása és működtetése
- * egészségügyi alapellátás – háziorvosi, házi, gyermekorvosi, fogászati – koordinálása, körzetek kialakítása
- * tájékoztatás az orvosi körzetek területi elhelyezkedéséről, azok változásairól, a körzetek lakosságának orvosi alapellátását végző háziorvosokról, a háziorvosi helyettesítésről, valamint a háziorvos személyében bekövetkező változásokról
- * hétközi- és hétvégi orvosi ügyelet biztosítása a kistérség egyes mikrokörzeteiben
- * egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésének kezdeményezése
- * térségi foglalkozás-egészségügyi vizsgálatok megszervezésének segítése
- * információs hálózat működtetése
- * pályázatok benyújtása, pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, segítségnyújtás a pályázatok elkészítésében
- * szakmai konferenciák szervezése
- * közös intézmény létrehozás és működtetés lehetőségeinek vizsgálata
- * az egészségügyi alapellátás biztosítására kötött megállapodások során a kistérségi önkormányzatok között esetlegesen felmerülő viták elintézésében egyeztető fórum szerepet tölt be

7. ábra: Egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos – Zalakaros Kistérség

Forrás: KSH: Statisztikai Tükör 2008/81

A kistérségben az egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma megközelítőleg 1 650 fő körül alakul. A fekvőbetegek ellátását a megyében négy kistérség biztosítja. A nagykanizsai és keszthelyi kórház központi szerepet játszik a térség életében. Zala megyében összesen 8 mentőállomás üzemel, a 8. állomás 2006 januárjában kezdte meg működését Zalakaroson. Az állomás ellátási körzetébe 20 település – körülbelül 18 000 helyi lakos – tartozik.

2.4.3. Szociális ellátás

A lakosság szociális ellátottságának fontos mutatói a pénzben és természetben nyújtott juttatások, valamint az igénybe vehető szociális- és gyermekjóléti szolgáltatások. Az 1993. évi III. törvény és az 1997. évi XXXI. törvény értelmében a települési önkormányzatok kötelező feladatai szociális rászorultság esetén

- * rendszeres szociális segély nyújtása
- * időskorúak járadékának megállapítása, folyósítása
- * lakásfenntartási támogatás megállapítása, folyósítása
- * ápolási díj megállapítása
- * köztemetés
- * közgyógyellátás / alanyi normatív
- * átmeneti segély megállapítása, folyósítása
- * rendszeres gyermekvédelmi támogatás megállapítása, folyósítása
- * rendkívüli gyermeknevelési támogatás megállapítása, folyósítása
- * temetési segély megállapítása
- * aktív korú nem foglalkoztatottak részére foglalkoztatás szervezése
- * egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása
- * szociális étkeztetés
- * házi segítségnyújtás
- * családsegítés
- * jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- * nappali ellátás
- * idősek otthona működtetése
- * hajléktalanok otthona működtetése

- * éjjeli menedékhely működtetése
- * hajléktalan személyek átmeneti szállása
- * utcai szociális munka
- * fogyatékosok átmeneti ellátása³⁴

A kistérség településeinek összefogásával működő Szociális Alapellátó Központ 2007. november 15-én kezdte meg működését. Alapító- és fenntartó szerve Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, felügyeleti szerve Zalakaros Kistérség Többcélú Társulási Tanácsa. Illetékességi területe a társult települések – Balatonmagyaród, Galambok, Garabonc, Gelse, Kerecseny, Kilimán, Kistréce, Miháld, Nagyrada, Orosztony, Pat, Sand, Zalakaros, Zalamerenye, Zalasárszeg, Zalaszentjakab, Zalaújlak – igazgatási területe.

Feladatai

- * szociális alapszolgáltatás – családsegítés
- * szociális és gyermekjóléti alapellátás
- * házi segítségnyújtás / 2008. december 30-tól

A Szociális Alapellátó Központ elsősorban a társult településeken életvitelszerűen tartózkodó, szociális bizonytalanságban élő, problémák megoldására egyedül képtelen vagy nehézségekkel küzdő egyének, csoportok, családok, közösségek ellátását biztosítja.

A Családsegítő Szolgálat családgondozói feladatokat lát el, ellátásokat közvetít, szervezési tevékenységet végez, illetve a szociális és mentálhigiéniai problémák miatt veszélyeztetett, krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok feltárása és megelőzése, a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése céljából nyújt általános szolgáltatást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes és térítésmentes.

Humánerőforrás kapacitás

vezető családgondozó	1 fő
családgondozó	3 fő
családgondozó asszisztens	1 fő

³⁴ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

A Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekek érdekeit és jogait védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereivel és eszközeivel a gyermekek testi- és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését szolgálja.

Humánerőforrás kapacitás

vezető családgondozó	1 fő
szakmai koordinátor, családgondozó	1 fő
családgondozó	2 fő

A házi segítségnyújtás keretében szakképzett gondozók nyújtanak segítséget ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevők fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetben, az életkornak, élethelyzetnek és egészségi állapotnak megfelelően, a meglévő képességek fenntartásával, felhasználásával és fejlesztésével legyen biztosítva. A házi segítségnyújtás keretében gondoskodnak azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, illetve azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről és szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladatok ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek.

Humánerőforrás kapacitás

szociális gondozó	1 fő
társadalmi megbízatású gondozó	1 fő

34/A. számú táblázat: Az önkormányzati szociális ellátás főbb mutatói / 2007

Települések	Rendszeres szociális segélyezés		Időskorúak járadéka		Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	
	Ezer lakosra jutó rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma	1 főre jutó havi átlagos összeg / Ft	Ezer 60 éves és idősebb lakosra jutó támogatott	1 főre jutó havi átlagos összeg / Ft	Ezer 0-24 évesre jutó támogatott	1 főre jutó havi átlagos összeg
Balatonmagyaród	17,7	44 222	11,2	30 375	144,9	833
Galambok	63,0	50 215	5,4	20 000	326,3	833
Garabonc	31,4	67 167	5,4	23 917	317,2	833
Gelse	19,0	33 333	11,8	24 056	296,7	833
Kerecseny	44,9	54 944	14,7	25 667	450,3	833
Kilimán	15,7	48 208	0,0		363,6	833
Kisrécse	43,8	35 154	18,0	25 750	330,1	833
Miháld	38,0	71 101	9,7	23 047	370,6	833
Nagyrada	11,8	56 528	7,6	22 167	158,9	833
Orosztony	60,6	37 092	10,1	21 583	430,8	833
Pat	13,0	66 667	0,0		431,0	833
Sand	16,5	53 690	15,6	24 000	56,4	833
Zalakaros	10,2	48 288	6,9	28 654	47,1	833
Zalacomár	41,3	47 752	22,6	25 725	403,1	833
Zalamerenye	20,6	45 298	0,0		301,9	833
Zalasárszeg	48,4	51 436	0,0		327,3	833
Zalaszabar	25,8	63 425	7,1	34 568	191,4	833
Zalaszentjakab	95,9	66 117	11,8	21 417	496,4	833
Zalaújlak	26,5	34 556	0,0		0,0	833
Zala megye	16,3	48 236	3,6	27 159	140,1	833

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

Az ezer lakosra jutó rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma Zalaszentjakab vonatkozásában érte el a legmagasabb, Zalakaros tekintetében pedig a legalacsonyabb értéket. A Zala megyei átlagot a kistérségi települések közül 15 település – Balatonmagyaród, Galambok, Garabonc, Gelse, Kerecseny, Kisrécse, Miháld, Orosztony, Sand, Zalacomár, Zalamerenye, Zalasárszeg, Zalaszabar, Zalaszentjakab és Zalaújlak – haladta meg. Az 1 főre jutó havi átlagos összeg Miháld esetében volt a legnagyobb. Rendszeres szociális segélyben részesülők átlagosan 51 326 forintot kaptak kézhez. A kistérségi átlag 3 090 forinttal haladta meg a megyei átlagot.

A népesség előregedésével egyre többen részesülnek nyugdíjban, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásban. Az ezer 60 éves és idősebb lakosra jutó támogatottak száma Zalacomár településen a legmagasabb, a megyei átlag hatszorosa. Az 1 főre jutó havi átlagos összeg Zalasabaron éri el a legmagasabb értéket. A nyugdíjasok átlagosan mintegy 18 470 Ft-ot kaptak kézhez.

Az ezer 0-24 éves korú lakosra jutó támogatottak száma Zalaszentjakabon érte el a legmagasabb, Zalakaroson pedig a legalacsonyabb értéket. A kistérségben az ezer gyermekkorú lakosra jutó támogatottak számának átlagos értéke 286,53 fő volt, amely jóval meghaladta a megyei átlagot.

34/B. számú táblázat: Az önkormányzati szociális ellátás főbb mutatói / 2007

Települések	Átmeneti segélyezés			Lakásfenntartási támogatás		
	Ezer lakosra jutó átmeneti segélyben részesült személyek átlagos száma	Egy támogatott személyre jutó esetek száma	Egy főre jutó átlagos összeg / Ft	Ezer lakosra jutó lakásfenntartási támogatásban részesült személyek átlagos száma	Egy támogatott személyre jutó esetek száma	Egy főre jutó átlagos összeg / Ft
Balatonmagyaród	39,3	1,5	61 350	15,7	1	56 250
Galambok	63,0	1,1	3 805	33,8	12	62 545
Garabonc	9,2	1,1	40 857	26,2	12	52 700
Gelse	218,4	7,0	16 100	0,0		
Kerecseny	0,0			20,6	10	48 167
Kilimán	570,9	1,1	14 779	0,0		
Kisrécse	15,8	1,0	5 000	5,3	12	85 000
Miháld	29,5	1,0	4 280	49,5	11	51 238
Nagyrada	3,9	1,0	15 000	3,9	12	52 500
Orosztony	20,9	1,1	6 600	41,8	6	41 750
Pat	399,1	1,0	4 837	8,7	9	55 000
Sand	2,4	1,0	10 000	0,0		
Zalakaros	47,5	1,4	45 571	6,8	1	65 083
Zalakomár	7,7	1,0	21 708	42,5	1	49 348
Zalamerenye	17,3	1,0	8 333	0,0		
Zalasárszeg	60,9	2,1	12 286	60,9	12	64 000
Zalasabár	10,4	1,2	7 000	10,4	7	28 500
Zalaszentjakab	33,7	1,2	14 000	44,0	1	73 353
Zalaújlak	17,7	1,0	6 000	0,0		
Zala megye	41,4	1,5	10 693	23,8	8	48 759

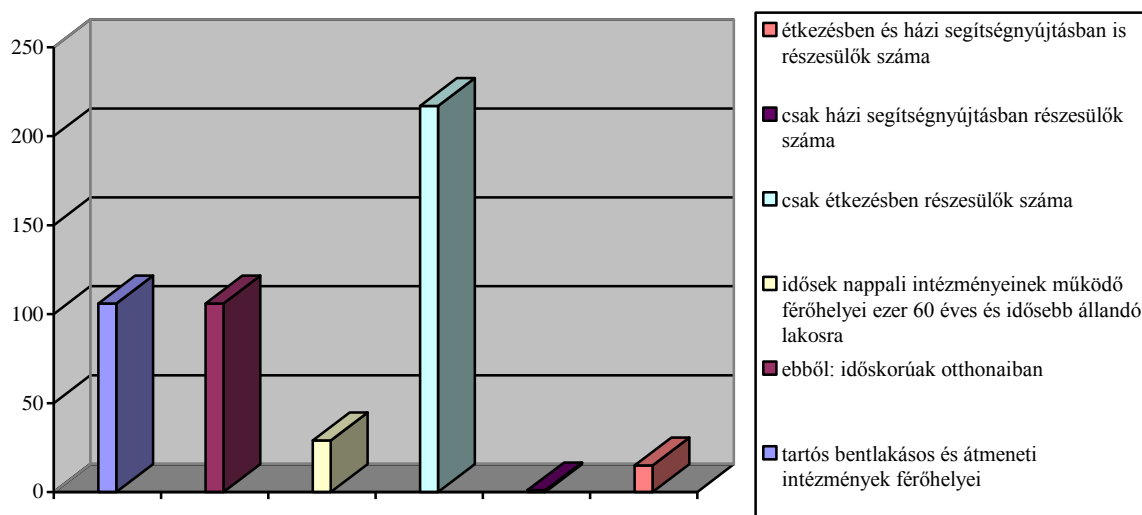
Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, saját szerkesztés

Ezer lakosra jutó átmeneti segélyben Kilimán és Pat községekben részesültek a legtöbben, Zalakomáron pedig a legkevesebben. Kilimán községben az ezer lakosra jutó átmeneti segélyezett átlagos száma a megyei átlag közel 14-szerese, Pat községben pedig a megyei átlag csaknem 10-szeres volt. Az egy főre jutó átlagos összeg a kistérség vonatkozásában 15 658 forint volt, amely 4 965 forinttal haladta meg a megyei átlagot.

Ezer lakosra jutó lakásfenntartási támogatásban Zalasárszegen részesültek a legtöbben, Balatonmagyaródon, Zalakaroson, Zalakomáron és Zalaszentjakabon pedig a legkevesebben.

Az 1 főre jutó átlagos összeg Kistrécsén érte el a legmagasabb, Zalasabaron pedig a legalacsonyabb értéket. Az 1 főre jutó átlagos összeg kistérségi átlaga 41 339 forint volt, amely 7 420 forintra maradt el a megyei átlagtól.

8. ábra: A főbb ellátási formák nagysága – Zalakaros Kistérség / 2006

Forrás: KSH: Statisztikai Tükör 2008/81

A 2006. évben a kistérségben 106 férőhelyen – időskorúak otthonaiban - biztosítottak elhelyezést az arra rászorulóknak. Az idősek nappali intézményeiben 29 működő férőhely jutott ezer 60 éves és idősebb állandó lakosra. A kistérségben 217 fő részesült étkezésben, 1 fő házi segítségnyújtásban és 15 fő étkezésben és házi segítségnyújtásban is.

3. FEJLESZTÉSI ALTERNATÍVÁK

3.1. Területfejlesztés szereplőinek elvárásai és igényei a területi egység fejlesztésétől

3.1.1. Főbb gazdasági szereplők fejlesztési elképzelései

- * versenyképesség javítására irányuló fejlesztések / szerkezetátalakítás; korszerűsítés és termelési költségek csökkentése; új, nagyobb hozzáadott értékű termékek előállítása
- * kistérségi munkahelyteremtés

A munkahelyek alapvető feltételét képezik a térségben élők megfelelő életkörülményeinek. A kistérségi munkavállalókon belül nagy az ingázók aránya, a pályakezdők magas százaléka, a munkaerő-kínálat és kereslet eltérő szakmai struktúrája.

Mindenképpen célul tűzhető ki a kistérségben a munkahelyek számának növelése, valamint az elsődleges munkapiacon nem, vagy csak nehezen állást találók számára alternatív foglalkoztatási lehetőségek kialakítása.

- * vállalkozások térségben történő letelepedésének elősegítése

A vállalkozók letelepítése, a meglévő vállalkozók megtartása a kistérség alapvető érdeke. Ehhez szükség van a vonzó vállalkozói környezet biztosítására. A cél érdekében a helyi önkormányzatok mozgásteret meglehetősen szűk, viszont ezt a szűk mozgásteret célszerű minél jobban kihasználni, hiszen a kistérségben lakók életesélyeit a munkaalkalmak alapvetően meghatározzák.

Feladatok: beruházásösztönző eszközök nyújtása / helyi infrastruktúrafejlesztés, településfejlesztés, pénzügyi támogatások: helyi adók szabályozása, kedvezményes telekvásárlás, kedvezményes bérleti díjak, elkülönített gazdaságfejlesztési alap működtetése, helyi vállalkozások telephelyi feltételeinek javítása

* versenyszférán kívüli munkahelyek biztosítása

A kistérségben nemcsak a magasabb végzettséggel rendelkezők számára szükségesek a megfelelő színvonalú és kereseti lehetőséget biztosító munkahelyteremtések, hanem gondolni kell azokra is, akik az elsődleges munkaerő piacon nem, vagy csak nehezen találnak munkahelyet.

Célcsoportok: tartósan munkanélküliek; hátrányos helyzetű fiatalok; megváltozott munkaképességűek; többgyermekes családanyák

* fiatalok térségben tartása

A pályakezdő fiatalok megtartása a kistérség településein – ami az egyik fő alapja lehet a kistérségi népességsökkenés megakadályozásának – a helyi lakáshoz jutási és szabadidő eltöltési lehetőségek mellett a leghangsúlyosabban attól függ, hogy sikerül-e helyben, a végzettségüknek megfelelő, jó minőségű munkakörben elhelyezkedniük.

Feladatok: szakmai gyakorlati helyek biztosítása a középfokú- és felsőfokú oktatásban résztvevő kistérségi fiatalok számára a helyi vállaltoknál, intézményeknél; vállalkozásoknak ösztönző-rendszer kidolgozása a helybeli fiatalok foglalkoztatására; fiataloknak letelepedési kedvezmények nyújtása az önkormányzatok részéről

3.1.2. Önkormányzatok fejlesztési elképzelései

* településhálózat fejlesztése

A kistérségi fejlesztés egyik célja, hogy a területén lakók a lehetőségek adta kereteken belül helyben találják meg megélhetési lehetőségeiket, így nagyon fontos egy kistérségen belül, hogy a helyi munkavállalók végzettségüknek megfelelő munkakörökben tudjanak elhelyezkedni, valamint a térségben munkát találóknak lehetőségük legyen a letelepedésre is.

A gazdasági fejlődés egyik alapja, hogy a helyben megtermelt jövedelmek a térségben maradjanak, itt kerüljenek elköltésre. A fejlesztés célja a kistérség vidéki népessége által igénybe vehető városi szolgáltatások mennyiségének és minőségi szintjének emelése.

* ingatlangazdálkodási program

Az önkormányzatok szerepe sokoldalú a vállalkozások adott településen való megtelepedésének ösztönzésében. Természetesen a kistérség fejlesztésének nem lehet célja, hogy minden település mellett ipartelep, ipari park jöjjön létre, de a kistérségi munkavállaló lakosság összetételét tekintve nagyon magas az ingázók aránya, amelynek csökkentése csakis a helyi munkalehetőségek bővítésével lehet. Az önkormányzat szerepe a helyi gazdaságfejlesztést tekintve megragadható a megfelelő infrastrukturális körülmények biztosítása terén. A települések ingatlangazdálkodási programjának jelentősége, hogy ennek keretén belül kerülnek kijelölésre a különböző gazdasági tevékenységekre használható területek és épületek.

* vállalkozók bevonása a településfejlesztésbe

Kistérségi szinten megfigyelhető, hogy a vállalkozások és az önkormányzatok között az információáramlást és az együttműködést tekintve kevés a kapcsolat. Bármely térség fejlesztésének alapvető feltétele viszont az egyes tevékenységet végrehajtó szereplők között az elképzelések és a megvalósítás összhangja, az érdekek egyeztetése.

Általános célok: vállalkozások bevonása a településfejlesztésbe a kölcsönös előnyök alapján

Feladatok: helyi vállalkozások átgondolt tájékoztatása; települési, kistérségi rendezvényekhez a vállalkozások támogatásának megnyerése; települési és kistérségi fejlesztések közös átgondolása, érdekek egyeztetése

* környezetvédelem

A környezetvédelem szempontjainak érvényesülése alapvetően meg kell határozza a jövőről való gondolkodásunkat. A fejlődés jelenlegi formája aligha folytatható, így már középtávon is a fenntartható fejlődés elveinek kell érvényre jutnia.

A kistérségi környezetvédelmi feladatok legfontosabb célja az, hogy az itt élők életkörülményei javuljanak.

3.1.3. Települések fejlesztési elképzelései helyi szinten

A koncepció elkészítése keretében feltárássra kerültek a Zalakaros Kistérség egyes településeinek fejlesztési elképzelései. Valamennyi település vonatkozásában jól lehatárolható a helyi szinten tervezett beavatkozások köre, amelyek többségét rövid-, illetve középtávon, azaz az elkövetkezendő 1-6 év alatt kívánják megvalósítani.

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Balatonmagyaród	települési infrastruktúra fejlesztése	Kányavári-sziget infrastruktúrájának kiépítése beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		járdaépítés és felújítás beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	szálláshely kialakítása, a volt iskola átalakítása turistaházzá beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		kerékpárút építése, csatlakozva a Kis-Balaton környéki kerékpárúthoz / 870 méter hosszú kerékpárút kialakítása a falu szélétől a Kányavári szigetekig beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	hivatali épület rekonstrukciója beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		Művelődési Ház rekonstrukciója beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		kultúrotthon külső-belső felújítása / internet kuckó kialakítása, klubhelyiség felújítása, vizesblokk és öltözők létrehozása, játékelemek beszerzése beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		játszótér kialakítása beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		ravatalozó bővítése beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
		faluközpont felújítása, központi tér és ehhez kapcsolódó dekoratív zöld tér kialakítása beruházó: Balatonmagyaród Község Önkormányzata
Galambok	települési infrastruktúra fejlesztése	járdaépítés / Szabadság úti járda korszerűsítése beruházó: Galambok Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	kerékpárút hálózathoz csatlakozás, gyalogos- és kerékpáros közlekedés fejlesztése / Zalakomár és Zalasárszeg irányába beruházó: Galambok Község Önkormányzata
		borpalackozó beruházó: Galambok Község Önkormányzata
		Galamboki tórendszer kiránduló központtá alakítása beruházó: Galambok Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	önkormányzati épület bővítése, orvosi védőnői rendelővel beruházó: Galambok Község Önkormányzata
		iskolafejlesztés beruházó: Galambok Község Önkormányzata
		köztemető kerítésének kialakítása beruházó: Galambok Község Önkormányzata

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Garabonc	települési infrastruktúra fejlesztése	szennyvízrendezés / szippantott szennyvíz elhelyezésének megoldása a külterületeken beruházó: Garabonc Község Önkormányzata
		szelektív hulladékgyűjtő szigetek számának növelése beruházó: Garabonc Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	kerékpárút építése, csatlakozva a Kis-Balaton környéki kerékpárúthoz beruházó: Garabonc Község Önkormányzata
		sétáló út a Babos-sziget felé / Kis-Balaton túra beruházó: Garabonc Község Önkormányzata
		erdei iskola létrehozása beruházó: Garabonc Község Önkormányzata
		borturizmus beruházó: Garabonc Község Önkormányzata
Gelse	települési infrastruktúra fejlesztése	úthálózat és csapadékvíz elvezetésének javítása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		mezőgazdasági feltáró út létesítése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		szennyvíztisztító kapacitásának növelése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		hulladék depónia kialakítása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		kommunális szennyvízgyűjtés és ártalmatlanítás beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		új utcák nyitása, közművesítése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		lakóövezetek kialakítása, közművesítése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		úthálózatok folyamatos karbantartása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		járdák kiépítése / az utcák mindkét oldalán beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		külterületi részek rendbetétele, közművesítés beruházó: Gelse Község Önkormányzata
	gazdasági potenciál fejlesztése	munkahelyteremtés beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		kerékpárút építés beruházó: Gelse Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	termálfürdő kültéri medencéinek kialakítása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		négycsillagos szálloda építése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		lovak oktatóbázis és centrum létrehozása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		borturizmus beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		parasztudvar és piactér kialakítása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		erdei iskola létrehozása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		„nyitott pince” – pincelátogatások szervezése, bor- és tájjellegű ételek kóstolásával egybekötve beruházó: Gelse Község Önkormányzata

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Gelse	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	oktatási intézmények fejlesztése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		sportiskola létrehozása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		egészségügyi centrum létrehozása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		egészségügyi szolgáltatások folyamatos fejlesztése
		házi orvosi rendelő nyílászáróinak cseréje
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	szociális otthon kialakítása nappali és bentlakásos formában beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		családi napközi otthon kialakítása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		önkormányzati bérlekások építése beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		kultúrház többfunkciós hasznosítása beruházó: Gelse Község Önkormányzata
		könyvtár, teleház, eMagyarország Pont bővítése / IKSZT
		könyvtár nyílászáróinak cseréje
		Dorffmeister falképek restaurálása Beruházó: Római Katolikus Egyházközség és Gelse Község Önkormányzata
		templom környezet kialakítása, orgonák felújítása Beruházó: Római Katolikus Egyházközség és Gelse Község Önkormányzata
		Principális csatorna rendbetétele beruházó: Gelse Község Önkormányzata
	fenntartható környezeti fejlődés	Polgármesteri Hivatal infrastrukturális fejlesztése / napkollektoros rendszerek kiépítése, geotermikus energia bevonása
Kerecseny	települési infrastruktúra fejlesztése	belső úthálózat felújítás / járdafelújítás, új járda kialakítás beruházó: Kerecseny Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	jóléti horgászto körüli parkosítás beruházó: Kerecseny Község Önkormányzata
		szálláshely kialakítás / meglévő kemping továbbfejlesztése beruházó: Kerecseny Község Önkormányzata
		horgászto melletti üdülőtelkek kialakítása, közművesítése beruházó: Kerecseny Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	idősek otthona beruházó: Kerecseny Község Önkormányzata
		könyvtár infrastrukturális fejlesztése – számítógép bővítés beruházó: Kerecseny Község Önkormányzata
Kilimán	települési infrastruktúra fejlesztése	járda felújítás beruházó: Kilimán Község Önkormányzata
		árok befedés beruházó: Kilimán Község Önkormányzata
		parkoló létesítése beruházó: Kilimán Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	kastély hasznosítása beruházó: Kilimán Község Önkormányzata
Kisrécse	települési infrastruktúra fejlesztése	útépítés, aszfaltozás beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		összekötő sétány kiépítése / Kisrécse – Kendlimajor beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		gázközmű építése beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Kisrécse	turisztikai potenciál erősítése	Kendlimajor Kulturális Központ beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		Kisrécsei Lókötő Fesztivál megrendezése beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	integrált közösségi szolgáltató tér kialakítása beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		játszótér kialakítása beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		faluközpont felújítás beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		Kápolna áthelyezése, felújítása beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		parkosítás, virágosítás, padok kihelyezése beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		közbiztonság javítása beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
		polgárőrség megalakítása beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
	fenntartható környezeti fejlődés	alternatív fűtés energiahordozóval beruházó: Kisrécse Község Önkormányzata
Miháld	települési infrastruktúra fejlesztése	útburkolat felújítás beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		járdafelújítás beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		villanyhálózat kiépítése beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		szennyvízrendezés beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		regionális szennyvízvezeték / Sand, Pat, Zalaszentjakab gesztor: Miháld Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	sétáló út a tó körül beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		Miháldi tó kirándulóhellyé alakítása beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		falusi turizmus, férőhelybővítés beruházó: Miháld Község Önkormányzata
	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	teleház beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		községcentrum kialakítása, parkosítás beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		önkormányzati épületek felújítása beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		óvoda felújítás beruházó: Miháld Község Önkormányzata
		templomfelújítás beruházó: Miháld Község Önkormányzata
	humán erőforrás fejlesztése	nyelvi képzés beruházó: Miháld Község Önkormányzata
Nagyrada	turisztikai potenciál erősítése	falusi turizmus, férőhelybővítés beruházó: Nagyrada Község Önkormányzata
		borturizmus beruházó: Nagyrada Község Önkormányzata
	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	közösségi ház kialakítása beruházó: Nagyrada Község Önkormányzata
		falusi vendégfogadás szakképzés beruházó: Nagyrada Község Önkormányzata

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Orosztony	települési infrastruktúra fejlesztése	úthálózat fejlesztése / belterületi utak felújítása beruházó: Orosztony Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	templom felújítása, nyílászáró csere, külső-belső tatarozás beruházó: Orosztony Község Önkormányzata
		Kultúrház szigetelése beruházó: Orosztony Község Önkormányzata
		játszótér – kerítésépítés beruházó: Orosztony Község Önkormányzata
Pat	települési infrastruktúra fejlesztése	villanyhálózat kiépítése a temetőhöz beruházó: Pat Község Önkormányzata
		szennyvíz leüleptítő beruházó: Pat Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	parti tó kirándulóhelyé alakítása beruházó: Pat Község Önkormányzata
		sétáló út a tó körül beruházó: Pat Község Önkormányzata
		parkosítás beruházó: Pat Község Önkormányzata
		madárkilátó építése beruházó: Pat Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	épület-felújítás / Polgármesteri hivatal számítógépes fejlesztése beruházó: Pat Község Önkormányzata
		könyvtárbővítés beruházó: Pat Község Önkormányzata
		pergolaépítés beruházó: Pat Község Önkormányzata
		teleház beruházó: Pat Község Önkormányzata
		kábel TV rendszer korszerűsítése beruházó: Pat Község Önkormányzata
	humán erőforrás fejlesztése	nyelvi képzés beruházó: Pat Község Önkormányzata
Sand	települési infrastruktúra fejlesztése	útfelújítás, szilárd útburkolat kialakítása beruházó: Sand Község Önkormányzata
		Sand-Iharosberény összekötő út beruházó: Sand Község Önkormányzata
		járdafelújítás beruházó: Sand Község Önkormányzata
		utcanyitás, falubővítés beruházó: Sand Község Önkormányzata
		szennyvízhálózat beruházó: Sand Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	internet klub kialakítása beruházó: Sand Község Önkormányzata
Zalakaros	települési infrastruktúra fejlesztése	elkerülő út építése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		aszfaltrétegek felújítása, járdafelújítás beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		Zalakaros-Újudvar összekötő út építése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		Zalakarosi vízhálózat beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Zalakaros	települési infrastruktúra fejlesztése	felszíni vízelvezetés beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		északi lakóterületen lakópark kialakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
	gazdasági potenciál fejlesztése	Zalakarosi Technológiai és Élelmiszerlogisztikai Park létesítése / inkubátorház létesítése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		bevásárló központ beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	kerékpárút építése, csatlakozva a Kis-Balaton környéki kerékpárúthoz beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		gyógyszálló létrehozása beruházó: magánberuházás
		gyógy-park kialakítása, továbbfejlesztése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		új fogadóépület, gyógy- és wellness szolgáltatásokkal, fedett-fürdő átalakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		négycsillagos kemping kialakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		multifunkciós központ kialakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		szabadtéri sportcentrum kialakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		sétányok kiépítése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		borturizmus beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		közösségi ház, konferenciaterem építése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		arborétum továbbfejlesztése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	Zalakaros városközpontjának megújítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		új gyógyszerár, egészségház építése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		tűzoltószertár bővítése beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		központi tér kialakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		új összközműves telkek kialakítása beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
	humán erőforrás fejlesztés	nyelvi képzés beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
		számítástechnikai képzés beruházó: Zalakaros Város Önkormányzata
Zalakomár	települési infrastruktúra fejlesztése	összekötő út és csapadékvíz elvezető kiépítése / Tavasz utca és Fő utca beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
		útburkolat felújítás / Arany János utca és Dózsa György utca beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások	Integrált Közösségi Szolgáltató Tér kialakítása, közösségi ház felújítása beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Zalakomár	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	I. számú orvosi rendelő felújítása beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
		faluközpont felújítás beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
		Polgármesteri Hivatal külső felújítása beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
		önkormányzati intézmények akadálymentesítése beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
		sportcentrum kialakítása beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
		térfigyelő rendszer kiépítése beruházó: Zalakomár Község Önkormányzata
Zalamerenye	települési infrastruktúra fejlesztése	belső út rekonstrukciója, tervezés, felújítás beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		mezőgazdasági feltároló utak építése beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		gáz bevezetése beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		árvízcsúcs csökkentő, jóléti víztározó környezete, parkosítása, utépítés beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	kerékpárút építése, csatlakozva a Kis-Balaton környéki kerékpárúthoz beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		turisztikai információs rendszer beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		víztározó építése, rekreációs célokra való alkalmassá tétel beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		kalandpark kialakítása beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		Pálos malom rekonstrukciója
	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	volt iskolaépület felújítása, funkcióval való ellátása beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		templom felújítása / biztonságtechnikai és hangosítási rendszer kiépítése beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		környezetredezés beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		játszótér kialakítása beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
		fiatalok betelepülésének elősegítése beruházó: Zalamerenye Község Önkormányzata
Zalasárszeg	települési infrastruktúra fejlesztése	belterületi utak felújítása beruházó: Zalasárszeg Község Önkormányzata
	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	kultúrház és imaterem felújítása beruházó: Zalasárszeg Község Önkormányzata
Zalaszabar	települési infrastruktúra fejlesztése	csapadékvíz elvezetés beruházó: Zalasabar Község Önkormányzata
		mezőgazdasági út építése beruházó: Zalasabar Község Önkormányzata
	térsgben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	falumeújítás és fejlesztés beruházó: Zalasabar Község Önkormányzata
		Integrált Községi Szolgáltató Tér kialakítása beruházó: Zalasabar Község Önkormányzata

Település	Fejlesztési elképzelés	Fejlesztés bemutatása
Zalaszentjakab	települési infrastruktúra fejlesztése	belterületi utak aszfaltozása, vízelvezetés beruházó: Zalaszentjakab Község Önkormányzata
		belvízrendezés beruházó: Zalaszentjakab Község Önkormányzata
		szennyvízberuházás beruházó: Zalaszentjakab Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	polgármesteri hivatal, kultúrház, óvoda, orvosi rendelő, tűzoltószertár, épület és fűtésrekonstrukció beruházó: Zalaszentjakab Község Önkormányzata
		parképítés beruházó: Zalaszentjakab Község Önkormányzata
Zalaújlak	települési infrastruktúra fejlesztése	útépítés beruházó: Zalaújlak Község Önkormányzata
		szennyvízhálózat kiépítése beruházó: Zalaújlak Község Önkormányzata
	turisztikai potenciál erősítése	turisztikai tér kialakítása beruházó: Zalaújlak Község Önkormányzata
		Egry József emlékpark kialakítása beruházó: Zalaújlak Község Önkormányzata
	térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	Római Katolikus templom tetőszerkezetének felújítása, cseréje beruházó: Zalaújlak Község Önkormányzata

Forrás: személyes interjú

3.2. Kistérségi összefogással megvalósítható fejlesztési elképzelések

A kistérségi együttműködések elsődleges fejlesztéspolitikai feladata, hogy biztosítsák a kistérségi szintű tervezést, térségi léptékben integrált projektek megvalósulását, valamint a helyi szint érdekeinek összefogását és képviselését. Mindezek mellett a kistérségi összefogás szerepe fontos az esetenként elaprózott önkormányzati feladatellátás partnerségen alapuló hatékonyabb megszervezésében is.

- * településfejlesztési dokumentumok kistérségi szintű összehangolása

A Zalakaros Kistérség központjának igazgatási, szervező, munkahelyteremtő szerepe, valamint idegenforgalmi és kulturális vonzereje meghatározó a kistérség egészére nézve. A fejlesztéseket ma még jelentősen befolyásolják a települések merev közigazgatási határai és külön-külön megalkotott szabályozási tervei, amelyek nem minden esetben tudják figyelembe venni a közigazgatási határ túloldalán lévő terület, telekcsoport – adott esetben kedvezőbb – adottságait. Ebből kifolyólag célszerű volna a merev keretek oldásának első lépéseként az

egész kistérségnek, vagy a szorosabban vett Zalakaros agglomerációnak egy közös, egységes szerkezeti és szabályozási tervet készíteni.

Az összehangolt tervezés mellett kijelölhetők lennének a kistérségben azon közös fejlesztési területek, ahol az érintett önkormányzatok közösen döntenének a terület-felhasználásról, a fejlesztések módjáról, hasznosításáról és finanszírozásáról.

- * egységes kistérségi arculat, területi szintű együttműködések fejlesztése

A javaslat a kistérségi kohézió, a kistérségi identitás és azonosulás tudatos kialakítását, a jó értelemben vett uniformizálást és a területfejlesztésben érdekelt helyi szereplők szorosabb együttműködését célozza.

Az összetartozás kifejezése érdekében egységes kistérségi szintű, régiós hovatartozást hangsúlyozó, kistérségi adottságokat tükröző arculat kialakítása szükséges. Ennek első lépéseként készült el a kistérség egységes arculatterve és logója. A negyedévente megjelenő kistérségi újság szintén az egységes kistérségi identitást erősíti.

A települések különálló bemutatkozó anyagai mellett szükséges minél sokrétűbb, tematikus tájékoztató kiadványok elkészítése is a kistérség egésze vonatkozásában annak érdekében, hogy egy komplett információs csomag álljon a kistérség iránt érdeklődők rendelkezésére.

Az egységes arculat és megjelenés megalkotása során végbemenő közös szakmai tevékenységek révén a Zalakaros Kistérség gazdaságának és idegenforgalmának fejlődésében érdekelt szereplők együttműködése közös tartalommal gazdagodik. Az együttversenyzés, a közös fellépés és piacra jutás támogatása eredményesen enyhítheti a települések közötti fejlettségbeli különbségeket és fokozza a kistérség versenyképességét is.

A kistérségi együttműködésben a gazdasági érdek is megjelenik, amely hozzájárul az eredmények fenntartásához. Megfontolandó egy a kistérség egészét lefedő internetes gazdasági portál létrehozása is, amely információkat szolgáltatna a térség gazdasági jellemzőiről, a meglévő mobilizálható kapacitásokról, valamint azokról a vállalkozói-, non-profit és önkormányzati projektekről, amelyek befektetőkre várnak. Amennyiben az önkormányzatok fejlesztési elképzelései átláthatóak, a magántőke is hatékonyabban képes részt venni a folyamatokban. Újszerű, innovatív kezdeményezés lehet a település és

vidékfejlesztésben érdekelt szereplők részvételével egy rendszeres kistérségi fórum létrehozása a kistérség felemelkedése és a kistérségi demokrácia kiteljesítése érdekében.

A kistérségi együttműködésben megvalósítandó fejlesztési elképzelések: kistérségi szinten összehangolt településfejlesztés; kistérségi honlap készítése és működtetése; kistérségi tájékoztató és információs kiadványok készítése; internetes gazdasági portál indítása; kistérségi eseménynaptár készítése; kistérség hazai- és nemzetközi szintű kapcsolatrendszerének fejlesztése; kistérségi érdekegyeztető fórum létrehozása.

* turisztikai programszervezés kistérségi szintű összehangolása

A kultúra és közművelődés területén összességében megfelelő munka folyik a kistérség településein, azonban a jelenlegi települési programok egymástól elkülönülten mennek végbe. A kulturális szolgáltatásoknál a térségbe látogató turistaközönség vonatkozásában további probléma, hogy a szállodák gyakran előszeretettel tartják „házon belül” a vendégeket és nem reklámozzák kellően az elérhető programokat. Fontos kistérségi szintű célkitűzés a térségbe látogató vendégek és a helyi lakosság számára egyaránt kulturális értékekben bővelkedő, gazdag programok szervezése, színvonalas kulturális kínálat létrehozása.

A programszervezés kistérségi szintű összehangolása alapvetően a kistérség kulturális értékeinek, hagyományainak és örökségének bemutatását, a kistérségi együttműködés, a közösségi élmény és összetartozás erősítését, illetve új, területi összefogásban megvalósuló rendezvények meghonosítását, ezáltal a területi kohézió megerősödését és a turizmus fellendítését hivatott szolgálni.

A közművelődés terén erősíteni szükséges a civil szervezetekkel való együttműködést, emellett az elkövetkezendő években előre kell lépni a szomszédos kistérségekkel való kapcsolattartásban, a határon túli magyar, valamint a testvérvárosi kulturális kapcsolatok fejlesztésében az értékek együttes bemutatása terén.

A kistérségi szintű turisztikai programszervezés keretében megvalósítandó fejlesztések: kistérségi szintű programcsomag készítése, folyamatos programfejlesztés; több település együttműködésével létrejövő regionális hatású rendezvények és közösségi programok; zalakarosi programokhoz kistérségi helyszínek kapcsolása; közösségi programok

összehangolása az egyes településeken; együttműködések civil szervezetekkel, szomszédos kistérségekkel, határon túli testvérvárosokkal.

* kerékpárút és egyéb turisztikai úthálózat fejlesztése

A kerékpárút és egyéb turisztikai úthálózat területi együttműködésben történő fejlesztése fontos helyen szerepel a kistérség településeinek fejlesztési elképzelései között. A kerékpáros turizmus fejlődését jelenleg akadályozza, hogy a térség több útszakaszán a forgalom miatt nem biztonságos a közlekedés. A kerékpáros közlekedés feltételeinek kistérségi szinten összehangolt javításával jelentős fejlődésnek indulhat a kerékpáros turizmus. Ez a programlehetőség kitűnően kiegészítheti a fejlett gyógy- és termálturizmust, hiszen a többnyire hosszabb időre érkező vendégek számára kitűnő alternatív programlehetőséget jelent.

A kerékpáros turizmus mellett a kistérség remek környezeti adottságokkal rendelkezik a gyalogos- és lovas turizmus szempontjából is. Az aktív turizmushoz kapcsolódó infrastruktúra a kistérség valamennyi településén fejlesztésre szorul. Fontos feladat ezen kiszolgáló infrastruktúrák összehangolt, kistérségi szinten egységes arculattal rendelkező kialakítása.

3.3. Zalakaros Kistérség kitörési pontjai

Az idegenforgalom fontos gazdasági szerepet tölt be a térségben, turisztikai vonzerejét elsősorban természeti adottságainak köszönheti. A Zalakaros Kistérség turisztikai fejlesztését a kiváló adottságokon túl az is indokolja, hogy a gazdaság ezen ágába történő befektetések viszonylag rövidtávon belül jelentős eredményeket hozhatnak, a lakosság nagyarányú bekapcsolódását teszik lehetővé, valamint ezek a fejlesztések összekapcsolhatók más területek projektjeivel is.

A kistérség termálkincse és termálfürdői a térséget alkalmassá teszik, hogy a gyógyturizmus és az idegenforgalom a térség fejlődésének meghatározó tényezőjévé váljon. A kistérség adottságai biztosítják a vízi-, bor-, kulturális-, aktív- és rendezvényturizmus fejlesztését is.

A kistérség gazdasági szerkezetének területi szinten történő harmonizálása érdekében a következő legfontosabb fejlesztési elképzelések, kitörési pontok határozhatók meg

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>emberközpontú és hosszútávon jövedelmező fejlődés</p> <p>A turisztikai szektort – annak ellenére, hogy egyre több minőséghajózált szolgáltatónak jelenik meg a piacon – árverseny jellemzi. A kiélezett verseny, a minél költségkímélőbb működésre való törekvés hosszútávon a minőség rovására mehet. A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia által meghatározásra kerülő országos minőség- és védjegyszerkezet a szakma és a turisták körében is elismert védjegy és döntési tényező. Alkalmazása hozzájárul a belföldi turizmus fellendüléséhez, ezáltal az életminőség javulásához.</p> <p>Annak érdekében, hogy a Zalakaros Kistérség bekapcsolódhasson a 2013-ig kidolgozásra kerülő országos minőséghajózási és védjegyszerkezetbe, olyan minőségi szolgáltatásokkal kell megjelennie a piacon, amelyek hozzájárulnak a hazai turizmus versenyképességének növeléséhez, a turizmusból származó bevételek növekedéséhez, a turisztikai vonzerők fejlesztéséhez, valamint a turisztikai potenciál erősítéséhez.</p> <p>Fejlesztés helyszíne: Zalakaros Kistérség</p>	<p>A fejlesztés kedvező gazdasági hatása, a fellendülő turizmus újabb turisztikai beruházásokat indukál majd, amelyek egyrészt az idegenforgalomból származó bevételek növekedéséhez, másrészt a turisták számának emelkedéséhez járulnak hozzá.</p>
<p> attrakciófejlesztés</p> <p>A kistérségi attrakciófejlesztés az aktív turizmus helyi- és térségi fejlesztése, valamint új programlehetőségek kialakítása keretében valósítható meg. Az új attrakciók meghatározásánál kiemelt figyelmet kell fordítani az ökoszisztéma megőrzésére, a környezeti tudatformálás, a környezeti szemléletváltás elősegítésére, a kistérség természetvédelmi jelentőségének fenntartására, a jelenleg kihasználatlan területek turisztikai kínálatának növelésére, a környezettudatosság és fenntarthatóság érvényesülésére.</p> <p>A fejlesztések során olyan innovatív termék- és programcsomagok kialakítása szükséges, amelyek által a kialakított termékek és szolgáltatások eladhatóvá és keresetté válnak.</p> <p>Fejlesztés helyszíne: Zalakaros Kistérség</p>	<p>A fejlesztés hatására fellendül a belföldi turizmus. A térség versenyképességének erősödésével új és újabb turisztikai vonzerők, innovatív termék- és szolgáltatáscsomagok jelennek meg.</p> <p>A kistérség a belső adottságokra és a vendégkör igényeire épülő turisztikai attrakciókkal, termékekkel- és szolgáltatásokkal jelenik meg a piacon.</p> <p>A fejlesztéseknek köszönhetően a kistérségbe látogató turisták átlagos tartózkodási ideje nő.</p>

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>turistafogadás feltételeinek javítása</p> <p>A turistafogadás feltételeinek tekintetében egyre intenzívebb verseny alakul ki a különböző turisztikai szereplők között. A vendégek megnyerése érdekében komoly minőségi és újszerű fejlesztések válnak szükségessé.</p> <p>Stratégiai célok: közúthálózat korszerűsítése; Sármelléki repülőtér által kínált előnyök kiaknázása; vízi-, kulturális-, öko-, lovas- és kerékpáros-turizmus fejlesztése; megfelelő minőségű, számú és színvonalú szállás- és vendéglátóegység biztosítása; épített környezet minőségi megjelenésének fejlesztése; szabadban történő aktív időtöltés és élményszerzés feltételeinek megteremtése; aktív turizmus helyi- és térségi fejlesztése; komplex turisztikai kínálat létrehozása; turisztikai információs rendszer kialakítása; erőteljes marketing tevékenység</p> <p>A kistérség turisztikai fejlesztésével párhuzamosan a szálláshelyek bővítésének is meg kell történnie, mind a szálláshelyek komfortfokozata, mind, pedig az ára tekintetében széles választékra van szükség.</p> <p>A termálfürdők vendéggöréire építő szálláshelykínálat bővítés mellett az önkormányzati tulajdonú épületek egy részében is lehetőség lenne vendégház kialakítására, vagy azzá való átalakításra.</p> <p>Általános célok: kistérségi szálláshelyek széles választékának megteremtése; alternatív, kiegészítő jövedelemforrások bővítése; kistérségi turizmus humán erőforrás-kapacitásának fejlesztése; turisztikai létesítmények kialakítása; kistérség idegenforgalmi vonzerejének növelése kiemelt létesítmények fejlesztésével</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség</p>	<p>A fogadókészség javulása nemcsak a térség idegenforgalmi vonzerejének növekedéséhez, hanem a települések, a kistérség, valamint a humán- és vállalkozói szféra bevételeinek és versenyképességének növekedéséhez is hozzájárul.</p> <p>A közlekedés, a jó megközelíthetőség a turizmus egyik legfontosabb alappillére. A közlekedési hálózat fejlesztésének hatására nő a térségbe látogató turisták száma, ezáltal a térség és a települések bevételei és versenyképessége.</p> <p>A speciális szolgáltatások, a színvonalas szolgáltatási háttér iránt egyre nagyobb igény mutatkozik. Kialakításával és fejlesztésével a térség jelentős forgalom- és bevétel növekedésre számíthat.</p>
<p>humán erőforrás fejlesztés</p> <p>Az emberi erőforrás fejlesztés, a képzési és oktatási rendszer korszerűsítése a szolgáltatási szektor minden területén kiemelkedő fontosságú feladat, szerepe és hatása a turizmusban is jelentős.</p> <p>A humán erőforrás fejlesztés során kiemelt figyelmet kell fordítani a környezeti nevelésre, valamint a speciális igényű célcsoportok számára nyújtott szolgáltatásfejlesztésre is.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Zalakaros, Pat, Miháld, Nagyrada</p>	<p>A színvonalas képzésben részesülő, megfelelő képesítéssel rendelkező turisztikai dolgozók és foglalkoztatottak nemcsak a vendégek igényeinek megfelelő szolgáltatást biztosítanak, de nagymértékben hozzájárulnak a jólét növeléséhez, a térségi turisztikai attrakciók iránti kereslet-, valamint a kistérség és ez által az ország bevételeinek növekedéséhez is.</p>

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>hatékony működési rendszer kialakítása</p> <p>A kistérségi turizmusban rejlő rövid távú lehetőségek megvalósításának alapvető eszköze a komplex marketingtevékenység, a települések turisztikai attrakcióinak összehangolása, illetve a megfelelő humán- és anyagi háttér megléte.</p> <p>Amennyiben a kistérségi turizmusfejlesztési feladatokért felelős személy meghatározásra kerül az ő feladata lesz a beavatkozási területeken javasolt tevékenységek végrehajtása. Feladata lesz továbbá annak biztosítása, hogy a kistérségi szinten megvalósításra kerülő marketingakciók a térség minden települését érintsék, teljes körűen összefogva a kínált szolgáltatásokat és attrakciókat. A promóciós üzenetekben a térség egyediségét, speciális jellemzőit is hangsúlyozni kell. A kistérségi image kialakítása hatékony belső PR-al összekapcsolódva segíti a települések és a lakosság belső identitástudatának kialakítását, megalapozza a belső kohéziót.</p> <p>A városi TDM Szervezethez hasonlóan egy kistérségi érdekeket érvényesítő szervezet / iroda felállítása is indokolt lenne. A TDM Szervezet / iroda felállítása által a turizmus alakulását a fejlesztéssel érintett kistérségi települések, illetve a kialakított partnerkapcsolatok és kistérségi összefogások határozzák meg. A Szervezet legfontosabb feladata a turizmus szereplőinek összefogása és irányítása, a szereplők közötti információcsere és érdekegyeztetés javítása, a kistérség versenyképesebbé tétele, a vendégforgalom-, ezáltal a turizmusból származó bevételek növelése. Feladatai közé tartozik továbbá a termékfejlesztés, a szemléletformálás és oktatás, a turizmus fejlesztését szolgáló tervek elkészítése és menedzselése, befektetők felkutatása és térségbe vonzása, a turisztikai információs rendszer működtetése, illetve a kistérséget népszerűsítő marketingtevékenység folyamatának biztosítása.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség</p>	<p>A TDM Szervezet, illetve az idegenforgalmi szakreferensek munkájának és koordinációjának, a szervezetfejlesztésnek, az önkormányzatok és a vállalkozások együttműködésének, a szervezet működéséhez szükséges személyi- és infrastrukturális feltételek meglétének köszönhetően a kistérség regionális-, országos- és nemzetközi szinten is kiemelkedő jelentőségű szerepet játszik a turizmusban.</p> <p>Az idegenforgalmi intézmény/rendszer egyik legfontosabb feladatának biztosítja a fejlesztésekhez szükséges források előteremtését, a befektetés-ösztönzési programok megvalósítását. Munkájának köszönhetően egyre több befektető választja befektetésinek színhelyévé a térséget.</p>
<p>termál- és gyógyturizmus</p> <p>Az egészségturizmus gyors növekedése világszerte megfigyelhető. Az egészséges életmód társadalmi felértékelődése és általános terjedése következtében a hagyományos gyógyászati kezelésre épülő gyógyturizmus mellett egyre inkább előtérbe kerül az egészség megőrzését szolgáló, kikapcsolódási és fel/üdülési élményeket nyújtó wellness-turizmus.</p> <p>Általános célok: gyógyszálló kiépítése; fedett fürdőkapaacitás növelése; szolgáltatáspaletta bővítése; fürdő fizikai állapotát és a kistérségi települések</p>	<p>A gyógyturizmusban az átlagosat jóval meghaladja a turisták költési szintje, tartózkodási ideje, az igénybe vett szolgáltatások mennyisége, minősége.</p>

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>arculatát illetően a legmagasabb elvárások megfogalmazása; a térség termálturisztikai arculatához illeszkedő szolgáltatások fejlesztése; egészség-megőrzési- és wellness célú szolgáltatások fejlesztése; környék nyújtotta sportolási lehetőségek bekapcsolása; ifjúság számára speciális szolgáltatások nyújtása, élményparkok kialakítása, fejlesztése</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Zalakaros, Gelse, Galambok</p>	
<p>ökoturizmus</p> <p>A globális és európai környezeti politika egyik legfontosabb alapelve a táji- és természeti értékek megőrzésére, védelmére, és helyreállítására irányul. Az élő környezet megóvása, helyreállítása és fenntartása az élethez szükséges feltételek megtartása mellett jelentős gazdasági hatással is bír.</p> <p>A természetjárás, az ökoturisztikai jellegű kínálat bár önmagában is jelentős vonzerővel bír, a kistérségnek versenyeznie kell más térségek, régiók ökoturisztikai szolgáltatásaival. A turisták térébe vonzása érdekében különböző tematikus, ökoturisztikai jellegű programok kialakítása - erdei kötélpálya, kalandpark, éjszakai természetjárás, vízi- és szárazföldi tanösvények és túraútvonalak kialakítása, összekapcsolása is célszerű lenne.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Balatonmagyaród, Galambok, Gelse, Kerecseny, Orosztony, Zalakaros, Zalakomár, Zalamerenye, Zalaújlak, Zalasárszeg, Zalaszentjakab, Kiszécs, Pat</p>	<p>A kistérség természeti adottságai megfelelő helyszínt biztosítanak az ökoturizmus kedvelői számára. A változatos túraútvonalak és programcsomagok, a szolgáltatások minőségi- és mennyiségi javulása, az infrastrukturális feltételek megteremtése vonzó turisztikai kínálat a turisták számára.</p> <p>A fejlesztések eredményeképpen megnövekszik a kistérségbe látogató turisták száma. Az idegenforgalmi központokon kívüli programlehetőségek bővülésével a környező településeken megforduló turisták számának emelkedése is megindul.</p>
<p>kerékpáros turizmus</p> <p>Napjainkban egyre nagyobb teret hódít az aktív turizmus, azon belül is a kerékpáros turizmus. A kerékpáros turizmus fejlesztésével párhuzamosan infrastrukturális fejlesztések is szükségesek. A kerékpáros turisták más elvárásokat támasztanak az egyes szállás- és vendéglátóhelyekkel kapcsolatban, mint a gépjárművel közlekedők. Számukra olyan szolgáltatások jelenléte fontos, amelyek a kerékpáros igények kielégítésére szolgálnak, mint például a kerékpárok biztonságos tárolási feltételeinek megléte, szervizlehetőség megléte, kerékpárkölsönzés- és szállítási feltételeinek lehetősége.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Zalakaros, Balatonmagyaród, Garabonc, Nagyrada, Zalamerenye</p>	<p>A kerékpáros turizmus fellendülésével folyamatosan nő a kiépített kerékpárutak-, a hosszabb hálózatot alkotó utak száma és a kapcsolódó szolgáltatások színvonala.</p> <p>A fejlesztések eredményeképpen megnövekszik a kistérségbe látogató turisták száma. Az idegenforgalmi központokon kívüli programlehetőségek bővülésével a környező településeken megforduló turisták számának emelkedése is megindul.</p>

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>lovak turizmus</p> <p>A kerékpáros turizmushoz hasonlóan a lovas-turizmus is a kedvelt kikapcsolódási lehetőségek közé tartozik, az idegenforgalom-növekedésben játszott szerepe is egyre nagyobb mértékben érvényesül.</p> <p>A turizmus fellendítésében elsősorban a nagyobb volumenű lovas-komplexumok kialakítása játszhat szerepet, amelyek mind férőhely-kapacitás, mind pedig a speciális igények kielégítése tekintetében színvonalas szolgáltatásokat biztosítanak.</p> <p>A lovaglási lehetőség infrastrukturális- és állományi feltételnek megteremtése mellett olyan turisztikai attrakciók kialakítása is szükséges, amelyek ellenállhatatlan vonzerővel bírnak. A turisztikai kínálatot különböző típusú lovas létesítmények, speciális szolgáltatások színesíthetik.</p> <p>Új turisztikai kínálatként meg kell teremteni a gyógy-lovaglás lehetőségét, amely nagymértékben segítheti a lelkiileg, szellemileg, vagy testileg sérült emberek gyógyítását.</p> <p>A lovaglás mellett különböző lovas programok, lovasbemutatók, lovas-táborok, tehetik változatossá a kikapcsolódni vágyó turisták térségben eltöltött szabadidejét.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Zalakaros, Gelse, Garabonc, Kistrécsé</p>	<p>A különböző típusú lovas létesítmények és speciális szolgáltatások, a lovas-oktatás, a szervezett-, egyéni- és csoportos lovas túrák, a gyógy-lovaglás feltételeinek megteremtése tovább színesíti a turisztikai kínálatot.</p> <p>A fejlesztések eredményeképpen megnövekszik a kistérségbe látogató turisták száma. Az idegenforgalmi központokon kívüli programlehetőségek bővülésével a környező településeken megforduló turisták számának emelkedése is megindul.</p>
<p>borturizmus</p> <p>A borturizmus elsősorban olyan útvonalak kialakítására irányul, amelyeken végighaladva az érdeklődők felkereshetik a térség legjelentősebb településeit. A borturizmus a borutak kialakítása mellett borfesztiválok szervezésével is erősíthető.</p> <p>A borfesztiválok programjai különböző kulturális programcsomagokkal is kiegészíthetők, amelyek során a résztvevők nemcsak borokkal, hanem a fesztiválnak helyet biztosító település kulturális értékeivel és hagyományaival is megismerkedhetnek.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Zalakaros, Gelse, Zalasabár, Garabonc, Kerecsény, Nagyrada, Orosztony, Zalasárszeg, Zalaszentjakab,</p>	<p>A borfesztiválok nemcsak a turisták számára teremtenek lehetőséget a borok megismerésére, hanem a szőlővel és borral foglalkozó helyi- és szomszédos települések, vállalkozások és termelők számára is alkalmat biztosítanak termékeik, szolgáltatásaik bemutatására, értékesítésére.</p>

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>rendezvényturizmus</p> <p>A kistérség vonzerejének növelése, a fizetőképes vendégek vonzása érdekében elengedhetetlenül fontos a programok, rendezvények, fesztiválok színes, összehangolt és mégis egyedi kínálatának kialakítása. A tematikus, több települést érintő programsorozatok iránt nagyobb érdeklődés mutatkozhat, mint a külön-külön szervezett programok iránt.</p> <p>Fejlesztési alternatívák: Kulturális Örökség Napjai Programsorozaton való részvétel; évente megrendezésre kerülő programsorozatok marketingjének erősítése, megrendezésének biztosítása; kistérségi programsorozatok, kistérségi rendezvények szervezése, gasztronómiai- és borfesztiválok rendezése; helyi mítoszok feltérképezése és turisztikai célú hasznosítása; korabeli harci játékok megrendezése</p> <p>Kulturális Örökség Napjai 2009. évi témája: „Szakrális Terek” – Templomok, kolostorok, zsinagógák, sztúpák, kápolnák, imaházak, kálváriák, kegyhelyek, búcsújáróhelyek</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség</p>	<p>A kistérségi programsorozatok, térségi rendezvények, kulturális programok több települést átfogó szervezése egyrészt a települések kulturális értékeinek, hagyományainak, specialitásainak megismeréséhez, másrészt a turizmus növekedéséhez járulhat hozzá.</p>
<p>horgászturizmus</p> <p>A térségben található vízi- és horgászlehetőségek nagymértékben hozzájárulnak a térség fejlődéséhez. A horgászat kedvelői számára olyan programok kialakítása szükséges, amelyek nem zavarják meg a horgászat élményét, mégis színesebbé, élménygazdagabbá teszik azt.</p> <p>Fejlesztéssel érintett települések: Zalakaros Kistérség, Miháld, Galambok, Garabonc, Zalamerenye</p>	<p>A fejlesztéseknek köszönhetően megnövekszik a kistérségbe látogató turisták száma.</p>
<p>Fly Balaton repülőtér közelségének kiaknázása</p> <p>A Fly Balaton repülőtér Magyarország első számú nemzetközi regionális repülőtere. A repülőtér 1991 óta polgári repülőtérként működik, szolgálva a Nyugat-dunántúli Régió turizmusát, idegenforgalmát és gazdaságát.</p>	<p>A repülőtér közelsége hozzájárul a térség turisztikai fellendüléséhez, ezáltal a gazdaság növekedéséhez.</p>

Fejlesztési javaslat / kitörési pont	Várható eredmény, hatás
<p>Balaton Ring közelségének kiaknázása</p> <p>A Sávolgy közelében megépítésre kerülő Balaton Ring rendkívüli promóciós értéke mellett az idegenforgalmi szezon meghosszabbítását is szolgálja. A MotoGP pálya az M7-es autópályától 3 km-re, a Fly Balaton reptértől 15 km-re, Zalakarostól 18 km-re fekszik.³⁵</p>	<p>A Balaton Ring közelségének kiaknázásával növekszik a turista- és vendégforgalom, ezáltal a turizmusból származó bevételek nagysága is.</p>
<p>kistérségi összefogás</p> <p>A fejlesztések nélkülözhetetlen eleme egy olyan széleskörű partnerség kialakítása, amelynek jelentősége nemcsak kistérségi szinten számottevő. A térségi szereplők összefogása mellett, kiemelt hangsúlyt kell fektetni a kistérségi társulásokkal kialakított kapcsolatok fenntartására, ápolására, valamint a vállalkozói- és a non-profit szféra összefogására is.</p> <p>A kistérség számára a legfontosabb fejlődési alternatívát a települések hosszútávon történő összefogása, kistérségi szintű koordinációja jelenti.</p> <p>A kistérségi szinten szervezett és koordinált fejlesztési elképzelések, a település szintű célkitűzések összehangolása hozzájárul az egységes kistérségi arculat „tényleges” és nemzetközi szinten is elismert kialakításához. Az érdekegyeztetések hatására olyan fejlesztések kerülnek megvalósításra, amelyek nemcsak települési-, hanem kistérségi szinten is hozzájárulnak a fejlődéshez.</p>	<p>A kistérséget alkotó települések közötti együttműködés jótékonyan hat mind a kistérség, mind a települések idegenforgalmi helyzetére és versenyképességére. A turizmusból származó bevételek hozzájárulnak az életszínvonal emelkedéséhez, a társadalmi jólét növekedéséhez. Az életkörülmények javulásának hatására változik a helyi lakosság szemléletmódja.</p>
<p>környezeti fenntarthatóság</p> <p>A megnövekedő turistaforgalomból származó környezeti károk elkerülése, a környezet védelme érdekében olyan szervezett, környezetbarát szemléletet tükröző programok, programfüzetek kialakítása javasolt, amelyekkel a turisták „irányíthatóbbá” válnak. A programajánlók részét képezheti egy pár soros oktató jellegű, környezeti célú felhívás, amely egyrészt felhívja a figyelmet a környezetvédelem fontosságára, másrészt bemutatja hogyan őrizhető meg a természetes állapot, hogy kerülhető el annak megzavarása.</p>	<p>A fejlesztések kedvező hatása környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontból is jelentős. A környezetbarát programok hatására egyre inkább elterjed a környezetbarát szemléletmód.</p>
<p>egyéb kitörési pontok</p> <ul style="list-style-type: none"> * kalandpark – quad pálya * mountain bike pálya * kalandpark kialakítása * témaparkok kialakítása 	<p>A fejlesztések hatására nagymértékben megnövekszik a térségbe látogató turisták száma, emelkedik a költési szint, ezáltal nőnek a térség turizmusból származó bevételei, javul a versenyképesség.</p>

³⁵ Forrás: turizmus.com, <http://www.turizmus.com>

4. TERÜLETFEJLESZTÉS HATÉKONYSÁGA

A területfejlesztés hatékonyságának vizsgálata keretében feltárássra kerültek a Zalakaros Kistérség egyes településeinek megvalósított fejlesztései.

Település	Megvalósított fejlesztések
Balatonmagyaród	járdafelújítás
	Művelődési Ház rekonstrukciója / belső rész
	HCCP rendszernek megfelelő önkormányzati konyhafejlesztés
	Kányavári szigeten higiénias infrastruktúra kialakítása / folyamatban van
	szennyvízhálózat kiépítése
Galambok	önkormányzati út, aszfaltburkolat megerősítése a temetőig / Kossuth Lajos utca
	járdakorszerűsítés / Somogyi Béla utca, Honvéd utca, Dózsa György utca
	mezőgazdasági feltáró út korszerűsítése / Galambok – Kispincei-dűlő
	Rigó-hegy korszerűsítése
	Galambok – Csapi összekötőút korszerűsítés
	térkövezés
	akadálymentesítés
	parkosítás, virágosítás
	köztető rekonstrukciója, urna, sírhelyek kialakítása
	szolgálati lakás felújítás
	szelektív hulladékgyűjtés
Garabonc	szennyvízhálózat kiépítése
	szelektív hulladékgyűjtés
Gelse	könyvtár, teleház, eMagyarország Pont kialakítása
	kisvárosi központ kialakítása
	sportház, Szivárvány óvoda felújítása
	XXI. századi iskola
	energiaracionalizálási programok / fűtés-, világítás rekonstrukció
	tanuszoda, termálfürdő
	orvosi rendelő és szolgálati lakás felújítása
	akadálymentesítés
	turistaszálló felújítása, bővítése
	jóléti víztározó kialakítása
Kerecseny	Polgármesteri Hivatal és orvosi rendelő felújítása, bővítése
	könyvtár kialakítása
	Közösségi Ház felújítása, parkosítása
	buszvárók cseréje
	kemping kialakítása
	garázs- és kiséptároló kialakítása
	templom felújítása
	parkoló kialakítása
Kilimán	temető korszerűsítése
	sportöltözők kialakítása
	útfejlesztés
	Kultúrház korszerűsítése
	Parlagfű Program
	falugondnoki szolgálat kialakítása
	kisbusz beszerzés
	virágosítás
	falunap
	Kisrécsei Lókötő Fesztivál programsorozat
Kisrécse	Szomszédok Egymásért Mozgalom
	sportpálya felújítása
Miháld	ravatalozó felújítása

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Megvalósított fejlesztések
Miháld	romafelzárkóztatás
	ifjúsági közösségi programok
	óvodai pályázat
Nagyrada	szelektív hulladékgyűjtés
	szennyvízhálózat kiépítése
Orosztony	templom felújítás, nyílászárócsere
	templom felújítás, külső-belső tatarozás
Orosztony	játszótér kerítésépítés
	belterületi utak felújítása
	óvoda felújítás és eszközbeszerzés / nyílászárócsere
	kisbusz beszerzés
	Polgármesteri Hivatal felújítása, bővítése
	vendégház kialakítása
	Faültetés, fásítás
	rendezési terv elkészítése
	új járda kialakítása / Szent István utca, Kolozsvári utca
	játszótér kialakítása
	járda-rehabilitáció
	orvosi rendelő felújítása
	óvodakonyha felújítása
	ravatalozó építés
Pat	mikrotérségi falugondnoki központ kialakítása
	tűzoltószertár kialakítása
	falubusz beszerzés
	temetői út fejlesztése
	temető – parkoló és kerítés építése
	ravatalozó építése
	Pati emlékmű a temetőben
	egyházi rendezvények, egyházi táborok
	szálláshely-fejlesztés
	játszótér kialakítása
	kábeltévé rendszer kiépítése
Sand	mellékutak rekonstrukciója
	falugondnoki szolgálat kialakítása
	Polgármesteri Hivatal felújítása
	kisbusz beszerzés
Zalakaros	iskola teljes felújítása
	felszíni csapadékvíz elvezetés megoldása
	bölcsőde létrehozása óvoda bővítésével
	mezőgazdasági bekötőutak felújítása
	mentőállomás és orvosi ügyelet
	szálloda-beruházások
	kertmozi és környékének felújítása
	útfejlesztések
	közműfejlesztések
Zalakomár	szennyvíztisztító telep teljes korszerűsítése
	útburkolat felújítás
	szennyvíz-csatorna kiépítése / Rákóczi utca
	járda felújítás / Ifjúság utca
	turistaszálló bővítése
	Polgármesteri Hivatal villamoshálózatának korszerűsítése, nyílászárócsere
	Művelődési Ház felújítása
	iskola nyílászárójának cseréje, tetőszigetelés
	Polgármesteri Hivatal tetőszigetelése
	burkolat felújítás / Petőfi utca, Széchenyi utca
	Teleház kiépítése

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Település	Megvalósított fejlesztések
Zalakomár	szennyvíztelep korszerűsítés
	Művelődési Ház
	iskola
	útburkolat felújítás / Hunyadi utca, Erzsébet tér
	szennyvíztelep technológiai korszerűsítése
Zalamerenye	szennyvízrendezés
	jóléti víztározó kialakítása
	falugondnok szolgálat
Zalamerenye	falubusz beszerzés
	Telepfelszámolási Program
Zalasárszeg	külterületi lakókörzetek kialakítása
	közvilágítási program, korszerűsítés, bővítés
	útfelújítás
	buszmegállók megvilágítása
Zalaszabar	Millenniumi emlékpark felújítása
	orvosi rendelő, fogorvosi rendelő és szolgálati lakás felújítása
	szennyvíz-csatornahálózat építése
	díszkút építése
	Újtelep utcai csomópont építése
	Zártkerti feltáró út építése
	óvoda és konyha felújítása
	ravatalozó felújítása, bővítése
Zalaszentjakab	falugondnoki busz beszerzés
Zalaújlak	Teleház kialakítása
	könyvtár felújítása, mozgókönyvtár

5. SWOT ANALÍZIS – ZALAKAROS KISTÉRSÉG

Térszerkezet, infrastruktúra	
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> * kedvező földrajzi fekvés * könnyű megközelíthetőség * szlovén és horvát határ közelsége * autópálya közelsége * nagy forgalmú utak * Sármelléki repülőtér közelsége * infrastrukturális ellátottság megléte 	<ul style="list-style-type: none"> * korszerűtlen települési, településközi közúthálózat * közvetlen vasúti megközelíthetőség hiánya * községek nagy száma, alacsony városiasodás * csökkenő lakónépesség * kedvezőtlen népességstruktúra * korszerűsítésre szoruló szennyvíz- és csatornahálózat
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> * közlekedési infrastruktúra javítása * közutak fejlesztése * települések népességmegtartó erejének növelése * kistérségi központ kialakítása * szomszédos kistérségekkel való együttműködés * kerékpárút hálózat fejlesztése * egységes településkép kialakítása – kistérségi szinten 	<ul style="list-style-type: none"> * centrumtelepülések hiánya miatt más területek és központok irányába vonzódnak a települések * a lakosság egyre nagyobb mértékű elöregedése veszélyeztetheti a fejlesztési terveket, szűkítheti a lehetőségeket * forráshiány, költségvetési helyzet romlása * a részben megoldatlan szennyvíz elhelyezés és tisztítás, illetve a hulladék elhelyezés problémái szennyezik a talajt, a talajvizet, károsítják a bioszférát és veszélyeztetik a kistérségi vízbázisokat

Természeti és épített környezet	
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> * kedvező természeti adottságok * kedvezői idegenforgalmi adottságok * gazdag kulturális örökség * termálvizek 	<ul style="list-style-type: none"> * forráshiány a fejlesztésekhez * térségi összefogás gyengesége * jelentős adottságok alulértékelése
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> * védett területek arányának növelése * környezeti értékek és az ahhoz kötődő trendek felülértékelése * kulturális- és szórakoztató programok szélesítése a települések összefogásával * természeti környezet minősége, az érintetlen természet vonzerejének növekedése * kulturális kínálat fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> * környezeti terhelés növekedése * forráshiány, költségvetési helyzet romlása

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Társadalom és foglalkoztatás	
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> * pozitív vándorlási egyenleg * aktív korú népesség magas aránya * munkaerő rugalmassága * jó munkaerő-piaci adaptációs képesség * humán közszolgáltatások rendelkezésre állása 	<ul style="list-style-type: none"> * negatív népesedési folyamatok * romló öregedési index * gyermekkorú népesség csökkenő aránya * képzési kínálat és munkaerőpiaci igények közötti összhang hiánya * fiatalok elvándorlása
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> * humán közszolgáltatások fejlesztése * letelepedés ösztönzése * vállalkozások betelepedésének ösztönzése * oktatási rendszer javítása * képzettségi szint emelése * egészségügyi- és szociális ellátórendszer fejlesztése * kulturális kínálat fejlesztése * települések népességmegtartó erejének növelése 	<ul style="list-style-type: none"> * kedvezőtlen demográfiai folyamatok * kedvezőtlen migrációs folyamatok * gyermekkorúak arányának további csökkenése * romló korszerkezet

Gazdaság	
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> * turizmus jelentős szerepe * a szőlészet, borászat jelentős hagyományokkal rendelkezik * mezőgazdasági termeléshez kedvező adottságok * mezőgazdasági technológia fejlesztése, termékértékesítés segítése * termálvízkincs 	<ul style="list-style-type: none"> * jelentéktelen mértékű ipari tevékenység * nem megfelelő a munkaerő képzettségi struktúrája * nagyvállalatok alacsony száma * vállalkozások alacsony száma képviselteti magát a helyi együttműködési hálózatokban
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> * több lábon álló gazdasági szerkezet kialakítása * alternatív- és megújuló energiák használata * termálvízkezelés energetikai hasznosítása * jó adottságú mezőgazdasági területek kihasználása * termelő ágazatokban rejlő potenciál kihasználása * vállalkozások betelepedésének ösztönzése * együttműködések kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> * hazai- és külföldi gyógy-turisztikai versenytársak * fejlesztési elképzelések megvalósulási aránya alacsony marad * turizmus átmeneti globális csökkenése

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Turizmus	
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> * jelentős termálvízkincs * Balaton, Kis-Balaton közelsége * megőrzött természeti-, táji-, építészeti értékek * erdőségek, jelentős ökológiai, gazdasági, turisztikai potenciálja 	<ul style="list-style-type: none"> * Zalakaros központú programkínálat * vendéglátóipar több településen meglévő fejletlensége * Turisztikai Desztináció Menedzsment Szervezet hiánya * összehangolt marketingtevékenység hiánya * turisztikai szolgáltatások kistérségi szintű koordinálatlansága
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> * turisztikai szálláshelyek minőségi fejlesztése * aktív turizmusban, borturizmusban rejlő potenciál kiaknázása * erős turizmusra irányuló tevékenység – kistérségi szinten * ökoturizmusban rejlő potenciál kiaknázása * egészségtudatosság felértékelődése – aktív turizmus fellendítése * borkultúra erősítése * termálvíz forrás kihasználtságának maximalizálása * kulturális kínálat és szolgáltatási színvonal fejlesztése * kistérségi szintű turisztikai marketingtevékenység * Turisztikai Desztináció Menedzsment Szervezet felállítása * turisztikai szempontból hasznosítható kulturális események kistérségi összehangolása 	<ul style="list-style-type: none"> * kereslet szezonális hatásai felerősödnek * versenytársak megléte * a kínálat nem követi az igényeket * szakmai összefogás elmarad * állami és önkormányzati együttműködés és együttes szerepvállalás hiánya * a térség turisztikai vonzereje csökken * ár-, szolgáltatás-, minőség viszonyának romlása * tömegturizmus káros hatásai

6. JÖVŐKÉP

A kistérség elsősorban földrajzi adottságaira, azok értéké alakítására és megőrzésére, valamint az endogén erőforrásokra támaszkodhat. Fel kell készülnie azonban arra a helyzetre is, amikor az országhatár túloldalán lévő térségek gazdasági aktivitása felgyorsul és a térségi kapcsolatok intenzitásának lehetősége is erőteljesebben érvényesül.

A kistérség népessége számára biztosítani kell az emberi, társadalmi jólét feltételeit, amely szorosan összekapcsolódik a helyi gazdaság javításával, a meglévő környezeti terhelések mérséklésével, valamint a meglévő értékek bölcs és fenntartható hasznosításával.

A Zalakaros Kistérség jövőképe és a jövőkép elérésének lehetséges alternatívái

1. alternatíva: térségi üzleti infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztése

- * könnyű és biztonságos megközelíthetőség, elérhetőség
- * a helyi gazdaság megerősödik, új vállalkozások jelennek meg, befektetések realizálódnak a kistérségben
- * a működéshez szükséges infrastruktúra és speciális feltételek biztosítottak
- * területi folyamatokat kiegyensúlyozó és elősegítő fejlesztések valósulnak meg
- * hatékonyabbá válnak a belső információs, kommunikációs és döntés-előkészítő folyamatok
- * a teljeskörű tájékoztatási és információs rendszer kialakításával erősödik a térségen kívülről származó tőke aránya, javul a helyi gazdasági szervezetek és vállalkozók versenyképessége

2. alternatíva gazdasági potenciál fejlesztése

- * maximális gazdasági haszon elérése
- * a térségi gazdaság elvárásainak megfelelő képzések, szakképzések hatására javul a foglalkoztatottság, csökken a munkanélküliség
- * a környezetbarát, környezeti terhelést csökkentő technológiák alkalmazása hozzájárul a fenntartható fejlődés biztosításához

- * az innováció-orientált gazdaságfejlesztés erősíti a hazai- és nemzetközi versenyképességet
- * a befektetések ösztönzése érdekében kidolgozott programok hatására folyamatosan javul a foglalkoztatottsági helyzet, nő a kistérségi foglalkoztatottak száma, javul az életminőség
- * ökológiai gazdálkodás

3. alternatíva turisztikai potenciál erősítése

- * a turizmus ágazat a helyi vállalkozók és munkavállalók számára egyaránt létbiztonságot és vonzó perspektívát jelent
- * a gyógy-turizmusban rejlő potenciál jelentősen bővül
- * a gyógy-turizmus és az idegenforgalom a térség fejlődésének meghatározó tényezője
- * a térség sajátos kulturális örökségeire és természeti értékeire épített turisztikai vonzerők, termékek és szolgáltatások, valamint a vonzerőkhöz kapcsolódó koncentrált marketingtevékenység hatására a kistérség nemzetközi szinten is versenyképes lesz
- * a belföldi üdülés egyre népszerűbb alternatívává válik
- * a térség egyes településeinek erősödő kül- és belföldi ismertsége az egész térség számára előnyöket jelent
- * komplex, kiegyenlített és eladható termékkínálat alakul ki
- * magas színvonalú kereskedelmi szálláshelyek biztosítják a kikapcsolódást
- * a kistérségi szinten összehangolt marketingtevékenységnek köszönhetően a térség versenyképessége és turizmusból származó bevételei jelentős mértékben növekednek
- * a kistérségi turisztikai kiadványok, a tájékoztató anyagok aktualitása még vonzóbb célponttá teszik a kistérséget a turisták és a befektetők számára
- * az aktív turizmus különböző típusainak összekapcsolásával új turisztikai kínálat alakul ki
- * többféle szolgáltatás összehangolt fejlesztéseként folyamatosan új turisztikai termék- és programcsomagok jelennek meg
- * térségi és térségen kívüli erős kapcsolatrendszer és együttműködés valósul meg

4. alternatíva életszínvonal javítása

- * a térségben kedvező demográfiai folyamatok érvényesülnek, az egyes települések közötti társadalmi-gazdasági különbségek fokozatosan mérséklődnek
- * a kistérségben élők helyben találják meg megélhetési lehetőségeiket
- * az önkormányzati felelősségi körbe tartozó intézmények korszerűsítése, akadálymentesítése a térségben élők életszínvonalának növeléséhez és a kedvezőtlen társadalmi tendenciák visszafordításához járul hozzá
- * a helyi munkavállalók végzettségüknek megfelelő munkakörben tudnak elhelyezkedni
- * új képzési formák, élethosszig tartó tanuláshoz szükséges feltételek megléte segíti az elhelyezkedést
- * a humán közszolgáltatások – közoktatás, egészségügyi- és szociális ellátás, közművelődés és közösségfejlesztési programok – rendszere magas minőségi színvonalat képvisel
- * a humán közszolgáltatások rendszere a térség valamennyi polgára számára közvetlenül elérhető, igénybe vehető

5. alternatíva fenntarthatóság

- * a megújuló energiaforrások hasznosításával csökkennek az energetikai kiadások, nő az energiahatékonyság
- * általános tendenciává válik a környezeti tudatformálás fontossága
- * fenntartható, ökológikus erdő- és vadgazdálkodás
- * a kistérség jelentős természetvédelmi területekkel bír
- * a kistérség jelentős táji- és természeti értékkel, kulturális- és építészeti örökséggel rendelkezik
- * folyamatos táj rehabilitáció és előhely revitalizáció

7. STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAM

7.1. Horizontális szempontok³⁶

A Nyugat-dunántúli Régió Regionális Átfogó Programjában rögzített horizontális szempontok érvényesülése a koncepcióban megfogalmazott fejlesztési alternatívák sikeres megvalósításának feltétele.

7.1.1. Környezeti fenntarthatóság

A fejlesztési elképzelések nem valósíthatók meg a fenntartható fejlődés követelményeinek való megfelelés, illetve a környezeti szempontok érvényesítése nélkül. A környezettudatos fejlesztések megvalósítása, a megújuló energiaforrások lehetőség szerinti hasznosítása, az anyag- és energiatakarékos eljárások és technológiák alkalmazása közép- és hosszútávon mind a társadalmi jólét, mind pedig a gazdasági versenyképesség növelését biztosítja. A fejlesztések megvalósításakor mindenkor a megelőzés elvét kell szem előtt tartani.

Környezeti fenntarthatósági szempontok

- * környezeti állapot javítása
- * természeti értékek és kulturális örökség megőrzése
- * helyi természeti erőforrások fenntartható hasznosítása
- * megújuló energia felhasználásának növelése, nem megújuló erőforrások védelme
- * környezeti, természeti szempontokat figyelembevevő területhasználat megvalósítása
- * fenntarthatóságot, értékmegőrzést, biztonságot érvényesítő telephelyválasztás
- * területi közigazgatás és közszolgáltatás-szervezés
- * helyi környezettudatosság elmélyítése, a táji értékek iránti felelősségérzet erősítése
- * környezetbiztonság, a környezet-egészségügy szempontjainak figyelembevétele
- * közösségi közlekedés fejlesztése, a mindennapos utazásra fordított idő csökkentése, az utazási idő hasznosítása, utazás biztonsága és fenntarthatósága, egyéni motorizált közlekedés csökkentése, a közlekedés és áruszállítás környezeti, műszaki,

³⁶ Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó program, „Partnerség 2007-2013 Konzorcium”

közbiztonsági kockázatának csökkentése, közszolgáltatások elérhetősége, hozzáférhetősége és akadálymentesítése

7.1.2. Társadalmi fenntarthatóság

A koncepcióban megfogalmazásra kerülő fejlesztési alternatívák a környezeti fenntarthatóság elveinek érvényesítése mellett a társadalmi fenntarthatóság célrendszerét is szolgálják. Hozzájárulnak a hátrányos helyzetű kistérségek elérhetőségének javításához, a közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztéséhez, a humán közszolgáltatások színvonalának emeléséhez, a hozzáférhetőség lehetőségeinek megteremtéséhez, a térségi szemléletű integrált fejlesztések megvalósításához, az identitástudat megőrzéséhez és erősítéséhez.

7.1.3. Gazdasági fenntarthatóság

A fejlesztéseknek biztosítaniuk kell a kistérség folyamatos gazdasági- és technológiai megújulását, a rendelkezésre álló erőforrások minél hatékonyabb kihasználását.

- * belső erőforrások feltárása, gazdaságfejlesztés / korszerű szolgáltatások és tanácsadási rendszer kialakítása, helyi infrastrukturális feltételek megteremtése, vállalkozások hosszú távú együttműködésének elősegítése
- * info-kommunikációs technológiák alkalmazása, információhoz való hozzáférés javítása
- * foglalkoztatás elősegítése / kvalifikált munkahelyek létrehozása, régió foglalkoztatottsági szintjének növelése, foglalkoztatási szerkezet javítása

7.1.4. Esélyegyenlőség

A Nyugat-dunántúli Régió Regionális Átfogó Programjában rögzített esélyegyenlőségi „minimum elvárások” a hatályos Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben rögzített elvek alapján kerültek meghatározásra. A törvényben előírt egyenlő bánásmódra vonatkozó követelmények érvényesítése mellett a Regionális Átfogó Program – az esélyegyenlőség biztosítása tekintetében - három fő célcsoportot emel ki.

- * nők esélyegyenlősége / nők foglalkoztatottságának növelése; szegregáció felszámolása; szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása; nők, női vállalkozók előnyben részesítése képzések és pályaaorientációs tanácsadások során; bölcsődei-óvodai ellátás fejlesztése; család- és otthonközeli ellátási formák bevezetése; foglalkoztatási lehetőséget biztosító képzések nők számára; távmunka-lehetőségekhez való hozzáférés javítása
- * romák társadalmi integrációja / társadalmi, gazdasági szegregáció felszámolása; pozitív diszkrimináció; egyenlő hozzáférés biztosítása; roma vállalkozások előnyben részesítése a vállalkozásfejlesztési támogatások terén; foglalkoztatási- és szociális programok megvalósítása; egyenlő esélyű képzési szolgáltatások nyújtása; egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségének biztosítása, egyedi megoldások fejlesztése, alkalmazása; az információs-kommunikációs technológiák fejlesztése során olyan kistépülések, településrészek előnyben részesítése, ahol magas a roma lakosság aránya
- * fogyatékkal élők esélyegyenlősége / fizikai- és kommunikációs akadálymentesítés; egyenlő esélyű hozzáférés

7.2. A területfejlesztés fő céljai, irányai

A területfejlesztési koncepció olyan hosszú távú fejlesztési alternatívák meghatározására törekszik, amelyek megvalósulása – függetlenül a kistérségen belüli földrajzi elhelyezkedéstől - az egyenlő életesélyek biztosításához, az azonos színvonalú élet-, munka-, képzési- és ellátási körülmények megteremtéséhez járul hozzá.

Fontos szempont, hogy a tervezett fejlesztési tevékenységek és funkciók maximálisan illeszkedjenek a különböző hazai- és európai uniós fejlesztési koncepciókhoz és egy olyan dokumentum kerüljön kidolgozásra, amely nemcsak megvalósításra alkalmas, de kellő alap lehet a különböző hazai- és európai uniós források megszerzéséhez és felhasználásához is.

A területfejlesztési célok és irányelvek csak a települések - az egész kistérség - tudatos, összehangolt összefogásával valósulhatnak meg.

Területfejlesztési célok, irányvonalak

- * társadalmi elmaradottság felszámolása, életszínvonal javítása
- * gazdasági elmaradottság felszámolása, versenyképesség javítása
- * fenntarthatóság

A fejlesztési célok és irányelvek hosszú távú sikeressége csak a fenntarthatóság elvének érvényesülésével biztosítható.

35. számú táblázat: Zalakaros Kistérség fejlesztési célpiramisa / 2009-2019

Stratégiai cél	Társadalmi és gazdasági elmaradottság felszámolása, kiegyensúlyozott településhálózat kialakítása, fenntarthatóság				
Stratégiai fejlesztési irányok	1. Térségi gazdasági potenciál fejlesztése			2. Életszínvonal javítása	3. Fenntarthatóság
Stratégiai fejlesztési programok	1.1. Térségi üzleti-infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztése	1.2. Gazdasági potenciál fejlesztése	1.3. Turisztikai potenciál erősítése	2.1. Térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése	3.1. Fenntartható környezeti fejlődés, természeti, épített- és kulturális örökségvédelem
Operatív programok, intézkedések	1.1.1. Településfejlesztési dokumentumok összehangolása 1.1.2. Közlekedés-fejlesztés 1.1.3. Települési infrastruktúra fejlesztése 1.1.4. Kistérségi szervezetfejlesztés 1.1.5. Intézmények fejlesztése	1.2.1. Gazdasági bázis erősítése, vállalkozás-fejlesztés 1.2.2. Vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése 1.2.3. Vállalkozások közötti együttműködések erősítése 1.2.4. Informatikai fejlesztések támogatása	1.3.1. Turisztikai infrastruktúra és vonzerőfejlesztés 1.3.2. Kistérségi szinten összehangolt marketingtevékenység	2.1.1. Települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése 2.1.2. Lakókörnyezet fejlesztés, területrendezés 2.1.3. Népeségmegtartás 2.1.4. Humán-erőforrás fejlesztése 2.1.5. Egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése 2.1.6. Települési bűnmegelőzési tevékenység támogatása	3.1.1. Környezetvédelmi program kidolgozása és megvalósítása 3.1.2. Energiatakarékosági program 3.1.3. Természetvédelem, tájfenntartás 3.1.4. Örökségvédelem
Operatív alprogramok, projektek	1.1.1.1. Egységes kistérségi szerkezeti és szabályozási terv 1.1.2.1. Utak fejlesztése 1.1.2.1.1. Településeken átvezető és településközi utak rehabilitációja, a hiányzó elemek megépítése 1.1.2.1.2. Belterületi utak leaszfaltozása	1.2.1.1. Vállalkozások létrehozásának, betelepülésének ösztönzése 1.2.1.1.1. Adókedvezmények, támogatások 1.2.1.1.2. Speciális szolgáltatások kialakítása 1.2.1.1.3. Megfelelő szakképzettségű munkaerő kínálat	1.3.1.1. Szálláshelyek kialakítása, bővítése 1.3.1.1.1. Négy- és ötszobás szállodák létesítése 1.3.1.1.2. Magán szálláshelyek fejlesztése 1.3.1.1.3. Falusi szálláshelyek fejlesztése 1.3.1.2. Termál turizmus fejlesztése	2.1.1.1. Szennyvízkezelési program 2.1.1.1.1. Szennyvíz-tisztítók létesítése, csatornahálózat korszerűsítése, kialakítása 2.1.1.2. Hulladékgazdálkodás 2.1.1.2.1. Szelektív hulladékgyűjtés	3.1.1.1. Környezetterhelés vizsgálata 3.1.2.1. Alternatív energiaforrások fenntartható hasznosítása 3.1.2.1.1. Termálvíz alternatív hasznosítása 3.1.2.1.2. Biogáz, pellet, faapríték energetikai célú hasznosítása 3.1.3.1. Természetvédelmi területek kialakítása 3.1.3.2. Tájvédelem 3.1.3.3. Erdő- és vadgazdálkodás 3.1.4.1. Műemlékek, értékek felújítása, megóvása

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

<p>Operatív alprogramok, projektek</p>	<p>1.1.2.1.3. Szilárdburkolatú belterületi úthálózat korszerűsítése 1.1.2.1.4. Kerékpárút hálózat fejlesztése 1.1.2.1.5. Mezőgazdasági hasznosítású területek megközelíthetőségének javítása 1.1.2.2. Közlekedés fejlesztése 1.1.2.2.1. Közlekedésbiztonsági fejlesztések 1.1.2.2.2. Elkerülő utak kiépítése 1.1.2.2.3. Kistérségi közlekedés-szolgáltatás fejlesztése 1.1.2.3. Logisztikai szolgáltatások fejlesztése 1.1.3.1. Üzleti infrastruktúra kialakítása 1.1.3.1.1. Megfelelő termelési hely kialakítása 1.1.3.1.2. Működéshez szükséges infrastruktúra 1.1.3.1.3. Működéshez szükséges speciális szolgáltatások 1.1.4.1. Területfejlesztés eszköz- és intézményrendszerének átalakítása</p>	<p>1.2.1.2. Vállalkozások piacra jutásának támogatása 1.2.1.3. Munkahely-teremtés 1.2.1.4. Aktív befektetés ösztönzés 1.2.1.5. Optimális kistérségi termékszerkezet kialakítása 1.2.1.5.1. Biotermékek előállítás és értékesítése 1.2.1.6. Mezőgazdasági technológia fejlesztése 1.2.2.1. Vállalkozói tanácsadói hálózat létrehozása 1.2.2.2. Megújuló energiaforrások használatán alapuló beruházások támogatása 1.2.3.1. Termelési, beszerzési, értékesítési együttműködések kialakítása 1.2.3.2. KLASZTERALAPÍTÁS 1.2.3.3. Egyéb vállalkozói együttműködések 1.2.4.1. Informatikai fejlesztések támogatása</p>	<p>1.3.1.2.1. Zalakaros gyógyfürdő integrált egészségutisztikai fejlesztése 1.3.1.3. Vízi- és horgászturizmus fejlesztése 1.3.1.3.1. Vízi- és horgász turizmust szolgáló kínálati elemek bővítése 1.3.1.4. Lovas turizmus fejlesztése 1.3.1.4.1. Infrastrukturális- és állományi feltételek megteremtése, fejlesztése 1.3.1.4.2. Lovas-panzió létesítése 1.3.1.4.3. Lovas turizmust szolgáló kínálati elemek bővítése, speciális szolgáltatások nyújtása 1.3.1.4.4. Gyógy-lovaglás feltételeinek megteremtése 1.3.1.5. Ökoturizmus fejlesztése 1.3.1.5.1. Túraútvonalak, tanösvények kialakítása 1.3.1.5.2. Alternatív, környezetbarát megoldások alkalmazása 1.3.1.5.3. Kiemelten érzékeny természeti területek fokozott védelme, környezet-terhelés felülvizsgálata 1.3.1.6. Kerékpáros turizmus fejlesztése</p>	<p>2.1.1.3. Alapszolgáltatások nyújtása 2.1.1.4. Pénzügyi szolgáltatások nyújtása 2.1.1.5. Kereskedelmi szolgáltatások nyújtása 2.1.1.5.1. Kistérségi kereskedelmi szolgáltatások bővítése 2.1.2.1. Településképző fejlesztés, az épített örökség védelme 2.1.2.2. Parkosítási program 2.1.2.3. Játsszóterek kialakítása, felújítása 2.1.2.4. Sportolási lehetőségek bővítése 2.1.2.5. Önkormányzati intézmények fejlesztése 2.1.3.1. Letelepedés támogatása 2.1.3.2. Munkalehetőségek biztosítása 2.1.3.3. Közszolgáltatások elérhetőségének javítása 2.1.3.4. Többfunkciós közösségi szolgáltató terek kialakítása 2.1.4.1. Oktatási intézmények fejlesztése, újjászervezése 2.1.4.2. Oktatási intézmények és háttér infrastruktúra karbantartása, fejlesztése</p>	
--	---	---	--	--	--

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

<p>Operatív alprogramok, projektek</p>	<p>1.1.4.2. Belső információs, kommunikációs és döntés-előkészítő folyamatok hatékonyabbá tétele 1.1.4.3. Nyitottság - kívülről jövő impulzusok, innovációs hatások és kistérségen kívüli együttműködési formák befogadására való készség megteremtése 1.1.5.1. Informatikai hálózat folyamatos fejlesztése 1.1.5.1.1. e-ügyintézés feltételeinek megteremtése 1.1.5.2. Tájékoztató 1.1.5.2.1. Kistérségi szintű gazdasági informatikai portál kialakítása</p>		<p>1.3.1.6.1. Túraútvonalak felújítása, kiépítése, bővítése 1.3.1.6.2. Kerékpáros- és kölcsönző rendszer kialakítása 1.3.1.6.3. Tájékoztató táblák kihelyezése, felújítása 1.3.1.8. Kulturális- és rendezvényturizmus fejlesztése 1.3.1.8.1. Infrastrukturális feltételek megteremtése 1.3.1.8.2. Kulturális- és épített örökség védelme 1.3.1.9. Termék- és programcsomagok fejlesztése 1.3.2.1. Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet felállítása 1.3.2.1.1. TDM rendszer kiterjesztése a kistérség valamennyi településére 1.3.2.2. Összehangolt kistérségi marketing akciók megvalósítása 1.3.2.2.1. Promóciós eszközök kidolgozása, alkalmazása 1.3.2.2.2. Egységes kistérségi arculat 1.3.2.2.3. Térségi kiadványszerkesztés 1.3.2.2.4. Kistérségi turisztikai portál kialakítása 1.3.2.3. Mobil információs-pontok kialakítása 1.3.2.4. Partnerség, kistérségi együttműködés</p>	<p>2.1.4.3. Iskolarendszeren kívüli képzések biztosítása 2.1.4.4. Munkaadói oldal igényeinek megfelelő szakképzési kínálat kialakítása 2.1.5.1. Egészségügyi ellátás lehetőségeinek bővítése 2.1.5.1.1. Térségi orvosi ügyelet létrehozása 2.1.5.2. Idős- és gyermekgondozás, napközbeni ellátás szervezése 2.1.5.3. Szociális otthon létesítése 2.1.5.4. Civil szervezetek bevonása az egészségügyi és szociális ellátás térségi szervezésébe 2.1.6.1. Bűnmegelőzés tekintetében végzett tájékoztató, prevenciós tevékenység 2.1.6.2. Szabadidő hasznos eltöltésének szervezése 2.1.6.3. Polgárörtség megalakulásának, működésének támogatása</p>	
--	--	--	---	--	--

7.3. Fejlesztési célok és intézkedések / 2009-2019

A területfejlesztési koncepció a középtávú tervezési időszakra fő irányvonalként a társadalmi- és gazdasági elmaradottság felszámolását, a kiegyensúlyozott településhálózat kialakítását és a fenntarthatóságot jelöli meg. A prioritások megvalósítását szolgáló operatív programok és intézkedések esetenként egészen konkrét fejlesztési elképzeléseket, tevékenységeket javasolnak. A célok elérését segítő programrendszer elemei három fő prioritás köré csoportosíthatók.

- * térségi gazdasági potenciál fejlesztése
- * életszínvonal javítása
- * fenntarthatóság

A prioritásokhoz tartozó programok, alprogramok, intézkedések eredményei szoros kölcsönhatásban állnak egymással, hiszen ugyanaz az infrastrukturális beruházás egyszerre javítja a lakosság életkörülményeit, a kistérség gazdasági potenciálját ugyanakkor a fenntarthatósághoz is hozzájárul. A prioritások kijelölik azokat a fő stratégiai irányokat, amelyek a társadalmi és gazdasági elmaradottság felszámolása szempontjából elsődleges fontosságúak.

- * térségi infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztése
- * turisztikai potenciál erősítése
- * gazdasági potenciál fejlesztése
- * térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése
- * fenntartható környezeti fejlődés, természeti-, kulturális- és épített örökségvédelem

7.3.1. Térségi üzleti infrastruktúra és közlekedési hálózat fejlesztése

A kistérség fejlesztési prioritásai közül elsődleges fontossággal bír a terület közösségi kohéziót szolgáló infrastruktúrájának integrált és összehangolt fejlesztése. A térségi infrastruktúrában, a települési környezetben rejlő hiányosságok felszámolása középtávon elengedhetetlen.

A programhoz kapcsolódó feladatok öt operatív programba csoportosíthatók

* településfejlesztési dokumentumok összehangolása

A fejlesztési elképzelések hatékony megvalósításához, a települések érdekeit szolgáló koncepció elkészítéséhez nélkülözhetetlen a rendelkezésre álló kistérségi településfejlesztési dokumentumok, regionális és megyei programok, határozatok és rendeletek összehangolása, egy egységes kistérségi szerkezeti és szabályozási terv létrehozása.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.1.1.1. Egységes kistérségi szerkezeti és szabályozási terv létrehozása

* közlekedésfejlesztés

A közlekedési infrastruktúra a kistérség központja és a környező települések között megfelelően funkcionál, a közutakra összpontosító további fejlesztési beavatkozások megléte azonban elengedhetetlen. A településeket összekötő utak karbantartása, korszerűsítése folyamatos munkát igényel. A fejlesztések dominanciája elsősorban a belterületi utak korszerűsítésében, az útburkolatok minőségi fejlesztésében, a pormentes utak bővítésében és a hiányzó elemek megépítésében nyilvánul meg.

A közutak állapotának, a települések elérhetőségének javításával járó forgalomművekedés hatására erősebb zajhatásokkal vagy akár épületkárosodással is számolhatunk, ezen hatások azonban elkerülő utak megépítésével jelentősen csökkenthetők.

A kiépülő utak nemcsak a helyiek és a térség többi településén élők biztonságosabb közlekedéséhez járulnak hozzá, hanem a térségbe látogató turistákéhoz is. A jobb megközelíthetőség növeli a látogatók számát, illetve a helyi lakosság számára is elérhetőbbé teszi a másik települést.

Az agrármunkák elvégzése szempontjából a mezőgazdasági utak szerepe nagyon fontos, állaguk azonban gyakorta kritikán aluli, ugyanis ezek fenntartása, helyreállítása meghaladja az önkormányzatok lehetőségeit.

A korszerű logisztikai szolgáltatások a globális piacokon egyre inkább a versenyképesség meghatározó tényezőjévé válnak. A logisztika támogatásának leghatékonyabb formája a szolgáltatások fejlesztésének támogatása, mivel ezáltal mindazon vállalkozások előnyhöz juthatnak, amelyek e szolgáltatásokat igénybe veszik.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.1.2.1. Utak fejlesztése

1.1.2.1.1. Településeken átvezető és településközi utak rehabilitációja, a hiányzó elemek megépítése

1.1.2.1.2. Belterületi utak leaszfaltozása

1.1.2.1.3. Szilárdburkolatú belterületi úthálózat korszerűsítése

1.1.2.1.4. Kerékpárút hálózat fejlesztése

1.1.2.1.5. Mezőgazdasági hasznosítású területek megközelíthetőségének javítása

1.1.2.2. Közlekedés fejlesztése

1.1.2.2.1. Közlekedésbiztonsági fejlesztések

1.1.2.2.2. Elkerülő utak kiépítése

1.1.2.2.3. Kistérségi közlekedés-szolgáltatás fejlesztése

1.1.2.3. Logisztikai szolgáltatások fejlesztése

* települési infrastruktúra fejlesztése

A kistérségi infrastruktúra fejlesztése a helyi gazdaság erősítéséhez, a helyi gazdasági szereplők igényeinek kielégítéséhez nélkülözhetetlen, infrastrukturális fejlesztések nélkül az új vállalkozások, befektetések kistérségbe való vonzása is erősen megkérdőjelezhető.

A vállalkozások versenyképességének javítása érdekében olyan üzleti-infrastruktúrák kialakítása szükséges, amelyek biztosítják a kis- és középvállalkozások részére a termelési helyet, infrastruktúrát, illetve a működéséhez szükséges speciális szolgáltatásokat.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.1.3.1. Üzleti infrastruktúrák kialakítása

1.1.3.1.1. Megfelelő termelési hely kialakítása

1.1.3.1.2. Működéshez szükséges infrastruktúra

1.1.3.1.3. Működéshez szükséges speciális szolgáltatások

* kistérségi szervezetfejlesztés

A kistérségi kohézió megteremtéséhez területi folyamatokat kiegyensúlyozó és elősegítő fejlesztésekre van szükség. A települések érdekeit szolgáló hatékony működés feltétele nemcsak a területfejlesztés intézmény- és eszközrendszerének átalakítása, de egyúttal a belső információs, kommunikációs és döntés-előkészítő folyamatok hatékonyabbá tétele is. Emellett nagyon fontos tényező a nyitottság, a kívülről jövő impulzusok, innovációs hatások és kistérségen kívüli együttműködési formák befogadására való készség megteremtése is.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.1.4.1. Területfejlesztés eszköz- és intézményrendszerének átalakítása

1.1.4.2. Belső információs, kommunikációs és döntés-előkészítő folyamatok hatékonyabbá tétele

1.1.4.3. Nyitottság - kívülről jövő impulzusok, innovációs hatások és kistérségen kívüli együttműködési formák befogadására való készség megteremtése

* intézmények fejlesztése

Fontos törekvés a települési önkormányzatok és önkormányzati intézmények informatikai hálózatának folyamatos fejlesztése és hatékony működtetése. A helyi és betelepült vállalkozók információval való ellátása segítségével a térségen kívülről származó tőke arányának növekedésével, a helyi gazdaságban rejlő lehetőségek optimalizálásával, illetve a helyi gazdasági szervezetek és vállalkozók versenyképességének javulásával is számolhatunk.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.1.5.1. Informatikai hálózat folyamatos fejlesztése

1.1.5.1.1. e-ügyintézés feltételeinek megteremtése

1.1.5.2. Tájékoztatás

1.1.5.2.1. Kistérségi szintű gazdasági informatikai portál kialakítása

7.3.2. Gazdasági potenciál fejlesztése

A kistérségi gazdasági potenciál fejlesztése során azokat az ágazatokat, termékeket, szolgáltatásokat célszerű fejleszteni, melyek olyan erőforrások meglétét igénylik, amelyek nagy része a kistérségben rendelkezésre áll.

- * gazdasági bázis erősítése, vállalkozásfejlesztés

A magyar gazdaságpolitika egyik fő pillére a helyi kis- és középvállalkozások erősítése gazdasági kapcsolataikban, információ ellátásukban, beruházásaikban. A gazdaság humán erőforrás szükségletének biztosítása érdekében szükség van a helyi szakképzésben a térségi gazdaság elvárásainak megfelelő, piaci igényekhez igazodó szakmai ismeretek – munkavállalói-, vállalkozói kultúra - elsajátításához szükséges feltételek megteremtésére.

A fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében ösztönözni kell a környezetbarát, környezeti terhelést csökkentő technológiák letelepítését, a feldolgozóipar versenyképességének javítását, szerkezetátalakításának gyorsítását. A kistérség elmaradottságának csökkentése csak abban az esetben lehetséges, ha képes jelentős külső forrásokat is bevonni.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.2.1.1. Vállalkozások létrehozásának, betelepítésének ösztönzése

1.2.1.1.1. Adókedvezmények, támogatások

1.2.1.1.2. Speciális szolgáltatások kialakítása

1.2.1.1.3. Megfelelő szakképzettségű munkaerő kínálat

1.2.1.2. Vállalkozások piacra jutásának támogatása

1.2.1.3. Munkahelyteremtés

1.2.1.4. Aktív befektetés ösztönzés

1.2.1.5. Optimális kistérségi termékszerkezet kialakítása

1.2.1.5.1. Biotermékek előállítása és értékesítése

1.2.1.6. Mezőgazdasági technológia fejlesztése

* vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése

A vállalkozói szektor érdeke, hogy képessé váljon olyan innovatív termékek előállítására és értékesítésére, amelyek jelentősen javíthatják a hazai- és nemzetközi versenyképességüket. A térségben működő mikro-, kis- és középvállalkozások innovációjának jelentős akadálya a forráshiány, a vállalkozáson belüli termék- és technológiai innovációnak gyakran szab gátat a kutatás-fejlesztésbeli humán –és egyéb kapacitás hiánya. Elengedhetetlen ezért a vállalkozások feltőkésítése, kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a térség innováció-orientált gazdaságfejlesztése terén a vállalkozások piacra jutásának támogatása, finanszírozási programok indítása.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.2.2.1. Vállalkozói tanácsadói hálózat létrehozása

1.2.2.2. Megújuló energiaforrások használatán alapuló beruházások támogatása

* vállalkozások közötti együttműködések erősítése

A termelési, beszerzési, értékesítési együttműködések kialakítása, a beszállítói hálózatok és klaszterek létrehozása, illetve az egyéb együttműködések termelő tevékenységet eredményeznek, ezáltal jelentős mértékben hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, a foglalkoztatás szintjének emeléséhez, a minőségi termelés javulásához. A fejlesztések célja a végtermékek minőségének, versenyképességének, gazdaságosságának javítása, a gazdasági helyzet és technológiai felkészültség megerősítése. A klaszteralapítás a vállalkozások közötti együttműködések erősítésének egyik lehetséges módja.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.2.3.1. Termelési, beszerzési, értékesítési együttműködések kialakítása

1.2.3.2. Klaszteralapítás

1.2.3.3. Egyéb vállalkozói együttműködések

* informatikai fejlesztések támogatása

A gazdaságfejlesztés kiemelt feladata az informatikai fejlesztések ösztönzése, az internet ellátottság növelése a kisebb, jelenleg még kevésbé ellátott és üzletileg kevésbé vonzó településeken. A helyi és betelepült vállalkozók információval való ellátása segítségével a térségen kívülről származó tőke arányának növekedésére, emellett a helyi gazdaságban rejlő lehetőségek optimalizálására, a helyi gazdasági szervezetek és vállalkozók versenyképességének javulására is lehet számítani.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.2.4.1. Informatikai fejlesztések támogatása

7.3.3. Turisztikai potenciál erősítése

A fejlesztések a kistérség turizmusában jelentkező alapvető hiányosságok megszüntetésére, a meglévő kínálat színvonalának emelésére, illetve új kínálati elemek létrehozására irányulnak. A kistérségi turisztikai potenciál erősítésének végső célja a kistérséget felkereső turisták számának növelése és ösztönzése arra, hogy minél hosszabb időt és minél több pénzt költsenek a kistérségben. A turizmusból származó bevételek, hasznok segíthetik finanszírozni a helyi természeti értékek fenntartását.

* turisztikai infrastruktúra és vonzerőfejlesztés

Az elmúlt évek során jelentősen megváltozott keresleti igényeknek megfelelő térségi szálláshely-kapacitás kialakítása érdekében elengedhetetlen az új, magas színvonalú kereskedelmi szálláshelyek létrehozása, valamint a meglévők minőségi fejlesztésének támogatása.

A Zalakaros Kistérség termálkincse lehetővé teszi, hogy a gyógy-turizmus és az idegenforgalom a térség fejlődésének meghatározó tényezőjévé váljon. A gyógy-turizmusban az átlagosat jóval meghaladja a turisták költési szintje, az igénybe vett szolgáltatások mennyisége, minősége.

A kistérségi adottságok lehetővé teszik az aktív-, bor-, kulturális és rendezvényturizmus fejlesztését is.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

- 1.3.1.1. Szálláshelyek kialakítása, bővítése
 - 1.3.1.1.1. Négy- és ötszallagos szállodák létesítése*
 - 1.3.1.1.2. Magánszálláshelyek fejlesztése*
 - 1.3.1.1.3. Falusi szálláshelyek fejlesztése*
- 1.3.1.2. Termálturizmus fejlesztése
 - 1.3.1.2.1. Zalakaros gyógyfürdő integrált egészségturisztikai fejlesztése*
- 1.3.1.3. Vízi- és horgászturizmus fejlesztése
 - 1.3.1.3.1. Vízi- és horgász turizmust szolgáló kínálati elemek bővítése*
- 1.3.1.4. Lovas turizmus fejlesztése
 - 1.3.1.4.1. Infrastrukturális- és állományi feltételek megteremtése, fejlesztése*
 - 1.3.1.4.2. Lovas-panzió létesítése*
 - 1.3.1.4.3. Lovas turizmust szolgáló kínálati elemek bővítése, speciális szolgáltatások nyújtása*
 - 1.3.1.4.4. Gyógylovaglás feltételeinek megteremtése*
- 1.3.1.5. Ökoturizmus fejlesztése
 - 1.3.1.5.1. Túraútvonalak, tanösvények kialakítása*
 - 1.3.1.5.2. Alternatív, környezetbarát megoldások alkalmazása*
 - 1.3.1.5.3. Kiemelten érzékeny természeti területek fokozott védelme, környezet-terhelés időszakos felülvizsgálata*
- 1.3.1.6. Kerékpáros turizmus fejlesztése
 - 1.3.1.6.1. Túraútvonalak felújítása, kiépítése, bővítése*
 - 1.3.1.6.2. Kerékpáros- és kölcsönző rendszer kialakítása*
 - 1.3.1.6.3. Tájékoztató táblák kihelyezése, felújítása*
- 1.3.1.7. Borturizmus fejlesztése
 - 1.3.1.7.1. Borturizmus feltételeinek kialakítása*
 - 1.3.1.7.2. Borutak kialakítása*
 - 1.3.1.7.3. Borfesztiválok szervezése*
- 1.3.1.8. Kulturális- és rendezvényturizmus fejlesztése
 - 1.3.1.8.1. Infrastrukturális feltételek megteremtése*
 - 1.3.1.8.2. Kulturális- és épített örökség védelme*
- 1.3.1.9. Termék- és programcsomagok fejlesztése

* kistérségi szinten összehangolt marketingtevékenység

A kistérségi szinten összehangolt marketingtevékenység elsődleges célja egy kisebb léptékű, rövidtávon és döntően saját forrásból megvalósítható népszerűsítési folyamat elindítása. A jelenlegi arculati eszközöket úgy kell alakítani, hogy azok a térség turisztikai kínálatát eladható terméké és keresett szolgáltatássá alakítsák. Az ágazati szereplők által kialakított promóciós üzenetekkel ellentétben a kistérségi szinten megfogalmazott üzenetek minden településre kiterjednek, s felölelik a térség kulturális, turisztikai, természeti jellemzői mellett a helyi gazdaság, a fontosabb kistérségi szereplők ismertetését is. A turisztikai marketing térségi szintű koordinálását Turisztikai Desztináció Menedzsment Szervezetek is segíthetik.

A legmegfelelőbb módon kialakított marketingtevékenység is csak akkor lehet sikeres, ha biztosított a térbeli és időbeli koordináció, a marketing nemcsak kistérségi szinten érvényesül, hanem regionális, sőt országos és nemzetközi szinten is. Ehhez azonban nélkülözhetetlen a megfelelő partnerszervezetek bevonása, együttműködések kialakítása.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

1.3.2.1. Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet felállítása

1.3.2.1.1. TDM rendszer kiterjesztése a kistérség valamennyi településére

1.3.2.2. Összehangolt kistérségi marketing akciók megvalósítása

1.3.2.2.1. Promóciós eszközök kidolgozása, alkalmazása

1.3.2.2.2. Egységes kistérségi arculat

1.3.2.2.3. Térségi kiadványszerkesztés

1.3.2.2.4. Kistérségi turisztikai portál kialakítása

1.3.2.3. Mobil információs pontok kialakítása

1.3.2.4. Partnerség, kistérségek közötti együttműködés

7.3.4. Térségben élők életminőségének javítása, humán közszolgáltatások fejlesztése

A térségben élők életminőségének javítása, a humán közszolgáltatások fejlesztése érdekében a helyben elérhető, alapvető szolgáltatások körét és színvonalát növelni, hozzáférését javítani szükséges. A kistérségi szintű helyzetelemzésben feltárt hiányosságok és elégtelenségek hatékony kezelése és átfogó javítása érdekében kiemelten a foglalkoztatás, közoktatás,

egészségügy- és szociális ellátás fejlesztése területén jelölhetők ki a társadalmi jólét megteremtésének stratégiai fejlesztési céljai.

* települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

A területi fejlesztések folyamatosan hangsúlyozott eleme az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása. Az infrastrukturális feltételek meglétének jelentős a hatása a területi fejlődésre és a gazdaság növekedésére.

A szolgáltatások fejlesztésére irányuló stratégiai céloknak középtávon mindenképpen helyet kell kapni a kistérség életében. A lakossági alapellátás biztosítása nem csupán a komfortérzetet tekintve meghatározó, de hosszabb távon a település megtartó erejének is egyik összetevője.

A pénzügyi szolgáltatások tekintetében hosszú távon a technikai fejlődés szerepe lesz a meghatározó, a modern pénzügyi szolgáltatási módok, az elektronikus ügyintézés még szélesebb körű elterjedése. Szükséges tehát, hogy a kistérség lakossága, intézményei, szervezetei és vállalkozásai legalább a központban, Zalakaroson igénybe vehessék a pénzügyi szolgáltatások teljes körét.

A kistérségi kereskedelmi szolgáltatások bővítése során a helyi igényeken túl figyelembe kell venni a várható kistérségi idegenforgalmi látogatottság bővülését.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

2.1.1.1. Szennyvízkezelési program

2.1.1.1.1. Szennyvíztisztítók létesítése, csatornahálózat korszerűsítése, kialakítása

2.1.1.2. Hulladékgazdálkodás

2.1.1.2.1. Szelektív hulladékgyűjtés

2.1.1.3. Alapszolgáltatások nyújtása

2.1.1.4. Pénzügyi szolgáltatások nyújtása

2.1.1.5. Kereskedelmi szolgáltatások nyújtása

2.1.1.5.1. Kistérségi kereskedelmi szolgáltatások bővítése

* lakókörnyezet fejlesztés, területrendezés

A kistérségi fejlesztés egyik célja, hogy a területén lakók a lehetőségek adta kereteken belül helyben találják meg megélhetési lehetőségeiket. A településképi értékek védelme valamennyi település vonatkozásában kiemelt feladat, amelynek során a kulturális örökséghez kapcsolódó elemek megóvására és a fenntartható szerkezetű településfejlesztésre szükséges koncentrálni.

A tudatos, hosszú távú tervezés alapvető feltételét képezi annak, hogy a települések megfelelő arculata, összképe kialakulhasson. A kistérség településeinek nagy részében a faluközpontok jó állapotban vannak, mind az épületeket, mind a környezetüket tekintve, azonban amennyiben azt akarjuk elérni, hogy a települések vonzereje számottevően megemelkedjen, a központi településrészeket fel kell újítani. A beavatkozást az is indokolja, hogy számos településen az egykori faluközpontot már „kinőtte” a település.

A parkosítási program a települések egészségesebbé és esztétikusabbá tételéhez, a mozgásigényt is kielégítő zöldfelületek nagyságának növeléséhez járul hozzá, ezáltal javítva a lakosság közérzetét.

Napjainkban egyre nagyobb hangsúly helyeződik az egészséges életmódra, amelyben fontos szerepet tölt be a rendszeres testedzés, sportolás is. A kis települések, falvak esetében is szükséges ehhez a helyszín biztosítása.

A területfejlesztési programban nem szabad elfeledkezni a legkisebb korosztályról sem – az ő számukra fontos, hogy a településeken közös játszóterek kerüljenek kialakításra.

Az önkormányzati felelősségi körbe tartozó intézmények korszerűsítése, utólagos akadálymentesítése a térségben élők életszínvonalának növeléséhez és a kedvezőtlen társadalmi tendenciák visszafordításához járulnak hozzá. Fontos területi szintű törekvés a települési önkormányzatok és önkormányzati intézmények informatikai hálózatának fejlesztése, valamint az azok segítségével megvalósítandó vállalkozás- és lakosságbarát információs rendszerek megalapozása és hatékony működtetése.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

2.1.2.1. Településkép fejlesztés, az épített örökség védelme

2.1.2.2. Parkosítási program

2.1.2.3. Játsszóterek kialakítása, felújítása

2.1.2.4. Sportolási lehetőségek bővítése

2.1.2.5. Önkormányzati intézmények fejlesztése

* népességmegtartás

Nagyon fontos egy kistérségen belül, hogy a helyi munkavállalók el tudjanak helyezkedni végzettségüknek megfelelő munkakörökben, valamint a térségben munkát találóknak lehetőségük legyen a letelepedésre is. A népesség térségben tartása a helyi lakáshoz jutási és szabadidő eltöltési lehetőségek mellett a leghangsúlyosabban attól függ, hogy sikerül-e helyben, a végzettségüknek megfelelő, jó minőségű munkakörben elhelyezkedni.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

2.1.3.1. Letelepedés támogatása

2.1.3.2. Közzolgáltatások elérhetőségének javítása

2.1.3.3. Munkalehetőségek biztosítása

2.1.3.3. Többfunkciós közösségi szolgáltató terek kialakítása

* humán-erőforrás fejlesztése

Az elhelyezkedésben az egyik legfőbb nehézséget az jelenti, hogy a munkavállalók képzettsége és a keresett szakmák nincsenek összhangban. A kistérségben is fontos az új képzési formák támogatása, az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges feltételek nyújtása. A felnőtt lakosságot, munkavállalókat megcélzó képzési programok feladata, hogy a munkaerő a technológiai fejlődéssel lépést tartva folyamatosan fejlessze szakmai ismereteit, készségeit, amelyek hozzájárulnak az elhelyezkedési esélyeik növeléséhez.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

- 2.1.4.1. Oktatási intézmények fejlesztése, újjászervezése
- 2.1.4.2. Oktatási intézmények és háttér infrastruktúra karbantartása, fejlesztése
- 2.1.4.3. Iskolarendszeren kívüli képzések biztosítása
- 2.1.4.4. Munkaadói oldal igényeinek megfelelő szakképzési kínálat kialakítása

* egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése

A programban kiemelt jelentőséggel bír az egészségügyi- és szociális szolgáltatások integrált fejlesztése. A szociális ellátás feltételrendszerének javítása és integrált fejlesztése szempontjából kiemelkedően fontos a jelenlegi intézményi szolgáltatások és kapacitások bővítése. A szociális szféra különböző szakterületein belül az idősök ellátásában lehet számottevő előrelépés a programozási időszakban, a többi területen – családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatások – a működő rendszer fenntartása és folyamatos korszerűsítése a cél.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

- 2.1.5.1. Egészségügyi ellátás lehetőségeinek bővítése
 - 2.1.5.1.1. *Térségi orvosi ügyelet létrehozása*
- 2.1.5.2. Idős- és gyermekgondozás, napközbeni ellátás szervezése
- 2.1.5.3. Szociális otthon létesítése
- 2.1.5.4. Civil szervezetek bevonása az egészségügyi és szociális ellátás térségi szervezésébe

* települési bűnmegelőzési tevékenység támogatása

A települési bűnmegelőzési program a városban élő lakosság, társadalmi szervezetek, sportszervezetek és intézmények bűnmegelőzési célú együttműködésére építve segíti elő a bűnözéssel szembenálló és a bűnmegelőzésben hatékony értékrend kialakítását. Célja a bűnmegelőzési tevékenység társadalmazása, a kistérségen belüli együttműködések fokozása, a lakosság motiválása és a partnerség kiépítése.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

- 2.1.6.1. Bűnmegelőzés tekintetében végzett tájékoztató, prevenciós tevékenység
- 2.1.6.2. Szabadidő hasznos eltöltésének szervezése
- 2.1.6.3. Polgárőrség megalakulásának, működésének támogatása

7.3.5. Fenntarthatóság

A természeti értékek megőrzése mellett az épített örökség védelme a kistérség valamennyi településén kiemelt feladat. A kistérség kiemelt célja lehet az energetikai kiadások területi szintű csökkentése, az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások hasznosítása – elfolyó termálvizek utólagos hasznosítása, geotermikus energia, szél- és napenergia, földgáz kiváltása -, egyben a megújuló erőforrásokra való fokozatos áttérés ösztönzése, a környezetterhelés csökkentése. A környezetvédelem szempontjai mellett alapvetően meg kell határozni a jövőről való gondolkodásunkat, a környezetvédelem kérdése tehát rendkívül hangsúlyos problémája lesz az elkövetkező időszaknak. A kistérségi környezetvédelmi feladatok legfontosabb célja, hogy a térségben élők életkörülményei javuljanak, teljesítve a Riói Nyilatkozat³⁷ azon célját, hogy 2025-re minden településen megfelelő környezetvédelmi infrastrukturális létesítmények álljanak rendelkezésre.

Prioritáshoz kapcsolódó operatív intézkedések, projektek

3.1.1. Környezetvédelmi program kidolgozása és megvalósítása

3.1.1.1. Környezetterhelés vizsgálata

3.1.2. Energiatakarékossági program

3.1.2.1. Alternatív energiaforrások fenntartható hasznosítása

3.1.2.1.1. Termálvíz alternatív hasznosítása

3.1.2.1.2. Biogáz, pellet, faapríték energetikai célú hasznosítása

3.1.3. Természetvédelem, tájfenntartás

3.1.3.1. Természetvédelmi területek kialakítása

3.1.3.2. Tájvédelem

3.1.3.3. Erdő- és vadgazdálkodás

3.1.4. Örökségvédelem

3.1.4.1. Műemlékek, értékek felújítása, megóvása

³⁷ Riói Nyilatkozat a Környezetről és a Fejlődésről

7.4. Tevékenységek ütemezése, a környezeti, társadalmi és gazdasági hatások vizsgálata

* településfejlesztési dokumentumok összehangolása

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pénzügyi ütemezés	A kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	A településfejlesztési dokumentumok összehangolásának elsődleges célja az országos, térségi és települési érdekek összhangjának megteremtése, az erőforrások kíméletes hasznosításának elősegítése, a kistérségi települések terület felhasználásának, infrastruktúrájának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a természeti-, táji- és épített környezet értékeinek védelme.										
Környezeti hatások	A településfejlesztési dokumentumok összehangolásának köszönhetően a pozitív környezeti hatások maximális mértékben érvényesíthetők.										
Társadalmi hatások	A dokumentumok összehangolásának köszönhetően olyan fejlesztések valósulnak meg, amelyek teljes mértékben igazodnak a társadalmi elvárásokhoz és igényekhez.										
Gazdasági hatások	A dokumentumok összehangolásának köszönhetően olyan fejlesztések valósulnak meg, amelyek teljes mértékben igazodnak a gazdasági elvárásokhoz és igényekhez.										

* közlekedésfejlesztés

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	A megvalósítás és fenntartás költségei az alkalmazott technológiák és a munka jellegének a függvénye. Tervezett bekerülési költség: 15.000 Ft / m ²										
Projekt célja	A projekt célja a kistérségi úthálózattal, közlekedéssel kapcsolatos fejlesztések összehangolt megvalósítása, a településeket összekötő utak karbantartása, korszerűsítése, a belterületi utak korszerűsítése, az útburkolatok minőségi fejlesztése, a pormentes utak számának bővítése és a hiányzó elemek megépítése.										
Környezeti hatások	A jobb minőségű utak csökkentik a gépjárművek rongálódását, a balesetveszélyt, ezzel összességében csökken a környezeti terhelés. Az elkerülő utak kiépítésével az átmenő forgalom és a forgalom által keltett zajhatások és rezgések csökkenthetők.										
Társadalmi hatások	A településeket összekötő úthálózat rendbehozatala által javulnak a munkába járás infrastrukturális lehetőségei, lehetőség nyílik munkahelyteremtő beruházások megvalósítására. A fejlesztési elképzelések a kistérségi lakosság életkörülményeinek javulásához, a népesség megtartásához járulnak hozzá. Az elkerülő utak kiépítésével növelhető az érintett falvakban lévő ingatlanok értéke, vonzóbbá válik a települési környezet, mely potenciális betelepülőket is jelenthet a kistérség számára.										
Gazdasági hatások	A kiépülő utak nemcsak a helyiek és a térség többi településén élők biztonságosabb közlekedéséhez járulnak hozzá, hanem a térségbe látogató turistákéhoz is. A jobb megközelíthetőség növeli a látogatók számát, illetve a helyi lakosság számára is elérhetőbbé teszi a másik települést. Az úthálózat fejlesztésével a vonzóbb gazdasági környezet hatására növekszik a vállalkozók letelepedési hajlandósága – ez a térségre nézve magasabb szintű foglalkoztatással jár.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* települési üzleti- infrastruktúra fejlesztése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye. Tervezett bekerülési költség: 100-150 millió Ft										
Projekt célja	A kistérségbe irányuló befektetések egyik gátja, hogy nincsenek megfelelő szolgáltatásokkal ellátott telephelyek. Az üzleti-infrastruktúra fejlesztések célja, hogy kedvező feltételeket teremtsenek a helyi-, térségi és betelepülni szándékozó vállalkozások számára, ezáltal járulva hozzá fennmaradási esélyeik javulásához, a településeket és kistérséget sújtó elhelyezkedési nehézségek csökkentéséhez. A vállalkozások versenyképességének javítása érdekében olyan üzleti-infrastruktúra kialakítása szükséges, amely biztosítja a kis- és középvállalkozások részére a termelési helyet, infrastruktúrát és a működéshez szükséges speciális szolgáltatásokat.										
Környezeti hatások	Az üzleti-infrastruktúra fejlesztése ösztönzi ugyan a betelepülést, a tevékenységekre vonatkozó szigorú környezetvédelmi előírásoknak köszönhetően azonban a környezeti terhelés növekedéséhez nem járul hozzá.										
Társadalmi hatások	A települési infrastruktúra fejlesztése nemcsak a vállalkozások versenyképességének javításához járul hozzá, hanem jelentős szerepet játszik a vidéki közösségek alakításában, az életszínvonal növekedésében is.										
Gazdasági hatások	A fejlesztés hatására betelepülő új vállalkozásoknak köszönhetően csökken a helyi- és térségi munkanélküliség, a versenyképesség kedvezően befolyásolja a munkahelyteremtés lehetőségét. A betelepülő cégek profilja alapján növekedhet a térségben előállított termékek és szolgáltatások hozzáadott értékének színvonala. A korszerű települési infrastruktúra kialakításával javulhatnak a meglévő vállalkozások adaptációs képességei.										

* kistérségi szervezetfejlesztés / intézmények fejlesztése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	A települések érdekeit szolgáló hatékony működés feltétele nemcsak a területfejlesztés intézmény- és eszközrendszerének átalakítása, de egyúttal a belső információs, kommunikációs és döntés-előkészítő folyamatok hatékonyabbá tétele is. Emellett nagyon fontos tényező a nyitottság, a kívülről jövő impulzusok, innovációs hatások és kistérségen kívüli együttműködési formák befogadására való készség megteremtése is. Ugyancsak fontos törekvés a települési önkormányzatok és önkormányzati intézmények informatikai hálózatának folyamatos fejlesztése és hatékony működtetése is.										
Környezeti hatások	A fejlesztések a környezetbarát technológiák ösztönzéséhez, a környezeti terhelés csökkenéséhez járulnak hozzá.										
Társadalmi hatások	A kistérségi szervezetfejlesztés, az intézmények fejlesztése nemcsak a vállalkozások versenyképességének javításához járul hozzá, hanem jelentős szerepet játszik a vidéki közösségek alakításában, az életszínvonal növekedésében is.										
Gazdasági hatások	A fejlesztés hatására betelepülő új vállalkozásoknak köszönhetően csökken a helyi- és térségi munkanélküliség, a versenyképesség kedvezően befolyásolja a munkahelyteremtés lehetőségét. A helyi és betelepült vállalkozások információval való ellátása segítségével a térségen kívülről származó tőke arányának növekedésével, a helyi gazdaságban rejlő lehetőségek optimalizálásával, illetve a helyi gazdasági szervezetek és vállalkozók versenyképességének javulásával is számolhatunk.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* gazdasági bázis erősítése, vállalkozásfejlesztés

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	A kistérség elmaradottságának csökkentése csak abban az esetben lehetséges, ha képes jelentős külső forrásokat is bevonni. Ezek a külső források részben közforrások - hazai és európai uniós támogatások – lehetnek, melyeken túlmenően azonban a gazdaság megerősítéséhez feltétlenül szükséges a külső vállalkozói források – befektetések bevonása is.										
Projekt célja	A magyar gazdaságpolitika egyik fő pillére a helyi kis- és középvállalkozások erősítése gazdasági kapcsolataikban, információ ellátásukban, beruházásaikban. A befektetés-ösztönzési program kidolgozásának célja, hogy segítse a hazai- és külföldi vállalatok letelepedését, ezáltal járulva hozzá a térségi munkanélküliség csökkenéséhez. A környezetterhelési károk elkerülését, a természeti kincsek felértékelődését, mint fejlődési irányt a kistérség csak akkor tudja kihasználni, ha képes lesz új módszerek bevezetésére, a gazdasági szereplők szemléletmódjának formálására. A gazdaság humán erőforrás szükségletének biztosítása érdekében szükség van a helyi szakképzésben a térségi gazdaság elvárásainak megfelelő, piaci igényekhez igazodó szakmai ismeretek – munkavállalói-, vállalkozói kultúra - elsajátításához szükséges feltételek megteremtésére.										
Környezeti hatások	A fejlesztések a környezetbarát technológiák ösztönzéséhez, a környezeti terhelés csökkenéséhez járulnak hozzá.										
Társadalmi hatások	Az erős gazdasági bázis, jelentős szerepet játszik a vidéki értékek megőrzésében, a vidéki közösségek alakításában, a vidéki népesség önfenntartásában, a szociális problémák és a területi egyenlőtlenségek megoldásában.										
Gazdasági hatások	A gazdasági bázis megerősödése a foglalkoztatottság növeléséhez, a kvalifikált, iskolázott munkaerő helyben történő foglalkoztatásához vezet.										

* vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	A vállalkozói szektor érdeke, hogy képessé váljon olyan innovatív termékek előállítására és szállítására, amelyek jelentősen javíthatják a hazai- és nemzetközi versenyképességüket. A térségben működő mikro-, kis- és középvállalkozások innovációjának jelentős akadálya a forráshiány, a vállalkozáson belüli termék- és technológiai innovációnak gyakran szab gátat a kutatás-fejlesztésbeli humán- és egyéb kapacitás hiánya. Elengedhetetlen ezért a vállalkozások feltőkésítése, kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a térség innováció-orientált gazdaságfejlesztése terén a vállalkozások piacra jutásának támogatása, finanszírozási programok indítása.										
Környezeti hatások	A fejlesztések a környezetbarát technológiák ösztönzéséhez, a környezeti terhelés csökkenéséhez járulnak hozzá.										
Társadalmi hatások	A fejlesztés foglalkoztatottságra gyakorolt pozitív hatása a lakosság megélhetésének javulásában, az életszínvonal növekedésében mutatkozik meg.										
Gazdasági hatások	Az innovációs tevékenység új piaci lehetőségeket nyit meg a vállalkozások számára, amely a foglalkoztatásra is pozitív hatással lesz.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* vállalkozások közötti együttműködések erősítése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pénzügyi megvalósítás							x	x	x	x	x
Projekt célja	Az aktuális támogatási lehetőségek, a kistérség, az önkormányzatok és a vállalkozások finanszírozási lehetőségeinek függvénye. A vállalkozások közötti együttműködések erősítésének egyik lehetséges módja a klaszteralapítás. A fejlesztések célja a végtermékek minőségének, versenyképességének, gazdaságosságának javítása, a gazdasági helyzet és technológiai felkészültség megerősítése. Az ösztönözni kívánt együttműködések mind a beszerzés, mind az értékesítési oldalon megvalósulhatnak. A kistérség kiemelt célja lehet az energetikai kiadások területi szintű csökkentése, az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások hasznosítása – elfolyó termálvizek utólagos hasznosítása, geotermikus energia, szél- és napenergia, földgáz kiváltása -, egyben a megújuló erőforrásokra való fokozatos áttérés ösztönzése, a környezetterhelés csökkentése.										
Környezeti hatások	A megújuló energiaforrások használatán alapuló beruházások támogatása hozzájárul a környezeti ártalmak csökkenéséhez.										
Társadalmi hatások	A foglalkoztatás szintjének emelése, a környezeti ártalmak csökkenése az életszínvonal emelkedéséhez járul hozzá.										
Gazdasági hatások	A termelési, beszerzési, értékesítési együttműködések kialakítása, a beszállítói hálózatok és klaszterek létrehozása, illetve az egyéb együttműködések termelő tevékenységet eredményeznek, ezáltal jelentős mértékben hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, a foglalkoztatás szintjének emeléséhez, a minőségi termelés javulásához.										

* informatikai fejlesztések támogatása

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pénzügyi megvalósítás			x	x	x	x	x	x	x	x	
Projekt célja	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye. A gazdaságfejlesztés kiemelt feladata az informatikai fejlesztések ösztönzése, az internet ellátottság növelése a kisebb, jelenleg még kevésbé ellátott és üzletileg kevésbé vonzó településeken. A fejlesztés keretében kialakítandó kistérségi internetes portál elsődleges feladata, hogy információkat szolgáltatson a térség gazdasági jellemzőiről, a meglévő kapacitásokról, illetve azokról a vállalkozói, non-profit és önkormányzati projektekről, amelyek befektetőkre várnak.										
Környezeti hatások	Az informatikai fejlesztések megfelelő technikai eszközrendszerükkel fogva jobb minőségben, több tevékenység szinergikus hatását érvényesítve alacsonyabb költséggel, környezetkímélőbb módon képesek a tevékenységek elvégzésére.										
Társadalmi hatások	Az informatikai fejlesztések hatása a munkafeltételekben is jelentkezik.										
Gazdasági hatások	A helyi és betelepült vállalkozók információval való ellátása segítségével a térségen kívülről származó tőke arányának növekedésére, emellett a helyi gazdaságban rejlő lehetőségek optimalizálására, a helyi gazdasági szervezetek és vállalkozók versenyképességének javulására lehet számítani. Az informatikai fejlődés munkahelyeket biztosít a térség pályakezdő fiataljai számára, ezáltal akadályozva az elvándorlást, illetve a népesség fogyását. A gazdasági informatikai portál létrehozásának köszönhetően javulhatnak a befektetés ösztönzés lehetőségei, mely növeli a térségen belüli munkahelyek számát, s az elérhető jövedelmeket.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* turisztikai infrastruktúra és vonzerőfejlesztés

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pénzügyi megvalósítás							x	x	x	x	x
Projekt célja	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye. A fejlesztés a kistérség turizmusában jelentkező alapvető hiányosságok megszüntetésére, a meglévő kínálat színvonalának emelésére, valamint új kínálati elemek létrehozására irányul. A kistérségi turisztikai potenciál erősítésének végső célja a kistérséget felkereső turisták számának növelése és ösztönzése arra, hogy minél hosszabb időt és minél több pénzt költsenek a kistérségben. A Zalakaros Kistérség termálkincse lehetővé teszi, hogy a gyógy-turizmus és az idegenforgalom a térség fejlődésének meghatározó tényezőjévé váljon. Az elmúlt évek során jelentősen megváltozott keresleti igényeknek megfelelő térségi szálláshely-kapacitás kialakítása érdekében elengedhetetlen az új, magas színvonalú kereskedelmi szálláshelyek létrehozása, valamint a meglévők minőségi fejlesztésének támogatása.										
Környezeti hatások	A megnövekvő turistaforgalomból származó esetleges környezeti károk elkerülése, a környezet védelme érdekében környezetbarát szemléletet tükröző programok szervezése javasolt. A turizmusból származó bevételek, hasznok segíthetik finanszírozni a helyi természeti értékek fenntartását.										
Társadalmi hatások	Az idegenforgalom jelentős munkahelyteremtő képessége hozzájárul a térség lakosságának megélhetéséhez, az életszínvonal emeléséhez.										
Gazdasági hatások	A turizmus fejlesztése következtében a térség jövedelemtermelő képessége nő, ennek következtében a lakosság és az önkormányzat közvetetten jelentős bevétel-növekedésre számíthat. A helyi gazdaságban a turizmusnak, mint gazdasági ágának meghatározó szerepe van, a turizmus fejlesztés hozzájárul a helyi gazdaság továbbfejlődéséhez, a foglalkoztatás növeléséhez, a helyi szolgáltatási színvonal emeléséhez és a térség jövedelemtermelő képességéhez. Az idegenforgalom felvirágzása a kapcsolódó szolgáltatások terén foglalkoztatottak számának növekedéséhez vezethet.										

* kistérségi szinten összehangolt marketingtevékenység

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pénzügyi megvalósítás			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Projekt célja	A térségmarketing akciók közvetlenül is elősegíthetik a turizmus fejlődését. A közös logó és marketing stratégia hatása a térség kínálati oldalát jobban szervezetté, együtt fejleszthetővé teszi, ezáltal elősegítve az egységes kiajánlást, piaci megjelenést, a fogyasztók számának, de elsősorban a szélesebb piaci lefedettségnek növelését. Az egységes megjelenésnek tükröznie kell a térség egyediségét, a sajátosságait adó természeti vonzerőket és épített emlékeket. A kistérségi marketing összehangolásában TDM szervezet nyújthat segítséget, mely felelős a térség turisztikai marketing feladatának ellátásáért, a programkoordinációért. Kistérségi turisztikai portál kialakítása, illetve mobil információs pontok kihelyezése szintén szükséges lenne, a térségbe látogató vendégek tájékozódásának megkönnyítése, a kultúra megismertetése érdekében.										
Környezeti hatások	A térségmarketing akciók fokozzák a helyi turisztikai termékek értékét, magasabb költségi szintet eredményeznek, ezáltal járulva hozzá a helyi turizmus alapját képező környezeti adottságok megőrzéséhez, állapotuk javításához.										
Társadalmi hatások	A marketing fokozza a helyi turisztikai termékek értékét, magasabb költségi szintet eredményez, a lakosság biztosítottan látja a jövedelmét, így nem fogja elhagyni a térséget. A térségi marketingnek köszönhető ismertség növekedésével a térségi identitás is erősödhet.										
Gazdasági hatások	A fejlesztés hatására növekednek a helyben képződő jövedelmek, amelyek közvetlenül a lakoságnál, illetve a vállalkozásokon, az önkormányzatokon keresztül a közösségnél csapódnak le. A projekt hatásaként a helyi termékek piaci lehetőségei bővülnek, hozzájárulva a bevételek és a jövedelmek növekedéséhez.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek, a kistérség és az önkormányzatok, illetve a térségi szolgáltatók finanszírozási lehetőségeinek és együttműködési szándékának a függvénye.										
Projekt célja	A területfejlesztések folyamatosan hangsúlyozott eleme az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása. Az infrastrukturális feltételek meglétének jelentős a hatása a területi fejlődésre és a gazdaság növekedésére. A szolgáltatások fejlesztésére irányuló stratégiai céloknak középtávon mindenképpen helyet kell kapni a kistérség életében. A lakossági alapellátás biztosítása, a pénzügyi- és kereskedelmi szolgáltatások megléte nem csupán a komfortérzetet tekintve meghatározó, de hosszabb távon a települések megtartó erejének is egyik összetevője.										
Környezeti hatások	A fejlesztések a környezetbarát technológiák ösztönzéséhez, a környezeti terhelés csökkenéséhez járulnak hozzá.										
Társadalmi hatások	A települési infrastruktúra fejlesztése csökkenti az elvándorlások számát, gátat szab a népesség fogyásának, megléte nem csupán a komfortérzetet tekintve meghatározó, de hosszabb távon a település megtartó erejének egyik összetevője is.										
Gazdasági hatások	A kistérségi alapellátások és szolgáltatások fejlesztése elősegíti a vállalkozások betelepülését ezzel járulva hozzá a helyben történő foglalkoztatáshoz. A színvonalasabb, kulturáltabb kiszolgálás jelentős mértékben hozzájárul a bevételek növekedéséhez, hosszú távon elősegítve az új szolgáltatások fennmaradását.										

* lakókörnyezet fejlesztés, területrendezés / népességmegtartás

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	A településképi értékek védelme valamennyi település vonatkozásában kiemelt feladat, amelynek során kulturális örökséghez kapcsolódó elemek megóvása és fenntartható szerkezetű településfejlesztés valósul meg. A parkosítási program a települések egészségesebbé és esztétikusabbá tételéhez, a mozgásigényt is kielégítő zöldfelületek nagyságának növeléséhez, ezáltal a lakosság közérzetének javításához járul hozzá. Napjainkban egyre nagyobb hangsúly helyeződik az egészséges életmódra, amelyben fontos szerepet tölt be a rendszeres testedzés, sportolás is. A kis települések, falvak esetében is szükséges ehhez a helyszín biztosítása. A területfejlesztési programban nem szabad elfeledkezni a legkisebb korosztályról sem – az ő számukra fontos, hogy a településeken közös játszóterek kerüljenek kialakításra.										
Környezeti hatások	A zöldfelületek nagyságának növelése, a parkosítási program, a fejlesztések során alkalmazott környezetkímélő technológiák a környezeti terhelés csökkenéséhez, a levegő szennyezettségének csökkentéséhez, az egészségesebb életmód feltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá.										
Társadalmi hatások	A fejlesztések során, a kistérség területén lakók a lehetőségek adta kereteken belül helyben találják meg megélhetési lehetőségeiket.										
Gazdasági hatások	A lakókörnyezet fejlesztése, a területrendezés nemcsak a lakosság életkörülményeinek javulásához, hanem a gazdasági bázis erősödéséhez is vezet. A fejlesztéseknek köszönhetően nő a kistérségben letelepedő, helyi munkavállalók és vállalkozások száma, amely a foglalkoztatottság növeléséhez, a munkaerő helyben történő foglalkoztatásához vezet.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* humán-erőforrás fejlesztése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pénzügyi megvalósítás							x	x	x	x	x
Projekt célja	Az aktuális támogatási lehetőségek, a kistérség és az önkormányzatok, illetve a térségi szereplők finanszírozási lehetőségeinek és együttműködési szándékának a függvénye.										
Környezeti hatások	Nagyon fontos egy kistérségen belül, hogy a helyi munkavállalók el tudjanak helyezkedni végzettségüknek megfelelő munkakörökben, valamint a térségben munkát találóknak lehetőségük legyen a letelepedésre is. A népesség térségben tartása - a helyi lakáshoz jutási és szabadidő eltöltési lehetőségek mellett - a leghangsúlyosabban attól függ, hogy sikerül-e helyben, a végzettségüknek megfelelő, jó minőségű munkakörben elhelyezkedni. Az elhelyezkedésben az egyik legfőbb nehézséget az jelenti, hogy a munkavállalók képzettsége és a keresett szakmák nincsenek összhangban. A felnőtt lakosságot, munkavállalókat megcélzó képzési programok feladata, hogy a munkaerő a technológiai fejlődéssel lépést tartva folyamatosan fejlessze szakmai ismereteit, készségeit, amelyek hozzájárulnak az elhelyezkedési esélyeik növeléséhez. Ugyancsak fontos törekvés a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának és a fiatal szakemberek térségi kötődésének növelése is.										
Társadalmi hatások	A fejlesztések a környezetbarát technológiák ösztönzéséhez, a környezeti terhelés csökkenéséhez járulnak hozzá.										
Gazdasági hatások	A szakmai képzések, továbbképzések, tanfolyamok- és tréningek erősítik a vállalkozók, munkavállalók munkaerő-piaci esélyeit, hozzájárulnak a helyi közösségi élet erősítéséhez, a fiatalok térségben tartásához.										
	A képzési, szakmai programok lebonyolítását nem a profitszerzés mozgatja, hanem a képzéseken résztvevők megfelelő ismeretekkel való ellátása a fő cél. A helyi munkavállalók igényei szerint alakított képzések hozzájárulnak a foglalkoztatottság növeléséhez, a munkanélküliség csökkenéséhez, a színvonalas szolgáltatásokat nyújtók körének bővüléséhez.										

* egészségügyi- és szociális ellátás fejlesztése

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pénzügyi megvalósítás							x	x	x	x	x
Projekt célja	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Környezeti hatások	A programban kiemelt jelentőséggel bír az egészségügyi- és szociális szolgáltatások integrált fejlesztése. A szociális ellátás feltételrendszerének javítása és integrált fejlesztése szempontjából kiemelkedően fontos a jelenlegi intézményi szolgáltatások és kapacitások bővítése. A szociális szféra, különböző szakterületein belül az idősok ellátásában lehet számottevő előrelépés a programozási időszakban, a többi területen – családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatások – a működő rendszer fenntartása és folyamatos korszerűsítése a cél.										
Társadalmi hatások	A fejlesztések megvalósítása során a környezetkímélő megoldásokat kell előtérbe helyezni és törekedni kell arra, hogy a szolgáltatások a lehető legkisebb negatív hatást gyakorolják a környezeti állapotokra.										
Gazdasági hatások	Az egészségügyi- és szociális szolgáltatások integrált fejlesztésének társadalmi hatásai felbecsülhetetlenek. A fejlesztések az életszínvonal javulásához járulnak hozzá.										
	A fejlesztések során kialakítandó fizikai- és társadalmi környezet - amelyben az emberek egészségesek maradhatnak – a társadalom tőkeerejének legfontosabb forrása.										

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* települési bűnmegelőzési tevékenység támogatása

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	A projekt a városban élő lakosság, társadalmi szervezetek, sportszervezetek és intézmények bűnmegelőzési célú együttműködésére építve segíti elő a bűnözéssel szembenálló és a bűnmegelőzésben hatékony értékrend kialakítását. Célja a bűnmegelőzési tevékenység társadalmatisítása, a kistérségen belüli együttműködések fokozása, a lakosság motiválása és a partnerség kiépítése.										
Környezeti hatások	A bűnmegelőzési tevékenységek negatív környezeti hatást nem váltanak ki.										
Társadalmi hatások	A bűnmegelőzési tevékenység nagymértékben hozzájárul a lakosság közérzetének és biztonságérzetének javulásához.										
Gazdasági hatások	A bűnözésmentes környezet pozitív hatásait a gazdasági szereplők is értékelik, és nagyobb eséllyel választják működésük színhelyéül a bűnözés szempontjából biztonságosabb településeket.										

* környezetvédelmi program kidolgozása és megvalósítása

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	A kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	Jövőről való gondolkodásunk alapvető szempontja a környezetvédelem, amely az elkövetkező időszak rendkívül hangsúlyos problémája lesz. A kistérségi környezetvédelmi feladatok legfontosabb célja, hogy a térségben élők életkörülményei javuljanak, teljesítve a Riói Nyilatkozat ³⁸ azon célját, hogy 2025-re minden településen megfelelő környezetvédelmi infrastrukturális létesítmények álljanak rendelkezésre.										
Környezeti hatások	A kidolgozásra kerülő környezetvédelmi program a környezeti terhelések csökkentésére, a fejlesztési tevékenységek valószínűsíthető környezeti hatásainak feltérképezésére, az ökológiai sokféleség védelmére, helyreállítására és fenntartására, a negatív externális hatások kiküszöbölésére, az eltartó-képesség növelésére irányulnak. A program a pozitív, vagy környezet-semleges környezeti hatások érvényesüléséhez járul hozzá.										
Társadalmi hatások	A környezetvédelmi célú fejlesztések az ökológiai sokféleség védelmére, helyreállítására és fenntartására, a negatív externális hatások kiküszöbölésére, az eltartó-képesség növelésére irányulnak, ezáltal járulva hozzá a lakosság életkörülményeinek javulásához, a környezetbarát magatartás- és életmód feltételének megteremtéséhez.										
Gazdasági hatások	A környezetvédelmi programban kidolgozásra kerülő, rendelkezésre álló helyi- és nem helyi természeti erőforrások hasznosítási lehetőségei, az erőforrások hatékony felhasználásának variációi, a fenntartható erőforrás használat módozatai a kistérségi gazdasági potenciál erősítéséhez járulnak hozzá.										

³⁸ Riói Nyilatkozat a Környezetről és a Fejlődésről

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

* energiatakarékossági program

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	Az energiatakarékossági program elsődleges célja az energiaszektor, az energiahasznosítás hatékonyságának növelése, ezáltal az energiaiimport mérséklése, a környezet szennyezettségének csökkentése. A kistérség kiemelt célja lehet az energetikai kiadások területi szintű csökkentése, az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások hasznosítása – elfolyó termálvizek utólagos hasznosítása, geotermikus energia, szél- és napenergia, földgáz kiváltása -, egyben a megújuló erőforrásokra való fokozatos áttérés ösztönzése, a környezetterhelés csökkentése.										
Környezeti hatások	Az energiatakarékosság a környezetvédelem, a környezetterhelés csökkentésének egyik leghatékonyabb eszköze.										
Társadalmi hatások	Az energiatakarékosság társadalmi hatásai felülmúlhatatlanok, hiszen nemcsak az életszínvonal javulásához, de az egészségesebb és költséghatékonyabb életmód kialakulásához is hozzájárul.										
Gazdasági hatások	Az energiatakarékosság hatására javul a magyar vállalkozások versenyképessége, nő a beruházások, vállalkozások száma, felgyorsulhat az energiatakarékossági törekvéseket támogató külföldi tőke beáramlása.										

* örökségvédelem

Időbeli ütemezés	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							x	x	x	x	x
Pénzügyi megvalósítás	Az aktuális támogatási lehetőségek és a kistérség, illetve önkormányzatok finanszírozási lehetőségeinek függvénye.										
Projekt célja	A természeti értékek megőrzése mellett az épített örökség védelme a kistérség valamennyi településén kiemelt feladat.										
Környezeti hatások	Az örökségvédelem környezeti hatásai felbecsülhetetlenek.										
Társadalmi hatások	A magyar kulturális- és természeti örökség kiemelt elemei nagymértékben hozzájárulnak a lakosság identitástudatának és kötődésének erősödéséhez, a települési arculat kialakításához.										
Gazdasági hatások	Az örökségvédelem és a gazdaság – turizmus – között szoros kapcsolat alakult ki az elmúlt évtizedek során. A különböző táji-, építészeti- és kulturális örökségek jelenléte elsősorban a térségi turizmus versenyfeltételeinek javításában, az üzleti sikeresség, a piaci részesedés növelésében játszik kiemelkedő szerepet.										

7.5. Területfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

7.5.1. A területfejlesztés finanszírozásának rendszere

Célkitűzések források nélkül nem valósulhatnak meg, ezért a fejlesztések finanszírozhatóságának biztosítása alapvető fontosságú feladat.

Területfejlesztést segítő pénzügyi eszközök³⁹

- * területfejlesztési célokat szolgáló, éves költségvetési törvényben meghatározott előirányzatok
- * vállalkozásokat segítő pénzügyi kedvezmények
- * kistérségi programok megvalósítását elősegítő egyéb központi források
- * gazdaság, foglalkoztatás és infrastruktúra fejlesztését szolgáló pénzalapok, költségvetési előirányzatok,
- * a minisztériumok költségvetési forrásainak területfejlesztési programokra és célokra biztosított kerete - az éves központi költségvetésben meghatározottak szerint
- * elkülönített pénzalapok területfejlesztési programokra és célokra felhasználható pénzeszközei
- * önkormányzatok településfejlesztését támogató címzett és céltámogatások

Területfejlesztés térségi eszközei⁴⁰

- * területfejlesztési célokat szolgáló előirányzatok- az éves központi költségvetésben meghatározottak szerint
- * önkormányzati szabályozás keretében működő, az önkormányzatok infrastruktúra fejlesztését támogató területi kiegyenlítő pénzeszközök
- * a térség helyi önkormányzatai által átadott források, helyi adókedvezmények
- * gazdaság és infrastruktúra fejlesztését szolgáló, a költségvetési törvényben meghatározott támogatási előirányzatoknak a regionális fejlesztési tanácsok hatáskörébe utalt meghatározott része

³⁹ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

⁴⁰ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

- * címzett és céltámogatások meghatározott része
- * céljellegű decentralizált támogatások

Területfejlesztés egyéb eszközei⁴¹

- * területfejlesztési célú segélyek, hitelek
- * gazdálkodást végző szervezetek és érdekvédelmi szervezetei, gazdasági kamarák, valamint más intézmények önkéntes hozzájárulásai

Területfejlesztés hatékonyságát növelő feladat-és forráskoordináció⁴²

- * pályázati célokat szolgáló források számbavétele
- * források felhasználását szabályozó jogszabályok és utasítások egyeztetése
- * pályázati felhívások egyeztetése és nyilvántartása
- * pályázatok elbírálásában képviselő biztosítása
- * pályázati felhívások összegyűjtése és nyilvánossá tétele

7.5.2. A területfejlesztés finanszírozásának rendszere a Zalakaros Kistérségben

A jelen koncepcióban kidolgozásra kerülő finanszírozási rendszer négy forráslehetőséget vesz figyelembe.

- * saját forrás

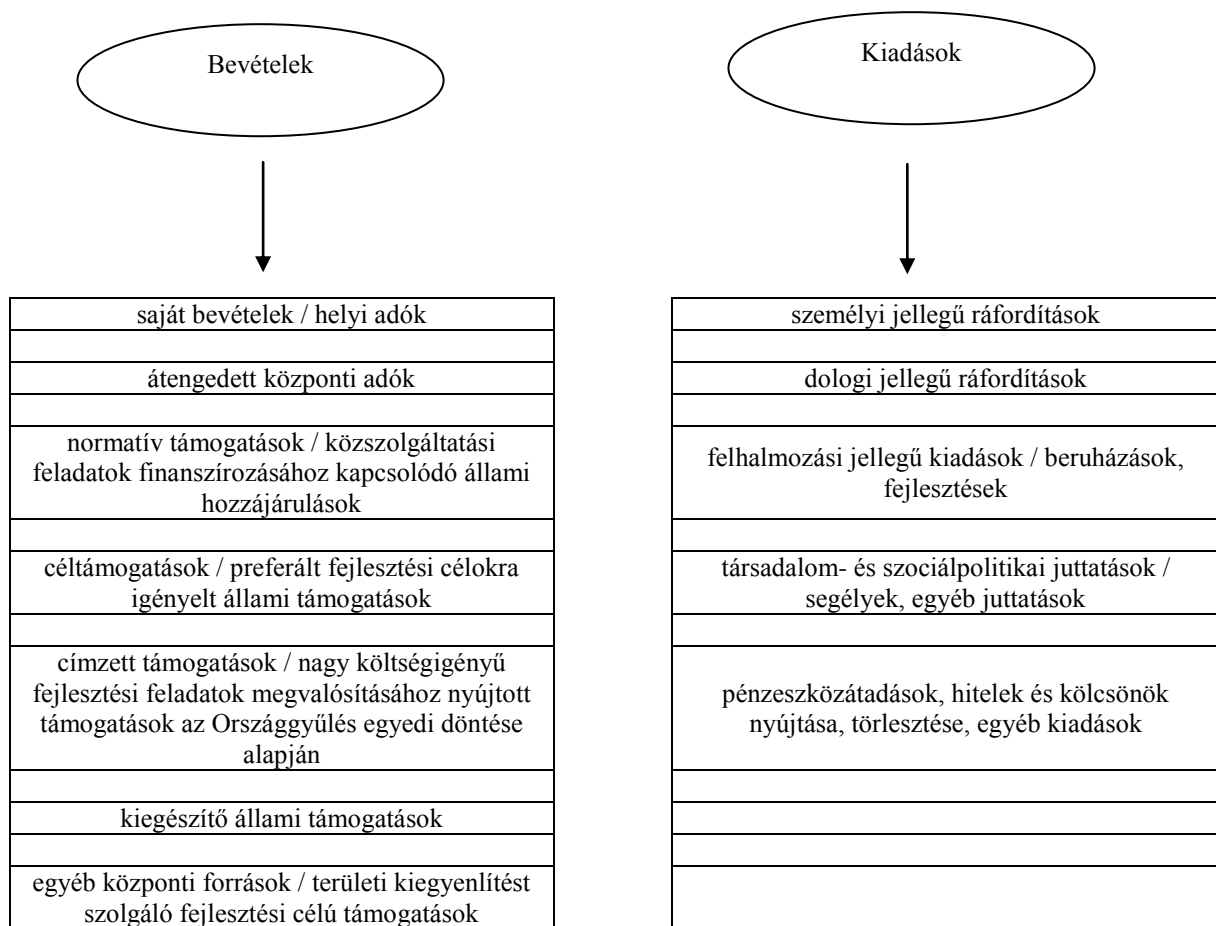
Az önkormányzatok által biztosítandó saját forrás egyrészt a helyi adókból, másrészt az állami céltámogatásokból és egyéb támogatásokból származhat. A helyzet azonban az, hogy a települések anyagi helyzete csak rendkívül szoros költségvetés kialakítását teszi lehetővé, amelynek legfőbb következménye, hogy az önkormányzatok nem, vagy csak nehezen képesek nagyobb méretű fejlesztéseket megvalósítani. Gyakran előfordul, hogy a saját forrás a támogatások és helyi bevételek ellenére sem elegendő nagyobb volumenű fejlesztések megvalósításához, sőt az sem ritka eset, hogy a pályázati források kiegészítéséhez szükséges

⁴¹ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

⁴² 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

saját forrás rész sem áll rendelkezésre. A saját forrás kiegészítése történhet állami- és európai uniós források, illetve külső befektetők bevonásával.

9. ábra: Bevételi-kiadási szerkezet

Forrás: Polgári Szemle: A magyar települések és kistérségek versenyképessége⁴³

* hazai források

A hazai források lehetnek állami támogatások, kedvezményes bankhitelek, kedvezményes hitelkonstrukciók, illetve befektetéseket és vállalkozókat ösztönző támogatások. Az állami támogatások körébe tartozik többek között a vidékfejlesztési, gazdaságfejlesztési- és turisztikai célelőirányzat, valamint a regionális kerékpárutak építésének támogatása is.

⁴³ Polgári Szemle, Cséfalvay Zoltán – Csizmadia Norbert – Csordás László: A magyar települések és kistérségek versenyképessége, 2005, epa.oszk.hu/00800/00890/00004/article30.html

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztési Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályozását a 19/2007 (VII. 30.) MeHVM rendelet tartalmazza.⁴⁴

Az előirányzatok felhasználásának általános céljai⁴⁵

- * regionális versenyképesség javítása, ipar modernizációjának gyorsítása, magas hozzáadott értékű beruházások ösztönzése, környezeti terhelés csökkentése
- * elmaradott területek felzárkóztatása, térségek gazdasági szerkezetének, szakmai infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése korszerű telephelyek kialakításával, vállalkozások koncentrált letelepedésének elősegítése
- * természeti és épített környezet megóvása
- * a turizmus jövedelemtermelő képességének javítása
- * a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése
- * innovatív és versenyképes gazdasági környezet kialakítása
- * térségi vállalkozói igényekre alapozott tanácsadás, hálózatosodás és gazdasági infrastruktúra fejlesztése
- * gyógy- és egészségmegőrző szolgáltatásokra, örökséghasznosításra alapozott turizmus tematikus elvű fejlesztése
- * nagy növekedési potenciállal rendelkező, fejlődőképes vállalkozások piaci pozícióinak megerősítése, termelékenységük növelése, illetve versenyképességük javítása technológiai korszerűsítésük révén
- * vállalatközi együttműködés javítása, megtelepedett vállalatok regionális gazdaságba történő erőteljesebb integrálása, a vállalati versenyképesség növelése érdekében a beszállítói együttműködés különböző formáinak támogatása
- * vállalkozások beindításához és fejlődéséhez szükséges vállalatvezetési, üzleti ismeretek elsajátítása - főként a kis- és középvállalkozások számára -, hatékonyságuk növelése, túlélési, növekedési esélyeiknek javítása érdekében

⁴⁴ Forrás: 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet

⁴⁵ Forrás: 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztési Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól / www.nfu.hu/download/2102/19_2007_MeHVM_rend.pdf

- * minőség tudatos vállalatirányítás megvalósítása, minőségi menedzsment kialakítása, minőségi és környezetközpontú szemlélet erősítése és ezzel a vállalkozások versenyképességének javítása
- * termelés, működés hatékonyságát és biztonságát javító, az információk feldolgozását és elérését támogató rendszerek alkalmazása
- * információs-, tudás-bázisokhoz való interaktív hozzáférés biztosítása, információs és kommunikációs infrastruktúra elérhetőségének, a hálózati kapcsolódásnak biztosítása, hálózatbiztonság növelése
- * vállalati fejlesztések hatékony megvalósításához szükséges, azokat közvetlenül vagy közvetetten befolyásoló ismeretek, kompetenciák megszerzése és bővítése
- * komplex minőségi szolgáltatásokat lehetővé tevő ipari és innovációs infrastruktúra fejlesztések támogatása az ipari növekedés dinamizmusának fenntartása érdekében
- * az üzleti környezet fejlesztésének részeként logisztikai központok fejlesztése, minőségi logisztikai szolgáltatások nyújtásával a vállalati hálózatok kialakulásának és működésének elősegítése
- * a vállalatok közötti elektronikus kapcsolatok, illetve a vállalkozások belső informatizáltságának, valamint az IKT szektor termelékenységének fejlesztése
- * mikro- és kisvállalkozás fejlődését gátló piaci elégtelenségek közül a piaci hitel-, tőke- és garanciaforrásokhoz való hozzáférés elősegítése

A támogatások előirányzatok szerinti jogcímei⁴⁶

- * régészeti lelőhelyek, értékek feltárása, műemléki létesítmények, kastélyok, várak, múzeumok helyreállítása, értékörző megújítása, látogatóbarát fejlesztése
- * örökségvédelem, történelmi és kulturális örökség fenntartható hasznosítása
- * kulturális létesítmények kialakítása, fejlesztése, fenntartható munkahelyek létesítése
- * szabadidő- és sportlétesítmények kialakítása, fejlesztése, fenntartható munkahelyek létesítése
- * távfűtő rendszerek kialakítása és korszerűsítése
- * biomassza megújuló energiaforrásként való felhasználását célzó beruházások
- * növényi és állati eredetű, valamint szilárd és folyékony hulladék alapú biogáz hasznosításának fejlesztése

⁴⁶ Forrás: 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztés Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól

- * turizmus fogadási feltételeinek javítása, szálláshelyfejlesztés, kapcsolódó szolgáltatások kialakítása, fejlesztése, szervezeti és működési feltételek javítása
- * turisztikai célú vasúti mellékvonalak (kisvasutak, erdei vasutak) felújítása, fejlesztése
- * turisztikai hálózatok, klaszterek, együttműködések alapításának-, szervezésének-, általuk megvalósított beruházásoknak támogatása
- * hazai geotermikus potenciál kihasználására épülő hőenergia ellátás fejlesztése, hőszivattyús rendszerek és passzív épületek fejlesztése
- * fejlesztések működtetéséhez szükséges munkaerő képzése, vállalkozások humán erőforrás fejlesztése
- * kulturális, vallási, művészeti, gasztronómiai rendezvények, fesztiválok infrastrukturális fejlesztése, lebonyolítása
- * sportrendezvények infrastrukturális fejlesztése, lebonyolítása
- * konferenciáknak helyt adó létesítmények, konferenciaközpontok kialakítása, meglévők infrastrukturális és technológiai fejlesztése
- * tematikus turisztikai termékek - elsősorban egészség-, vízi-, öko-, aktív-turizmus - feltételrendszerének, illetve a kapcsolódó szolgáltatásoknak fejlesztése
- * napenergiát hasznosító rendszerek telepítése
- * vállalkozások versenyképességének növelése, vállalati beruházások, munkahelyteremtő beruházások támogatása
- * szélenergiával történő villamosenergia-termelés fejlesztése
- * vállalkozások betelepítésére alkalmas - ipari parki címmel nem rendelkező - ipari területek fejlesztése
- * beruházásokhoz, fejlesztésekhez kapcsolódó tájékoztatási, információs és marketingtevékenység támogatása
- * megvalósíthatósághoz kötődő dokumentáció elkészítése, beruházás előkészítése, hatásvizsgálatok készítése
- * munkaerő-piaci újra/beilleszkedést segítő képzési, oktatási programok
- * gazdasági tevékenység funkciójú intézmények, létesítmények utólagos akadálymentesítése
- * települési szilárd hulladék, illetve annak egyes összetevői, állati eredetű, valamint építési-bontási hulladékok kezelése
- * 5 MW teljesítmény alatti vízerőművek korszerűsítése, illetve létesítése
- * KKV-k adott kiállításon, vásáron való első megjelenésének támogatása

- * KKV-k részére nyújtott tanácsadás
- * nagyvállalatok részére tanácsadás, információnyújtás, projekt-tervezés és projekt-menedzsment
- * gazdasági tevékenység funkciójú épületek energiaellátási rendszerének megújítása, különös tekintettel a megújuló energiaforrások felhasználására
- * gazdasági tevékenység funkciójú intézmények, létesítmények használatához közvetlenül kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések
- * klaszterek, hídképző intézmények támogatása
- * vállalati szervezetfejlesztés, folyamatmenedzsment támogatása
- * KKV-k részére kockázati tőkebefektetés nyújtása

A támogatásban részesíthetők köre⁴⁷

- * Magyarországon székhellyel, illetve lakóhellyel, vagy az Európai Gazdasági Térség területén székhellyel és Magyarországon fiókteleppel rendelkező jogi személy, jogi személyiségű vagy jogi személyiség nélküli gazdálkodó szervezet, egyéni vállalkozó és természetes személy, valamint önkormányzatok, önkormányzatok társulásai, szövetkezetek, kereskedelmi-szakmai szervezetek, szövetségek és kamarák, nonprofit szervezetek, közhasznú adatbázisokat kezelő intézmények, közgyűjtemények és közszolgáltatók

A támogatások formái⁴⁸

- * működési támogatásának nem minősülő visszafizetési kötelezettség nélküli végleges juttatás / vissza nem térítendő támogatás
- * garanciadíj támogatás
- * visszatérítendő támogatás
- * kamattámogatás, kedvezményes hitel
- * kockázati tőkebefektetés
- * kedvezményes lízing

⁴⁷ Forrás: 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztés Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól

⁴⁸ Forrás: 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztés Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztés Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól szóló 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet módosításáról a 21/2008. (IV. 8.) ÖTM rendelet rendelkezik.⁴⁹ A módosítás jelen stratégia esetében nem releváns.

* európai uniós források

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben megfogalmazott állami- és uniós fejlesztések legfontosabb célja a foglalkoztatás bővítése és a tartós növekedés feltételeinek megteremtése. Ennek érdekében hat specifikus terület került kijelölésre: gazdaság, közlekedés, társadalmi megújulás, környezet- és energetika, területfejlesztés, államreform.

A Nyugat-dunántúli Operatív Programban megfogalmazott, környezetileg tudatosan tervezett fejlesztések átfogó célja- hozzájárulva az Új Magyarország Fejlesztési Tervben megfogalmazott célok eléréséhez – a regionális adottságokhoz illeszkedő gazdasági és közszolgáltatási infrastruktúra kialakítása.

Az Operatív Program öt specifikus célt jelölt ki az átfogó célok megvalósíthatósága érdekében, amelyek megvalósítására 545,6 millió euró áll rendelkezésre a 2007-2013-ig tartó tervezési időszakban.

36. számú táblázat: Nyugat-dunántúli Operatív Program – rendelkezésre álló források / 2007-2013

Prioritás	Prioritás kerete	Százalékos megoszlás
Regionális gazdaságfejlesztés	83 888 788 euró	15,38%
Turizmusfejlesztés – Pannon Örökség megújítása	128 909 981 euró	23,63%
Városfejlesztés	103 874 832 euró	19,04%
Környezetvédelmi- és közlekedési infrastruktúra	109 481 443 euró	20,07%
Helyi- és térségi közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése	99 793 472 euró	18,29%
Tartalékalap	19 643 123 euró	3,60%
Összesen	545 591 639 euró	100%

Forrás: Nyugat-dunántúli Operatív Program 2007-2013, Hivatkozási (CCI) szám: 2007HU161PO003

⁴⁹ A módosítás értelmében az Új Magyarországi Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztési Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól szóló 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet 15. § e) pontja - a 8. § (3) bekezdésében foglaltakat kivéve, a támogatási programot kezelő hatóság által a 8. § (2) bekezdése alapján kiadott írásos megerősítést tartalmazó okirat kelte előtt felmerült költség, valamint ráfordítás - hatályát veszti. Forrás: Magyar Közlöny, Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztési Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól szóló 19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet módosításáról, Budapest, 2008/58. szám 3012, Bajnai Gordon s. k.; önkormányzati és területfejlesztési miniszter; <http://www.magyarkozlony.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk08058.pdf>

Regionális gazdaságfejlesztés⁵⁰

Célok

- * régió vállalkozásinak fejlesztése a hálózatosodás elősegítésével és korszerű tanácsadási tevékenységgel
- * regionális és helyi befektetés-ösztönzési tevékenységek fejlesztése, telephelyi infrastruktúrák szolgáltatásainak továbbfejlesztése
- * szakképzés és felsőoktatás regionális jellegének, munkaerő-piaci beágyazódottságának erősítése a regionális gazdaság speciális igényeinek megfelelően

Beavatkozási területek, műveletek

- * regionális klaszterekhez kapcsolódó szolgáltatások, tanácsadási tevékenység igénybevételeinek javítása
- * komplex befektetés ösztönzés, a befektetői környezet fejlesztése / aktív befektetés ösztönzési tevékenység, erőteljes marketing, a regionális kínálat kommunikációjának megszervezése; vállalati inkubátorházak létesítése, szolgáltatásaik fejlesztése; befektetés ösztönzési tevékenységek, infrastrukturális fejlesztések projekt-előkészítési tevékenységének támogatása
- * a gazdaság fejlődését szolgáló humánerőforrás-fejlesztés regionális eszközrendszerének fejlesztése / pályaorientációs rendszer és karrierszolgáltatások kialakítása, regionális felsőoktatási hálózati együttműködés fejlesztése, korszerű képzési módszerek alkalmazásának elősegítése; élethosszig tartó tanulás támogatása; helyi, térségi foglalkoztatási együttműködések, partnerségek, szolgáltatások fejlesztése

Kedvezményezettek köre

- * önkormányzatok, önkormányzati társulások
- * klaszter menedzsment szervezetek
- * vállalati együttműködési hálózatok koordinátor-szervezetei

⁵⁰ Nyugat-dunántúli Operatív Program 2007-2013, hivatkozási (CCI) szám: 2007HU161PO003

- * munkaügyi központok
- * kis- és középvállalkozások
- * non-profit szervezetek
- * felsőoktatási és szakképző intézmények
- * kereskedelmi-, és ipar-, valamint a továbbképzésben érintett szakmai kamarák
- * kutatóhelyek

Rendelkezésre álló forrás

Prioritás	Prioritás kerete	Százalékos megoszlás
Regionális gazdaságfejlesztés	83 888 788 euró	15,38%

Turizmusfejlesztés – Pannon örökség megújítása⁵¹

Célok

- * a régió sajátos természeti, történelmi és kulturális örökségének értéktudatos és komplex megőrzése és védelme, valamint ezen vonzerőinek klaszter jellegű együttműködésben megvalósuló új, egyedi arculatú, magas minőségű fejlesztése
- * termálvízkincsre alapozott egészségturisztikai és rekreációs, szabadidős fejlesztések
- * jelentős történelmi emlékek és kulturális értékek egymásra épülő, egymást kiegészítő integrált fejlesztése
- * tájegységekre jellemző ökoturisztikai, kistérségi alapon szervezett tematikus programok, szolgáltatások támogatása
- * a régió turisztikai intézményrendszerének megújítása

Beavatkozási területek, műveletek

- * Pannon-termál program kiszélesítése / termál- és gyógyfürdők egyedi, specializált szolgáltatásainak – egészségturisztikai, rekreációs és szabadidős – fejlesztése; gyógyfürdőhelyek egészségügyi intézményeinek gyógyvízre épülő gyógyászati célú szolgáltatásaihoz szükséges infrastruktúra fejlesztése energia-hatékony technológiák, a termálvíz hulladék-hő hasznosítási lehetőségeinek figyelembevételével

⁵¹ Nyugat-dunántúli Operatív Program 2007-2013, hivatkozási (CCI) szám: 2007HU161PO003

- * Pannon Kulturális Út / kastélyok és várak, egyházi létesítmények turisztikai funkciókkal való bővítése; múzeumok és régészeti lelőhelyek látogatóbarát szolgáltatásainak fejlesztése, felújítása, bővítése; nemzetközi és országos jelentőségű turisztikai szempontból meghatározó településen kulturális fesztiválok helyszíneinek infrastrukturális fejlesztése; helyi információs rendszerek kialakítása
- * tájegységi ökoturisztikai programok fejlesztése / nemzeti parkok, natúrparkok és egyéb védett természeti területek turisztikai célú fejlesztése; természethez és helyi kulturális örökséghez kapcsolódó, az aktív turizmus ösztönzését jelentő szolgáltatások és infrastruktúrák fejlesztése; helyi információs rendszerek kialakítása; támogatott turisztikai vonzerők használatához közvetlenül kapcsolódó infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztések
- * kereskedelmi szálláshelyek és szolgáltatások fejlesztése / meglévő szálláshelyek minőségének fejlesztése és kapacitásnövelése, a szállásokon kínált szolgáltatások bővítése; új, ezen belül magasabb kategóriájú és ifjúsági szálláshelyek kiépítése, ahol az ágyszám nem elégíti ki a helyi turisztikai igényeket
- * helyi, térségi desztináció menedzsment szervezetek, turisztikai klaszterek létrehozása, fejlesztése / turisztikai célú projektek fejlesztése és a tevékenységek koordinációja, környezeti hatásainak vizsgálata; érintett területek turisztikai célú marketing tevékenysége, turisztikai szolgáltatások értékesítése; UNESCO világörökségi listára felkerült és a várományosi listán szereplő helyszínek védelmét és fenntartható fejlesztését előmozdító, szakmai, tudományos és szervezeti keretek létrehozása és – fejlesztése

Kedvezményezettek köre

- * önkormányzatok és intézményeik
- * központi költségvetési szervek és intézményeik
- * önkormányzatok és közhasznú jellegű tevékenységet végző, nem profitorientált gazdasági társaságok
- * vállalkozások
- * non-profit szervezetek / alapítványok, egyesületek, egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezetek, egyházak
- * non-profit szervezetek és önkormányzatok konzorciumai

Rendelkezésre álló forrás

Prioritás	Prioritás kerete	Százalékos megoszlás
Turizmusfejlesztés – Pannon Örökség megújítása	128 909 981 euró	23,63%

Városfejlesztés⁵²

Célok

- * városközpontok, leromlott városi lakóterületek integrált rehabilitációja
- * hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítása települési infrastruktúrafejlesztések révén
- * városi, közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése

Beavatkozási területek, műveletek

- * városközpontok érték-örző megújítása / településmagok esztétikai megújítása; középületek energiahatékonyságának javítása; közlekedési fejlesztések; meglévő zöldfelületek revitalizációja, zöldfelületek növelése, parkosítás; településközponti barnamezők kármentesítése, revitalizációja, új közfunkcióval való megtöltése; beruházásokhoz kapcsolódóan közmunka-programok indítása; bűnmegelőzés, közbiztonság erősítése
- * integrált városrehabilitációs tevékenységek leromlott városi lakóterületeken vagy leromlással fenyegetett lakótelepeken / közterületek kialakítása, felújítása; közintézmények felújítása, bővítése; kulturális, sport és szabadidős létesítmények felújítása, bővítése; több lakásos lakóépületek közös részeinek felújítása; lakóépületek bontása; bűnmegelőzés, közbiztonság erősítése; hátránykompenzáló oktatási programok kialakítása, ifjúsági és szabadidős programok kialakítása; munkaerőpiaci beilleszkedést elősegítő tevékenységek, családsegítő szolgáltatások fejlesztése, közösségépítési tevékenységek; helyi kis és középvállalkozások tevékenységét erősítő programok, inkubáció; társasházak, lakásszövetkezetek szakmai működésének segítése tanácsadási rendszeren keresztül

⁵² Nyugat-dunántúli Operatív Program 2007-2013, hivatkozási (CCI) szám: 2007HU161PO003

- * helyi és helyközi közösségi közlekedés infrastrukturális feltételeinek javítása / intermodális kapcsolatrendszer fejlesztése forgalomtechnikai eszközök fejlesztésével; autóbusz pályaudvarok, végállomások, vasúti várótermek építése, felújítása, átépítése; mozgáskorlátozottak tömegközlekedésének elősegítését biztosító tevékenységek fejlesztése, a kerékpárosok számára is akadálymentes környezet biztosítása ; utasforgalmi szolgáltatások színvonalának javítása, informatikai, térinformatikai eszközök fejlesztése; regionális és agglomerációs közlekedési szövetségek megalakításának és működésének támogatása

Kedvezményezettek köre

- * önkormányzatok és intézményeik, települési önkormányzati társulások
- * önkormányzatok és közhasznú jellegű tevékenységet végző, nem profitorientált gazdasági társaságok
- * állami költségvetési szervek és intézményeik
- * non-profit szervezetek / alapítványok, egyesületek, egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezetek, egyházak
- * non-profit szervezetek és önkormányzatok konzorciumai
- * önkormányzatok és a magán szféra által közösen létrehozott, önkormányzati többségi tulajdonban lévő közcélú fejlesztési társaságok
- * helyi közlekedést üzemeltető társaságok.

Rendelkezésre álló forrás

Prioritás	Prioritás kerete	Százalékos megoszlás
Városfejlesztés	103 874 832 euró	19,04%

Környezetvédelmi és közlekedési infrastruktúra⁵³

Célok

- * a településszerkezethez és a tájhoz illeszkedő környezetbarát rendszerek alkalmazásának elősegítése, környezeti tudatosság növelése
- * biztonságos, jó állapotú felszíni vizek az EU Vízkormányzatnak megfelelően
- * alsóbbrendű közúthálózat, vasúti mellékvonalak, közösségi közlekedési infrastruktúra és a kerékpárút-hálózat fejlesztésével a települések, térségek belső elérhetőségi viszonyainak javítása

Beavatkozási területek, műveletek

- * kistelepülések szennyvízkezelése
- * felszíni vizek minőségének javítása és a felszíni vizek okozta kockázatok csökkentése / vizeink mennyiségi és minőségi védelme; települések belterületi csapadékvíz-elvezetéséhez kapcsolódó beruházások; omlásveszélyes partfalak elleni védekezés
- * a környezet megóvásához kapcsolódó szolgáltatások kialakítása, fejlesztése / környezeti információs rendszerek, regionális környezeti tanácsadó hálózatok kialakítása, fejlesztése; környezeti tudatosság fokozása, a környezeti demokrácia és a társadalmi részvétel erősítése érdekében eszközbeszerzés és szemléletformáló, oktatási tevékenységek támogatása; környezeti nevelést és környezeti tudatformálást elősegítő szakmai módszertani segítségnyújtás; erdei iskolákkal való együttműködések kialakítása
- * térségi közlekedési kapcsolatok fejlesztés

Kedvezményezettek köre

- * önkormányzatok, települési önkormányzati társulások
- * önkormányzatok és közhasznú jellegű tevékenységet végző, nem profitorientált gazdasági társaságok

⁵³ Nyugat-dunántúli Operatív Program 2007-2013, hivatkozási (CCI) szám: 2007HU161PO003

- * állami költségvetési szervek és intézményeik
- * Magyar Közút Kht
- * non-profit szervezetek / alapítványok, egyesületek, egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezetek, egyházak
- * non-profit szervezetek és önkormányzatok konzorciumai
- * központi költségvetési szervek és intézményeik
- * MÁV, GySEV
- * önkormányzatok és a magánszféra által közösen létrehozott, önkormányzati többségi tulajdonban lévő közcélú fejlesztési társaságok.

Rendelkezésre álló forrás

Prioritás	Prioritás kerete	Százalékos megoszlás
Környezetvédelmi- és közlekedési infrastruktúra	109 481 443 euró	20,07%

Helyi és térségi közszolgáltatások fejlesztése⁵⁴

Célok

- * a humán közszolgáltatásoknak a régió sajátos településszerkezetét figyelembe vevő elérhetőségének biztosítása és szolgáltatási minőségének javítása
- * a tudás alapú információs társadalom megteremtése, a helyi sajátosságokat figyelembe vevő szolgáltatások fejlesztése

Beavatkozási területek, műveletek

- * egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése / helyi jelentőségű egészségügyi alapellátás infrastrukturális és informatikai fejlesztése; kistérségi járóbeteg központok kialakítása a meglévő intézményi hátterek szükséges infrastrukturális és eszközállományának fejlesztésével az ellátási szükségleteknek megfelelően; idősellátás térségi ellátási szolgáltatásainak fejlesztése; rehabilitációs ellátási központok kialakítása

⁵⁴ Nyugat-dunántúli Operatív Program 2007-2013, hivatkozási (CCI) szám: 2007HU161PO003

- * szociális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése / szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése; család és otthonközeli ellátások infrastruktúrájának fejlesztése; családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok infrastrukturális fejlesztése; nappali ellátások fejlesztése idősek, fogyatékkal élők, hajléktalanok, szenvedélybetegek részére; gyermekek napközbeni ellátásának infrastrukturális fejlesztése; új óvodák létrehozása olyan településeken, ahol nem működik gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatás; fogyatékkal élők egyenlő esélyű hozzáférését biztosító feltételek kialakítása, akadálymentesítés
- * közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése / közoktatási-nevelési intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, rekonstrukciója, korszerűsítése, bővítése a hatékonyabb ellátás megszervezése érdekében
- * regionális információs társadalom kiteljesítése / közösségi hozzáférési pontok, már meglévő teleház-hálózat helyi igényekre alapozó elektronikus szolgáltatásainak támogatása; helyi közösségi tartalomfejlesztés, identitás erősítése, helyi, térségi, regionális tartalmak kialakítása, interaktív működtetésének mentorálása, integrált regionális információs rendszerek kialakítása; az önkormányzatok hatósági és belső munkafolyamatainak elektronizálását támogató informatikai fejlesztések; nyilvános közösségi hozzáférési pontokban a helyi informatikai készségfejlesztő képzések támogatása
- * közszolgáltatási és civil együttműködési hálózat kialakítása / szakmai módszertani és szervezetfejlesztési segítségnyújtás, képzés; regionális adatbázis kiépítése a közszolgáltatások területén a jó példák gyűjtésére,

Kedvezményezettek köre

- * önkormányzatok és társulásaik, önkormányzati intézmények
- * non-profit szervezetek, alapítványok, egyesületek, egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezetek, egyházak
- * gazdasági társaságok
- * egészségügyi intézmények
- * szociális intézmények
- * oktatási intézmények
- * falugondnoki szolgálatok érdekképviselői szervezetei

- * központi költségvetési szervek és intézményeik

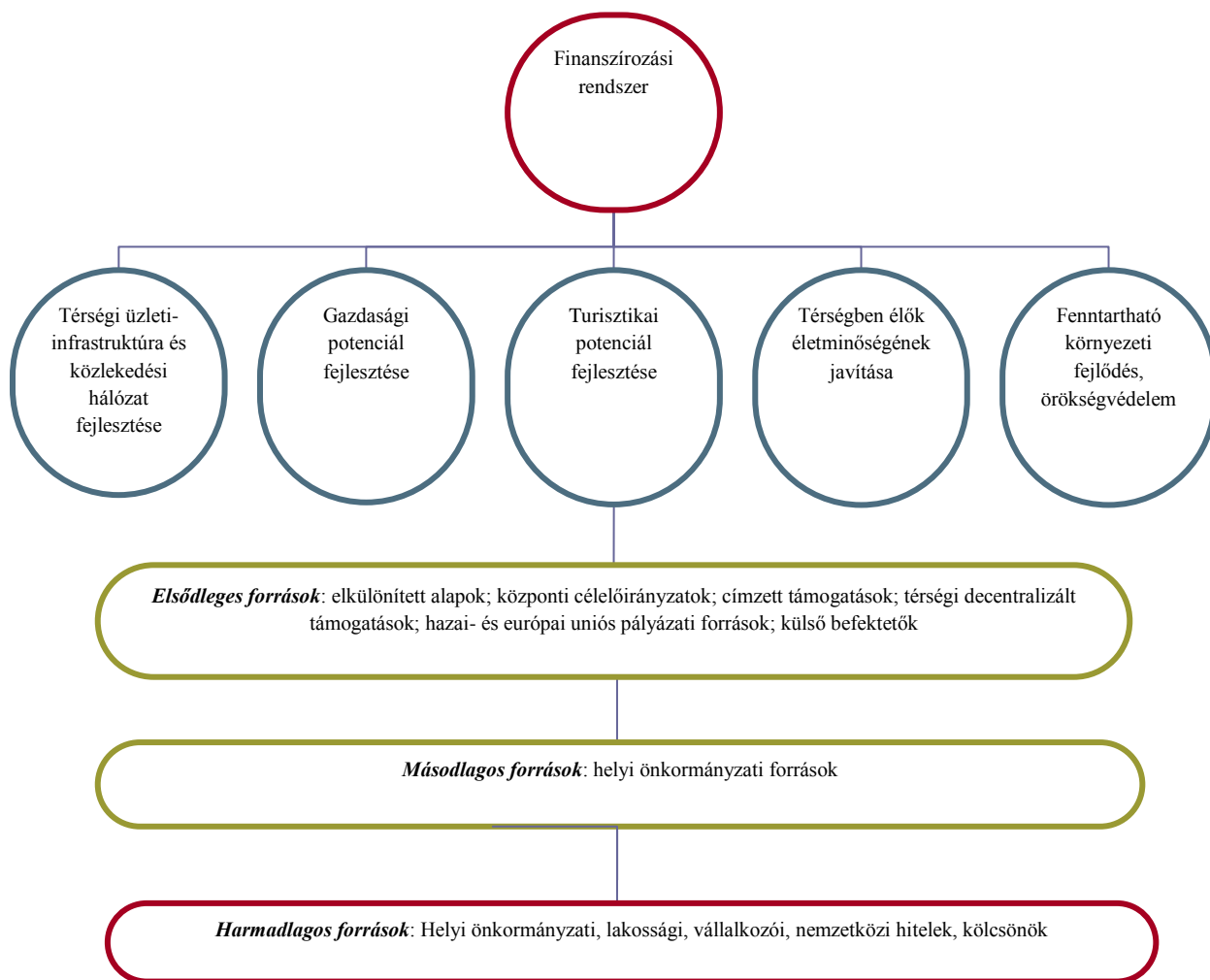
Rendelkezésre álló forrás

Prioritás	Prioritás kerete	Százalékos megoszlás
Helyi- és térségi közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése	99 793 472 euró	18,29%

- * külső befektetők

Általános tendencia, hogy a fejlesztési elképzelések saját forrás hiányában nem valósíthatók meg, ezért külső forrás bevonása szükséges. A külső befektetők megnyerése érdekében egyrészt pénzügyi-, másrészt adózási-, harmadrészt pedig egyéb ösztönző tényezőket kell felajánlani a potenciális befektetők számára. Pénzügyi szempontból a befektetők számára különböző támogatások, kedvezmények nyújthatók. Az adózási ösztönzők közé elsősorban az adókedvezmények és az adómentesség sorolható. Egyéb ösztönző tényező lehet például a szakmai képzések támogatása, a vonzerők fejlesztése.

7.5.3. A finanszírozás átfogó mechanizmusa

7.5.4. A területfejlesztés intézményrendszere

7.5.4.1. Országgyűlés⁵⁵

Az Országgyűlés feladatai

- * országos területfejlesztési koncepció elfogadása, illetve ennek keretében a területfejlesztési politikát meghatározó irányelvek, célok, hosszú távú prioritások meghatározása
- * kiemelt térségek körének meghatározása, a területfejlesztési eszköz- és intézményrendszer átfogó szabályainak elfogadása
- * a Budapesti Agglomeráció és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területrendezési tervének elfogadása, a régiók területi lehatárolására és székhelyére vonatkozó szabályozás elfogadása
- * területfejlesztési politika végrehajtásának ellenőrzése
- * területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveinek meghatározása, kedvezményezett térségek besorolásának feltételrendszerének meghatározása
- * az éves költségvetési törvény elfogadása során dönt a területfejlesztést szolgáló pénzeszközökről és ezzel egyidejűleg egyes pénzügyi kedvezményekről
- * területfejlesztést szolgáló pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése / éves Kormány beszámoló alapján
- * nemzetközi- és határmenti területfejlesztési és területrendezési tevékenység ellenőrzése / Kormány beszámoló alapján
- * területfejlesztéssel kapcsolatos önkormányzati feladatok és források meghatározása

⁵⁵ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

7.5.4.2. *Kormány*⁵⁶

A Kormány feladatai

- * regionális politikai érvényesülésének biztosítása
- * különböző területfejlesztési célokat szolgáló állami pénzeszközök összehangolása
- * az országos területfejlesztési koncepcióban meghatározott területfejlesztési programok megvalósításához szükséges pénzügyi támogatás nyújtása
- * területfejlesztést szolgáló központi és térségi pénzeszközök arányának meghatározása
- * a területfejlesztést szolgáló pénzügyi eszközök, az igénybe vehető kedvezmények felhasználási szabályainak meghatározása
- * regionális fejlesztési tanács létrehozásának kezdeményezése
- * az országos, illetve a regionális fejlesztési tanács javaslata alapján kiemelt térségekre vonatkozó területfejlesztési koncepciók és programok elfogadása
- * területfejlesztési települési önkormányzati társulások szerveződésének elősegítése, fejlesztési programok készítésének és térségi összefogással megvalósuló fejlesztések ösztönzése
- * az ország határmenti térségeinek a szomszédos országokkal való együttműködésének, az európai regionális együttműködésnek elősegítése, támogatása
- * beszámoló készítése az országgyűlés részére az ország területi folyamatainak alakulásáról és a területfejlesztési politika, valamint a területrendezési tervek érvényesítésének hatásairól
- * országos területi információs rendszer működtetésének - ennek keretében a tervek nyilvántartásának – biztosítása
- * a miniszterek területfejlesztéssel és területrendezéssel összefüggő feladatainak és a miniszterek közötti folyamatos koordináció szabályainak meghatározása
- * Magyar Köztársaság nemzeti képviselőinek kijelölése az Európai Unió Régiók Bizottságába

⁵⁶ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

7.5.4.3. Országos Területfejlesztési Tanács⁵⁷

Az Országos Területfejlesztési Tanács feladatai

- * közreműködik a területfejlesztéssel és a területrendezéssel kapcsolatos kormányzati feladatok ellátásában, valamint dönt az e törvényben meghatározott esetekben
- * részt vesz a területfejlesztési politika kialakításában és érvényesítésében, döntés-előkészítő, javaslattevő, véleményező és koordinációs feladatkörben
- * közreműködik az országos és a térségi fejlesztési programok, a központi, ágazati és a térségi elképzelések összehangolásában
- * véleményezi a területfejlesztési támogatások és a decentralizáció irányelveit, a kedvezményezett térségek besorolásának feltételrendszerét
- * javaslatot tesz a területfejlesztési célú ágazati eszközök összehangolására
- * véleményt nyilvánít a területfejlesztést szolgáló hazai és közösségi pénzeszközök felosztásáról, a központi keret felhasználásáról, valamint a Kormány, a minisztériumok és a regionális fejlesztési tanácsok közötti megállapodás tartalmáról
- * vizsgálja és értékeli az érintett minisztériumok és az országos hatáskörű szervek, illetve a területfejlesztési tanácsok fejlesztési célkitűzéseinek összhangját a területi politika céljaival
- * véleményezi a lényeges területi hatásokkal járó ágazati fejlesztési koncepciókat
- * összehangolja az Országgyűlés által az önkormányzatok számára kötelezően előírt feladatok végrehajtását
- * javaslatot tesz az egyes, megyehatáron túlterjedő területfejlesztési feladatok közös ellátására
- * közreműködik az országos, az országos jelentőségű, valamint az országhatárokon átnyúló infrastruktúra tervezés összehangolásában

⁵⁷ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

7.5.4.4. Területfejlesztési Önkormányzati Társulás⁵⁸

A Területfejlesztési Önkormányzati Társulás feladatai

- * közös területfejlesztési célok kidolgozása és megvalósítása

7.5.4.5. Kistérségi Fejlesztési Tanács⁵⁹

A Kistérségi Fejlesztési Tanács feladatai

- * területfejlesztési feladatok összehangolása
- * kistérségi területfejlesztési koncepció elfogadása
- * közös területfejlesztési programok kialakítása
- * helyi önkormányzatokkal, az önkormányzatok területfejlesztési társulásaival, a kistérségben működő állami szervekkel, az érdekelt társadalmi és szakmai szervezetekkel, a gazdasági szervezetekkel történő együttműködés feladatai ellátásában
- * helyi önkormányzatok, azok területfejlesztési társulásai és a kistérség területén működő gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseinek összehangolása

7.5.4.6. Megyei önkormányzat⁶⁰

A megyei önkormányzat feladatai

- * területrendezési terv készítése
- * kötelezően ellátandó feladatok összehangolása – a hosszú távú előrejelzések alapján -, az oktatási, a közművelődési, az egészségügyi, a szociális, az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos, az idegenforgalmi, illetve közszolgáltatási feladatok összhangjának biztosítása a megyei gazdaságfejlesztési és foglalkoztatáspolitikai koncepciókkal

⁵⁸ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

⁵⁹ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

⁶⁰ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

- * települések fejlesztési elképzelésének koordinálása a megye települési önkormányzatainak felkérése alapján
- * a területrendezési tervek város környéki összehangolása érdekében együttműködik a megyei jogú városok- és az érintett települések önkormányzataival
- * megye gazdasági szereplőivel történő együttműködés
- * területi információs rendszer kialakításában és működtetésében való részvétel
- * helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződésének elősegítése
- * településrendezési terveknek a megyei területrendezési tervekkel való összhangjának biztosítása

7.5.4.7. Megyei Területfejlesztési Tanács⁶¹

A Megyei Területfejlesztési Tanács feladatai

- * területfejlesztési feladatok összehangolása
- * települési önkormányzatokkal, a megye fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, az érdekelt társadalmi és szakmai szervezetekkel, valamint a megyei munkaügyi tanáccsal való együttműködés feladatainak ellátása érdekében
- * döntést hoz a hatáskörébe utalt pénzeszközök pályázati rendszer keretében történő felhasználásáról és a fejlesztések megvalósításáról

7.5.4.8. Térségi Fejlesztési Tanács⁶²

A Térségi Fejlesztési Tanács feladatai

- * régióhatárokon, illetve megyehatárokon túlterjedő feladatok ellátása
- * egyes kiemelt területfejlesztési feladatok ellátása
- * térsége tekintetében javaslatot tesz a regionális fejlesztési koncepcióra és programra

⁶¹ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

⁶² 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

- * megállapodást köthet a regionális fejlesztési, a megyei területfejlesztési és a kistérségi fejlesztési tanácsokkal és más, a térségi fejlesztési programokban közreműködőkkel a programok és fejlesztések finanszírozásáról

7.5.4.9. Regionális Fejlesztési Tanács⁶³

A Regionális Fejlesztési Tanács feladatai

- * régió területfejlesztési koncepciójának és programjának kidolgozása
- * régió fejlesztési programja megvalósításával összefüggő fejlesztési döntések előkészítése
- * régió belüli területfejlesztési intézmények információellátásának javítása
- * kistérségi fejlesztési tanácsok munkájának segítése
- * feladatainak ellátásában együttműködik a kistérségi fejlesztési tanácsokkal, a megyei területfejlesztési tanácsokkal, a térségi fejlesztési tanáccsal, a régió fejlesztésében közvetlenül és közvetve közreműködő területi államigazgatási szervekkel, a területi gazdasági kamarákkal, továbbá a régió területén működő társadalmi szervezetekkel
- * a régió és kistérségei társadalmi-gazdasági helyzetének, környezeti állapotának, adottságainak vizsgálata, értékelése, a vizsgálatok során felhasznált információk és eredmények rendelkezésre bocsátása
- * a régió hosszú és középtávú területfejlesztési koncepciójának, a régió fejlesztési programjának és annak stratégiai és operatív munkarészeinek elfogadása
- * a gazdaságfejlesztés területi koordinációs feladatainak ellátása, kormányzati és térségi érdekek egyeztetése, régió belüli a térségi szereplők közötti koordináció biztosítása
- * a fejlesztési programok megvalósítása érdekében készült pénzügyi terv elfogadása
- * javaslatot tesz a hazai, közösségi és egyéb nemzetközi források összetételére és felhasználásának időbeli ütemezésére
- * működéséhez és a fejlesztési programok megvalósításához források gyűjtése
- * gondoskodik a források hatékony és szabályszerű felhasználásáról, a programok céljainak érvényesüléséről
- * éves tájékoztatót készít a programok megvalósításáról, a pénzügyi felhasználásról

⁶³ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

- * a régió fejlődésének elősegítése érdekében megállapodásokat köthet külföldi régiókkal, részt vehet nemzetközi együttműködésekben, javaslatot tehet a Kormánynak a Régiók Bizottságában a régiót képviselő tag személyére, szakértői csoportokat hozhat létre a Régiók Bizottságába delegált képviselők munkájának segítésére
- * az érintett tárcákkal az egyes régió szintű területfejlesztést, illetve az ágazati célkitűzések és feladatok végrehajtását szolgáló fejlesztési programok finanszírozására eseti megállapodás kötése
- * az országos, valamint a régiót érintő ágazati fejlesztési koncepciók és programok, továbbá a területét érintő területrendezési tervek előzetes véleményezése
- * javaslatot dolgoz ki a régióban kialakult társadalmi és gazdasági válsághelyzetek kezelésére, intézkedés megtételének kezdeményezése a Kormánynál és az érintett minisztereknél és saját forrásaival is segíti azok megvalósítását
- * figyelemmel kíséri a Nemzeti Fejlesztési Terv Operatív Programjai régióban jelentkező feladatainak megvalósítását, közreműködik és elősegíti azok végrehajtását;
- * az ágazati miniszterek által regionális szinten létrehozott testületek fejlesztéspolitikai tevékenységének koordinálása, más állami intézményekkel való együttműködés
- * az illetékes területi államigazgatási szervek régiót érintő fejlesztéseinek előzetes véleményezése, koordinálása
- * a régió társadalmi, gazdasági fejlesztésére irányuló középtávú fejlesztési program kidolgozása, a feladatok éves ütemezésének és a program indikátorainak meghatározásával
- * finanszírozási javaslat kidolgozása a feladatok éves ütemezése alapján az éves költségvetési törvényben előirányzott decentralizált keret felhasználására
- * megállapodást köt a Kormány döntése alapján a miniszterrel a régió programja adott évi feladatainak megvalósításához az éves költségvetési törvényben biztosított állami forrásokról és azok felhasználásáról
- * létrehozza a program Monitoring Bizottságát
- * évente beszámol a Kormánynak az előző évre ütemezett feladatok megvalósításáról, a középtávú fejlesztési program végrehajtásának alakulásáról, valamint a megállapodásban foglaltak végrehajtásáról

7.5.4.10. Területi államigazgatási szervek⁶⁴

A területi államigazgatási szervek feladatai

- * területfejlesztéssel és területrendezéssel összefüggő kormányzati feladatok végrehajtása, érvényesítésének ellenőrzése
- * a térségi fejlesztés és tervezés koordinálása szakmai segítségnyújtással és információszolgáltatással, valamint hatósági ellenőrzéssel

7.5.4.11. A területfejlesztés intézményrendszere a Zalakaros Kistérségben

Az együttműködés- és a partnerség feltételrendszerének megteremtése minden fejlesztés elengedhetetlen része. A megvalósításban résztvevők mind főszereplőként, mind kevésbé hangsúlyos szereplőként egyaránt hozzájárulnak a stratégiai célok megvalósításához.

- * Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása

A Társulás kiemelkedő szerepet játszik a települések közötti együttműködések erősítésében és koordinálásában, a kistérségi kapcsolatok erősítésében, a kistérségi-, közösségi kohézió megteremtésében, a települési és kistérségi fejlesztések összehangolásában. Legfontosabb feladata a települések összefogása és irányítása, az információcsere és érdekegyeztetés javítása, illetve a kistérség versenyképesebbé tétele.

- * Helyi Vidékfejlesztési Iroda

A Helyi Vidékfejlesztési Iroda legfontosabb feladatai

- * folyamatos kapcsolattartás a helyi vidékfejlesztési szereplőkkel
- * Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III-IV. intézkedéscsoportjához kapcsolódó tájékoztatási tevékenység
- * kistérségi szintű adat- és információgyűjtés

⁶⁴ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

- * általános tájékoztatás a vidékfejlesztési intézkedésekről
 - * információáramoltatás és kapcsolatépítés
 - * Tervezést Koordináló Csoport munkájának segítése
 - * Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák és a Helyi Vidékfejlesztési Terv elkészítésében és ellenőrzésében való közreműködés
 - * helyzetfeltáró elemzések készítése
 - * Új Magyarország Vidékfejlesztési Program végrehajtása során képzésekben, továbbképzésekben való közreműködés
 - * Új Magyarország Vidékfejlesztési Programmal kapcsolatos fórumok, rendezvények, információs napok tartása
 - * helyi média tájékoztatása
 - * igényfelmérés
 - * tagregisztráció
 - * MNVH tagok nyilvántartása
- * Kistérségi Koordinációs Iroda

A Kistérségi Koordinációs Iroda legfontosabb feladatai

- * kapcsolattartás a Kistérségi Társulással, a Társulási Tanáccsal, a tagönkormányzatokkal, azok polgármesteri hivatalai, valamint az önkormányzati intézmények között
- * vezeti a Társulás működéséhez kapcsolódó dokumentumokat, gondoskodik azok jogszabályokhoz való igazításáról, a szükséges módosítások előkészítéséről
- * kapcsolattartás a szakminisztériumokkal, más hatóságokkal és a többi kistérségi társulással
- * szervezett konferenciákon, egyéb szakmai továbbképzéseken való képviselő
- * Társulás működésével kapcsolatos jogi problémák megoldása, szerződések előkészítése, szövegezése
- * pályázatfigyelés, pályázással kapcsolatos feladatok ellátása
- * iroda működésével kapcsolatos gazdasági, pénzügyi, vállalkozási, munkajogi, gazdálkodási, ellenőrzési feladatok koordinálása
- * iroda könyvviteli, elszámolási, vagyon nyilvántartási rendszerének kialakítása, ellátása
- * Kistérségi Területfejlesztési Tanács működésével kapcsolatos feladatok ellátása

- * Kistérségi Civil Fórum működésének szervezése
 - * forrásazonosítás
 - * projektek generálása
 - * pályázati tanácsadás
 - * nyertes projektek menedzselésében való együttműködés
 - * közvetlen kapcsolattartás a pályázatot kezelő szervekkel
 - * önkormányzatokkal, civilekkel és vállalkozókkal való együttműködés
 - * társadalmasítási folyamatok ellátása az egyes pályázati kiírásokkal kapcsolatban
-
- * települések, önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek

A település szintű célkitűzések megvalósításában elsősorban a települési önkormányzatok és intézményeik, illetve a helyi vállalkozások és civil szervezetek részvételére lehet számítani, amelyek kiemelt szerepet játszanak a fejlesztési elképzelések meghatározásában, az elképzelésekkel szemben támasztott követelmények és peremfeltételek, illetve a végrehajtásuk iránti igény megfogalmazásában, a megvalósításhoz szükséges erőforrások egy részének vagy egészének biztosításában.

- * partnerek, együttműködő szervezetek

A kistérségi szintű fejlesztési elképzelések sikeres megvalósítása érdekében célszerű bevonni a kistérségben és vonzáskörzetében működő szervezeteket. A partnerek közé elsősorban a települési önkormányzatok és intézményeik, illetve a kistérségi irodák sorolhatók.

- * érdekelték, érintettek

A területfejlesztési elképzelések megvalósulása közös érdek, ezért helyi- és kistérségi szinten is mindent el kell követni, hogy a fejlesztési alternatívák a megvalósulási fázisba juthassanak. Az érdekelték és érintettek közé tartoznak a helyi lakosok, vállalkozók, szervezetek, önkormányzatok és intézményeik.

- * megvalósításba bevont szakértők

A konkrét fejlesztési elképzelések megvalósításához, technikai tervezéséhez és műszaki kivitelezéséhez szakértők bevonása szükséges. Szakértőként bevonásra kerülhet vállalkozó, tervező, mérnök, auditor, beszállító, stb. Feladatuk elsősorban építés, szerelés, üzembe helyezés, minősítés, műszaki előkészítés, ellenőrzés, a kivitelezések alapjául szolgáló tervek készítése, a fejlesztésekhez szükséges anyagok, gépek, berendezések, szellemi termékek előállítása/gyártása, szállítása, illetve szaktanácsadás.

7.5.5. Megvalósítás mechanizmusa

7.5.5.1. Munkamegosztás, együttműködés, információcsere és érdekérvényesítés

A megvalósításba bevonandó szervezetek és együttműködő partnerek száma jelentős, megvalósításban játszott szerepük súlya azonban változó.

A területfejlesztési feladatok koordinálása, a résztvevők összefogása, az információáramlás és az érdekegyeztetések zökkenőmentes biztosítása érdekében szükséges kijelölni egy olyan szervezetet, amely a megvalósításért felel. A jelenlegi intézményi rendszert figyelembe véve a feladatok ellátására a Zalakaros Kistérség Többcélú Társulásának munkaszervezete lenne a legalkalmasabb.

Együttműködés a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Kistérségi Koordinációs Hálózattal

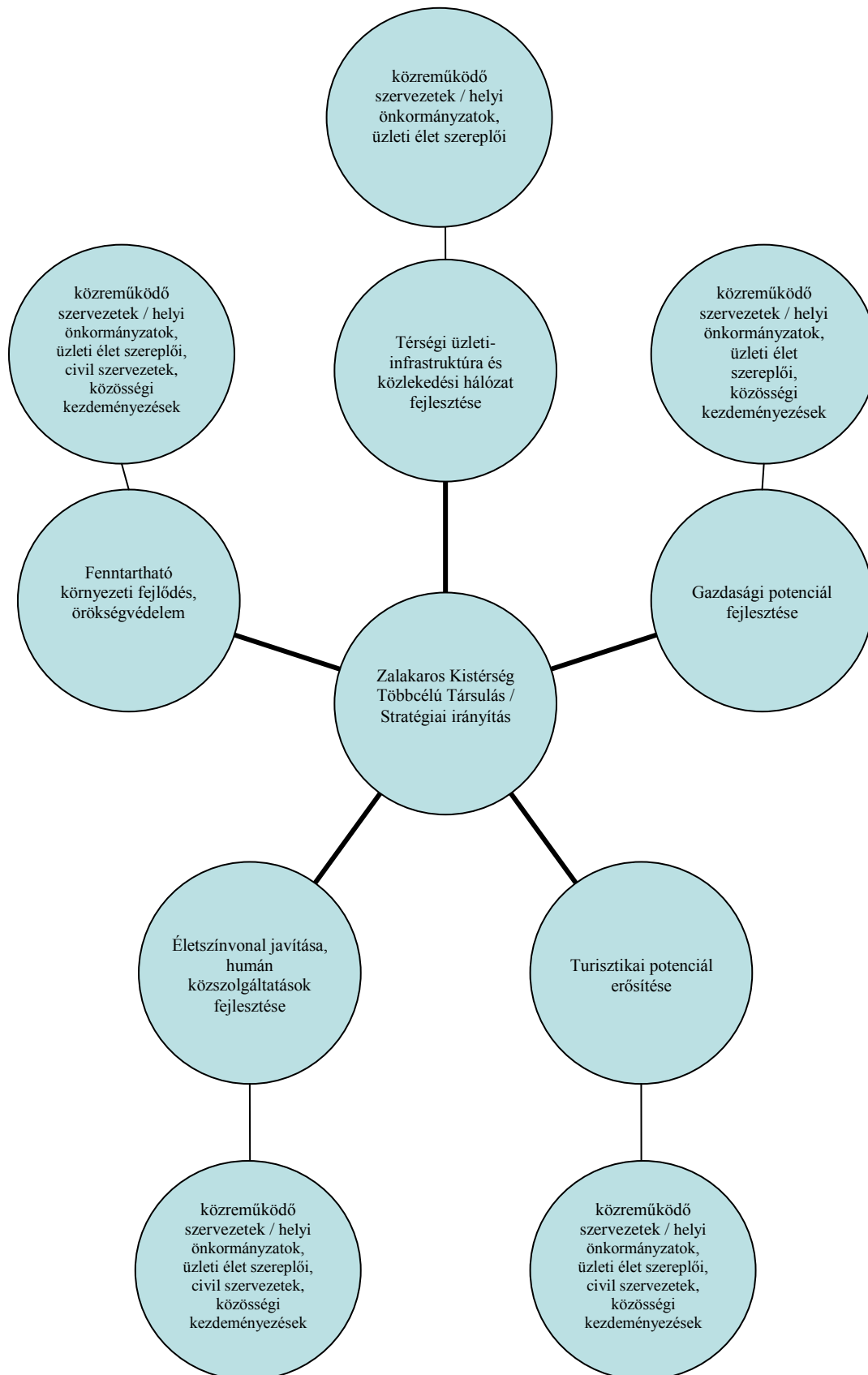
- * települési és kistérségi fejlesztési elképzelések összegyűjtése
- * tájékoztatás, információnyújtás
- * kistérségi tervezett és beadott pályázatok feltérképezése
- * információs napok szervezése a kistérségben
- * közreműködés a regionális és kistérségi akciótervek készítésében
- * Kistérségi Információs Értekezlet szervezése

Együttműködés a helyi kisebbségi önkormányzatokkal

A Társulás és a kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködés különösen a közös fejlesztési elképzelések kidolgozásában, közös pályázati lehetőségek keresésében nyilvánul meg.

Település	Kisebbség
Balatonmagyaród	cigány
Galambok	cigány
Garabonc	cigány
Miháld	cigány
Nagyrada	cigány
Orosztony	cigány
Zalakomár	cigány
Zalaszabar	cigány
Zalaszentjakab	cigány

10. ábra: Munkamegosztás, együttműködés, információcsere és érdekérvényesítés

Az érdekegyeztetési folyamat a területfejlesztés fontos tényezője, célja az érdekeltek minél szélesebb körének bevonása, az érintettek minél szélesebb körének érdekeltté tétele.

Annak érdekében, hogy az érdekegyeztetés sikeres legyen meg kell teremteni az együttműködés intézményi, pénzügyi kereteit és biztosítani kell mind az érdekeltek, mind pedig az érintettek számára a visszacsatolás lehetőségét.

Az érdekegyeztetéseken résztvevő szereplők minél szélesebb körének bevonása érdekében mindenképpen szükséges bemutatni a területfejlesztés által generált előnyöket, amelyek hatására az érintettek is érdekeltté válhatnak és a területfejlesztést nem konfliktusforrásként kezelik majd, hanem a társadalmi-, gazdasági- és környezeti fejlődés lehetőségeként.

Az érdekegyeztetések alkalmával fel kell hívni a figyelmet a fejlesztésekből származó bevételek térségben tartásának fontosságára, amelyek hatására nemcsak a térség gazdasági szerepe erősödik, hanem az életszínvonal is javul.

Az érdekek meghatározásánál kiemelt fontosságú szempontként kell kezelni az érintettek piaci- és szakmai felkészítését, a fejlesztési programokba történő bevonásukat. Bevonásukra elsősorban lakossági fórumok vagy civil szervezetekkel folytatott tárgyalások keretében van lehetőség.

Az érdekeltek és érintettek tájékoztatása szintén fontos feladat, amely főként a kistérségi honlapon keresztül valósulhat meg.

Az érdekérvényesítés mellett a hatékony információáramlás is a siker kulcstényezője. A kommunikáció, a szerepkörök és feladatok pontos lehatárolása, az ellenőrzés a munkaszervezet, illetve a koordinátorok feladata.

7.6. Intézkedési terv

* rövidtáv / 2 évig; ** középtáv / 3-6 év; ***hosszútáv / 7-15 év; **** nagy távlat / 15 éven túl

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
egységes kistérségi szerkezeti és szabályozási terv	rövidtáv / folyamatos felülvizsgálat	Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, HVI, Kistérségi Koordinációs Iroda, önkormányzatok Partner: szakértők	kistérségi települések	elkészült szerkezeti és szabályozási terv	törvényi előírásoknak, jogszabályoknak való megfelelés szakmai követelményeknek való megfelelés	önkormányzati források	OFK; OTK; ÚMFT
közlekedésfejlesztés	középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: Közútkezelő Kht.	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók kistérségi- és kistérségen kívüli vállalkozók önkormányzatok	felújított, karbantartott utak száma közlekedésbiztonsági intézkedések száma, jellemzői közlekedés minőségi jellemzői	hatósági előírásoknak, jogszabályoknak való megfelelés szakmai követelményeknek való megfelelés fenntartható közlekedésfejlesztés elérhetőség javulás közlekedésbiztonság javulása	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi céllelőirányzatok egyéb központi források hitel	Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program; OFK; OTK; ÚMFT; NYD Regionális Átfogó Program Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program
üzleti infrastruktúrák kialakítása	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: KKV-k, Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés) Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozók, vállalkozások	kialakított üzleti infrastruktúrák jellemzői speciális szolgáltatások száma	szakmai követelményeknek való megfelelés általános elvárásoknak való megfelelés műszaki, technológiai specifikációnak való megfelelés magas szintű ügyvitel megvalósítása versenyképesebb termelés	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források	Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program; OFK; OTK; ÚMFT Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
kistérségi szervezetfejlesztés	rövid- és középtáv / folyamatos	Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, HVI, Kistérségi Koordinációs Iroda, önkormányzatok Partner: Zalakarosi TDM szervezet	önkormányzatok kistérség lakossága jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozások partnerszervezetek önkormányzatok	szervezetfejlesztés indikátorai kistérségi és kistérségen kívüli együttműködések száma	területi folyamatokat kiegyensúlyozó és elősegítő fejlesztéseknek való megfelelés	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi források	OFK; OTK; ÚMFT NYD Regionális Átfogó Program Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája
informatikai fejlesztések / intézmények fejlesztése	rövidtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: KKV-k, Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés) Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	önkormányzatok kistérség lakossága jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozások	kialakított, továbbfejlesztett informatikai hálózat e-ügyintézés jellemzői kialakított informatikai portál jellemzői	szakmai követelményeknek való megfelelés általános elvárásoknak való megfelelés technológiai specifikációnak való megfelelés	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források	Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program; OFK; ÚMFT
gazdasági bázis erősítése / vállalkozások létrehozásának, betelepülésének ösztönzése, piacra jutásának támogatása	rövidtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés) Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozások	betelepült vállalkozások száma induló vállalkozások száma piaci részesedés mértéke	gazdasági struktúra átalakulása új munkahelyek kialakulása KKV-k tőkeellátottságának növekedése piacra lépés feltételeinek javulása	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források	OFK; OTK; ÚMFT NYD Regionális Átfogó Program Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
gazdasági bázis erősítése / munkahely-teremtés	rövidtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: KKV-k, Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés) Nyugat-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ, Munkaügyi Központ Zala Megyei Kirendeltsége	kistérség lakossága kistérségen kívülről érkező munkavállalók jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozások	új munkahelyek száma megtartott munkahelyek száma	gazdasági struktúra átalakulása új munkahelyek kialakulása munkanélküliség csökkenése foglalkoztatási és aktivitási ráta növekedése	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	OFK; ÚMFT Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája Zala Megye Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Program
gazdasági bázis erősítése /aktív befektetés ösztönzés	rövidtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés)	vállalkozások hazai- és külföldi tőkebefektetők	új befektetések száma befektetések összege / év	befektetések realizálása új beruházások realizálása külföldi tőkebefektetések növekedése	önkormányzati források vállalkozói tőke	OFK; OTK; ÚMFT
vállalkozások innovációs tevékenységének támogatása	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés) Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozók, vállalkozások	K+F projektek száma létrehozott innovációs szervezetek száma innovációs együttműködések száma megújuló energiaforrások használatán alapuló beruházásokra irányuló támogatások száma, összege	szakmai követelményeknek való megfelelés műszaki, technológiai specifikációnak való megfelelés innovációs fejlesztések realizálása piacra lépés feltételeinek javulása	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források	Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program; OFK; OTK; ÚMFT Zala Megye Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Program

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
vállalkozások közötti együttműködések erősítése	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (gazdaságfejlesztés) Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	önkormányzatok vállalkozások partnerszervezetek	együttműködések száma	megfelelő együttműködések kialakítása	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források	OFK; OTK; ÚMFT NYD Regionális Átfogó Program Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája Zala Megye Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Program
turisztikai infrastruktúra és vonzerőfejlesztés	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása Partner: TDM szervezet, KKV-k, non-profit szervezetek, civil szervezetek, lakosság, turisztikai tevékenységet végző szervezetek, tourinform irodák, térségi, regionális, országos turisztikai hivatal	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók ifjúság- és családoso szenior népesség- és nyugdíjasok aktív kapcsolódást kedvelők rendezvények, konferenciák vendégköre külföldiek	aktív turizmus körében megvalósuló fejlesztések száma alternatív, környezetbarát megoldások száma kiemelten érzékeny természeti területek jellemzői kifejlesztett új termék- és programcsomagok száma kifejlesztett új turisztikai attrakciók száma turisztikai célú rendezvények száma	szakmai követelményeknek való megfelelés versenyképesség javulása turizmusból származó bevételek növekedése aktív turizmus feltételének javulása	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	ÚMFT Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája Zala Megye Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Program

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
összehangolt kistérségi marketing	rövidtáv / folyamatos	Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása önkormányzatok Partner: TDM szervezet, KKV-k, non-profit szervezetek, civil szervezetek, lakosság	kistérség települései	kistérségi marketingakciók száma kistérségi rendezvények száma kistérségi kulturális programok száma kistérségi tájékoztató programfüzetek száma, megléte	szakmai követelményeknek való megfelelés egyedi image közös turisztikai pályázatok, projektek, beruházások	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke központi források civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	ÚMFT Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája
települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozók, vállalkozások önkormányzatok	alapszolgáltatások megléte, színvonala pénzügyi, kereskedelmi szolgáltatások megléte, színvonala	törvényi előírásoknak, jogszabályoknak való megfelelés szakmai követelményeknek való megfelelés általános elvárásoknak való megfelelés kistérség népességmegtartó erejének növekedése	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi célelőirányzatok egyéb központi források hitel	OFK; OTK; ÚMFT
lakókörnyezet- és területrendezés	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: civil szervezetek, non-profit szervezetek	kistérség lakossága önkormányzatok	kialakított zöldfelületek nagysága felújított játszóterek száma felújított, kiépített sportolási lehetőségek száma kialakított közösségi szolgáltató tér megléte közszolgáltatások elérhetősége, jellemzői	általános elvárásoknak való megfelelés kistérség népességmegtartó erejének növekedése	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi célelőirányzatok egyéb központi források hitel	OFK; OTK; ÚMFT

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
letelepedés támogatása / népességmegtartás	rövidtáv / folyamatos	önkormányzatok	kistérségbe letelepedni vágyó lakosság	munkalehetőségek száma letelepedési támogatások száma, mértéke kedvezményes telekjuttatások száma, mértéke telekvásárlási támogatások száma, mértéke ingatlan-beruházási támogatások száma, mértéke lakásvásárlási támogatások száma, mértéke	elvándorlások csökkenése	önkormányzati források vállalkozói tőke civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	OFK; OTK; ÚMFT
humán erőforrás fejlesztése	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: KKV-k, civil szervezetek, szakmai szervezetek, oktatási intézmények, Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (szakképzés-mesterképzés)	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók jelenlegi, potenciális- és betelepülni vágyó vállalkozók, vállalkozások önkormányzatok	iskolarendszeren kívüli képzések száma munkaadói oldal igényeinek megfelelő szakképzési kínálat megléte, jellemzői szakképzés és továbbképzés feltételeinek megléte egész életen át tartó tanulás lehetőségének megléte	szakmai követelményeknek való megfelelés általános elvárásoknak való megfelelés kistérség népességmegtartó erejének növekedése	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi célelőirányzatok egyéb központi források vállalkozói tőke civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	OFK; OTK; ÚMFT NYD Regionális Átfogó Program Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program

A ZALAKAROSI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Cél / feladat	Időintervallum	Végrehajtásért felelős szervezetek, közreműködők	Célcsoportok	Indikátorok	Teljesítésigazolás követelményrendszere	Források	Illeszkedés más fejlesztési dokumentumokhoz
egészségügyi- és szociális ellátás	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: szociális szervezetek, egészségügyi szervezetek, civil szervezetek, orvosi rendelők	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók önkormányzatok	egészségügyi intézmények száma, jellemzői idős- és gyermekgondozás megléte, jellemzői létesített szociális otthonok száma	szakmai követelményeknek való megfelelés általános elvárásoknak való megfelelés kistérség népességmegtartó erejének növekedése egészségügyi- és szociális ellátás minőségi javulása	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi céllelőirányzatok egyéb központi források vállalkozói tőke civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	OFK; OTK
bűnmegelőzés	rövidtáv / folyamatos	önkormányzatok Partner: civil szervezetek, non-profit szervezetek, szakmai szervezetek, Zala Megyei Rendőr-főkapitányság, Nagykanizsai Rendőrkapitányság, Zalakarosi Rendőrőrs	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók önkormányzatok	prevenációs tevékenységek száma	általános elvárásoknak való megfelelés bűnesetek számának csökkenése	pályázati forrásszerzés önkormányzati források vállalkozói tőke civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	OFK; OTK; ÚMFT
környezetterhelés megelőzése, csökkentése	rövid- és középtáv / folyamatos	önkormányzatok Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása Partner: civil szervezetek, non-profit szervezetek, KKV-k, lakosság, szakértők	kistérség lakossága kistérségbe érkező látogatók önkormányzatok	alternatív energiaforrások alkalmazásának jellemzői kialakított természetvédelmi területek száma, nagysága felújított műemlékek száma	törvényi előírásoknak való megfelelés szakmai követelményeknek való megfelelés általános elvárásoknak való megfelelés energiaköltségek csökkenése kistérség népességmegtartó erejének növekedése	pályázati forrásszerzés önkormányzati források központi céllelőirányzatok egyéb központi források vállalkozói tőke civil szervezetek, nonprofit szféra támogatása	Délkelet-európai Transznacionális Együttműködési Program; OFK; OTK; ÚMFT NYD Regionális Átfogó Program Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája

7.7. Végrehajtás módja és feltételrendszere

A fejlesztési célok megvalósításának feltételrendszere négy fő szempont – pénzügyi feltételek, intézményi keretek, partnerség és érdekegyeztetés - alapján került meghatározásra.

- * pénzügyi feltételek, finanszírozhatóság

A megvalósítás egyik legfontosabb feltétele a pénzügyi finanszírozhatóság, mely egyrészt hazai- és európai uniós forrásokból, egyéb támogatásokból, szponzorálásokból, másrészt a kistérségi önkormányzatok, vállalkozások pénzügyi hozzájárulásából biztosítható.

- * intézményi keretek biztosítása

A célkitűzések megvalósításának ugyancsak fontos feltétele a szükséges intézményi keretek biztosítása, melyeknek legfontosabb feladata az összefogás segítése, a kistérségi együttműködés feltételeinek megteremtése.

- * kistérségi együttműködés, partnerség

A fejlesztések kistérségi, még inkább regionális keretek között lehetnek csak sikeresek, ezért nagyon fontos a települések közötti együttműködés feltételrendszerének kialakítása, a folyamatos kommunikáció biztosítása, illetve a különböző szakmai ismeretekkel és tapasztalattal rendelkező partnerek bevonása.

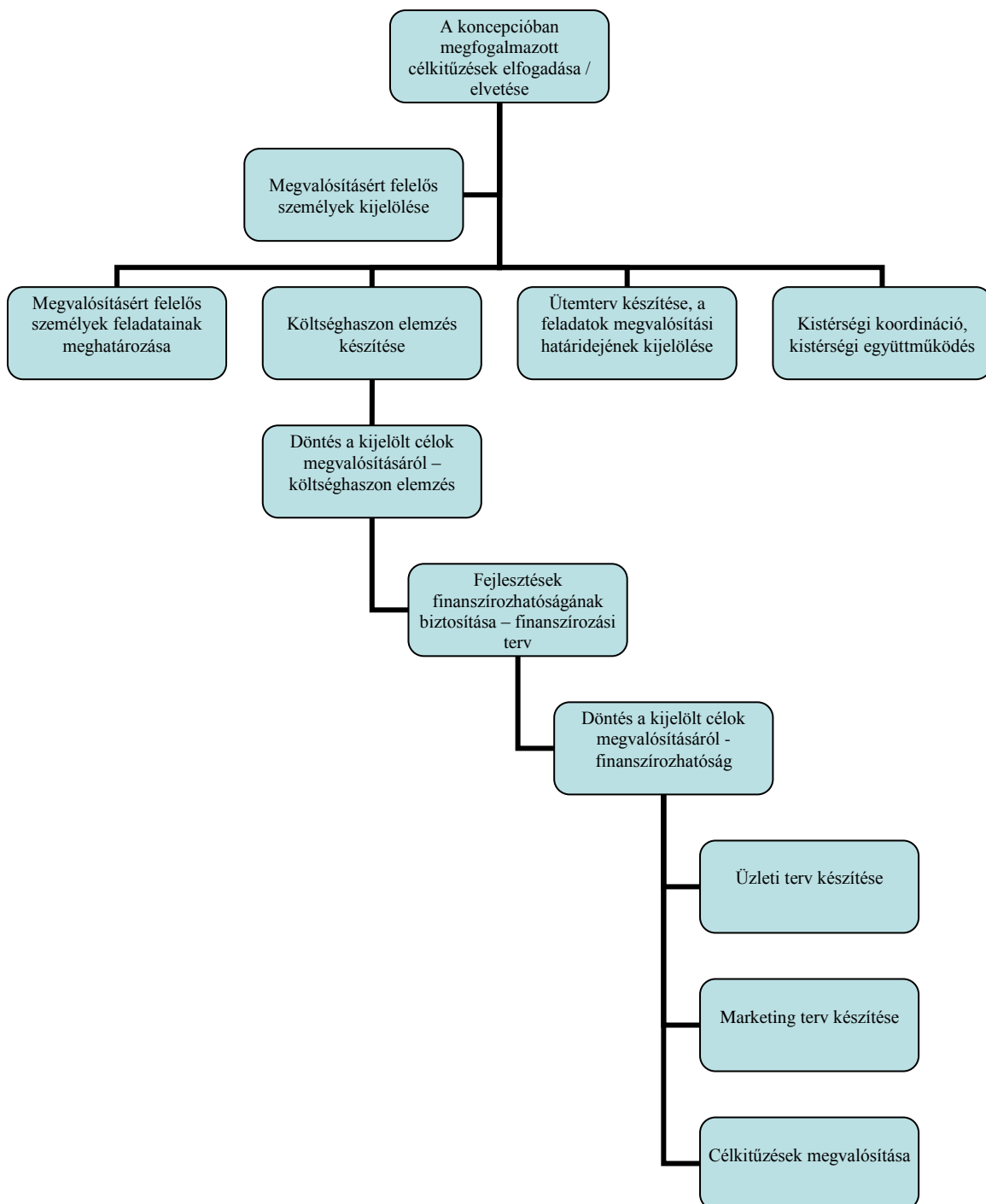
A megvalósítás során a kitűzött stratégiai célok elérése mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a kialakított kapcsolatok fenntartására, illetve új kapcsolatok kialakítására.

Az együttműködés fontos feltétele, hogy egyik település se érezze magát kirekesztettnek, mert az a partnerség, ezáltal a stratégia gyengüléséhez vezethet.

* érdekegyeztetés

Annak érdekében, hogy az érdekegyeztetés sikeres legyen, meg kell teremteni az együttműködés intézményi, pénzügyi kereteit és biztosítani kell mind az érdekeltek, mind pedig az érintettek számára a visszacsatolás lehetőségét.

11. ábra: Végrehajtás módja és feltételrendszere

7.8. Végrehajtás ellenőrzési rendszere, az eredményesség vizsgálata és értékelése

A monitoring legfontosabb feladata a koncepcióban meghatározott célok megvalósításának nyomonkövetése, elemzése és értékelése. A monitoring tevékenységek ellátására kialakított szervezet felügyeli a kistérségi területfejlesztési program működését, biztosítja a prioritások és intézkedések megvalósításának hatékonyságát és minőségét.

A területfejlesztési koncepcióban meghatározásra kerülő fejlesztési alternatívák megvalósítása, nyomon követése, az eredményesség vizsgálata és értékelése az alábbi szempontok alapján történhet.

*** szabályosság**

A jogszabályoknak való megfelelés érdekében célszerű olyan személyeket, szervezeteket bevonni a megvalósításba, amelyek szakmai tanácsadással, konzultációs lehetőséggel, szakmai továbbképzésekkel segítik a programok eredményes és hatékony végrehajtását.

Monitoring rendszer: felügyeli a jogszabályi követelményeknek való megfelelést

*** szabályozottság**

A fejlesztési prioritások gazdaságos és hatékony megvalósítása érdekében nagyon fontos a szabályozottság és a koordináció. A felelős személyek kijelölése, a feladatok lehatárolása és ütemezése, az esetleges kockázatok feltérképezése a sikeres megvalósítás alapfeltétele.

Monitoring rendszer: nyomon követi a prioritások megvalósulásának előrehaladását, felügyeli a rendelkezésre álló források megfelelő felhasználását, szükség esetén javaslatot tesz az esetleges módosításokra

- * gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség

A fejlesztési prioritások megvalósítása során szem előtt kell tartani a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség szempontjait, meg kell határozni a legnagyobb kockázatot rejtő alternatívákat.

Monitoring rendszer: rendszeresen felülvizsgálja a rendelkezésre álló források megfelelő felhasználását, a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség érdekében eljárásokat, szakmai számításokkal alátámasztott módszereket kínál

Monitoring rendszer

A monitoring rendszer működésének célja

- * Zalakaros Kistérség területfejlesztési koncepciójában foglalt prioritások és fejlesztési alternatívák megvalósításának elősegítése és eredményes megvalósítása

A monitoring rendszer feladata

- * a területfejlesztési koncepcióban foglalt fejlesztési alternatívák megvalósulásának és a területi folyamatok alakulásának nyomonkövetése
- * folyamatos tájékoztatás

A monitoring rendszer típusai

- * megelőző ellenőrzés
- * irányító ellenőrzés / célok elérésének segítése
- * feltáró ellenőrzés / utólagos ellenőrzés

A fejlesztések eredményes megvalósítása érdekében a megelőző-, feltáró- és irányító ellenőrzés együttes alkalmazása indokolt. A megelőző ellenőrzés során lehetőség adódik a sikeres megvalósítást akadályozó tényezők azonnali kezelésére, amely egyrészt jelentős költségmegtakarítást eredményezhet, másrészt hozzájárulhat a kapcsolódó tevékenységek hatékonyabb megvalósításához is. Az irányító ellenőrzés szintén a célok eléréséhez járul hozzá. Az utólagos ellenőrzés kizárólagos alkalmazásának kockázata jelentős. Az utólag feltárt problémák kezelése nehézkes, költség- és időigényes, vagy éppen lehetetlen.

A monitoring rendszer működésének folyamata

- * felelősök megnevezése
- * ellenőrzési pontok kijelölése
- * információ biztosítása

8. LEHETSÉGES FORGATÓKÖNYVEK

8.1. Fejlesztési alternatívák és operatív lépések / 2009-2014

8.1.1. Kistérségi településközi összekötő utak javítása, létesítése

Általános információk a projektről

A projekt megnevezése: Kistérségi településközi összekötő utak javítása, létesítése

A projekt helyszíne: Kistérség településeinek igazgatási területe

A projekt célja: A kistérségi úthálózat hiányzó elemeinek kiegészítése, a térségen belüli közúti kapcsolatok javítása, a közlekedés miatti környezetterhelés csökkentése, az életminőség javítása

Környezet, gazdasági, társadalmi háttér: A kistérség közúthálózata nem egységes, vannak olyan kistérségi települések, amelyek megközelíthetősége problematikus, rontva ezzel az ott élők és az ott működő vállalkozások gazdasági esélyeit

Kereslet-kínálat analízis

Jelenlegi kereslet és kínálat: A kistérség egyes települései az utak rossz állapota, vagy a zsáktelepülési jelleg miatt nehezen közelíthetők meg

Célcsoportok: Településeken élők, környező településeken élők, kistérségen átutazók, kistérségbe érkezők

Várható kereslet és kínálat: A kiépülő utakat nem csupán a helyiek használnák, hanem a térség többi településein élők és a térségbe látogató turisták is

Technikai megvalósítás

Ütemezhetőség, időszükséglet: tervezés, engedélyezés, kivitelezés

Szervezet, üzemeltetők: önkormányzatok

Partner: Közútkezelő KHT

Környezeti hatás

A távolságok csökkenése a közlekedők kisebb futásteljesítményét, ezzel kisebb környezeti terhelést von maga után. A jobb minőségű utak csökkentik a gépjárművek rongálódását, a balesetveszélyt, ezzel összességében csökken a környezeti terhelés, csökken a jelenlegi kerülők miatti feleslegesen megtett kilométerek száma.

Gazdasági és területfejlesztő hatás

A megközelíthetőség javulása több település gazdasági és lakóhelyi vonzerejét növelheti, a helyi lakosok számára a gyorsabb eljutás új lehetőségeket teremt a munkavállalásra, szolgáltatások igénybevételére.

Pénzügyi megvalósítás

Megvalósítás és fenntartás költségei: Az alkalmazott technológia és a munka tartalmának függvénye

Forráskoordináció elemei: Kormányzati és regionális források, Környezet és Energia Operatív Program – Élőhely védelem, és helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése / KEOP-2009-3.1.2

8.1.2. Kistérségi szintű gazdasági informatikai portál létrehozása

Általános információk a projektről

A projekt megnevezése: Kistérségi szintű gazdasági informatikai portál létrehozása

A projekt helyszíne: Zalakaros Kistérség

A projekt célja: A kistérség gazdasági potenciálját, erőforrásait egységesen kezelő és ismertető térségi gazdasági portál elkészítése, amely kifelé a térség gazdasági lehetőségeit népszerűsíti, befelé a vállalkozások, szervezetek számára nyújt hasznosítható információkat, s további üzleti szolgáltatásokat

Környezet, gazdasági, társadalmi háttér: A térség gazdaságában a lehetőségekhez képest alacsony a külföldi tőke szerepvállalása, a helyi vállalkozások többsége is folyamatos tőkehiánnyal küzd, ugyanakkor számtalan fejlesztési projekt vár megvalósításra.

Kereslet-kínálat analízis

Jelenlegi kereslet és kínálat: Jelenleg ilyen típusú internetes szolgáltatás kistérségi szinten nem működik

Célcsoportok: külső befektetők, kistérség vállalkozásai, szervezetei

Várható kereslet és kínálat: Megfelelő keresletre lehet számítani a portál szolgáltatásai iránt, hiszen a befektetők, vállalkozások, valamint tanácsadó szervezetek a megvalósítható, piacképes projekteket, lehetséges partnereket és termékeket keresik

Technikai megvalósítás

Ütemezhetőség, időszükséglet: A portál szakszerű működtetéséhez elsősorban a megfelelő adattartalmak felkutatása és gondozása szükséges, becsült idő: 3-5 hónap

Szervezet, üzemeltetők: kistérség

Partner: vállalkozók, tanácsadó irodák, önkormányzatok

Környezeti hatás

A fejlesztés nem szennyezi a környezetet, a környezetre káros hatással nincs

Gazdasági és területfejlesztő hatás

A helyi és betelepült vállalkozók információval való ellátása segítségével a térségen kívülről származó tőke arányának növekedésére és emellett a helyi gazdaságban rejlő lehetőségek optimalizálására, a helyi gazdasági szervezetek és vállalkozók versenyképességének javulására lehet számítani. A portálon megtalálható információknak köszönhetően javulhatnak a befektetés ösztönzés lehetőségei, amely növelné a térségen belüli munkahelyek számát, s az elérhető jövedelmeket.

Pénzügyi megvalósítás

Megvalósítás költségei: 500.000,- Ft – 1.500.000 Ft

Fenntartás költségei: 100.000,- Ft / év

Forráskoordináció elemei: decentralizált hazai területfejlesztési források, magántőke, önkormányzati források

8.1.3. Befektetés-ösztönzési program kidolgozása, lebonyolítása

Általános információk a projektről

A projekt megnevezése: Befektetés-ösztönzési program kidolgozása, lebonyolítása

A projekt helyszíne: Zalakaros Kistérség

A projekt célja: A befektetés-ösztönzési program kidolgozásának célja egyrészt, hogy segítse a külföldi és magyar vállalatok letelepedését – ezáltal járulva hozzá a térségi munkanélküliség csökkenéséhez -, másrészt biztosítsa a fejlesztésekhez szükséges személyi-, anyagi- és tárgyi feltételeket.

Környezet, gazdasági, társadalmi háttér: A magyar gazdaságpolitika egyik fő pillére a helyi kis- és középvállalkozások erősítése gazdasági kapcsolataikban, információ ellátásukban, beruházásaikban. A kistérség elmaradottságának csökkentése csak abban az esetben lehetséges, ha képes jelentős külső forrásokat is bevonni.

Kereslet-kínálat analízis

Jelenlegi kereslet és kínálat: A kistérség elsősorban olyan befektetők támogatására számíthat, akik pozitív lehetőségeket látnak a térségben való letelepedés, új vállalkozás indítása, vagy a meglévő vállalkozás tevékenységének térségbe való kiterjesztése tekintetében.

Célcsoportok: külföldi befektetők, térségben működő hazai kis- és középvállalkozások, szervezetek, betelepülni kívánó kis- és középvállalkozások, szervezetek, magánszféra

Várható kereslet és kínálat: A kistérség elsősorban olyan befektetők támogatására számíthat, akik pozitív lehetőségeket látnak a térségben való letelepedés, új vállalkozás indítása, vagy a meglévő vállalkozás tevékenységének térségbe való kiterjesztése tekintetében.

Technikai megvalósítás

Ütemezhetőség, időszükséglet: 1 éven belül

Szervezet, üzemeltetők: önkormányzatok

Partner: potenciális befektetők

Környezeti hatás

A kistérség adottságainál fogva a környezeti fenntarthatóság elvének fokozottan érvényesülnie kell a befektetés ösztönzésben is.

Gazdasági és területfejlesztő hatás

A kistérség elmaradottságának csökkentése csak abban az esetben lehetséges, ha képes jelentős külső forrásokat is bevonni.

Pénzügyi megvalósítás

Megvalósítás költségei: kidolgozásra kerülő program függvénye

Forráskoordináció elemei: gazdaságfejlesztési pályázatok, hitelek, befektetői források, önkormányzati források, foglalkoztatási támogatások, egyéb pályázatok

8.1.4. Egységes kistérségi turisztikai központ és internetes adatbázis létrehozása

Általános információk a projektről

A projekt megnevezése: Egységes kistérségi turisztikai központ és internetes adatbázis létrehozása

A projekt helyszíne: Zalakaros Kistérség

A projekt célja: A Kistérségben különös fontosságot kap az idegenforgalom által potenciálisan kínálgazdagságélénkítő előnyök feltárása és rendszerezése, a kínálat piacra juttatásának megszervezése, a térségi idegenforgalom kisebb – falusi – és nagyobb szereplőinek összehangolt kommunikációjának megteremtése.

Környezet, gazdasági, társadalmi háttér: A helyi gazdaságban a turizmusnak, mint gazdasági ágának meghatározó szerepe van, a turizmusfejlesztés hozzájárul a helyi gazdaság továbbfejlődéséhez, a foglalkoztatás növeléséhez, a helyi szolgáltatási színvonal emeléséhez és a térség jövedelemtermelő képességéhez.

Kereslet-kínálat analízis

Jelenlegi kereslet és kínálat: Jelenleg kistérségi turisztikai központ és ilyen típusú internetes szolgáltatás kistérségi szinten nem működik

Célcsoportok: kistérségi lakosság, helyi vállalkozások és szervezetek, kistérségbe érkező turisták, turisztikai szervezetek

Várható kereslet és kínálat: A központ és adatbázis kialakítása várhatóan nagy népszerűségnek fog örvendeni a turisták és térségbe érkező érdeklődők részéről.

Technikai megvalósítás

Ütemezhetőség, időszükséglet / turisztikai központ: tervezés, engedélyezés, kivitelezés

Ütemezhetőség, időszükséglet /informatikai adatbázis: 3-5 hónap

Szervezet, üzemeltetők: kistérség, önkormányzatok, turisztikai szervezetek, vállalkozók

Partner: vállalkozások, tourinform irodák, megyei, regionális turisztikai szervezetek

Környezeti hatás

A projekt maximálisan a környezetkímélő megoldásokra törekszik. A megvalósítás során mindvégig figyelembe vételre kerülnek a helyi környezetvédelmi irányelvek, az aktuális környezetvédelmi előírásoknak megfelelő technológiák, eljárások kerülnek felhasználásra. A kistérség adottságainál fogva a környezeti fenntarthatóság elvének fokozottan érvényesülnie kell.

Gazdasági és területfejlesztő hatás

A fejlesztés célja az adott térség gazdasági fejlődésének elősegítése, turisztikai imázsának erősítése, a foglalkoztatás bővítése.

Pénzügyi megvalósítás

Megvalósítás és fenntartás költsége / turisztikai központ: Az alkalmazott technológia és a munka tartalmának függvénye

Megvalósítás és fenntartás költsége / turisztikai portál: 300.000,- Ft – 1.200.000,- Ft

Forráskoordináció elemei: regionális források, magántőke, önkormányzatok

8.1.5. Szálláshelyek fejlesztése

Általános információk a projektről

A projekt megnevezése: Szálláshelyek fejlesztése

A projekt helyszíne: Zalakaros Kistérség

A projekt célja: Kistérségi szálláshelyek széles választékának megteremtése, energetikai korszerűsítése, alternatív, kiegészítő jövedelemforrások bővítése, a helyi és térségi munkanélküliség csökkentése és a helyi vállalkozások termékeinek és szolgáltatásainak hozzáadott érték növelése

Környezet, gazdasági, társadalmi háttér: Az idegenforgalom jelentős munkahelyteremtő képessége hozzájárul a térség lakosságának megélhetéséhez, az életszínvonal emeléséhez

Kereslet-kínálat analízis

Jelenlegi kereslet és kínálat: A turisták számára nincs elegendő számú és színvonalú férőhely a kistérségben

Célcsoportok: térség településein élők, turisták

Várható kereslet és kínálat: A turizmus növekedésével nő az igény a magasabb komfortú, kényelmesebb és jobban felszerelt szálláshelyek iránt. A termálfürdők vendégkörére építő szálláshelykínálat-bővítés mellett az önkormányzati tulajdonú épületek egy részében is lehetőség lenne vendégház kialakítására, vagy azzá való átalakítására. A megépülő Balaton Ring várható látogatottsága adhatja a fejlesztések egyik célcsoportját.

Technikai megvalósítás

Ütemezhetőség, időszükséglet: tervezés, engedélyezés, kivitelezés

Szervezet, üzemeltetők: vállalkozók

Partner: helyi önkormányzatok

Környezeti hatás

A fejlesztések nem szennyezik a környezetet, a környezetre káros hatással nincsenek

Gazdasági és területfejlesztő hatás

A turizmus fejlesztése következtében a térség jövedelemtermelő képessége nő, ennek következtében a lakosság és az önkormányzat közvetetten jelentős bevétel-növekedésre számíthat. Az idegenforgalom felvirágzása a kapcsolódó szolgáltatások terén foglalkoztatottak számának növekedéséhez vezethet.

Pénzügyi megvalósítás

Megvalósítás és fenntartás költségei: beruházó és üzemeltető tervei szerint, 1.500.000,- Ft – 10.000.000,- Ft

Forráskoordináció elemei: regionális források, magántőke, KEOP Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

Helyzetelemzés – Fejlesztési dokumentumok, szakirodalom, források

[1] Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió

[2] Országos Területfejlesztési Konceptió

<http://www.vati.hu/main.php?folderID=2323&articleID=6850&ctag=articlelist&iid=1>

[3] Új Magyarország Fejlesztési Terv / 2007-2013

<http://www.nfu.hu/doc/109>

[4] Nyugat-dunántúli Régió – Regionális Átfogó Program / 2007-2013

<http://www.terport.hu/main.php?folderID=3791>

[5] Balatoni Régió Fejlesztési Stratégiája / 2007-2013

www.balatonregion.hu/ufiles/dok/338/1/1/BFT_Strat_051212.doc

[6] Zala Megye Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program / 2007-2020

www.westpa.hu/cgi-bin/itworx/itworx.cgi?modul=doctar/downloadfile&task=downloadfile&vid=11&dokid=1677

[7] Központi Statisztikai Hivatal, Statisztikai tükör: A kistérségi szerkezet változása Zala megyében, II. évfolyam 81. szám, 2008/81, 2008.06.30.

<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/stattukor/regiok/zalakisters.pdf>

[8] Központi Statisztikai Hivatal adatközlése

[9] ÖN-KOR-KÉP: A kistérségek reneszánsza, 14. évfolyam, 3-4. szám, 2004

http://www.onkorkep.hu/14_0304/7-10.htm

[10] Nyugat-dunántúli Régió, Regionális Helyzetelemzés, „Partnerség 2007-2013 konzorcium”

[11] Zalai Napló, XI. évfolyam 20. szám, 2008

[12] 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet

www.kvvm.hu/szakmai/karmentes/jogszab/jogszab13/27_2004.htm - 5k

[13] 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet

http://www.kvvm.hu/szakmai/karmentes/jogszab/jogszab12/219_2004.htm#fej_44

[14] dr. Czellár Katalin – dr. Somorjai Ferenc: Magyarország, dr. Czellár Katalin - dr. Somorjai Ferenc – Medicina Könyvkiadó Rt, 1996

[15] Magyar Vízműszolgáltatási Rendszer, MSZ 12749 Szabvány

http://vicsa.ejf.hu/szabadon_letoltheto_anyagok/vizkemia2008/vk9_MSZ12749-03.pdf

- [16] Vízminőségi monitoring, MSZ 12 749 Szabvány
[http://www.epito.bme.hu/vcst/oktatas/feltoltesek/BMEEOVKKM03/3_vizminosegi_monitoring_\(nxpowerlite\).ppt](http://www.epito.bme.hu/vcst/oktatas/feltoltesek/BMEEOVKKM03/3_vizminosegi_monitoring_(nxpowerlite).ppt)
- [17] Gránit Gyógyfürdő ZRt
<http://www.bad-zalakaros.hu/hu/>
- [18] Európai Parlament és Tanács 2000/60 EK irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról
<http://www.euvki.hu/>
- [19] Zalaerdő Erdészeti ZRt
<http://www.zalaerdo.hu/>
- [20] Nemzeti Erdőprogram
www.erti.hu/dl.php?id=1&kn=dok&fn=n_erdostrat.pdf
- [21] Gyümölcskert ZRt
<http://www.gyumolcskert.hu/>
- [22] A Zalai borvidék
http://www.murania.info.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=41
- [23] Alapfogalmak statisztikai definíciója
http://www.allamreform.hu/letoltheto/szocialis_ugyek/hazai/Havasi_Eva_Alafogalmak_statisztikai_definicioja.pdf
- [24] Zalai Hírlap, Horváth-Balogh Attila: Támogatás csatornázáshoz, 2008
http://www.zalaihirlap.hu/gazdasag/20081211__tamogatas_csatornazashoz
- [25] Zala Média, Partner a vízgazdálkodásban
<http://www1.zalamedia.hu/egerszeg/050118/h.html>
- [26] Zala Média, Épül a szennyvízhálózat, rendezik a főteret
<http://www1.zalamedia.hu/naplo/031022/fejl.html>
- [27] WebOrvos Online Egészségügyi Magazin - Mentőállomást avattak Zalakaroson, 2006, OMSZ
http://www.weborvos.hu/hirek/mentoallomast_avattak_zalakaroson/70517/
- [28] 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700154.TV
- [29] 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
http://www.esf.hu/sa/program/jogszabalyok/szakmai/1993_III%5B1%5D.pdf

- [30] 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700031.TV
- [31] 184/1996. (XII. 11.) Kormányrendelet a területfejlesztési koncepciók és programok, valamint a területrendezési tervek egyeztetésének és elfogadásának rendjéről
http://www.oth.gov.hu/u/law/25/184_1996._korm.rendelet.pdf
- [21] 30/1997. (IV. 18.) Országgyűlési határozat a területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveiről, a kedvezményezett területek besorolásának feltételrendszeréről
<http://www.complex.hu/kzldat/o97h0030.htm/o97h0030.htm>
- [22] 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről
<http://miau.gau.hu/miau/remete/9818KTM.html>
- [23] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/kisrecse.html>
- [24] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/orosztony.html>
- [25] <http://szabadinternet.nagykar.hu/ekonyvek/2750/29248/reszletek.html>
- [26] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalasarszeg.html>
- [27] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalaszentjakab.html>
- [28] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalaujlak.html>
- [29] <http://www.sienet.hu/zala.html>
- [30] <http://www.sienet.hu/zalamegy/zmterved.html>
- [31] <http://hu.wikipedia.org/wiki/Zalai-dombs%C3%A1g>
- [32] <http://hu.wikipedia.org/wiki/Zalai-dombs%C3%A1g>
- [33] zalakaros.celodin.hu/strategia2.doc
- [34] <http://www.sienet.hu/zalamegy/zmvadgaz.html>
- [35] <http://hu.wikipedia.org/wiki/Vadgazd%C3%A1lkod%C3%A1s>
- [36] <http://hu.wikipedia.org/wiki/Zalai-dombs%C3%A1g>
- [37] zalakaros.celodin.hu/strategia2.doc
- [38] <http://hu.wikipedia.org/wiki/Erd%C5%91gazd%C3%A1lkod%C3%A1s>
- [39] zalakaros.celodin.hu/strategia2.doc
- [40] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/galambok.html>
- [41] <http://www.cegmatrix.hu/CegReszletek.aspx?id=115290&er=2&int=1>
- [42] <http://www.kisbalaton.hu/telepuelesek.html>
- [43] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/gelse.html>
- [44] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/kerecseny.html>
- [45] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/kisrecse.html>

- [46] <http://www1.zalamedia.hu/naplo/040421/t.html>
- [47] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/orosztony.html>
- [48] <http://szabadinternet.nagykar.hu/ekonyvek/2750/29248/reszletek.html>
- [49] <http://szabadinternet.nagykar.hu/ekonyvek/2750/29248/reszletek.html>
- [50] http://bfnp.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=sub_33
- [51] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalamerenye.html>
- [52] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalasarszeg.html>
- [53] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalaszentjakab.html>
- [54] <http://genea.hu/pannonhat/telepuelesek/zalaujlak.html>
- [55] [http://krix-\[25\] karpat.wetpaint.com/page/Zala+megye+term%C3%A9szeti+adotts%C3%A1gai?t=anon](http://krix-[25] karpat.wetpaint.com/page/Zala+megye+term%C3%A9szeti+adotts%C3%A1gai?t=anon)
- [56] zalakaros.celodin.hu/strategia2.doc
- [57] <http://www.balatonmagyarod.hu/hu/vallalkozasok.html>
- [58] <http://www.nydregio.hu/cgi-bin/kisterseg/index.cgi?view=telepules&kistersegID=9&ID=224>
- [59] <http://zalakaros.celodin.hu/>
- [60] <http://www.castrum.eu/>
- [61] Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, Alapító okirat
- [62] Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, Társulási megállapodás 2007

Stratégia

- [1] Zalakaros Kistérség Többcélú Társulása, előterjesztés, Zala Megyei Területfejlesztési Tanács – a területfejlesztési intézményrendszer működésének tapasztalatai, a többcélú kistérségi társulásokkal, civil szervezetekkel, kisebbségi önkormányzatokkal kialakított együttműködés értékelése, 2008. december
- [2] Pannon Projekt Kft – Szerkezetátalakítási program és gazdaságfejlesztési projektek kidolgozása a Celldömölki Kistérségre vonatkozóan, 2005
- [3] Pannon Projekt Kft – A Hévízi Kistérség Területfejlesztési Konceptiója, 2008
- [4] Pannon Projekt Kft – Győri Többcélú Kistérségi Társulás Idegenforgalmi Konceptiója, 2008

Települési igények feltérképezése – személyes interjúk

- [1] Zalakaros Város, Zalakaros, 2009. március 23.
- [2] Balatonmagyaród Község, Balatonmagyaród, 2009. március 18.
- [3] Galambok Község, Galambok, 2009. március 18.
- [4] Garabonc Község, Garabonc, 2009. március 18.
- [5] Gelse Község, Gelse, 2009. március 23.
- [6] Kerecseny Község, Kerecseny, 2009. március 17.
- [7] Kilimán Község, Kilimán, 2009. március 13.
- [8] Kistrécsa Község, Kistrécsa, 2009. március 18.
- [9] Miháld Község, Miháld, 2009. március 16.
- [10] Nagyrada Község, Garabonc, 2009. március 18.
- [11] Orosztony Község, Orosztony, 2009. március 18.
- [12] Pat Község, Pat, 2009. március 17.
- [13] Sand Község, Sand, 2009. március 16.
- [14] Zalakomár Község, Zalakomár, 2009. március 20.
- [15] Zalamerenye Község, Zalamerenye, 2009. március 17.
- [16] Zalasárszeg Község, Zalasárszeg, 2009. március 13.
- [17] Zalasabar Község, Zalasabar, 2009. március 20.
- [18] Zalaszentjakab Község, Zalaszentjakab, 2009. március 17.
- [19] Zalaújlak Község, Zalaújlak, 2009. március 18.